

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ
ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΟΥ ΖΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΕΤΟΣ Α'

1911

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

ΕΛΛΗΜ

SISMANGLIO
MEGARO

ΤΙΜΑΤΑΙ:

Το Κάλυπτον	10.-
Το τμήμα Βιβλίου	10.-
Το τμήμα Εξώφυλλο	150.-

2539

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

“**ΕΛΠΙΣ**”

ΤΟΥ 1911

ΕΤΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

ΕΚ ΤΩΝ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ «Η ΑΝΑΤΟΛΗ»—ΠΕΡΑΝ.

1911

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ἐκδίδοντες τὸ παρὸν ἡμερολόγιον δὲν ἐπεδιώξαμεν δάφνας φιλολογικὰς. Ἀπόδειξιν ἄλλως τε τούτου τρανήν παρέχει αὐτὴ ἡ ὕλη τοῦ ἡμερολογίου ἐν τῇ συντάξει τῆς ὁποίας οὐδόλως ἐλάβομεν μέρος.

Ἄν παρεκαλέσαμεν διακεκομμένους ὁμογενεῖς λογίους ὅπως συνεργασθῶσιν ἐνταῦθα, ἂν παρουσιάζομεν σήμερον θαρροῦντες τὸ ἡμερολόγιον τοῦτο εἰς τὸ δημόσιον, τὸ πράττομεν μόνον καὶ μόνον ὅπως ἐπικαλεσθῶμεν θερμῶς τὴν συνδρομὴν παντὸς φιλανθρώπου, παντὸς φίλου τῆς μαθητικῆς νεολαίας ὑπὲρ τῶν ἀπόρων μαθητῶν τοῦ Ζωγραφείου.

Καὶ τὴν ἐπίκλησιν τούτων ποιούμεθα μεθ' ὅλην τὴν θέρμην τῆς νεανικῆς ψυχῆς μας, θλιβόμενοι μὲν διότι αἱ ἀσθενεῖς ἡμῶν δυνάμεις δὲν ἐπιτρέπουσιν ἡμᾶς ἐξ ἰδίων νὰ ἐπαρκέσωμεν εἰς πάντα, ἐλπίζοντες ὁμως ὅτι ἡ ὁμογενὴς κοινωνία ἀσμένως θὰ ἴδῃ καὶ θὰ ἐνθαρρύνῃ τὸ ἔργον τοῦ ἡμετέρου Συλλόγου.

Καυχόμενοι ὅτι ἐκπαιδευόμεθα ἐν ἐλληνικῇ Σχολῇ μετὰ τὸ ἄδολον γάλα τοῦ κατ' ἐξοχὴν ἐξανθρωπιστικῆς πολιτισμοῦ καὶ μετὰ τὰ λαμπρὰ παραδείγματα τῆς ἀρετῆς τῶν ἀρχαίων προγόνων μας ὑπερηφανευόμεθα ἐξ ἴσου καὶ διὰ τὴν κατ' ἐξοχὴν τῶν νεωτέρων ἐλλήνων ἀρετὴν τὴν **Εὐεργεσίαν**, διὰ τῆς ὁποίας τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα ἔργα συνετελέσθησαν καὶ συνετελοῦνται παρ' ἡμῖν, καὶ εὐτυχεῖς λογιζόμεθα ἀσκούμενοι εἰς ταύτην ἐκ παίδων, ἀποβιλέποντες δὲ εἰς τὰ ὑπέροχα παραδείγματα τῶν νεωτέρων ἐλλήνων **εὐεργετῶν** διερωτώμεθα μετὰ δειλίας : *ἐσόμεθα ποτὲ αὐτῶν πολλῶ κάρρονες ;*

Handwritten mathematical calculations in columns, including numbers like 30, 8, 10, 14, 4, 20, 12, 50, 6, 18, 20, 104, 4, 92, 14, 20, 726, 8, 734, 4, 138, 14, 142, 102, 14, 12, 34, 8, 142.

SISMANOGLIO

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1911

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ

*Εχων ημέρας 31. *Η ημέρα έχει ώρας 10, ή νύξ 14.

Ο.	Ν.	Π.	Ημέραι	
14	14	1	ΣΑΒ.	† * Η Περιτομή του Χριστού. Βασιλ. του Μ. *Αργία.
15	15	2	ΚΥΡ.	† Πρό των Φώτων. Σύβ. Πάπα Ρώμ. και Θεοδότης μ.
16	16	3	ΔΕΥΤ.	Μαλαχίου του προφήτου και Γορδίου μάρτυρος.
17	17	4	ΤΡΙΤ.	* Η Σύναξις των Ο' Αποστόλων.
18	18	5	ΤΕΤ.	Παραμονή των Φώτων. Θεοπέμπ. και Θεονά. Νηστ.
19	19	6	ΠΕΜΤ.	† Τὰ Ἅγια Θεοφάνια. *Αργία.
20	20	7	ΠΑΡ.	† * Η Σύναξις Ἰωάννου του Προδρόμου. *Αργία.
21	21	8	ΣΑΒ.	Δομνύκης τῆς ὁσίας και Γεωργίου του Χοζεβίτου.
22	22	9	ΚΥΡ.	† Μετὰ τὰ Φῶτα. Πολυεύκτου μ. και Εὐστρατίου του θ.
23	23	10	ΔΕΥΤ.	Γρηγορίου ἐπισκ. Νύσσης και Δομετιανού ὁσίου.
24	24	11	ΤΡΙΤ.	Θεοδοσίου του Κοινοβ. *Αγαπίου.
25	25	12	ΤΕΤ.	Τατιανῆς μάρτυρος.
26	26	13	ΠΕΜΤ.	*Ερμούλου, Στρατονίκου και *Αγνῆς μαρτύρων.
27	27	14	ΠΑΡ.	Τῶν ἐν Σινῆ και Ραιθῶ ἀναιρεθέντων Πατέρων.
28	28	15	ΣΑΒ.	*Ἰωάννου του Καλυβίτου και Παύλου Θηβαίου.
29	29	16	ΚΥΡ.	† * Η προσκύνησις τῆς ἀλύσεως Πέτρου του ἀποστ.
30	30	17	ΔΕΥΤ.	* Ἀντωνίου του Μεγάλου. *Αγύλλᾶ του ὁσίου.
1	31	18	ΤΡΙΤ.	* Ἀθανασίου και Κυρίλλου Πατρ. *Ἀλεξανδρείας.
2	1	19	ΤΕΤ.	Μακαρίου του Αἰγυπτίου και Εὐφρασίας μάρτ.
3	2	20	ΠΕΜΤ.	Εὐθυμίου του Μεγάλου.
4	3	21	ΠΑΡ.	Μαξιμόν του ὁμολογητοῦ. Νεοφύτου μάρτυρος.
5	4	22	ΣΑΒ.	Τιμοθέου του ἀποστ. και *Ἀναστασίου Πέρσου.
6	5	23	ΚΥΡ.	† Κλήμεντος ἱερομ. και *Αγαθαγγέλου μάρτυρος.
7	6	24	ΔΕΥΤ.	Ξένης τῆς ὁσίας.
8	7	25	ΤΡΙΤ.	† Γρηγορίου του Θεολόγου.
9	8	26	ΤΕΤ.	Ξενοφῶντος και τῶν σὺν αὐτῶ.
10	9	27	ΠΕΜΠ.	† * Η ἀνακομιδὴ του λειψ. *Ἰωάν. του Χρυσ. *Αργία.
11	10	28	ΠΑΡ.	*Εφραίμ του Σύρου. Χάριτος μάρτυρος.
12	11	29	ΣΑΒ.	* Η Ἀνακομιδὴ του λειψ. *Ἰγνατίου του Θεοφόρου.
13	12	30	ΚΥΡ.	† * Ἀρχεται τὸ Τριψῆδιον. Τελώνου και Φαρισαίου.
			ΔΕΥΤ.	Τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν.
14	13	31		Κύρου και Ἰωάννου τῶν Ἀναρχ. *Ἀθανασίας μάρτ.

SISMAROGGIO
MEGARO

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ

*Εχων ημέρας 28. Ἡ ἡμέρα ἔχει ὥρας 11 καὶ ἡ νύξ 13.

Ο.Ν	Π	Ἡμέρας
15	14	1 ΤΡΙΤ.
16	15	2 ΤΕΤ.
17	16	3 ΠΕΜΠ.
18	17	4 ΠΑΡ.
19	18	5 ΣΑΒ.
20	19	6 ΚΥΡ.
21	20	7 ΔΕΥΤ.
22	21	8 ΤΡΙΤ.
23	22	9 ΤΕΤ.
24	23	10 ΠΕΜΠ.
25	24	11 ΠΑΡ.
26	25	12 ΣΑΒ.
27	26	13 ΚΥΡ.
28	27	14 ΔΕΥΤ.
29	28	15 ΤΡΙΤ.
1	16	16 ΤΕΤ.
2	17	17 ΠΕΜΠ.
3	18	18 ΠΑΡ.
4	19	19 ΣΑΒ.
5	20	20 ΚΥΡ.
6	21	21 ΔΕΥΤ.
7	22	22 ΤΡΙΤ.
8	23	23 ΤΕΤ.
9	24	24 ΠΕΜΠ.
10	25	25 ΠΑΡ.
11	26	26 ΣΑΒ.
12	27	27 ΚΥΡ.
13	28	28 ΔΕΥΤ.

Τρούφωνος μάρτυρος καὶ Ἀναστασίου νεομάρτυρος.
 † **Ἡ Ὑπαπαντὴ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.**
 Συμεὼν τοῦ Θεοδόχου καὶ Ἄννης τῆς προφήτιδος.
 Ἰσιδώρου τοῦ Πηλουσιώτου.
 Ἀγιάθης μάρτυρος. Πολυεύκτοα πατριάρχου.
 † **Τοῦ Ἀσώτου.** Βουκόλου ἐπισκόπου Σμύρνης.
 Παρθενίου ἐπισκ. Λαμψικίου καὶ Λουκά ὁσίου.
 Θεοδώρου τοῦ Στρατηλάτου. Ζαχαρίου τοῦ προφ.
 Μάρθας καὶ Μαρίας μαρτύρων.
 Νυμφόρου μάρτ. Παγκρατίου ἐπισκόπου.
 † **Χαράλαμπος ἱερομάρτυρος.**
 Βλασίου ἱερομάρτυρος. Θεοδώρας Ἀγγαύστης.
 † **Τῶν Κεκοιμημένων.** Μελετίου ἀρχ. Ἀντιοχείας.
 † **Τῆς Ἀπόκριω.** Μαρτινιανοῦ τοῦ ὁσίου.
 Ἀδελφίου τοῦ ὁσίου.
 Ὀνησίμου τοῦ ἀποστ. καὶ Εὐσεβίου τοῦ ὁσίου.
 Παμφύλου μάρτυρος καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
 Θεοδώρου μεγαλομάρτυρος τοῦ Τήρωνος.
 Λέοντος Πάπα Ρώμης.
 Ἀρχίππου καὶ Φιλήμονος, ἀποστόλων καὶ Φιλοθέης τῆς ἐξ Ἀθηνῶν.
 † **Τῆς Τυροφάγου.** Λέοντος ἐπισκόπου Κατάνης.
 † **Καθαρὰ Δευτέρα. Ἀρχεῖται ἡ Μεγάλῃ Τεσσαρακοστή.** Τιμοθέου τοῦ ἐν Συμβόλοις καὶ **Εὐσταθίου** ἐπισκόπου Ἀντιοχείας.
 Τῶν ἐν τοῖς Εὐγενίου μαρτύρων.
 Πολυκάρπου ἐπισκ. Σμύρνης καὶ Πολυχρονίου ὁσ.
 Ἡ α' καὶ β' εὐρεσις τῆς Τιμίας Κεφαλῆς τοῦ Πρ. Ταρασίου ἀρχιεπ. Κωνσταντινουπόλεως.
 † **Τῶν Ἀγίων Θεοδώρων.** Πορφυρίου ἐπισκ. Γαζης.
 † **Τῆς ΟΡΘΟΔΟΣΙΑΣ.** Προκαπίου τοῦ Λεκαπολάτ. Βασιλείου τοῦ ὁμολογητοῦ.

ΜΑΡΤΙΟΣ

*Εχων ημέρας 31. Ἡ ἡμέρα ἔχει ὥρας 12 καὶ ἡ νύξ 12.

Ο.Ν	Π	Ἡμέρας
14	14	1 ΤΡΙΤ.
15	15	2 ΤΕΤ.
16	16	3 ΠΕΜΠ.
17	17	4 ΠΑΡ.
18	18	5 ΣΑΒ.
19	19	6 ΚΥΡ.
20	20	7 ΔΕΥΤ.
21	21	8 ΤΡΙΤ.
22	22	9 ΤΕΤ.
23	23	10 ΠΕΜΠ.
24	24	11 ΠΑΡ.
25	25	12 ΣΑΒ.
26	26	13 ΚΥΡ.
27	27	14 ΔΕΥΤ.
28	28	15 ΤΡΙΤ.
29	29	16 ΤΕΤ.
30	30	17 ΠΕΜΠ.
1	31	18 ΠΑΡ.
2	1	19 ΣΑΒ.
3	2	20 ΚΥΡ.
4	3	21 ΔΕΥΤ.
5	4	22 ΤΡΙΤ.
6	5	23 ΤΕΤ.
7	6	24 ΠΕΜΠ.
8	7	25 ΠΑΡ.
9	8	26 ΣΑΒ.
10	9	27 ΚΥΡ.
11	10	28 ΔΕΥΤ.
12	11	29 ΤΡΙΤ.
13	12	30 ΤΕΤ.
14	13	31 ΠΕΜΠ.

Εὐδοκίας ὁσίας καὶ Δομνίκης.
 Ἡσυχίου τοῦ Συγκλ. Εὐθαλίας μ. καὶ τῶν σὺν αὐτῇ.
 Εὐτροπίου, Κλεονίκου καὶ Βασιλίσκου τῶν μαρτ.
 Γερασίμου τοῦ ὁσίου τοῦ ἐν Ἰορδάνῃ.
 Κόνωνος, Ἀρχιλάου, Εὐλογίου καὶ Εὐλαμπίου μ.
 † **Β' τῶν Νηστειῶν.** Τῶν ἐν Ἀμορίῳ 42 μαρτ.
 Βασιλέως ἐπισκόπου Χερσῶνος μετὰ τῶν λοιπῶν ἱερομαρτύρων.
 Θεοφυλάκτου ἐπισκόπου Νικομηδείας.
 Τῶν ἐν Σεβαστείᾳ 40 μαρτύρων.
 Κοδράτου μάρτυρος καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
 Σωφρονίου ἀρχιεπισκόπου Ἱεροσολύμων.
 Θεοφάνους τοῦ ὁμολογητοῦ.
 † **Γ' τῶν Νηστειῶν. Τῆς ΣΤΑΡΟΠΡΟΣΚΥΝΗΣΕΩΣ.** Ἀνακ. λειψ. Νικηφ. ἀρχ. Κ)πόλεως.
 Βενεδίκτου τοῦ ὁσίου.
 Ἀγαπίου μάρτυρος καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
 Σαβίνου, Ἰουλιανοῦ τοῦ ἐν Κιλικίᾳ καὶ Ρωμανοῦ.
 Ἀλεξίου τοῦ ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ.
 Κυρίλλου ἀρχιεπ. Ἱεροσολ. καὶ τῶν ἀγ. Μυρίων μ.
 Χρυσάνθου καὶ Δαρίας μαρτύρων.
 † **Δ' τῶν Νηστειῶν.** Τῶν ἐν τῇ μονῇ τοῦ ἁγίου Σάββα ἀναρεθέντων Πατέρων.
 Ἰακώβου τοῦ ὁμολογητοῦ.
 Βασιλείου ἱερομάρτυρος. Δροσίδος μάρτυρος.
Τοῦ Μεγάλου Κανόνος. Νίκωνος ἱερομάρτυρος καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ.
 Ζαχαρίου τοῦ ὁσίου.
 † **Τοῦ Ἀκαθίστου. Ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου.** Ἀργία.
 Ἡ Συναξίς ἀρχαγγέλου Γαβριὴλ.
 † **Ε' τῶν Νηστειῶν.** Ματρώνης τῆς ὁσ. τῆς ἐν Θεσ.
 Παρίωνος τοῦ νέου.
 Μάρκου ἐπισκ. Ἀρεθουσίων καὶ Κυρίλλου διακόν.
 Ἰωάννου συγγραφέως τῆς Κλίμακος.
 Ὑπατίου ἱερομ. ἐπισκ. Γαγγρῶν.

Ἐχων ἡμέρας 30. Ἡ ἡμέρα ἔχει ὥρας 13 καὶ ἡ νύξ 11.

Ο.Ν.Π	Ἡμέρα	
15/14	1 ΠΑΡ.	Μαρίας τῆς Αἰγυπτίας.
16/15	2 ΣΑΒ.	† Τοῦ Λαζάρου. Τίτου ὁσίου τοῦ θαυματουργοῦ.
17/16	3 ΚΥΡ.	† Τῶν Βαίων. Νικήτα ὁσίου. Ἰωσήφ ἠμνογράφου.
18/17	4 ΔΕΥΤ.	Μ. Δευτ. Γεωργίου ὁσίου τοῦ ἐν Μαλεῶ.
19/18	5 ΤΡΙΤ.	Μ. Τρ. Κλαυδίου μ. καὶ τῶν σὺν αὐτῷ. Θεοδώρου μ.
20/19	6 ΤΕΤ.	Μ. Τετ. Εὐτυχίου ἀρχιεπ. Κωνσταντινουπόλεως.
21/20	7 ΠΕΜΠ.	Μ. Πέμ. Γεωργίου ἐπισκ. Μυτιλήνης. Καλλιολίου μ.
22/21	8 ΠΑΡ.	Μ. Π. Ἡρωδίωνος ἀπ. καὶ τῶν σὺν αὐτῷ ἐκ τῶν Ο'.
23/22	9 ΣΑΒ.	Μ. Σαβ. Εὐθυμίου μάρτυρος.
24/23	10 ΚΥΡ.	† ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΠΑΣΧΑ. Τερεντίου μάρτυρος.
25/24	11 ΔΕΥΤ.	Ἀντίπα ἱερομ. ἐπισκόπου Περγάμου.
26/25	12 ΤΡΙΤ.	Ἀνακομιδῆ τιμίας ζώνης Θεοτόκου, Βασιλείου ἐπ. Μαρτίνου Πάπα Ρώμης.
27/26	13 ΤΕΤ.	Ἀριστάρχου, Πούδη καὶ Τροφίμου ἀποστόλων.
28/27	14 ΠΕΜΠ.	Θημιίδος μάρτυρος.
29/28	15 ΠΑΡ.	† Τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς. Κηθσηντος μάρτυρος.
30/29	16 ΣΑΒ.	Λεωνίδου ἐπισκ. Ἀθηναίων. Ἀργία.
1/30	17 ΚΥΡ.	Ἀγάπης, Εἰρήνης καὶ Χιονίας μαρτύρων.
2	18 ΔΕΥΤ.	† Τοῦ Θωμᾶ. Συμεὼν τοῦ ἐν Περσίδι.
3	19 ΤΡΙΤ.	Ἰωάννου τοῦ ὁσίου. Κοσμᾶ ἐπισκόπου Χιλικηδόνος καὶ Σάββα τοῦ Γόθου.
4	20 ΤΕΤ.	Τρύφωνος ἀρχιεπ. Κων)πόλεως. Παφνουτίου ἱερομ. Θεοδώρου καὶ Τριχινᾶ, Ζαχαρίου ἀποστόλων.
5	21 ΠΕΜΠ.	Ἰανουαρίου ἱερομ. Ἀλεξάνδρου μ. Βασιλείσσης.
6	22 ΠΑΡ.	Θεοδώρου τοῦ Σινωπῶτου.
7	23 ΣΑΒ.	† Τῶν Μυροφόρων. Γεωργίου μεγαλομ. τοῦ Τροπαιοφόρου. Ἀργία.
8	24 ΚΥΡ.	Ἐλισάβετ τῆς ὁσίας καὶ θαυμ.
9	25 ΔΕΥΤ.	Μάρκου τοῦ Εὐαγγελιστοῦ. Νίτης μάρτυρος.
10	26 ΤΡΙΤ.	Βασιλείου ἐπισκόπου.
11	27 ΤΕΤ.	Συμεὼν ἱερομ. συγγενοῦς τοῦ Κυρίου.
12	28 ΠΕΜΠ.	Τῶν ἐν Κιζίκῳ ἐντίμα μαρτύρων.
13	29 ΠΑΡ.	Ἰάσονος καὶ Σωσιπάτρου τῶν ἀποστόλων.
14	30 ΣΑΒ.	

Ἐχων ἡμέρας 31. Ἡ ἡμέρα ἔχει ὥρας 14, καὶ ἡ νύξ 10.

Ο.Ν.Π	Ἡμέρα	
15/14	1 ΚΥΡ.	† Τοῦ Παραλύτου. Ἰερεμίου τοῦ προφήτου.
16/15	2 ΔΕΥΤ.	Ἡ ἀνακομιδῆ τοῦ λειψ. Ἀθανασίου τοῦ Μεγάλ. Τιμοθέου καὶ Μαύρης τῶν μαρτύρων.
17/16	3 ΤΡΙΤ.	† Τῆς Μεσοπεντηκοστῆς. Πελαγίας μάρτυρος. Ἀργία.
18/17	4 ΤΕΤ.	Εἰρήνης μεγαλομάρτυρος
19/18	5 ΠΕΜΠ.	Ἰωβ τοῦ πολυκάθλου. Σεραφείμ τοῦ ὁσίου.
20/19	6 ΠΑΡ.	Ἡ ἀνάμνησις τοῦ ἐν οὐρανοῖς φανέντος Σταυροῦ
21/20	7 ΣΑΒ.	† Τῆς Σαμαρείτιδος. Τοῦ ἁγίου ἀποστ. καὶ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου.
22/21	8 ΚΥΡ.	Ἡσαίου τοῦ προφήτου. Χριστοφόρου μ.
23/22	9 ΔΕΥΤ.	Σίμωνος ἀπ. τοῦ Ζηλωτοῦ.
24/23	10 ΤΡΙΤ.	Τὰ Γενέθλια ἦτοι τὰ Ἐγκαίνια τῆς Κων)πόλεως.
25/24	11 ΤΕΤ.	Ἐπιφανίου ἐπισκ. Κύπρου καὶ Γερμανοῦ Κλέως.
26/25	12 ΠΕΜΠ.	Γλακερίας μ. Εὐθυμίου νέου τοῦ Ἰβηρίτου.
27/26	13 ΠΑΡ.	Ἰσιδώρου μ. τοῦ ἐν Χίρ.
28/27	14 ΣΑΒ.	† Τοῦ Τυφλοῦ. Παχωμίου τοῦ Μεγ. καὶ Ἀχιλλίου ἀρχιεπ. Λαρίσσης.
29/28	15 ΚΥΡ.	Θεοδώρου ὁσίου τοῦ ἡγιασμένου.
30/29	16 ΔΕΥΤ.	Ἀνδρονίκου καὶ Ἰουνίας τῶν ἀποστόλων.
1/30	17 ΤΡΙΤ.	Πέτρου καὶ Διονυσίου μαρτύρων.
2	18 ΔΕΥΤ.	† Τῆς Ἀναλήψεως. Πατρικίου Προύσης ἱερομ. Θαλλελαίου μάρτυρος.
3	19 ΤΡΙΤ.	† Κωνσταντίνου καὶ Ἐλένης. Ἀργία.
4	20 ΤΕΤ.	† Τῶν ἁγίων Πατέρων. Βασιλίσκου μ.
5	21 ΠΕΜΠ.	Μιχαήλ ἐπισκ. Συναδίων τοῦ ὁμολογητοῦ.
6	22 ΠΑΡ.	Συμεὼν τοῦ ἐν τῷ Θαυμαστῷ ὄρει.
7	23 ΣΑΒ.	Ἡ Γ' εὐρεσις τῆς τιμίας κεφαλῆς τοῦ Προδρόμου.
8	24 ΚΥΡ.	Κάρπου τοῦ ἀποστόλου.
9	25 ΔΕΥΤ.	Ἐλλαδίου μάρτυρος
10	26 ΤΡΙΤ.	† Τῶν Κεκοιμημένων. Εὐτυχούς ἱερομ. ἐπισκόπου Μελιτινῆς.
11	27 ΤΕΤ.	† Τῆς Πεντηκοστῆς. Θεοδοσίας μ.
12	28 ΠΕΜΠ.	† Τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ἰσαακίου τοῦ ὁσ. Ἀργία.
13	29 ΠΑΡ.	Ἐρμείου μάρτυρος.
14	30 ΣΑΒ.	
15	31 ΤΡΙΤ.	

ΙΟΥΝΙΟΣ

Ἐχων ἡμέρας 30. Ἡ ἡμέρα ἔχει ὥρας 15 καὶ νύξ 9.

Ο.	Ν.	Π.	Ἡμέραι	
17	14	1	ΤΕΤ.	Ἰουστίνου μ. τοῦ φιλοσόφου.
18	15	2	ΠΕΜΠ.	Νικηφόρου Κων)πόλεως τοῦ ὁμολογητοῦ.
19	16	3	ΠΑΡ.	Λουκιανοῦ μ. Ἀθανασίου τοῦ θαυματουργοῦ.
20	17	4	ΣΑΒ.	Μητροφάνους ἀρχιεπ. Κων)λεως. Μαρίας, Μάρθας.
21	18	5	ΚΥΡ.	† Τῶν Ἁγίων Πάντων. Δωροθέου ἐπ. Τύρου ἱερομ.
22	19	6	ΔΕΥΤ.	Ἰλαρίωνος τοῦ νέου.
23	20	7	ΤΡΙΤ.	Θεοδοῦ ἐπισκόπου Ἀγκύρας, Ἀνθίμου, Σεβαστιανῆς ὁσίας.
24	21	8	ΤΕΤ.	Ἡ ἀνακομιδὴ λειψ. Θεοδ. στρατ. Καλλιόπης μ.
25	22	9	ΠΕΜΠ.	Κυρίλλου ἀρχιεπ. Ἀλεξανδρείας.
26	23	10	ΠΑΡ.	Ἀλεξάνδρου καὶ Ἀντωνίνης μαρτύρων.
27	24	11	ΣΑΒ.	Βαρθολομαίου καὶ Βαρνάβα ἀποστόλων.
28	25	12	ΚΥΡ.	† Ονουφρίου καὶ Πέτρου τῶν ὁσίων.
29	26	13	ΔΕΥΤ.	Ἀκυλίνης μ.
1	27	14	ΤΡΙΤ.	Ἐλισσαίου τοῦ πρ. Μεθοδίου ἀρχιεπ. Κων)λεως.
2	28	15	ΤΕΤ.	Ἀμῶς τοῦ προφήτου.
3	29	16	ΠΕΜΠ.	Τρόφωτος ἐπισκ. Ἀμαθοῦντος τοῦ θαυματ.
4	30	17	ΠΑΡ.	Μανουήλ, Σαβέλ, Ἰσμαήλ καὶ Ἰσαύρου τῶν μ.
5	1	18	ΣΑΒ.	Λεοντίου μ.
6	2	19	ΚΥΡ.	† Ἰούδα τοῦ ἀποστόλου.
7	3	20	ΔΕΥΤ.	Μεθοδίου ἱερομ. ἐπισκόπου Πατέρων
8	4	21	ΤΡΙΤ.	Ἰουλιανοῦ μ. τοῦ Ταρσίας.
9	5	22	ΤΕΤ.	Εὐσεβίου ἱερομ. ἐπισκ. Σαμοσαίων.
10	6	23	ΠΕΜΠ.	Ἀγριππίνης μ.
11	7	24	ΠΑΡ.	† Τὸ γενέθλιον τοῦ Προδρόμου καὶ Β. Ἰωάννου. Ἀργία.
12	8	25	ΣΑΒ.	Φεβρωνίας ὁσιομ.
13	9	26	ΚΥΡ.	† Δαβὶδ τοῦ ἐν Θεσσαλονίκῃ.
14	10	27	ΔΕΥΤ.	Σαμφῶν ὁσίων τοῦ ξενοδόχου.
15	11	28	ΤΡΙΤ.	Ἡ ἀνακομιδὴ τῶν λειψ. Κύρου καὶ Ἰωάννου τῶν Ἀναργύρων.
16	12	29	ΤΕΤ.	† Πέτρου καὶ Παύλου τῶν ἀποστόλων. Ἀργία.
17	13	30	ΠΕΜΠ.	† Ἡ Σύναξις τῶν ΙΒ Ἀποστόλων. Ἀργία.

ΙΟΥΛΙΟΣ

Ἐχων ἡμέρας 31. Ἡ ἡμέρα ἔχει ὥρας 14, ἡ δὲ νύξ 10.

Ο.	Ν.	Π.	Ἡμέραι	
18	14	1	ΠΑΡ.	Κοσμᾶ καὶ Λαμμανοῦ τῶν θαυμ. Ἀναργύρων.
19	15	2	ΣΑΒ.	Ἡ ἐν Βλαχέρναις κατάθεσις τῆς εἰσθήτος τῆς Θ.
20	16	3	ΚΥΡ.	† Ἰακίνθου μ. καὶ Ἀνατολίου ἀρχιεπ. Κων)λεως.
21	17	4	ΔΕΥΤ.	Ἀνδρέου Κρήτης τοῦ Ἱεροσολυμίτου.
22	18	5	ΤΡΙΤ.	Ἀθανασίου τοῦ ἐν Ἀθῶν καὶ Λαμπαδοῦ τοῦ θαυμ.
23	19	6	ΤΕΤ.	Σισώη ὁσίου τοῦ μεγ. Λουκίας μ. τῆς παρθένου.
24	20	7	ΠΕΜΠ.	Κυριακῆς μ. Θωμᾶ ὁσίου τοῦ ἐν Μαλεῶν.
25	21	8	ΠΑΡ.	Προκοπίου μεγάλου.
26	22	9	ΣΑΒ.	Παγκρατίου ἱερομ. ἐπ. Ταυρομενίας ἐν Συκελίᾳ.
27	23	10	ΚΥΡ.	† Τῶν ἐν Νικοπόλει 45 μαρτύρων.
28	24	11	ΔΕΥΤ.	Εὐφημίας μεγαλομ. καὶ Πανευφήμου.
29	25	12	ΤΡΙΤ.	Πρόκλου καὶ Ἰλαρίου μαρτύρων.
30	26	13	ΤΕΤ.	Ἡ σύναξις τοῦ Ἀρχαγγέλου Γαβριὴλ καὶ Στεφάνου τοῦ Σαβαΐτου.
1	27	14	ΠΕΜΠ.	Ἀκῆλα εὐθ. ἀποστ. καὶ Ἰωσήφ Θεσσαλονίκης.
2	28	15	ΠΑΡ.	Κηρύκου καὶ Ἰουλίτης μαρτύρων.
3	29	16	ΣΑΒ.	Τῶν ἁγίων καὶ Θεοφόρων Πατέρων τῶν εἰς τὴς στ' Οἴκουμ. Συνόδου συνελθ. Ἀθηνογένους ἱερομ.
4	30	17	ΚΥΡ.	† Τῶν ἁγίων Πατέρων. Μαρίνης μεγαλομάρτυρος.
5	31	18	ΔΕΥΤ.	Αἰμιλιανοῦ μάρτυρος.
6	1	19	ΤΡΙΤ.	Δίου καὶ Μακρίνης τῶν ὁσίων.
7	2	20	ΤΕΤ.	† Ἡλιοῦ τοῦ προφήτου.
8	3	21	ΠΕΜΠ.	Συμεὼν τοῦ διὰ Χριστὸν Σαλοῦ καὶ Ἰωάννου τοῦ συνασκητοῦ αὐτοῦ.
9	4	22	ΠΑΡ.	Μαρίας τῆς Μαγδαληνῆς.
10	5	23	ΣΑΒ.	Φωκᾶ ἱερομ.
11	6	24	ΚΥΡ.	† Χρηστίνης μεγαλ.
12	7	25	ΔΕΥΤ.	Ἡ Κοίμησις τῆς ἁγίας Ἄννης μητρὸς τῆς Θ.
13	8	26	ΤΡΙΤ.	Ἐρμολαίου ἱερομ. καὶ Παρασκευῆς ὁσιομ.
14	9	27	ΤΕΤ.	† Παντελεήμονος μεγαλομ. καὶ Ιαματικοῦ. Ἀργία.
15	10	28	ΠΕΜΠ.	Προχόρου, Νικάνορος, Τιμόνορος καὶ Παρμενᾶ ἀπ.
16	11	29	ΠΑΡ.	Καλλινίκου καὶ Θεοδοῦ τῶν μαρτύρων.
17	12	30	ΣΑΒ.	Σύλα, Σιλουανοῦ, Κρήσκεντος, Ἐλαινετοῦ καὶ Ἀνδρονίκου τῶν ἀποστόλων ἐκ τῶν Ο'.
18	13	31	ΚΥΡ.	† Εὐδοκίμου τοῦ δικαίου καὶ Ἰωσήφ ἀπὸ Ἀρμαθ.

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ

Ἐχων ἡμέρας 31. Ἡ ἡμέρα ἔχει ὥρας 13 καὶ ἡ νύξ 11:

Ο. Ν. Π	Ἡμέρας	
19 14	1 ΔΕΥΤ.	Ἡ Πρόοδος τοῦ Σταυροῦ καὶ μνήμη τῶν ἐπτὰ Μακαρβίων. Τιμοθέου ὁσ.
20 15	2 ΤΡΙΤ.	Ἡ ἀνακομιδὴ τοῦ λαυφ. Σαφρίνου πρωτομ. ἀρχιδ.
21 16	3 ΤΕΤ.	Ἰσαακίου, Δολμύτου καὶ Φανύστου τῶν ὁσίων.
22 17	4 ΠΕΜΠ.	Τῶν ἐν Ἐφέσῳ ἐπτὰ παιδῶν
23 18	5 ΠΑΡ.	Ἐσαγγνίου μάρτυρος.
24 19	6 ΣΑΒ.	† Ἡ Μεταμόρφωσις τοῦ Σωτήρος. Ἀργία ἰχθ. κατ.
25 20	7 ΚΥΡ.	† Δομητίου ὁσιομάρτυρος.
26 21	8 ΔΕΥΤ.	Αἰμιλιανοῦ ἐπ. Κυζίκου τοῦ ὁμ. Τριανταφύλλου μ.
27 22	9 ΤΡΙΤ.	Μαθθία τοῦ ἀποστόλου καὶ Ἀντωνίνου μ.
28 23	10 ΤΕΤ.	Λαυρεντίου τοῦ ἀρχιδιακόνου καὶ μάρτυρος.
29 24	11 ΠΕΜΠ.	Εὐπλου τοῦ διακόνου καὶ μάρτυρος.
1 25	12 ΠΑΡ.	Φωτίου καὶ Ἀνικητοῦ τῶν μαρτύρων.
2 26	13 ΣΑΒ.	Μαξίμου τοῦ ὁμολογητοῦ.
3 27	14 ΚΥΡ.	† Μιχαίου τοῦ προφήτου.
4 28	15 ΔΕΥΤ.	† Ἡ Κοίμησις τῆς Θεοτόκου. Ἀργία.
5 29	16 ΤΡΙΤ.	Τοῦ ἁγίου Μανδηλίου. Διομήδους μ.
6 30	17 ΤΕΤ.	Μύρωνος μάρτυρος.
7 31	18 ΠΕΜΠ.	Φλώρου καὶ Λαύρου τῶν μαρτύρων.
8 1 19	ΠΑΡ.	Ἀνδρέου μ. τοῦ στρατηλάτου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
9 2 20	ΣΑΒ.	Σαμονήλ τοῦ προφήτου.
10 3 21	ΚΥΡ.	† Θαδδαίου τοῦ ἀποστόλου. Βάσσης μ.
11 4 22	ΔΕΥΤ.	Ἀγαθονίκου μ. καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
12 5 23	ΤΡΙΤ.	Λούπλου μ. Καλλινίκου Πατριάρχου Κωνσταντίας.
13 6 24	ΤΕΤ.	Εὐτυχοῦς ἱερομ.
14 7 25	ΠΕΜΠ.	Ἡ ἐπένοδος τῶν λαυφ. Βαρθολομαίου τοῦ ἀποστ. καὶ μνήμη τοῦ ἁγίου ἀποστ. Τίτου
15 8 26	ΠΑΡ.	Ἀδριανοῦ καὶ Ναταλίας τῶν μαρτύρων.
16 9 27	ΣΑΒ.	Φανουρίου μεγαλομ. Ποιμένος τοῦ ὁσ.
17 10 28	ΚΥΡ.	† Μωυσέως τοῦ Αἰθίοπος.
18 11 29	ΔΕΥΤ.	† Ἡ ἀποκομὴ τῆς τιμίας κεφαλῆς Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου. Ἀργία καὶ νηστεία.
19 12 30	ΤΡΙΤ.	Ἀλεξάνδρου ἀρχιεπ. Κωνσταντινουπόλεως.
20 13 31	ΤΕΤ.	Ἡ κατάθεσις τῆς τιμίας ζώνης τῆς Θεοτόκου.

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ

Ἐχων ἡμέρας 30. Ἡ ἡμέρα ἔχει ὥρας 12 καὶ ἡ νύξ 12.

Ο. Ν. Π	Ἡμέρας	
21 14	1 ΠΕΜΠ.	† Ἡ σύναξις τῆς Θεοτόκου καὶ μνήμη Συμεῶν τοῦ Στυλ. Ἀρχὴ τῆς Ἰνδίκτου. Ἀργία.
22 25	2 ΠΑΡ.	Μάιμαντος μάρτ. καὶ Ἰωάν. τοῦ Νησιευτοῦ.
23 16	3 ΣΑΒ.	Ἀνθίμου Νικομηδ. ἱερ. καὶ Θεοκτίστου ὁσίου.
24 17	4 ΚΥΡ.	† Βαβύλα Ἀντιοχείας καὶ Μωυσέως τοῦ προφ.
25 18	5 ΔΕΥΤ.	Ζαχαρίου τοῦ προφήτου.
26 19	6 ΤΡΙΤ.	Ἡ ἀνάμνησις τοῦ ἐν Κολοσσαῖς θαύματος τοῦ ἀρχιστρ. Μιχαήλ.
27 20	7 ΤΕΤ.	Προεόρτια τῆς Γεννήσεως τῆς Θεοτ. Σώζοντος μ.
28 21	8 ΠΕΜΠ.	† Τὸ Γενέθλιον τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου. Ἀργία.
29 22	9 ΠΑΡ.	Ἰωακείμ καὶ Ἄννης καὶ Σεβηρμάνου μ.
30 23	10 ΣΑΒ.	Μηνοδόρας, Μητροδόρας καὶ Νυμφοδόρας μ.
1 24	11 ΚΥΡ.	† Θεοδόρας τῆς ὁσίας.
2 25	12 ΔΕΥΤ.	Ἀντονόμου ἱερομ.
3 26	13 ΤΡΙΤ.	Τὰ ἐγκαίνια τοῦ ναοῦ τῆς ἀγ. τοῦ Χριστοῦ Ἀναστάσιος καὶ προεόρτ. Τ. Σταυροῦ. Κορνηλ. ἱερ.
4 27	14 ΤΕΤ.	† Ἡ παγκόσμιος ὕψωσις τοῦ Τ. καὶ Ζωοποιῶ ἉΓΙΑΣΤΑΥΡΟΥ. Ἀργία καὶ Νηστεία.
5 28	15 ΠΕΜΠ.	Νικητὰ μεγαλομ. Φιλοθέου πρεσβ.
6 29	16 ΠΑΡ.	Ἐσφημίας μεγαλομ.
7 30	17 ΣΑΒ.	Σοφίας καὶ θυγ. αὐτῆς Πίστεως, Ἑλπίδος, Ἀγάπης.
8 1 18	ΚΥΡ.	† Εὐμενίου ἐπισκ. Γορτύνης τοῦ θαυματ.
9 2 19	ΔΕΥΤ.	Τροφίμου, Σαββατίου καὶ Θορυμέδοντος μ.
10 3 20	ΤΡΙΤ.	Ἐϋσταθίου μεγαλομ. καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
11 4 21	ΤΕΤ.	Κοδράτου τοῦ ἀποστόλου καὶ Ἰωάν. τοῦ προφ.
12 5 22	ΠΕΜΠ.	Φωκά ἱερομ. ἐπισκόπου Σινώπης.
13 6 23	ΠΑΡ.	Ἡ σύλληψις τοῦ τιμίου Προδρόμου.
14 7 24	ΣΑΒ.	Θέλης τῆς πρωτομ.
15 8 25	ΚΥΡ.	† Εὐφροσύνης τῆς ὁσίας.
16 9 26	ΔΕΥΤ.	† Ἡ μετὰστασις Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου. Ἀργία.
17 10 27	ΤΡΙΤ.	Καλλιστράτου μ. καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
18 11 28	ΤΕΤ.	Χαρίτωνος τοῦ ὁμολ. καὶ Βαρούχ τοῦ προφ.
19 12 29	ΠΕΜΠ.	Κυριακοῦ τοῦ ἀναχωρητοῦ.
20 13 30	ΠΑΡ.	Γρηγορίου ἱερομ. τοῦ Φωτιστοῦ.

SISMANOGLIO MEGARO

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ

Ἐχων ἡμέρας 31. Ἡ ἡμέρα ἔχει ὥρας 11 καὶ ἡ νύξ 13.

Ο. Ν.	Π.	Ἡμέραι	
21	14	1	ΣΑΒ. Ἄνανιου τοῦ ἀποστόλου καὶ Ρωμανοῦ τοῦ μελωδ.
22	15	2	ΚΥΡ. † Κωνσταντοῦ ἱερομ. καὶ Ἰουστίνης μ.
23	16	3	ΔΕΥΤ. Διονυσίου ἱερομ. τοῦ Ἀρεολαγίτου.
24	17	4	ΤΡΙΤ. Ἰεροθέου ἐπισκόπου Ἀθηνῶν.
25	18	5	ΤΕΤ. Χαριτίνης μάρτυρος.
26	19	6	ΠΕΜΠ. Θωμᾶ τοῦ ἀποστόλου.
27	20	7	ΠΑΡ. Σεργίου, Βάσχου καὶ Πολυχρονίου τῶν μ.
28	21	8	ΣΑΒ. Πιλαγίας τῆς ὁσίας.
29	22	9	ΚΥΡ. † Ἰακώβου Ἀλφαιίου τοῦ ἀποστ. Ἀνδρονίκου ὁσίου.
1	23	10	ΔΕΥΤ. Εὐλαμπίου καὶ Εὐλαμπίας τῶν μαρτύρων.
2	24	11	ΤΡΙΤ. Φιλίππου τοῦ ἀποστ. καὶ Θεοφάνους τοῦ γραπτοῦ.
3	25	12	ΤΕΤ. Πρόβου, Ταρίχου καὶ Ἀνδρονίκου τῶν μαρτῶν.
4	26	13	ΠΕΜΠ. Κάρπου, Παπύλου, Ἀγαθοδώρου, Ἀγαθονίσης μ.
5	27	14	ΠΑΡ. Ναζαρίου, Γερβασίου, Προσασίου καὶ Κερσοῦ μ.
6	28	15	ΣΑΣ. Κοσμᾶ ἐπισκ. Μαίονιμᾶ τῆς Παλαιστίνης.
7	29	16	ΚΥΡ. Λουκιανοῦ μάρτυρος.
8	30	17	ΔΕΥΤ. † Τῶν ἁγ. Πατέρων. Λογγίνου μ. τοῦ ἑκατοντάρχ.
9	31	18	ΤΡΙΤ. Ὠσῆ τοῦ προφ. καὶ Ἀνδρίου ὁσίου.
10	1	19	ΤΕΤ. Λουκᾶ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ.
11	2	20	ΠΕΜΠ. Ἰωὴλ τοῦ προφήτου, Οὐάρου μάρτυρος.
12	3	21	ΠΑΡ. Ἀρτεμίου μεγαλ. καὶ Γερασίμου τοῦ νέου.
13	4	22	ΣΑΒ. Ἰλαρίωνος ὁσίου τοῦ μεγάλου.
14	5	23	ΚΥΡ. Ἀβερκίου τοῦ θαυμ. καὶ τῶν ἐν Ἐφέσῳ 7 παιδῶν.
15	6	24	ΔΕΥΤ. † Ἰακώβου ἀποστ. Ἀδελφοθέου α' ἐπισκ. Ἱερου.
16	7	25	ΤΡΙΤ. Ἀρέθα μ. καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
17	8	26	ΤΕΤ. Μαρκιανοῦ καὶ Μαρτυρίου τῶν μ.
18	9	27	ΠΕΜΠ. † Δημητρίου μεγαλομάρτυρος. Ἀργία.
19	01	28	ΠΑΡ. Νέστορος μάρτυρος.
20	11	29	ΣΑΒ. Τερεντίου μάρτυρος.
21	12	30	ΚΥΡ. Ἀναστασίας ὁσίου. καὶ Ἀβραμίου τοῦ ὁσίου.
22	13	31	ΔΕΥΤ. † Ζηνοβίου καὶ Ζηνοβίας τῶν μαρτύρων.
			Στάχου, Ἀπελλοῦ καὶ Ἐπιμάχου μαρτύρων.

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ

Ἐχων ἡμέρας 30. Ἡ ἡμέρα ἔχει ὥρας 10 καὶ ἡ νύξ 14.

Ο. Ν.	Π.	Ἡμέραι	
23	14	1	ΤΡΙΤ. Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ τῶν θαυμ. Ἀναργύρων.
24	15	2	ΤΕΤ. Ἀκινδύνου μ. καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
25	16	3	ΠΕΜΠ. Ἀκερμᾶ, Ἰωσήφ καὶ Ἀειθαλᾶ τῶν μαρτύρων καὶ ἡ κατάθεσις τῶν λειψ. Γεωργίου τοῦ μεγάλου.
26	17	4	ΠΑΡ. Ἰωαννικίου τοῦ μεγ. Νικάνδρου καὶ Ἐρμαίου ἱερ.
27	18	5	ΣΑΒ. Γαλακτίωνος καὶ Ἐπιστήμης τῶν μαρτύρων.
28	19	6	ΚΥΡ. † Παύλου ἀρχιεπ. Κων)πόλεως τοῦ ὁμολογητοῦ.
29	20	7	ΔΕΥΤ. Τῶν ἐν Μελατινῇ 33 μ. Λαζάρου τοῦ ὁσίου.
30	21	8	ΤΡΙΤ. † Τῶν Ταξιαρχῶν. Ἀργία.
1	22	9	ΤΕΤ. Πορφυρίου καὶ Ματρούνης τῆς ὁσίας.
2	23	10	ΠΕΜΠ. Ἐραστοῦ, Ὀλυμπᾶ καὶ Ὀρέστου μαρτύρων.
3	24	11	ΠΑΡ. Μηνᾶ, Βίκτωρος καὶ Βικεντίου μαρτύρων.
4	25	12	ΣΑΒ. Ἰωάννου τοῦ Ἐλεήμονος καὶ Νείλου τοῦ ὁσίου.
5	26	13	ΚΥΡ. † Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου ἀρχιεπ. Κων)πόλεως.
6	27	14	ΔΕΥΤ. † Φιλίππου τοῦ ἀποστόλου.
7	28	15	ΤΡΙΤ. Γουρία, Σαμωνᾶ καὶ Ἀβίβου μαρτύρων.
8	29	16	ΤΕΤ. Ματθαίου τοῦ ἀποστόλου.
9	30	17	ΠΕΜΠ. Γρηγορίου ἐπισκ. Νεοκαισαρείας.
10	1	18	ΠΑΡ. Πλάτωνος καὶ Ρωμανοῦ.
11	2	19	ΣΑΒ. Ἀβδίου καὶ Βαρολαίμ.
12	3	20	ΚΥΡ. † Γρηγορίου τοῦ Δεκαπολίτου.
13	4	21	ΔΕΥΤ. † Τὰ Εἰσόδια τῆς Θεοτόκου. Ἀργία.
14	5	22	ΤΡΙΤ. Φιλήμονος καὶ Καικίλιας μαρτύρων.
15	6	23	ΤΕΤ. Γρηγορίου Ἀκραγαντ. καὶ Ἀμφιλοχίου ἐπ. Ἱκον.
16	7	24	ΠΕΜΠ. Κλήμεντος Πάπα Ρώμης καὶ Πέτρου Ἀλεξάνδρ.
17	8	25	ΠΑΡ. † Αἰκατερίνης μεγαλ. καὶ Μερκουρίου μ. Ἀργία.
18	9	26	ΣΑΒ. Ἀλυπίου καὶ Νίκωνος, Στυλιανοῦ τοῦ Παφλαγ.
19	10	27	ΚΥΡ. Ἰακώβου τοῦ Πέρσου.
20	11	28	ΔΕΥΤ. Στεφάνου καὶ Εἰσηνάχου μαρτύρων.
21	12	29	ΤΡΙΤ. Παραμύωνος καὶ Φιλουμένου μαρτύρων.
22	13	30	ΤΕΤ. † Ἀνδρέου τοῦ Πρωτοκλήτου. Ἀργία.

Ἔχων ἡμέρας 31. Ἡ ἡμέρα ἔχει ὥρας 9 καὶ ἡ νύξ 15.

Ο. Ν.	Π.	Ἡμέρας	
23	14	1	ΠΕΜΠ.
24	15	2	ΠΑΡ.
25	16	3	ΣΑΒ.
26	17	4	ΚΥΡ.
27	18	5	ΔΕΥΤ.
28	19	6	ΤΡΙΤ.
29	20	7	ΤΕΤ.
1	21	8	ΠΕΜΠ.
2	22	9	ΠΑΡ.
3	23	10	ΣΑΒ.
4	24	11	ΚΥΡ.
5	25	12	ΔΕΥΤ.
6	26	13	ΤΡΙΤ.
7	27	14	ΤΕΤ.
8	28	15	ΠΕΜΠ.
9	29	16	ΠΑΡ.
10	30	17	ΣΑΒ.
11	31	18	ΚΥΡ.
12	1	19	ΔΕΥΤ.
13	2	20	ΤΡΙΤ.
14	4	21	ΤΕΤ.
15	4	22	ΠΕΜΠ.
16	5	23	ΠΑΡ.
17	6	24	ΣΑΒ.
18	7	25	ΚΥΡ.
19	8	26	ΔΕΥΤ.
20	9	27	ΤΡΙΤ.
21	10	28	ΤΕΤ.
22	11	29	ΠΕΜΠ.
23	12	30	ΠΑΡ.
24	13	31	ΣΑΒ.

Ναοὺμ τοῦ προφήτου.	
Ἄββακοὺμ τοῦ προφήτου.	
Σοφονίου τοῦ προφήτου.	
† Βαρβάρας καὶ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ.	
† Σάββα τοῦ ἡγιασμένου.	
† Νικολάου ἐπισκ. Μύρων τῆς Λυκίας. Ἀργία.	
† Ἀμβροσίου Μεδιολάνων.	
Παταλίου τοῦ ὁσίου.	
Ἡ σύλληψις τῆς Θεομήτορος Ἄννης.	
Μηνᾶ, Ἐρμιογένοϋς, Εὐγράφου μαρτύρων.	
† Δανιὴλ τοῦ Στυλίου.	
† Σπυρίδωνος τοῦ θαυματουργοῦ. Ἀργία.	
Εὐστρατίου, Λουκίας μαρτύρων.	
Θύρσου μάρτυρος.	
Ἐλευθερίου ἱερομάρτυρος.	
Δανιὴλ τοῦ προφήτου καὶ τῶν ἁγ. Τριῶν Παίδων.	
Λιωνσίου ἀρχιεπ. Αἰγίνης τοῦ ἐκ Ζακύνθου.	
† Σεβαστιανοῦ μάρτυρος καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.	
Βονιφατίου μάρτυρος.	
* Ἰγνατίου ἱερομάρτυρος τοῦ θεοφόρου.	
Ἰουλιανῆς μάρτυρος.	
Ἀναστασίας μεγαλ. τῆς Φαρμακολυτρίας.	
Τῶν ἁγίων Δέκα μαρτύρων.	
Παραμονὴ τῆς Χριστοῦ Γεννήσεως. Εἰληνίας ὁσ.	
† Ἡ ΚΑΤΑ ΣΑΡΚΑ ΓΕΝΝΗΣΙΣ ΤΟΥ Κ. Η- ΜΩΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ. Τριήμερος ἀργ.	
Ἡ Σύναξις τῆς Θεοτόκου καὶ Εὐθυμίου μάρτ.	
Στεφάνου τοῦ πρωτομ. καὶ Θεοδώρ. τοῦ Γραπτοῦ.	
Τῶν ἐν Νικομηδείᾳ Δισμυρίων μαρτύρων.	
Τῶν ἐν Βηθλεὲμ ἀναιρεθέντων 14,000 Νηπίων.	
Ἀγυσίας τῆς ὁσιομάρτυρος.	
Μελάνης τῆς ὁσίας.	

ΤΟ
ΣΧΟΛΕΙΟΝ ΓΥΜΝΑΣΙΟΝ
 ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΚΟΙΝΟΤΗΤΟΣ
 ΣΤΑΥΡΟΔΡΟΜΙΟΥ

Ὅτε παρὶ τὸ 1804 διὰ τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ πανσέπτου **Ναοῦ τῶν Ἐισοδίων τῆς Παναγίας** συνέστη ἡ ἐν τῷ Πέραν ὁμογενῆς κοινότης, εὐθὺς τότε οἱ εὐσεβεῖς καὶ φιλόμουσοι αὐτῆς ἐνοριταὶ «πόθη τῆς τῶν ὁμογενῶν ὠφελείας καὶ τῶν ἰδίων τέκνων καὶ τῶν συγγενῶν αὐτῶν βελτιώσεως» προεθυμοποιήθησαν νὰ συστήσωσι κατὰ τὴν ὁδὸν **Παρμαναπὶ** βύο κοινὰς σχολὰς «πρὸς διδασκαλίαν τῶν τε κοινῶν ἱερῶν γραμμάτων καὶ τῶν ἑλληνικῶν μαθημάτων», καθὰ ἀναφέρει τὸ πρὸς τοῦτο τῷ 1808 ἀπολελυμένον οσηπτόν πατριαρχικόν καὶ συνοδικόν σιγγιλιῶδες γράμμα. Φαίνεται δ' ὅτι ἡ σχολὴ αὕτη ἐν σχετικῇ ἀκμῇ διατηρηθεῖσα μέχρι τῶν ἀρχῶν τῆς τετάρτης δεκαετηρίδος τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ἀπετεφρώθη πιθανώτατα κατὰ τὴν τῷ 1831 γενομένην μεγάλην ἐν Σταυροδρομίῳ πυρκαϊάν, καὶ ὁ ναὸς τῆς Παναγίας ἐπῆλθε τότε μόνος ἀρωγὸς τῆς ἐκπαιδεύσεως τῶν τέκνων τῆς κομπολιθίσης ἐνορίας, παρέχων αὐτοῖς ἐν τοῖς καλλίαις καὶ τῷ νάρθηκι αὐτοῦ διὰ τοῦ ἱερατικῶς προϊσταμένου ἐκ τῶν ἐνόνητων σμικρὰν τινα πνευματικὴν τροφήν. Καὶ ἱδρύεται μὲν μετὰ διετίαν ἐν οἰκίᾳ παρακειμένη σχολὴ τῶν ἀρρένων, ἀλλὰ τῷ 1846 ἐγκαθίσταται αὕτη κατὰ τὴν ὁδὸν **Σουτεραζὶ**, ἐπωνομασμένη ἔκτοτε **Ἐνοριακὴ Σχολὴ τῆς Παναγίας** καὶ περιλαμβάνουσα δημοτικὴν σχολὴν καὶ σχολαρχεῖον.

Ἀλλὰ παρερχομένον τῶν ἐτῶν ἡ τοῦ κυρίου σαθρότης καὶ ἡ οικονομικὴ ἀνεπάρκεια ἐπέδρων ὀλεθρίας ἐπὶ τὴν ἐκπαιδευτικὴν κατάστασιν τῆς σχολῆς ταύτης μόνης προωρισμένης παρὰ τὰς πολυειδεῖς ἀπαιτήσεις καὶ τὰς ἐκπαιδευτικὰς ἀνάγκας νὰ προπαρασκευάζῃ κατὰ τὸ πλείστον τὴν μέλλουσαν ἐνεργὸν κοινωνίαν τῆς μεγάλης καὶ περιφανοῦς ἑλληνικῆς ὀρθοδόξου Κοινότητος Σταυροδρομίου. Διὸ καὶ ἡ κατὰ τὸ ἔτος 1889 ἐφορεία τῆς σχολῆς ἀποτελουμένη ἐκ τῶν κυρίων Κωνσταντίνου

Βλαστάρη, Ἰωάννου Καστέλλη, Ἰωάννου Σταμέλου, Ζήση Ζήση καὶ Φραγκούλη Μαυρογορδάτου, βοηθουμένη καὶ ὑπὸ οἰκονομικῆς ἐπιτροπείας ἐκ τῶν κυρίων Νικολάου Τσιμπῆ, Βασιλείου Οἰκονομίδου, Γεωργίου Κωνσταντινίδου καὶ Σπυρίδωνος Ἀλεξανδρίδου, ἀπεράσισε πεποιθὴα εἰς τὴν πρόθυμον συναντίληψιν καὶ συναρωγὴν τοῦ τε λαοῦ τῆς Κοινότητος καὶ τῶν ἐπὶ πλοῦτιν καὶ φιλογενεῖν διακρινομένων ὁμογενῶν, νάναλάθη μετὰ θάρρους τὸν καλὸν καὶ ἐπίμοχθον ἀγῶνα τῆς ἀνδρώσεως ἐκπαιδευτηρίου τῶν ἀρρένων ἀναλόγου πρὸς τὴν περιωπὴν καὶ τὸν σπουδαίως ἀξυανόμενον πληθυσμὸν τοῦ Πέραν.

Ἡ ἐφορεία καὶ ἡ οἰκονομικὴ ἐπιτροπεία συναρξαζομένη ὑπὸ κοινὸν ὄνομα : **Ἐφοροεπιτροπὴ** ἐμόχθησεν ἀνευδότης καὶ ἀποφασιστικῶς καὶ εὐχαρίστως κατείδεν ὅτι οὐ μόνον εἰ εὐπορεῖ ἀδρῶς καὶ προθύμως συνεισέφερον ἀλλὰ καὶ ὁ λαὸς μετ' ἐνθουσιασμοῦ παρείχε τὸν ὀβολὸν του, ὥστε ἐντὸς ἔτους συνελέχθη τὸ οὐκ εὐκαταφρόνητον ποσὸν τῶν πεντακισχιλίων λιρῶν, ὧν τὰς εἰσχιλίαις ἐχορήγησεν ὁ πατρῷζων υἱὸς τοῦ μεγάλου ἔθνικοῦ εὐεργέτου εὐγενέστατος κύριος **Λεωνίδας Γ. Ζαρίφης**. Ἐν τῷ μεταξὺ δὲ ὁ ἐν Παρισίοις τότε διαμένων, ἀείμνηστος δὲ, ἐξοχώτατος **Χρηστάκης ἐφέντης Ζωγράφος**, λαθὼν γινῶσιν τῶν καταβαλλομένων προσπαθειῶν ὅπως ἀνδρῶθῃ σχολὴ ἀνταξία τῆς Κοινότητος Σταυροδρομίου, ἐνθα ἐπὶ μακρὸν ἐζήτησεν, κῶθορμητῶς προσέρχεται ἀρωγῆς διὰ ἡγεμονικῆς δωρεᾶς δέκα χιλιάδων λιρῶν, ὅπως εἰ ἀὐτῶν ἀνοικοδομηθῇ ἡ σχολή, ὑπὸ τὸν ἕραν νά προαχθῇ εἰς γυμνάσιον πραγματικόν, νά συντηρῆται δὲ καὶ διοικῆται, ὡς καὶ πρότερον, ὑπὸ τῆς Κοινότητος. Αὕτη δὲ εὐγνωμόνως ἀποδεχθεῖσα τὴν μεγαλόδωρον χρησίαν ἐπήφισεν ἐν γενικῇ τῶν ἐνοριτῶν συναλεύσει τῇ 19 Ἰουλίου 1890 ὅπως ἡ οἰκοδομηθησομένη σχολὴ φέρῃ τὸ ὄνομα **ΖΩΓΡΑΦΕΙΟΝ** εἰς αἶθρον εὐγνωμοσύνην πρὸς τὸν κλεινὸν καὶ μέγαν αὐτῆς εὐεργέτην, κατοχυρωθῇ δὲ καὶ διὰ σεπτοῦ πατριαρχικοῦ καὶ συνοδικοῦ σιγιλλίου.

Οὕτω δὲ μετὰ τὴν γενόμενην προπαρασκευαστικὴν ἐργασίαν κατὰ τὸ ἐν διαγωνισμῷ ἐγκριθέν σχέδιον τοῦ φιλοκάλου ἀρχιτέκτονος κ. **Περικλέους Φωτιάδου**, ἀγίαζούσης τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας, ἐτίθη ὁ θεμέλιος λίθος τῇ 6 Μαΐου 1892 ἐν τῷ αὐτῷ χώρῳ τῆς τέως Ἐνοριακῆς Σχολῆς. Καὶ ἐξηκολούθει ἡ αὐτὴ Ἐφοροεπιτροπὴ καταβάλλουσα πᾶσαν ἔλλογον θυσίαν ὅπως ἐφοδιασθῇ τὸ Ζωγράφειον δι' ἔλων τῶν πλεονεκτημάτων τῆς

στερεότητος καὶ τῶν ἀπαραιτήτων ὑγιεινῶν καὶ παιδαγωγικῶν συνθηκῶν, ὅπερ καὶ ἀπαρμιλλῶς κατωρθώθη δαπανηθειῶν ἐν ὄλῳ 13,500 λιρῶν. Διὸ καὶ ἀνδρῶθῃ κχλλιπρεπὲς καὶ εὐρύχωρον κτίριον, συγκεντροῦν καὶ πᾶσας τὰς ἀρετὰς τοῦς ἀερισμοῦ, τοῦ φωτισμοῦ καὶ τῆς θερμάνσεως. Περιλαμβάνει δὲ ὑπόγεια καὶ τρεῖς ὀρόφους. Καὶ ἀριστερὰ μὲν τῷ εἰσερχομένῳ ὑπάρχει θυρωραῖον, δεξιὰ δὲ μικρὰ αἶθουσα ἐπισκεπτῶν, ἀπέναντι δὲ τὸ διευθυντήριον, ἔτι δὲ τὸ ἐφορεῖον, δύο ἐκατέρωθεν αἶθουσαι τῶν φυσικῶν καὶ φυσιογραφικῶν ἐπιστημῶν μετ' ὀργανοθηκῶν, τὸ λογιστήριον καὶ δύο ἰακτιοθηκαί. Ἐν τῷ ὑπογείῳ εὐρηγνται τρεῖς αἶθουσαι γρησιμεύουσαι ὡς ἐστιατόρια, ἐν μηχανεῖον, δύο ἀποθηκαί, σειρὰ νικτήρων κτλ. πρὸς δὲ καὶ ὁ χώρος τῶν θερμαντικῶν μηχανῶν πρὸς τὴν διὰ θερμοῦ καθαροῦ ἀέρος ἰσομερῆ τοῦ ἔλου κτιρίου θέρμανσιν. Ἀναβαίνοντες δὲ διὰ μαρμαρίνων κλιμάκων εἰς τὸν πρῶτον ὄροφον εἰσερχόμεθα εἰς εὐρύτατον διάδρομον, ἐκατέρωθεν τοῦ ὀπίου καταλλήλως διηρημέναι εὐρηγνται ἀνὰ τρεῖς παραδόσεις, ὧν ἐκάστη ἔχει μῆκος 10 μέτρων, πλάτος 7 καὶ ὕψος 5. Ὁ ὄροφος οὗτος αἰρομένον τῶν διαχωρισμάτων τῶν μεσαίων παραδόσεων μετασχηματίζεται εἰς αἶθουσαν τελετῶν φωτεινότητην. Ὁ δεύτερος ὄροφος ἔχει τὴν αὐτὴν διαίρεσιν ἤτοι εἰς παραδόσεις καὶ μικρὸν ἐισαμέρισμα χρησιμεῖον ὡς ἀναπαυτήριον τῶν καθηγητῶν. Ἐν τῷ τρίτῳ ὀρόφῳ εὐρηγνται ἡ αἶθουσα τῆς μουσικῆς καὶ τῆς ἰχνογραφίας καὶ ἡ ἀποθερμαντικὴ μηχανή, ἣτις ἀπορροφᾷ τὸν μεμολυσμένον τῶν τάξεων ἀέρα, ἵνα εἰ μαθηταὶ ἀναπνέωσι διαρκῶς καθαρὸν ἀέρα. Ἐν δὲ τῷ μικρῷ κήπῳ τῆς σχολῆς ὑπάρχει καὶ ὑπόστεγον γυμναστήριον.

Τοῦ οὗτω δὲ συντελεσθέντος λαμπροτάτου οἰκοδομήματος ἐν χαρμοσύνη καὶ μεγαλοπρεπεί πανηγύρει τῇ 19 Σεπτεμβρίου 1893 καθηγητάσθησαν τὰ **ἐγκαινία**, πρωτοστατούσης τῆς Α. Θ. Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Νεοφύτου τοῦ Η' καὶ παρισταμένου ἀπείρου πλήθους πάσης κοινωνικῆς τάξεως. Κατὰ τὴν τελετὴν ταύτην ὁ μὲν κ. **Ι. Σταμέλος** ἐξέθηκε τὴν λογοθεσίαν τῆς ἐφορείας καὶ τὸ ἱστορικὸν τῆς σχολῆς, ὁ δὲ ἐλλόγιμος σχολάρχης κ. **Μιχαὴλ Κεφάλας** ἀνέλυσε τὰ τοῦ παραδεκτοῦ γενομένου προγράμματος καὶ ὁ πρόεδρος τοῦ Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου νομοδιδάκτωρ **Δ. Μαλιάδης** ἀντιπροσωπεύων ἐν τῇ τελετῇ τὸν μεγάλθυμον εὐεργέτην διὰ καλλιπεοῦς λόγου «ἐν ὀνόματι τῆς αὐτοῦ ἐξοχότητος τοῦ Χρηστάκη ἐφένθη Ζωγράφου παρέδωκε συντετελεσμένον τὸ

ἱερὸν τοῦτο τῶν Μουσῶν ἐνδιαίτημα εἰς τὴν ἀγάπην καὶ στρεφτὴν τῆς ὀρθοδόξου Κοινότητος Σταυροδρομίου ἀνευ τινὸς ἄλλης ἀξιώσεως ἢ τοῦ πόθου ὅπως ὑπὸ τὴν ἔμφροναν καὶ μητρικὴν διοίκησιν προκόψῃ ἐν πάσῃ κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν πάντων ἡμῶν, παρέδωκεν αὐτὸ εἰς τὸν ζῆλον καὶ τὴν φιλοπονίαν τοῦ πεπειραμένου Διευθυντοῦ, τῶν λογίων καθηγητῶν καὶ διδασκάλων, οἵτινες κέκληνται ὅπως τηρήσωσιν ἐν τῇ ἐστίᾳ ταύτῃ ἐς αἰὶ ἀκοίμητον τὸ ἱερὸν πῦρ τῆς θρησκευτικῆς καὶ ἠθικῆς μορφώσεως καὶ τῆς διανοητικῆς καὶ ἐπιστημονικῆς ἀναπλάσεως τῶν μελλόντων νὰ φοιτήσωσιν εἰς τὴν σχολὴν ταύτην νέων».

Μετὰ τῆς πορείας δὲ τῆς οἰκοδομῆς τοῦ Ζωγραφείου ἔκανονίζοντο καὶ τὰ τοῦ Προγράμματος αὐτοῦ, ὅπερ κατήρτισε πολυμελὲς ἐπιτροπεῖα ὀρισθεῖσα ἀπὸ τῆς 7ης Ἰουνίου 1899 ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ πανιερωτάτου Διευθυντοῦ τῆς Μ. τοῦ Γένους Σχολῆς κυρίου **Μιχαὴλ Κλεοβούλου**, ἣτις ἐτήρησε μὲν ἀκέραιον τὸν κύκλον τῶν κλασικῶν σπουδῶν, ἀλλ' ἀπέδρασε καὶ εἰς τὴν πρακτικὴν μόρφωσιν, θεωρήσασα ἀποχρῶσαν τὴν ἐνίσχυσιν τῆς διεθνοῦς γαλλικῆς καὶ τῆς ἐπιστήμου τοῦ Κράτους τουρκικῆς γλώσσης μετὰ τῶν ἀναγκαίων ἐμπορικῶν γνώσεων. Ἀλλὰ μετὰ διετὴ ἐφαρμογὴν γενικῆ ἐνοριακῆ συνέλευσις εἶχεν ἐξουσιοδοτήσει τὴν Κεντρικὴν Ἐφορείαν τῆς Κοινότητος Σταυροδρομίου νὰ ἐκλέξῃ ἐπιτροπεῖαν ἐκ καταλλήλων προσώπων, ἵνα μελετήσῃ τὸ ἐν ἐνεργείᾳ πρόγραμμα τοῦ Ζωγραφείου καὶ ἐκπονήσῃ νέον ἀποβλέπον εἰς τὸν καταρτισμὸν τῆς σχολῆς ταύτης ὡς τελείου γυμνασίου **πραγματιμοῦ**, καθ' ὅσον ἀπαιτοῦσιν αἱ ἀνάγκαι τῆς Κοινότητος καὶ ἡ μετὰ τοῦ ἔργου τοῦ Ζωγραφείου σύμβασις. Ἡ δὲ πρὸς τοῦτο ἐκλεγθεῖσα ὀκταμελὲς ἐπιτροπεῖα ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ τότε Πατριαρχικοῦ ἐπόπτου τῶν σχολῶν Κων/πόλεως νῦν δὲ Π. Μητροπολίτου Βελεγράδων κυρίου **Καλλινίκου Δελικάνη** λαβοῦσα ἐν ὄψει τὴν ἐκτακτὸν σπουδαιότητα τῆς ἐντολῆς συνέταξε **Ἀναλυτικὸν Πρόγραμμα** τοῦ Ζωγραφείου Γυμνασίου καὶ τῶν λοιπῶν ἐκπαιδευτηρίων τῆς Κοινότητος Σταυροδρομίου μετὰ μεθοδικῶν παρατηρήσεων. Τὸ Πρόγραμμα τοῦτο διηχημένον εἰς τρία μέρη ἔχει εἰς τὸ τῶν τετρατάξιων δημοτικῶν σχολῶν, τὸ τοῦ τετρατάξιου σχολαρχείου καὶ τὸ τοῦ τετρατάξιου γυμνασίου κατέπιψθησθὲν ἐν τῇ γενικῇ ἐνοριακῇ συνέλευσιν τῆς 14ης Μαΐου 1895 ἐτέθη, εἰς ἐφαρμογὴν ἀπὸ τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1895-96 μέχρι τοῦ Σεπτεμβρίου τοῦ 1902 διότι

τότε ἐπεκράτησαν ἄλλαι σκέψεις καὶ ἀποφάσεις καὶ ὑπὸ δωδεκαμελοῦς εἰδικῆς ἐπιτροπεῖας ἐκπονηθὲν **Ἀναλυτικὸν Πρόγραμμα τῶν ἑξατάξιων ἀστικῶν σχολῶν καὶ τοῦ ἑξατάξιου Ζωγραφείου Γυμνασίου**, καταρτισθέντος ἰσοβαθμίου πρὸς τὸ ἐν Ἀθήναις Πρακτικὸν Λύκειον, ὑπεβλήθη εἰς τὴν γενικὴν συνέλευσιν τῆς Κοινότητος τῇ 26ῃ Μαΐου 1902 καὶ παραπεμφθὲν εἰς τὰ Σ. Πατριαρχεῖα ἐνεκρίθη καὶ ἐπικυρωθὲν ἀρμοδίως εἶναι ἤδη ἐπὶ ὀκταετίαν ἐν χρήσει.

Τὸ Ζωγράφειον Γυμνάσιον ζητήθηνε τὸ πρῶτον εὐδοκίμως ὁ ἀπὸ τοῦ 1886 σχολάρχης τῆς ἐνοριακῆς σχολῆς τῆς Παναγίας ἐλλόγιμος κ. **Μιχαὴλ Κεφάλας**, καθηγητῆς νῦν τῶν ἑλληνικῶν ἐν τῇ κατὰ Χάλκην θεολογικῇ σχολῇ, ὅστις οὐκ ὀλίγον συνεδάλετο κατὰ τὴν ἀνοικοδόμησιν τοῦ κτιρίου ὅπως μάλιστα ἀνταποκριθῇ τοῦτο ἐπιτυχῶς πρὸς τὰς ἀπαιτούμενας τῆς ὑγιεινῆς καὶ τῆς παιδαγωγικῆς συνθήκας. Ἀπὸ δὲ τοῦ 1901 δεξιότατα Διευθύνει ὁ καὶ ἐν ἄλλοις ἀνεγνωρισμένοις γυμνασίοις διακριθεὶς γυμνασιάρχης κ. **Ἀλέξιος Ζαμαρίας** διδάκτωρ (1877) τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς τοῦ ἐν Λειψία Πανεπιστημίου, ὅστις ἐποπτεύει καὶ τὰς ὑπὸ τῆς Ὄρθοδόξου Κοινότητος Σταυροδρομίου συντηρουμένας πέντε ἀστικὰς τῶν ἀρρένων σχολὰς. Τὴν δὲ **Ἐφορείαν** τοῦ Ζωγραφείου κατὰ τὸ παρὸν σχολικὸν ἔτος ἀποτελοῦσιν οἱ κύριοι **Ἰωάννης Περγάνογλου, Ἀ. Κρητικός, Δ. Λυμπουσάκης, Ἀλ. Πανταζῆς καὶ Β. Ἀριστόβουλος**.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν εἰς τὸ Ζωγράφειον Γυμνάσιον φοιτῶντων, ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος ἀξανάμενος καταδεικνύει, τὴν μεγάλην ἐκτίμησιν, τῆς ὁποίας τοῦτο ἀπολαύει παρὰ τῇ ὁμογενεὶ κοινωνίᾳ. Εὐτυχεῖς δ' ὄντως εἶναι οἱ ἐν τῇ ἀγλαῇ ταύτῃ τῆς παιδείας τεμένει ἐλληνοπρεπῶς καὶ πρακτικῶς μορφούμενοι **εὐέλπιδες νέοι**, οἵτινες ἀναπτύσσονται προσηκόντως τὸ τε σῶμα καὶ τὸ πνεῦμα ὅπως ἀνταξίως τῶν ὑπὲρ αὐτῶν φιλοτίμως καταβαλλομένων πολυμόχθων φροντίδων καὶ ἀτρόπων δαπανῶν ἀποδώσιν τίμιαι καὶ χρηστοὶ πολῖται, ὀφέλιμοι ἑαυτοῖς καὶ τῇ πατρίδι, καὶ οὕτω δύνανται οἱ ἐκάστοτε ἐπιγιγνώμενοι νὰ λέγωσι καὶ ἐμπράκτως νὰ ἐφαρμόζωσι.

Ἄμμες δὲ γ' ἐσόμεσθα πολλῇ κάρρνεσι.

Θ. ΠΑΛΛΗ

Ἀνθοπέδις πρὸ τοῦ Παρθενῶνος.

ΑΠΟ ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ ΕΝΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥ

Ἔχει ὁ βίος ὁ διδασκαλικὸς βιανὰς συγκινήσεις δι' ἐκείνον, ὁ ὁποῖος δὲν προσεικύνθη εἰς τὸ διδασκαλικὸν στάδιον οὔτε ἀπὸ τὸν μισθὸν καὶ τὰ κέρδη, οὔτε ἀπὸ τὰς ἡλικίας μορφὰς τῶν κατὰ τόπους τσορματιζήδων τῶν ἐπαρχιακῶν πόλεων, οἱ ὁποῖοι ἐπιδεικνύουσι τὴν ἀξίαν καὶ τὸ μεγαλεῖόν των ταλαιπωροῦντες τοὺς μαρτυρικοὺς βιοπαλαιστὰς, τοὺς μορφοῦντας τοὺς κατὰ τόπους ἑλληνόπαιδας. Δι' ἐκείνον, ὅστις ἄλλα φανταζόμενος καὶ ἄλλα ἀπεκδεχόμενος ἦσεν ἐπ' ὧμων τὸ βαρὺ φορτίον τοῦ σταυροῦ καὶ ἐζήτησεν ἠθικὰς ἀγαλλιᾶσεις, αἵτινες δὲν ἀπολείπουσιν ἀπὸ τὸ στάδιον, ὃ ἀκολουθεῖ, διὰ τὸν τοιοῦτον, ἐν μέσῳ τῶν ἠθικῶν ἀγαλλιᾶσεων τούτων, παρουσιάζονται πολλάκις καὶ ἀφορμαὶ συγκινήσεων, συγκινήσεων μάλιστα, τὰς ὁποίας δὲν θὰ ἐπερίμενε κανεὶς ἀπὸ τοὺς ἀναισθητοὺς αὐτοὺς εἰλωτας, ἀπὸ τοὺς παρίας τῆς κοινωνίας, ὅπως κἀπου μοῦ ἀπεκάλεσε τοὺς διδασκάλους ἐρίτιμός τις τσορματιζῆς, κακῆ τῆ μοῖρα ἔφορος εἰς μίαν κοινότητα, ὁπόθεν διήλθον εἰς μίαν μαύρην περίοδον τοῦ βίου μου. Ἐγὼ δέ, ὁ ὁποῖος διήλθον ἔτη ὀλόκληρα ἐν τῇ δουλείᾳ ταύτῃ τῶν εἰλωτῶν καὶ παριῶν, ἐνθυμοῦμαι πάντοτε μετὰ πόνου τὸν καιρὸν ἐκεῖνον, ἴσως δὲ καὶ τὸν νοσταλγῶ ἐνίοτε ἐν χαλεπαῖς στιγμαῖς κοινωνικῶν ἀγώνων καὶ πικριῶν. Ἐνθυμοῦμαι τὸν καιρὸν ἐκεῖνον καθ' ὃν οὔτε ὁ μικρὸς μισθός, οὔτε ὁ στενὸς καὶ περιορισμένος κύκλος τῆς ἐπαρχιακῆς πόλεως, ἴσχυσαν ὅπως μειώσωσι τὰς ἐλπίδας μου, εἴτε καὶ τὴν ἀγάπην μου πρὸς τὸ ἐπάγγελμά μου. Αἱ ἀτασθαλίαι δὲ μερικῶν μεγαλοσχημῶν ἰθυντῶρων τῆς κατὰ τόπους παιδείας ἀφήκαν εἰς ἐμὲ μόνον μίαν ἡλικίαν καὶ κωμικὴν ἐντύπωσιν καὶ πολλάκις φαιδρύνομαι ἀναμνησκόμενος μερικὰ ἐπεισόδια σχετικὰ μὲ τὰς ἀτασθαλίαις αὐταῖς.

ΚΩΣΤΕ

Μερικαὶ ὅμως ἐντυπώσεις ἄλλον εἶδους, μηδεμίαν ἔχουσαι σχέσιν

πρὸς τὴν ἀτακτον καὶ ἥμισυ κανονικὴν ζωὴν μερικῶν κατὰ τόπους κοινοτήτων, ἀμέσως δὲ σχετιζόμενα πρὸς τὸ ἐπάγγελμα καὶ τὸν ψυχικὸν βίον τοῦ διδασκάλου, αὐταί, ὅσον σπανίως καὶ ἂν μοῦ παρουσιασθῆσαν, δὲν ἐξηλείφθησαν ποτὲ ἀπὸ τὴν ἐνθύμησίν μου. Ὅσαίς δὲ ἀνακαλοῦνται ὑπὸ τῆς μνήμης καὶ ἀναζῶσι, συνοδεύονται ἀπὸ πληθῶν ψυχικῶν συναισθημάτων, πάντοτε ἀμαίων καὶ ζωηρῶν, πάντοτε ἰσχυρῶν καὶ ἐντόνων. Αἱ τοιαῦται δὲ ἐντυπώσεις, ὅσον εἶναι θλιβερώτεραι (σπανίως δ' ἔχουσι τι τὸ θλιβερὸν αἱ περισσότεραι περιστάσεις τοῦ ἐν τῇ παραδόσει βίου τοῦ διδασκάλου καὶ τοῦ ἔξω αὐτῆς, ἐφ' ὅσον δὲν ἀπομακρύνονται ἀπὸ τὸν γλυκὸν μικρόκοσμον, ἐν ᾧ διαρρέει ἡ ζωὴ του), τόσῳ καὶ ζωηρότεραι εἶναι καὶ διαρκέστεραι. Ὁ διδάσκαλος, διὰ τὴν καταντήσῃ διὰ τῆς ἀγάπης καὶ ἀφοσιώσεώς του, πατὴρ τῶν παιδιῶν, ὅσα διδάσκει καὶ μὲ ὅσα ζῆ, αἰσθάνεται καὶ ὅλας τὰς συγκινήσεις τοῦ πατρὸς. Καὶ ὅσας δὲ θάνατος ἀφήσῃ κἀνὲν κἀνὸν μέσα εἰς τὰς φαιδρὰς φάλαγγας τῶν ἀθῶων μικρῶν, ὅσα τὸν τριγυρίζουν, ἡ λύπη τοῦ διδασκάλου δὲν εἶναι μικρότερα ἀπὸ τὴν λύπην τοῦ κατὰ φύσιν πατρὸς. Ἐχω μερικὰς τοιαύτας πικρὰς ἀνομιήσεις. Ὅταν μάλιστα κατὰ πρῶτον ἀρχίσῃ τις τὸ στάδιόν του, δὲν φαντάζεται, ὅτι θὰ διαμορφωθῇ κατόπιν ὁ ψυχικὸς βίος του, τὸ διδασκαλικὸν ἐγὼ του, ὅπως διαμορφοῦται μὲ τὴν ῥοὴν τῶν ἐτῶν. Καὶ τοῦτο συνέβη καὶ εἰς ἐμέ. Βαθμηδὸν καὶ λεληθότως ἀπέκτησα πληθῶν ἀναμνήσεων καὶ ἐντυπώσεων, ἔπειτα δὲ τοιοῦτος, ὁποῖος ποτὲ δὲν ἐπίσταν, ὅτι θὰ ἐγινόμην, ὅτε ἀφιέρουν ἑμαυτὸν εἰς τὴν διδασκαλικὴν δουλείαν. Καὶ δι' αὐτὸ ἀπὸ τοῦς τελευταίους χρόνους τοῦ βίου μου, ὁπότε ἡ τύχη καὶ αἱ περιστάσεις ἐπέτρεψαν εἰς ἐμέ νὰ εὐρύνω πῶς τὸν κύκλον ἐν ᾧ ζῶ, ἀπεκόμισα συγκινήσεις τόσῳ σφοδρότερας, ὅσῳ περισσότερον συνεδέθη καὶ ὁσημέραι συνδέομαι μὲ τὰς χρηστὰς ἐλπίδας τοῦ Γένους ἡμῶν, τὰς ὁποίας ἐμπιστεύονται εἰς ἡμᾶς οἱ κατὰ σάρκα γονεῖς.

Διὰ νὰ ἐννοήσωσιν οἱ ἀναγινώσκοντες τὰς ἄνευ ἀξιώσεων γραμμὰς μου αὐτάς, πόσον ὀδυνηραὶ πολλῶν εἰκόνας ἐγχαράττονται ἐν τῇ ψυχῇ ἡμῶν, ἀναφέρω ἐν μόνον μικρὸν ἐπεισόδιον, ἀσήμαντον καὶ μηδαμινὸν δι' ἄλλους, τὸ ὁποῖον μοῦ ἀφῆκε ἀνεξάλειπτον ἐντύπωσιν. Ἐδίδασκον πρὸ τινῶν ἐτῶν ὡς καθηγητὴς εἰς ἓν Λύκειον τῆς Σμύρνης, εἰς τὸ ὁποῖον

ἐφοίτησα κατὰ τὴν παιδικὴν μου ἡλικίαν. Εἰς τὴν ἔδραν, ὅπου ἐκαθήμην, μυρία ἀναμνήσεις μὲ περιεκύκλουν. Ὁ Διευθυντὴς τοῦ Λυκείου ἦτο ὁ προσφιλέτης μου καθηγητὴς ἀπὸ τὴν χρυσὴν ἐκείνην παιδικὴν ἡλικίαν, καθ' ἣν ἐφοίτησα εἰς τὸ Λύκειόν του. Ἦμην τότε καὶ συνάδελφός του καὶ φίλος του. Τῶν δὲ συμμαθητῶν μου, τοὺς ὁποίους ἀνδρας πλέον καὶ ἐπιστήμονας τοὺς πλείστους, καθ' ἑκάστην σχεδὸν ἐβλεπον, τῶν συμμαθητῶν μου τούτων μόνον αἱ παιδικαὶ μορφαὶ μὲ περιεκύκλουν, ἐν ᾧ ἐδίδασκα πρὸ ἄλλων παιδικῶν καὶ γυλαστῶν μορφῶν. Εἰς ἀπὸ τοὺς μικροὺς τοὺς ὁποίους ἐδίδασκον, ὁσάκις ἐφθανε τὸ τελευταῖον τέταρτον τῆς ὥρας τῆς ἀπολύσεως, πάντοτε μὲ παρεκάλει νὰ τὸν ἀφήσω νὰ φύγῃ ἐνωρίς, διότι ἤθελε νὰ προφθάσῃ τὸ ἀτμόπλοιον μὲ τὸ ὁποῖον θὰ μετέβαινε εἰς τὸ Κορδελιό, τὸ χαριτωμένο προάστειον τῆς Σμύρνης, τοῦ ὁποῖου ἡ συγκοινωνία ἐξυπηρετεῖται ἀπὸ ἀτμοπλοικὴν ἐταιρείαν, διὰ τὴν ὁποίαν μυριάς διετυπῶντο παράπονα. Ἄν συνέβαινε ὁ μικρὸς νὰ ἦναι τιμωρημένος, ἔπρεπε νὰ μεσολαβήσω ἐγὼ παρὰ τῷ διευθυντῇ, ἵνα συγχωρηθῇ, διότι, ἄλλως, δὲν θὰ ἐπρόφθαινε νὰ ἐπιστρέψῃ. Ἐλυπούμην νὰ τὸν βλέπω κλαίοντα, διότι εὐρίσκατο ἐν ἀμηχανίᾳ ἀγνοῶν πότε θὰ ἐπέστρεφεν εἰς τὸ χωριὸν του. Ἐν ἔτος κατόπιν, εὐρισκόμενος ἐδῶ, ἀνεγίνωσκον εἰς μίαν ἐφημερίδα Κωνσταντινουπολιτικὴν τὰς λεπτομερεῖας τῆς θλιβερᾶς συγκρούσεως ἑνὸς ἀτμοπλοίου τῆς ἐταιρείας τοῦ κόλπου Σμύρνης καὶ ἑνὸς ἄλλου ταξιδιωτικοῦ.

Μεταξὺ τῶν θυμάτων ἀνεγράφετο καὶ τὸ ὄνομα τοῦ μικροῦ μου μαθητοῦ, ὁ ὁποῖος ἀνησύχει ἄλλοτε διὰ τὸ τελευταῖον τέταρτον τῆς ὥρας τῆς ἀπολύσεως. Ὁ πτωχὸς μου ὁ μικρὸς ! Μὲ τὴν ἀγωνίαν τοῦ πνιγμοῦ του ἐξώφλησε τὴν ἄλλην ἀνησυχίαν ποῦ τὸν κατελάμβανε ἄλλοτε, διότι δὲν θὰ ἐπέστρεφεν ἐνωρίς εἰς τὸ χωριὸν του. Δὲν μὲ ἐφθανε ἡ λύπη, τὴν ὁποίαν ἐδοκίμασα ἀναγινώσκων τὰς θλιβερὰς λεπτομερεῖας τοῦ πνιγμοῦ. Ἠθέλησα νὰ ζητήσω συμπληρωματικὰς πληροφορίας ἀπὸ ἓνα συμπολίτην μου Σμυρναῖον, τὸν ὁποῖον συνήντησα ἐδῶ. Ἡ φρόνη, τὴν ὁποίαν ἠσθάνθη ἀπὸ τὰς λεπτομερεῖας τὰς συμπληρωματικὰς, μοῦ ἐπάγωσε τὴν ψυχὴν καὶ μὲ κατέχει γράφοντα ταῦτα. Ὁ μικρὸς ἐπέστρεφε μὲ τὸν μεγάλον ἀδελφόν του εἰς τὸ χωριό. Ἐπνίγησαν καὶ οἱ δύο εἰς τὴν σύγκρουσιν ἐκείνην. Ὁ δυστυχὴς πατέρα των, μόλις ἐφθασεν ἡ εἰδησις τῆς καταστροφῆς εἰς τὸ χωριό, ὑπέθεσεν, ὅτι κατὰ τὴν ἔτυχε καὶ εἰς τὰ

τέκνα του, διότι τὸ ἀτμόλοιον ἦτο τὸ τελευταῖον τὸ ὁποῖον θὰ προσήγγιζε τὴν ἐσπέραν ἐκείνην εἰς τὴν ἀποβάθραν τοῦ Κορδελιοῦ. Ἄλλοφρον ὁ δυστυχῆς ἔσπευσεν εἰς τὴν Σμύρνην, ὅπου περιουλέεξαν τοὺς ἐπιζήσαντας καὶ περισωθέντας ναυαγούς. Τὰ παιδιὰ του δὲν ἐσώθησαν. Καὶ ἄλλοφρον περιεφέρετο ὁ δυστυχῆς πατήρ ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας εἰς τὴν ἀκτὴν τοῦ Κορδελιοῦ, ἕως οὗ ἀνέσταν τὰ πτώματα τῶν πνιγμένων ἀπὸ τὸν βυθὸν τῆς θαλάσσης.

Ἐφ' ὅσον παρέρχονται τὰ ἔτη, ἀνάλογοι ἐντυπώσεις συσσωρεύονται εἰς τὴν ψυχὴν μου. Ἡ πρώτη ἀπ' ὅλας μὲ συνεκλόνησε καὶ ἰσχυρότερον καὶ δὲν τὴν ἐλησμόνησα.

Ἰκανὰ ἔτη παρήλθον ἔκτοτε. Εἶχα ἀποφοιτήσει ἀπὸ τὸ Γυμνάσιον τῆς Σμύρνης. Πρὶν μεταβῶ εἰς Ἀθήνας, ἐν ἔτος εἰργάσθην ὡς διδάσκαλος εἰς ἓν ἐνοριακὸν σχολεῖον τῆς παρὰ τὴν Σμύρνην Μαγνησίας. Τὰ Χριστούγεννα τοῦ ἔτους ἐκείνου ἦσαν τὰ πρῶτα, ἅτινα διησχόμην μακρὰν τῆς πατρικῆς μου οἰκογενείας. Ἐδοκίμαζα τότε ἓν ἀλλόκοτον εἶδος νοσταλγίας. Οἱ μόνοι σύντροφοί, μὲ τοὺς ὁποίους ἀνεκουφιζόμην, ἦσαν μερικοὶ καλοὶ συνάδελφοί μου, τοὺς ὁποίους μέχρι τῆς σήμερον δὲν λησμονῶ. Πρῶτ' ἄλλ' εἰς τὴν εἰργασίαν, μόλις ἐληξεν ἡ Χριστουγεννιάτικη λειτουργία, ἐπήγα νὰ ἐπισκεφθῶ τὴν διευθυντὴν τοῦ ἐνοριακοῦ σχολεῖου, ἐνῶ εἰργαζόμην. Ὁ ἀξιόλογος ἐκεῖνος καὶ ἀγαπητὸς φίλος μου ἀνήγγειλεν, ὅτι τὴν ἡμέραν ἐκείνην θὰ εἶχομεν τὴν κηδεῖαν ἐνὸς μαθητοῦ μας. Ὅχι μόνον ἐλυπήθην ἀλλ' ἔμεινα καὶ ἐκπληκτος, διότι πρὸ δύο ἡμερῶν, τὴν ἐσπέραν τῆς παραμονῆς τῶν Χριστουγέννων, εἶχα ἴδει τὸν μικρὸν ἐκείνον μαθητὴν, ἓνα δυστυχισμένον πτωχόπαιδο, τρέχοντα μὲ ἄλλα ἐπίσης πτωχὰ παιδάκια, γεμάτα χαρὰν καὶ ζωὴν, εἰς τὸ σπίτι ἐνὸς φιλανθρώπου τῆς ἐνορίας, ὅπου θὰ ἐδίδοντο φορέματα καὶ ὑποδήματα εἰς μερικοὺς πτωχοὺς μαθητὰς. Ἦτο ἀδύνατον νὰ ὑποθέσω, ὅτι τὸ ταλαίπωρον πτωχόπαιδο ἐντὸς ἐνὸς ἡμερονυκτίου θὰ ἀπέθνησκε. Καὶ ὁμοίως. Πρὸσειβλήθη ἀπὸ διφθερίτιδα καὶ κυριολεκτικῶς ἐπνίγη, πρὶν τὸ προφθάσῃ καὶ ἰατρὸς καὶ ὄρος. Δὲν ἐβάσταξα. Δὲν εἶχα τὸ θάρρος νὰ μεταβῶ εἰς τὴν κηδεῖαν τοῦ παιδιοῦ κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην. Ἀλλὰ τὰ εὐλαβῆ ἔθιμα τῶν μερῶν ἐκείνων πολλάκις μου ἐτάραξαν τὴν ψυχὴν. Ἡ πτωχὴ μητέρα τοῦ παιδιοῦ δις εἰς τὸ διάστημα τοῦ σχολικοῦ ἔτους ἤλθε νὰ μοιράσῃ κόλλυβα εἰς τὰ

ἄλλα παιδάκια.... Ἐξ ἄλλου πάλιν ἐντὸς τοῦ περιβόλου τοῦ ἐνοριακοῦ ναοῦ ὅπου ἦτο καὶ τὸ σχολεῖον, ἐθάπτοντο καὶ οἱ νεκροὶ τῆς ἐνορίας. Ἐκεῖ εἰς ἓνα πτωχικὸ μνημεῖον ἐτάφη καὶ τὸ πτωχὸ παιδάκι. Ἀπὸ καιροῦ δ' εἰς καιρὸν ἤρχετο ἡ μαυροφόρα μητέρα διὰ νὰ θρηνησῇ σιγὰ σιγὰ καὶ χωρὶς νὰ ταράξῃ τοὺς ἄλλους, τὸ πεθαμμένον παιδάκι τῆς. Πτωχὰ ἀγριολούλουδα ἐστόλιζαν πάντοτε τὸ πτωχικὸ μνημεῖον. Ἀλλὰ φρικωδέστερον καὶ ἀλγεινότερον δι' ἐμὲ ἦτο καὶ τι ἄλλο, τὸ ὁποῖον τακτικὰ συνήθιζεν ἡ δυστυχισμένη μάννα. Δὲν ἐξεφύλλιζε μόνον λούλουδα πτωχὰ ἐπάνω ἀπὸ τὴν τελευταίαν κλίνην τοῦ παιδιοῦ τῆς. Ἐξεφύλλιζε σιγὰ σιγὰ καὶ δύο τρεῖς τετραδιάκια τοῦ μικροῦ τὰ ὁποῖα ἐγὼ εἶχα ἐπιθεωρήσει καὶ διορθώσει. Μαρτύριον ἀληθινὸ ἐδοκίμαζα καθ' ἑκάστην βλέπων ἀνὰ ἓν τὰ φύλλα τοῦ τετραδίου ἀνάμεσα εἰς τὰ ἄνθη καὶ τὰ γλωρὰ φύλλα, τὰ ὁποῖα ἡ φιλόστοργος μήτηρ ἐσκόρπιζεν. Ἐληξεν ἐπὶ τέλος τὸ μαρτύριον, ἀφ' οὗ πλέον ἐξεφυλλίσθησαν καὶ τὰ τετραδιάκια.

Μὲ τοιαύτας ἐντυπώσεις διαρρέει τοῦ διδασκάλου ἡ ζωὴ. Ὅλα δὲ αὐτὰ συντελοῦν, ὅπως τὸν καθιστῶσι φιλοστοργότερον πρὸς τὰς νεαράς καὶ τρυφεράς ὑπάρξεις, τὰς ὁποίας τοῦ ἐμπιστεύονται γονεῖς, κοινωνία καὶ ἔθνος. Ἐκτὸς ἀν' ὑποθέσωμεν, ὅτι εἶναι καὶ ὀλίγον ἐγωῖστῆς ὁ διδάσκαλος, ἀφ' οὗ καὶ ἡ ἀγάπη μόνον τῶν παιδιῶν του εἶναι τὸ ἰσχυρότερον ἀντίρροπον κατὰ τῶν πικριῶν, αἱ περιβάλλον ἀστοργον καὶ τραγὸν συχνότατα τὸν ποτίζει.

Δ. Γ. ΚΑΜΟΥΤΑΡΟΠΟΥΛΟΣ
δ. σ. καθηγητῆς ἐν τῇ Ἐθνικῇ Σχολῇ
Γλωσσῶν καὶ Ἐμπορίας

Στάσου, διαβάτη, κα' ἄκουσε. Ἄν τύχη νὰ σὲ φέρῃ
Ἡ τύχη καὶ ὅπου κολᾷ ὁ Ἔβρος τὰ νερά του,
Στὸν γέρο Ὑλλο πηγαινὲ νὰ πῆς πῶς ἡ ματιὰ του
Τὸ γυῖο του νᾶρθη δὲν θὰ δῆ ἀπὸ τὰ ξένα μέρη.
Τὸ σκοτωμένον μου κορμί, πρὸς τοῦ το νὰ τὸ ξέρῃ,
Οἱ λύκοι τὸ σπαράξανε, Γυμνά τὰ κόκκαλά του
Πομείναν ἄταφα. Γι' αὐτὸ στὸν τόπο τοῦ θανάτου
Κλαίγ' ἡ σκιά μου. Ἐκδίχησι ποῖο θὰ τῆς δώσῃ χεῖρι;

Τράβα! Κι' ἂν δῆς κάμμιά φορά, ὅταν ἡ μέρα σβύνῃ,
Σὲ κάποιο τάφο δάκρυα δλόθερμα νὰ χύνῃ
Γρηά μὲ κάτασπρα μαλλιά, στὰ μαύρα βουτημένη,
Πλησίασέ την. Φάντασμα πῶς εἶναι μὴ νομίσης.
Τὴν μάνα μου, ἂν πᾶς κοντά, διαβάτη, θὰ γνωρίσης
Ὅπου ἡ μαύρη θὰ θρηνηῖ σὲ τάφου πλάκα ξένη.

Δ. Χ. ΣΑΜΟΥΕΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ

Χωρίς νὰ φάγῃ καὶ νὰ πιῇ, χωρίς νὰ πάθῃ κάτι,
χθὲς ὕγιης, πῶς σήμερον εὐρέθη ἔντὸ κρεββάτι
ὁ Νίκος πεθαμένος;
Εἶδε τὸν Μάρκον τὸν γιατρὸν ἐτὸν ἕπνον του ὁ καημένος.
ΧΑΛΚΗΝΟΣ.

ΤΟ ΚΑΠΝΙΣΜΑ

Τὰ ἦθη καὶ αἱ ἔξεις τοῦ καθημερινοῦ βίου μεταβάλλονται οὖν τῷ χρόνῳ, παρ' ἡμῖν ὁμοίως ἐντὸς πενήκοντα ἐτῶν ἡ μεταβολὴ ἐγένετο πολὺ ταχύτερα ἢ ἀλλαγῶν.

Οὔτε ἐνδύομεθα, οὔτε διασκεδάζομεν, οὔτε κηδεύομεν τοὺς θανόντας, οὔτε χαιρετῶμεν ἀλλήλους, ἀλλ' οὔτε καπνίζομεν, ὡς ἄλλοτε.

Καὶ ἐὰν λάβωμεν τὸν καπνὸν ὡς θέμα ἰδιαιτέρας ἐρεῖνης, θὰ ἐκπλαγῶμεν πῶς μία ἔξις τοῦ βίου, οὐχὶ μάλιστα ἐκ τῶν προεξεχουοῶν, ὑπέστη τοιαύτης ἀλλοιώσεως ἐντὸς μικροῦ σχετικῶς χρόνου.

Ποῦ εἶναι ἡ ἄλλοτε λαμπρὰ συνοδεία, ποῦ τὸ ἀπαστραπτόν ἐπιτελεῖον τοῦ καπνοῦ.

Ἐξέλιπεν ἡ καπνοσακκούλα, ἡ σεμνὴ καὶ καλλιτεχνικὴ, ἡ πλουσία εἰς μέταξαν καὶ χρυσοῦ κεντήματα, ἡ ποιητικὴ καὶ πλήρης αἰσθημάτων καπνοσακκούλα, ὁσάκις ἐφιλοτεχνεῖτο ὑπὸ τῆς μνηστῆς μὲ τὰ γλυκὰ ὄνειρα τοῦ μέλλοντος, ἢ ὁσάκις ἐδωρεῖτο ὑπὸ φίλης ὡς ἐνθύμιον γλυκύτερου παρελθόντος.

Καὶ ποία εἶνε ἡ προκομμένη διαδόχος της; Ἐν πρόστυχον χάριτον κυτίον, περιέχον εἴκοσιν ἔτοιμα σιγάρα, ἔτοιμον καὶ αὐτὸ ἄμα κενωθὲν νὰ ῥιφθῇ εἰς τὸν βόρβορον τῶν ἀγυῶν καὶ νὰ σαρωθῇ ἀπὸ τὸν ὀδοκαθαριστήν.

Ποῦ αἱ καπνοσύριγγες αἱ συλλεγείσαι ἐκ σπανίων εἰδῶν τοῦ φυτικού βασιλείου, εὐτοργοὶ καὶ ποικίλαι εἰς μῆκος καὶ ἐπόληψιν, ἔχουσαι ἐπιστόμια μὲν βαρύτερα ἐξ ἠλέκτρον εὐλαβῶς φυλατιτόμενα ἐντὸς σάκκων ἐκ βελούδου κεντημένων ἢ ἐκ δέρματος ῥωσικοῦ, χρυσοῦ δὲ καὶ περίκομπα κεραμουργήματα εἰς τὸ κάτω ἄκρον, τοὺς ἑξακουστοὺς δηλ. λουλάδες;

Ποῦ οἱ εἰδικοί θεράποντες οἱ γεμίζοντες τοὺς λουλάδες μὲ ψιλοκομμένον ξανθότατον καὶ ἀρωματώδη καπνόν, καὶ γνωρίζοντες νὰ τὸν πιέζου ἐντέχνως μὲ τὸν ἀντίχειρα, ὥστε νὰ γίνεται ἀνετος ἢ εἰσπνοή ὑπὸ τῶν μακαρίως καπνίζόντων;

Ποῦ τὰ χάλκινα σιλιπνὰ καὶ λάμποντα διοκάρια, ὅσα ἔθετον οἱ

ὑπερέχει ἐνώπιον τοῦ ξέρου, εὐθύς ὡς ἔμβαιναν εἰς τὴν αἰθούσαν καὶ ἐκάθητο ἐπὶ ἀνακλίντρον ἢ σοφᾶ, διὰ τὰ στήριζον οἱ καπνίζοντες τὸ ἄκρον τῆς μακρᾶς καπνοσύριγγος ; Ποῦ αἱ λαμποκολοῦσαι ἐκ καθαριότητος ὄρειχάλκιναι λαβίδες, δι' ὧν λαμβάνετο μὲ σιμύνητα ἐσιτιάδων πῦρ ἐκ τοῦ χαλκίνου πυράντου (μαγκάλι), τοῦ πολυτελοῦς προγονικοῦ κειμηλίου τοῦ ἔχοντος ἔγγλυφον τὴν χρονολογίαν τῆς ἀγορᾶς καὶ τὸ ὄνομα τοῦ προσώπου ; Τὸ πύραντον μεγαλοπρεπῶς ἐπὶ βιάθρου καὶ τὸ βιάθρον χάλκινον ἐπὶ μεγάλου δίσκου, χαλκίνου ἐπίσης, ὑψοῦτο ὡς βωμὸς ἐν τῷ μέσῳ τῆς εὐρείας αἰθούσης, ὅπως ἀνάπλωνται ἐκεῖθεν κατὰ ἱεραρχικὴν τάξιν αἱ καπνοσύριγγες.

Ποῦ τὸ πλήθος τῶν ὑπερειῶν, οἵτινες διακονοῦντες εἰς ὅλα αὐτὰ μετ' ἄκρας σοβαρότητος ἴσταντο ἄφρωνι παρά τῇ εἰσόδῳ τῆς αἰθούσης, μὲ χεῖρας δουλικῶς ἱστιασμένας ἐπὶ τοῦ στήθους, προσεκτικοὶ εἰς τὰ νεύματα ἐναλλάξ τῶν καπνίζόντων καὶ τοῦ οὐκοδεσπότου, μὴ τυχὸν κακῶς λειτουργῇ καμμία καπνοσύριγγς, μὴ δὲν καίῃ ἢ φωτιά, ἢ μὴ παρεβιάσθῃ καμμία ἐθιμοτυπία ;

Πάντα ταῦτα τοῦ καπνοῦ ἀπαραίτητα παρακολουθήματα ἄνευ τῶν ὁποίων ἦτο ἀκατάληπτος ἢ πρὸ 50 ἐτῶν ἕξις καὶ ἡδονὴ τοῦ καπνίσματος ἦσαν **δυναρ καὶ ὀπτασία, σκιά ἦν καὶ παρέδραμε, καπνὸς ἦν καὶ διελύθη.** Καὶ ἐπέπρωτο ὁ καπνὸς τῆς Σάνθης καὶ τῆς Πάφρας τὰ διαφύση μὲ τόσην εἰρωνείαν τὴν περίφημον αὐτὴν ἤθει τοῦ ἱεροῦ Χριστοστόμου καὶ αὐτὸν τὸν προφητάνακτα Δαβὶδ ψάλλοντα : « Ἐξέλιπον ὡσεὶ καπνὸς αἱ ἡμέραι μου ».

Τόσα πολὺ τοῦ καπνοῦ σπουδαιότερα, ἐλικώτερα, πολυτιμότερα καὶ αἰσθητικώτερα πράγματα, καπνοσακεοῦλα, ἤλεκτρα, καπνοσύριγγες, λαβίδες, δικάρια, πύραυτα, λουλάδες, καὶ ὁ ἔσμός τῶσαν θεραπόντων ἔγγηρασάντων εἰδικῶς εἰς τόσον ἐπίσημον λειτουργίαν πάντα ταῦτα ἐξέλιπον, ἠφανίσθησαν καὶ διελύθησαν ἄλλ' ὁ καπνὸς μένει καὶ παραμένει εἴτε ποτὲ ἀδιάλυτος.

Κατώρθωσε τὰ πλουτίση τὴν μὲν ψυχολογίαν διὰ νέου πάθους ἀγνώστου εἰς τὸν ἀρχαῖον ἢ μεσαιωνικὸν κόσμον, τοὺς δὲ προϋπολογισμοὺς τῶν κρατῶν δι' ἑκατοντάδων ἑκατομμυρίαν φράγκων. Ἐδημιούργησε μέγιστον κλάδον ἐμπορίου, ἐπλούτισε τοὺς καπνεμπόρους, ἀναδείξας αὐτοὺς ὑπεριέτερους καὶ συντεωτέρους τῶν οἰτεμπόρων καὶ ἐπέπρωσε τὴν ἰδέαν τοῦ μονοπωλείου.

Ὁ ἄνθρωπος ζῆ καὶ δοῦν διὰ τῶν παθῶν. Πᾶν ὅμως πάθος εἶναι συγχρότως ἐλατήριον ἐνεργείας καὶ πηγὴ ἀδυναμίας. Ὁ δὲ περισυλλέγων τὰς ἀδυναμίας τῶν ἄλλων συγκεντρώνει εἰς χεῖράς του δύναμιν ἀκαταγώνιστον πρὸς ἐκμετάλλευσιν καὶ πλουτισμόν. Τοῦτο συνέβη μὲ τὸν καπνόν.

Ὁ καπνὸς ἀνεδείχθη σήμερον πολυτιμότερος ἅπ' ὅλα τὰ μεταλλεῖα καὶ ἅπ' ὅλα τὰ ἀδαμαντωρυχεῖα. Διότι τὸ πάθος τοῦ καπνίσματος δὲν ἀνήκει εἰς μερικὰς μόνον τάξεις ἀνθρώπων φιλοδοξούντων ἐπιδείξεις κοσμημάτων παντοίων, περιδερμαίων, δακτυλίων, ἐνωτίων καὶ τῶν τοιούτων. Ἀλλ' ἐξηπλώθη εἰς ὅλα τὰ στρώματα ὄλων τῶν λαῶν καὶ ἔγινε παγκόσμιον, προσιτὸν ἐξ ἴσου εἰς πτωχοὺς καὶ πλουσίους, εἰς ἄνδρας καὶ γυναῖκας καὶ εἰς αὐτὰ τὰ παιδάκια.

Ἄλλοις ὁ καπνὸς ὡς νεόπλουτος εἶχε τὴν μαγίαν τῆς ἐξωτερικῆς ἐπιδείξεως. Τώρα μὲ ἀπλότητα καὶ ἀφέλειαν εἶναι καὶ Ἀμερικανοῦ διοικητομμυριούχου ὑπέρτερος. Εἰσχωρεῖ παντοῦ, προσηλυτίζει τὰ πλήθη, καὶ δημοτικῶς ὄν ἀδξάνει καταπληκτικῶς τὴν πελατεῖαν του μὲ τὴν εὐθηρίαν, μὲ τὰ ἔτοιμα σιγάρα καὶ μὲ τὰ δωρεὰν χάρτινα κυτία.

Ἀπέκτησε τὴν φήμην δι' ἐπιπέσει καὶ ἰδέας. Κ' ἐπειδὴ τὴν φήμην αὐτὴν ἰδικαίωσαν ἐνδοξοί τινες συγγραφεῖς ὁμολογήσαντες δι' εἰς τὰς νεφελώδεις τοῦ καπνοῦ, τὰς ἡδυπαθῶς ἐκ τοῦ στόματος καὶ τῆς ἡνὸς ἐκτεμπομένας, ὀφείλουσαν πολλὰς ἐμπνεύσεις των, πολλοὶ ἀδέξιοι μιμηταὶ τοὺς ἀκολουθοῦν. Ἀλλὰ τὸ κοινόν, διὰ τὸς ἀναγνώσκην, διακρίνει ἀμέσως τὰς καπνισμένας ἰδέας των, δὲν βλέπει ὅμως τὰς ἐμπνευμένας.

Δὲν ἔχει πλέον ἀνάγκην ἐπιτελείου λαμπροῦ καὶ πολυτελοῦς. Εἰς καὶ μόνος ἀκόλουθος τοῦ ἀρκεῖ εἰς τὰς ἀνά τὸν κόσμον περιδρομὰς του. Καὶ διὰ τὰ μὴ γίνηται πρόσκομμα εἰς τὴν μεγάλην του εὐκνησίαν, ἔπρωσε ὁ ἀκόλουθος αὐτὸς τὰ ἦναι ἐπίσης ταχὺς τὴν κίνησιν, ἐλαφρότατος καὶ ἰσχυρότατος.

Καὶ ἐρέθησαν ὅλα αὐτὰ τὰ προσόντα εἰς τὸ **σιγαρόχαριον.** Πόσον σοφὴ καὶ πολυσημαντικὴ ἡ ἐκλογή ! καὶ πόσον ἀνταξία τοῦ αἰῶνος ποῦ ζῶμεν, αἰῶνος τῶν φωτῶν !

Δὲν ὑπάρχουν φῶτα ἄνευ βιβλίου, ἤτοι βιβλία καὶ τυπογραφεία ἄνευ χάρτου. Προσηταιρίσθη λοιπὸν ὁ καπνὸς τὸν χάρτην, τὸ πρότιμον καὶ εὐγενέστατον ὄργανον τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς προόδου, ἐν τῇ λεπτοφυε-

στέρα αὐτοῦ μορφῇ τῇ ὡς οἶόν τε προσεγγιζούση εἰς τὴν ἑξαίρωσιν καὶ τὴν πτῆσιν πρὸς τὰ αἰθέρια, διὰ τὴν συμπληρώσῃ τὴν κοσμοκρατορίαν του.

Ἡ θαυμασία αὕτη συνωρίς καπνοῦ καὶ σιγαροχάρτου θὰ ἐμυνεύσῃ βέβαια κανένα ποιητὴν συμβολιστὴν διὰ τὴν μᾶς ψάλλῃ καὶ αὐτὸς ἐν προφητείαις ποίαν ἄλλην θαυμασιωτέραν ἐξέλκῃ ἐγκυμονεῖ διὰ τὸ μέλλον ὅποιαν νέαν μεγαλειτέραν κατάλληξιν ἐπιφυλάττει εἰς τοὺς ἀπογόνους μας.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ
διηγήτορας

Χαμένο όνειρο.

M. LAUTRECHLÄGER

ΟΙ ΤΥΧΕΡΟΙ ΚΑΙ ΟΙ ΑΤΥΧΟΙ

Όταν συμβαίνει συμφορά τις ή πολλοί και άλλοι συμφοραί εις άτομον τι, εις οικογένειαν ή εις αθροισμα ατόμων (πόλεως ή κοινότητος), οι άνθρωποι συνειθίζουσιν να λέγουν: *Τι καταδρομή της τύχης! Τι άτυχος άνθρωπος! Τι άτυχος οικογένεια!* κ. τ. λ. Η αν βάλνη τις από επιτυχίας εις επιτυχίαν και απολαμβάνη όλα τα αγαθά του κόσμου, αναφωνούν: *Τι τυχερός άνθρωπος!* και τα παρόμοια.

Οι άνθρωποι, φύσει επιρρεπείς εις την προσωποποίηση των φαινομένων της φύσεως, εξ ου και προήλθον απ' αρχαιοτάτων χρόνων ελπί αι θρησκείαι του κόσμου, απ' έτέρου δε εξ έγωισμοσ και εξ άνικανότητος προς εξήγησιν του αίτιου της άλληλουχίας των γεγονότων, τα όποια αυτοί οι ίδιοι προκαλοσιν, αποδίδουσιν την δυστυχίαν ή την εύτυχίαν εις την δυσμένειαν ή εύμένειαν οντότητός τινος προσωποποιημένης υπό της φαντασίας των.

Φαντάζονται λοιπόν μίαν Τύχην υπό μορφήν γυναικείαν ή ακαθόριστον, ή όποια εν τη μοχθηρία της κατατρέχει ένα άνθρωπον, οικογένειαν ή πόλιν και επιζητεί μετά λυσσώδους επιμονής να βλέπη και να καταστρέψη. Εάν γίνη επιδημία τις, σεισμός ή επιδρομή άκρίθων κτλ., άμέσως φαντάζονται ότι ο Θεός είνε θυμωμένος, ώστε να ήτο κανέννας ιδιότροπος και κακός γέρων, ο όποιος άνευ λόγου έννοει να τιμωρήση τους ανθρώπους ή να θύση και να απολέση εξ άπλης κακοτροπίας. Δι' αυτό και ονομάζουσιν οι άνθρωποι τας άθρόα; και γενικάς ταύτας συμφοράς: *Θεομηρία!* δηλαδή εκ της όργης του Θεού προερχομένης. Άλλοι πάλιν φαντάζονται ότι ο κόσμος είνε γεμάτος από διαβόλους, δαιμόνια ή τεύχια, από παντοία τέλος κακοποιά πνεύματα, των όποιων το επάγγελμα συνίσταται εις το να διαπράττουν παντός είδους έγκλήματα, νόσους και ζημίας κατά των ανθρώπων, χωρίς, έννοείται, να κερδίζουν και αυτά τίποτε' άλλ' έτσι, από καλίαν και μοχθηρίαν των.

Τέλος πάντων συμμαχοσιν και συνωμοτοσιν συχνάκις ο Θεός, οι διαβόλοι, τα δαιμόνια, ή Τύχη ή κακή δια να καίουν και κρημνίζουν πόλεις, να φονεύουσιν άνδρας, γυναίκας, παιδιά και γέροντας, να καταδιώκουν τα μέλη μιας οικογενείας μέχρις εξολοθρευσεως δι' ασθeneιών, τυχαίων συμβάντων και δια παντοίων επιζημιών μέσων και μεθόδων, ώστε να επισύρουν τον αίκτον και έλεον των βροτών, των δε παθόντων ότε μιν τας άράς και την άπειλητικήν πυγμήν να έγείρουν κατά της κακής τύχης, ότε δε των ήρεμοτέρων την ιδιοσυγκρασίαν, να προκαλοσιν την κάμψιν του αυχένος ή του γόνατος ως σημείον ύποταγής και έγκαρτερήσεως ή παρακλήσεως προς άφεισιν άμαρτιών προς τους πρωτουργούς των δεινοπαθημάτων τούτων, του Θεού ή των κακών δαιμόνων.

Εν πράγμα μόνον δέν φαντάζονται οι άνθρωποι και δέν το γνωρίζουν ότι δηλαδή τα 99 τοις εκατόν των δεινών και πάσης καταδρομής όφειλονται εις την κακήν κεφαλήν των, εις την έλλειψιν της λογικής και της προνοητικότητός των.

Καίεται π. χ. ολόκληρος ή πόλις της Αρσειοσ. Τι συμφορά! Τι καταδρομή! αναφωνούν οι πολλοί. Άλλ' όταν αι οικοδομαί της πόλεως είνε ξύλινα, αι δε όδοι τόσοσ στεναί, ώστε δια χειραψίας να χειριθ ό οικοδεσπότης μιας οίκίας από το παράθυρόν του τον άντικρινόν γείτονά του, τότε πως είνε δυνατόν ή ποικαία να μη μεταδοθ ή καθ' όλην την πόλιν εν βίπη όφθαλμοσ; Αντι λοιπόν να αναφωνή τις: *Τι δυστυχείς και άτυχοι οι καυμένοι οι Αρσειανοί!* όρθότερον θα ήτο να αναφωνήση: *Τι εύτυχείς και τυχεροί αυτοί οι Αρσειανοί!*

Διότι, ένθ έπρεπε με τέτοια σπίτια και με τέτοιους στενούς δρόμους να καοσιν πρό 40 έτών, μόλις τώρα καίονται. Διότι άλλαι πόλεις ή συνοικίαι τινές της πρωτευούσης δια και τρίς δια τους αυτούς λόγους έκάψαν έντός του αυτού χρονικού διαστήματος.

Γίνεται σεισμός και καταστρέφονται πόλεις και χωριά, φονεύονται νέηια και άνδρες, καλοί και κακοί, και ένσκήπτει ή δυστυχία ύφ' όλας τας τραγικάς και ειδεσχεις μορφάς της. *Τι Θεομηρία! Τι καταδρομή της τύχης!* αναφωνούν οι άνθρωποι. Αρπάζουσιν μέλιστα τας εικόνας και τα έξαπτέρυγα και έξέρχονται εις λιτανείας, έκλιπαροόντες τον ήρξισμένον Θεόν να πάυση κινών την γην και να εύσπλαγχνισθ ή τα πλάσματά του τα δυστυχή. Άλλ' αν εις σεισμογενείς τόπους, δπου μέλιστα

ἐπανειλημμένως εἶδον οἱ ἄνθρωποι τὰς οἰκίας των σωρὸν ἐραιπίων, ὑπὸ τὰ ὅποια καὶ ἐτάφησαν πολλαὶ προσφιλεῖς των ὑπάρξεις. Ἐν κτίζουσιν ἀντισεισμικὰς οἰκίας, ἀλλὰ λιθίνους τριωρόφους καὶ πεντωρόφους οἰκίας, ἢ καὶ ψευδοικίας λασποκτίστους ἐν τοῖς χωρίοις, τότε εἶνε ἐπόμενον νὰ ἐπαναλαμβάνωνται τὰ δυστυχήματα ταῦτα ἐπ' ἀπειρον, χωρὶς αὐτὸς ὁ διάβολος νὰ ἀναμίξῃ τὴν εὐράν του, αὐτὸς ὁ θεὸς νὰ ὀργισθῇ, αὐτὸς ἢ Τύχη νὰ πνευστιᾷ κατατρέχουσα τοὺς πτωχοὺς χωρικοὺς καὶ τὰ βρέφη των, ἢ τοὺς πλουσίους τῶν μεγαλοπόλεων σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις.

Τὸ μόνον λογικὸν καὶ ὀρθὸν καὶ δίκαιον ποῦ ἔχουν νὰ εἰποῦν καὶ νὰ κάμουν οἱ περισσώδεις ἄνθρωποι μετὰ τὸν σεισμόν εἶνε, νὰ ἀνοφώσουν τὰς χεῖράς των πρὸς τὸν οὐρανὸν καὶ νὰ εἰποῦν ἐν καρδίᾳ : «θεὸ μου ! Τί κεφάλαι μὰς ἔδωσες ! ἡμεῖς σὲ τὸ στέλλομεν ὀπίσω καὶ σὲ ἐκτεύομεν νὰ μὰς τὸ ἀλλάξῃς ! » Ἀμέσως δὲ μετὰ τὴν παράκλησιν ταύτην νὰ ὑπάγουν νὰ τὸ σπᾶσουν κατὰ τῶν τοίχων τῶν ἐραιπίων τῶν οἰκιῶν των.

Ὁ ἔμπορος Χ. ἔχει τέσσαρα τέκνα· δύο υἱοὺς καὶ δύο θυγατέρας. Ὁ πρῶτος υἱός, 26 ἐτῶν, πάσχων ἀπὸ ἐπιληψίας, κατήντησε σχεδὸν βλάξ, καὶ μίαν ἡμέραν καταληφθεὶς ὑπὸ τοῦ ἐπιληπτικοῦ παραξυσμοῦ του, ἐνφ κατήρχετο τὴν κλίμακα, πίπτει καὶ κυλισθεὶς ἕως κάτω μένει ἄπνους. Ἡ μὴ κόρη ἐν ἡλικίᾳ 18 ἐτῶν, ὡραία καὶ καλή, προσβληθεῖσα ὑπὸ φυματιώδους μηνιγγίτιδος, ἀποθνήσκει ἐντὸς 20 ἡμερῶν. Ὁ δεῦτερος υἱός, 20 ἐτῶν, γίνεται μέθυσος καὶ κακῆς διαγωγῆς, φοβερὰ μάλιστα τῆς οἰκογενείας του καὶ τῆς κοινωνίας, ἐν τέλει δὲ φονεύεται εἰς ῥῆξίν τινα ἐν καρτερίῳ. *Τί ἀτυχος οἰογένεια ! Τί καταδρομὴ τῆς τύχης ! Κακὸς δαίμων τοὺς κνηγᾷ !* Βαθμηδὸν δὲ καὶ τὸ ἐμπόριον τοῦ πατρὸς βαίνει κακῶς, ὅστις ἀπὸ τὴν σχετικὴν ἀνεσιν περιπίπτει εἰς τὴν πτωχείαν καὶ τὴν ἀλλιότητα.

Μὰ ὅλοι αἱ συμφοραὶ νὰ ἐνσκήψουν εἰς αὐτὴν τὴν οἰκογένειαν ! Τί καταδρομὴ εἶνε αὕτη ! ἀναφωνοῦν οἱ γνωρίζοντες τὸν οἶκον τοῦτον συγγενεῖς καὶ φίλοι.

Τί συμβαίνει ὅμως ; Ὁ αἴτιος τῆς ἀλληλουχίας τῶν δυστυχημάτων τούτων ἦτο ὁ πατήρ, ὅστις ἀπὸ μακρῶν ἐτῶν κατεχρᾶτο τὰ ποτά, κατὰ τὰ τελευταῖα δὲ ἔτη τῆς ἐργασίας του ἐγένετο ἀληθὴς ἀλκοολικός. Ἡ ἐπιληψία τοῦ υἱοῦ ὠφείλετο εἰς τὸν ἀλκοολισμόν τοῦ πατρὸς· ἐπίσης δὲ καὶ ἡ φυματιώσις τῆς θυγατρὸς του· ὁ δὲ ἐκφυλισμὸς τοῦ δευτέρου

υἱοῦ ὠφείλετο ἐν μέρει μὲν εἰς τὸν ἀλκοολισμόν τοῦ πατρὸς, ἐν μέρει δὲ εἰς τὸν βαρὺν ὑστερισμόν τῆς μητρὸς, τὴν ὁποίαν, καίπερ πάσχουσαν, ἐπροτίμησεν ὁ ἔμπορος αὐτὸς ὡς σύζυγον, διότι εἶχε 500 λίρας προίκα περισσοτέρας ἀπὸ μίαν ἄλλην ὑγιᾶ καὶ σώφρονα νέαν, τὴν ὁποίαν τοῦ εἶχον προτείνει. Ἐπὶ τέλους δὲ κατεστράφη καὶ τὸ ἐμπόριον τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς οἰκογενείας ταύτης, διότι αὐτὸς ἕνεκα τοῦ προχωρήσαντος ἀλκοολισμοῦ κατέστη ἀνίκανος νὰ διαυθῆνῃ τὰς ἐργασίας του.

Ἐνσκήπτει ἐπιδημία εὐλογίας καὶ ἀποθνήσκουν 200 ἄνθρωποι καὶ παραμορφοῦνται ἄλλοι τόσοι, ὡς συνέβη π. χ. πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἐν Παιραιῖ, ὅπου, μὴ καταπαυοῦσης τῆς ἐπιδημίας, συνήλθον ἡμέραν τινὰ ἐπὶ τὸ αὐτὸ χιλιάδας μωρῶν ἐπὶ κεφαλῆς ἔχοντες καὶ τὸν Μητροπολίτην καὶ ἄραντες τὰ ἐξαπτέρυγα περιπατοῦν εἰς τὰς ὁδοὺς, δηλαδὴ ἔκαμνον λιτανείαν, ὃ ἐστὶ, παρεκάλουν τὸν θεόν, ὃν ἐραντάζοντο ἐξωργισμένον, νὰ παύσῃ τὴν εὐλογίαν ! Ἐν τῇ μεταξὺ ἄλλος ἔχανε τὸν υἱὸν του καὶ τὴν κόρην του, ἄλλος τὸν πατέρα, τὸ μόνον στήριγμα τῆς οἰκογενείας, ὁ μνηστήρ τὴν μνηστήν· ὡραῖαι νεάνιδες μεταμορφοῦντο ὑπὸ τῆς φοβερῆς νόσου εἰς μεγαίρας, ἄλλος ἐτυφλοῦτο, καί... οὐδεὶς ἐκ τῶν ὀδυρομένων διὰ τὴν καταδρομὴν τῆς τύχης ἢ τὴν ὀργὴν τοῦ θεοῦ προσέφευγεν εἰς ἐν σωληνάριον δαμαλίδος, ἢ ὁποῖα θὰ προσελάμβανε τὰ φοβερά αὐτὰ δράματα, τὰ ὅποια πάντοτε ἄλλως ἐνσκήπτουν σφοδρότερα καὶ συχνότερα ἐκεῖ, ὅπου ἀπουσιάζει ὁ νοῦς, ὁ ὀγυθὴς νοῦς, ὁ ἀγρυπνος αὐτὸς φρουρὸς τοῦ ἀνθρώπου πρὸς ἀπόκρουσιν παντὸς εἴδους ἐχθροῦ.

Εἰς σπανίας περιπτώσεις δύναται τις νὰ ἀναφωνήσῃ : *Τί τυχερὸς ἄνθρωπος ! ἢ : Τί ἀτυχος ἄνθρωπος !* ὅταν π. χ. ἀγοράσας τις ἓνα ἀριθμὸν λαχείου κερδίξῃ τὸν πρῶτον λαχνὸν ἐκ 500 χιλ. φράγκων μεταξὺ ἐνὸς ἑκατομμυρίου ἀριθμῶν· ἢ ἐνφ καθ' ὁδὸν βαδίζει ἀμέριμος, αἰφνης ἀποσπάται ὁ ἐξώστης οἰκίας τινὸς καὶ πεσὼν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του τὸν φονεύῃ. Αἱ συμπτώσεις αὗται, ὡς καὶ ἄλλαι ἀναλόγου φύσεως, καθιστῶσαι τὸν βίον ἐνὸς ἀνθρώπου εὐτυχῆ ἢ δυστυχῆ ἢ προξενοῦσαι ἀπρόοπτον ἢ ἀνεπανόρθωτον συμφορὰν, εἶνε σπανιώταται. Μυριάκις δὲ συχνότερον οἱ ἄνθρωποι παρασκευάζουν ἢ προκαλοῦν αὐτοὶ οἱ ἴδιοι τὴν δυστυχίαν ἢ τὴν εὐτυχίαν των, τὴν ἐπιτυχίαν ἢ τὴν ἀπογοήτευσιν καὶ ἀποτυχίαν των ἐν τῷ βίῳ.

Ἡ θεὰ Τύχη ὅμοι μετὰ τῶν ἄλλων θεῶν, τοὺς ὁποίους ἐπλασαν οἱ

καλλιτέχνηται καὶ εὐφράνταστοι Ἕλληνας πρόγονοί μας, πρὸ πολλοῦ ἐγκατέλειψε τὸν κόσμον τοῦτον, ἀπαυδίσασα νὰ κατατρέχη τοὺς ἀνθρώπους ἢ νὰ τοῖς ἐπιδαφιεύῃ τὰ ἀγαθὰ. Ἰδίως τὸ καταδρομικὸν τῆς ἔργον ἦτο κοπιωδέστερον· διὸ καὶ ὡς ἐκ τῆς προδεηκυίας μάλιστα ἡλικίας τῆς ἐπροτίμησε νὰ ἀποσυρθῇ πρὸς ἀνάπαυσιν καὶ τεθῆ ὑπὸ σύνταξιν. Ἀνέθηκεν ὁμως, ἀποχωροῦσα, τὸ κοπιῶδες καὶ μοχθηρὸν ἔργον τῆς εἰς τὴν μαορίαν, ἢ ὁποῖα, πάντοτε νέα καὶ ἀκμαία, πάντοτε πρόθυμος εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν ἀνθρώπων, ἐκτελεῖ τοῦτο μετὰ μεγαλειτέρας δραστηριότητος καὶ ἐπιτυχίας. Τὸ ὑπόλοιπον δὲ ἀγαθὸν μέρος τῆς ὑπηρεσίας τῆς ἀνέθηκεν εἰς τὴν φρόνησιν, ἧτις, ἐκλεκτικὴ καὶ ἀριστοκράτις, ὀλίγους μόνον εὐνοεῖ.

Ὁ μῦθος δηλοῖ ὅτι ἡ καλὴ ἢ ἡ κακὴ κεφαλή τῶν ἀτόμων, οἰκογενειῶν, κοινοτήτων ἢ ἔθνων κἀμινε ταῦτα τυχηρὰ ἢ ἀτυχα, καὶ προσελκύει ἢ ἀπομακρύνει τὰς παντοίας συμφοράς, κατὰ μέγιστον τοῦλάχιστον μέρος. Ἡ καταδρομὴ εἶνε ἔργον τῶν καταδρομικῶν ἐνὸς στόλου, τὰ ὁποῖα, ἐάν πάθουν καὶ αὐτὰ συμφορὰν τινὰ, αὕτη, κατὰ τὸ πλεῖστον θὴ ὀφείλῃται πάλιν εἰς τὴν διευθύνουσαν αὐτὰ κεφαλήν.

ΣΙΜΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΙΑΝΗΣ

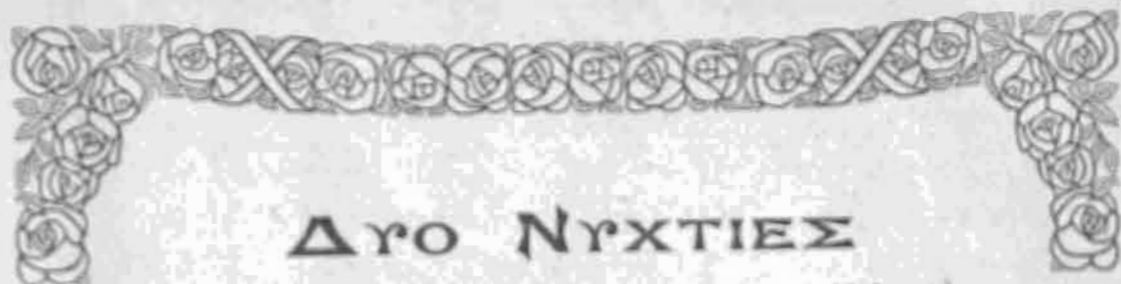

ΠΛΑΓΚΟΣΜΙΟΝ ΨΙΝΕΥΜΑ

Πρὸς κατάκτησιν τοῦ αἵματος.

Ἡ γρηῃ.— Τί σκέπτεσαι, Ἰσπύλατε :

Ὁ γέρος.— Σκέπτομαι ὅτι οἱ ἄνθρωποι σήμερον δὲν πιστεύουσιν πλεὴν εἰς τὸν οὐρανόν... ἀλλὰ τότε γιὰτί καταβάλλουσιν ὅλοι τὰς προσπαθείας των ν' ἀναβῶν εἰς αὐτόν;...

ΔΥΟ ΝΥΧΤΙΕΣ

(Διήγημα)

Φοβερὴ νύκτα· ἀστραπόβροντα καὶ μουγκριὰ τοῦ βοριά. Θαρρεῖς θεριά λαβομένα μουγκρίζανε.

Στῆς ἀστραπῆς τῆ λήμψι, ἔβλεπες τὰ κύματα τοῦ Βοσπόρου ν' ἀναβαίνουν τόσο ἀψηλὰ καὶ ὕστερα μὲ κρότο φοβερὸ νὰ πέφτουνε.

Τόσο ἀγρίεψε ὁ Βόσπορος, πὺ καταλάβαινες πὺς εἶναι τῆς Μαύρης Θάλασσας παιδί.

Ὅλα τὰ σπιτία ἦσαν· κοιμοῦνται ὅλοι μέσα. Εἶναι περασμένα μεσάνυχτα.

Παῖός ἔρει, ἐνῶ δέρνει ὁ Βοριάς τὴ θάλασσα καὶ τὴ στεριά, τί ὄνειρα νὰ βλέπῃ ἢ κόρη ἢ ζαχαροπλασμένη, ἢ μάνα ἢ καμιατερή, τὸ παλληκάρι τὸ λεβέντικο καὶ ὁ γέρος πὺ τόσα εἶδανε τὰ μάτια του!

Μὰ εἶνα σπῖτι τοῦ περιγιαλοῦ, ἀπὸ τὸ δέρνουν οἱ ἀφροὶ τῆς θάλασσας ἔχει τὸ παραθύρι ἀνοιχτὸ καὶ φαίνεται θαμπὸ κανδήλι ἀπὸ μέσα. Μιὰ ἀσπροφορεμένη πάγει κ' ἔρχεται· βλέπει τίστιρια τὰ θοὰ ἀνάμεσα σὲ σύννεφα ὀλόμανρα, τὲς ἀστραπὲς, ἀπὸ θαρρεῖς καὶ ἀνοίγουν τὰ οὐράνια.

Εἶναι ἡ καπετάνισσα, πὺ βλέπει τὸ μεγάλο τὸ κακὸ καὶ τρέχει γρήγορα στὰ εὐωνόματα.

Τὴν Παναγιά παρακαλᾷ, τὴν Δέσποινα καὶ τὸν ἅγιο Νικόλα· λαμπάδες τᾶζει ἴσα μὲ τὸ μπῶι τῆς καὶ κλαίει.

« Ἄχ, Παναγιά μου μεγαλόχαρη καὶ ἅγιε Νικόλα μου, τῆς θάλασσας πατέρα! τὸν καπετάνιο μου γλυτώστε με. Στὸ πέλαγο θαλασσοδέρνεται καὶ θαλασσομαχίει. Ἄχ! πάγτε τὸ κακὸ καὶ σταματήστε τὸ βοριά!

» Δὲ θέλω τὰ καλά πὺ φέρνει ἡ θάλασσα, φλανριά, διαμίντια, ἀκριβὰ φορέματα· εἶναι λεκάνη αἰτὰ ἀπὸ μάλαμα, πὺ φτύνω μέσα τὸ αἷμά μου.

» Τὸν καπετάνιο θέλω, τὸν πατέρα τοῦ παιδιοῦ μου. Τὸ χέρι σου τὸ ἅγιο ἄς τὸν σκαλῆ, Παναγιά μου! Ἄγιε Νικόλα, κίτσε στὸ τιμόνι του.

» Ζωὴ ποὺ ζοῦν κι' ἢ καπετάνισσα; ! Ἐάν κἀκε σὺννερο εἶν' ἢ καρδιά μας μαύρη».

Σιμόνει στὴν κούνια τοῦ παιδιοῦ της τὴν ὀλόχουση. Κοιμάται ἤσυχα. Στράφτουν στὴν ἄσπρη σκούφια του βενέτικα φλουριά. Χαμογελά μέσα στὸν ὕπνο του κι' ἢ μάνα στὸ χαμόγελό του κλαίει καὶ τραβᾷ τὰ μαλλιά της; τὰ χρυσοξανθὰ.

« Ποιὸς ξέρει ἂν ἐτοῦτη τὴ στιγμή ἢ θάλασσα, παιδί μ' ἀγαπημένο, δέ σ' ἔχαμε ἐσένα ὄρφανό κι' ἡμένα χήρα! »

Μέσα' στὴν ἀνεμοζάλη ἀκούονται βιολιά.

« Γιορταζει ὁ πατέρας μου. Χρόνια πολλὰ κι' εὐτυχισμένα νῆζη, πατεράκι μου! ἢ κόρη σου χορὸ δὲν ἔσουρα καὶ δὲ γλυκοτραγουδήσαι ἀπ' τὸν καιρὸ ποῦ γέναινα καπετάνισσα. Ἡ Στένη ὅλη τὴν τύχη τὴ μεγάλη ζούλισε.

» Τὲς μέρες τὲς καλὲς; μὲ δάκρυα τὲς βρέζω. Ἡ ἴμενες εἶναι μετρημένες τῆς χαρᾶς μου! ἔκρινες εἶναι Λαμπρὴ γιὰ μένα.

» Ἐκεῖ ἀντίκρου σταματᾷ τὸ κωράβι σὰ θεριὸ καὶ μὲ βαρκοῦλα ἄσπρη ποὺ τραβοῦν κοντὶ νὰντες παλλημαράδες, ὁ καπετάνιος μ' ὁ λεβέντης ἐρπτα.

» Παγόνουνα τὰ χέρια μου καὶ δὲν μπορῶ νὰ τρέξω, καλῶς ὄρισες νὰ πῶ. Βοῆζουνε ταῦτιά μου καὶ τὰ μάτια μου δὲν βλέπουνε.

» Ἄχ, τί χαρά! μέσ' στὴ χαρὰ μου δὲν ξεχνῶ ἐγὼ τὴν Παναγίτσα μου καὶ τὸν Ἅγιο Νικόλα. Τὴν ἄλλη μέρα βάζω γιορτερὰ καὶ διαμαντοστολίζομαι καὶ τρέχω στὴν ἐκκλησιά ...

» Ὁ καπετάνιος μου, λεβέντης ἀφεντάνθρωπος, βαστάει τὰ ταξίματα.

» Τῆς Στένης ἢ κοπέλλας, ὅλα; σπρώχνονται καὶ λέγει ἢ μιὰ τῆς ἄλλης;

» — Περνᾷ ἢ καπετάνισσα!

» — Καλότυχη!

» — Τῆς φέρνει τοῦ πουλιοῦ τὸ γάλα!

Τὴν ἄλλη μέρα ἢ εὐτυχισμένη καπετάνισσα στοῦ σεντουκινοῦ τὴν ἄσπρη κρύβει τὰ στολίδια της καὶ τὰ διαμαντικὰ της καὶ κλείνεται στὸ σπίτι της. Βλέπει τὸν οὐρανὸ μὲ καρδιοχτύπι καὶ χύνει πάλι μαύρα δάκρυα.

» Ἄχ, Παναγίτσα μεγαλόχαρη, θ' ἀξιωθῶ καὶ πάλι νὰ σοῦ φέρω τὰ ταξίματα, μαζί μὲ τὸ λεβέντη καπετάνιο μου; »

Ἐξω μουγκρίζει ὁ βοριάς, τᾶστέρια τρεμοσβύνουν τὰ θοιά, καὶ στένουνε τὰ κύματα στὸ περιγιάλι μὲ βροή. Τὸν οὐρανὸ τὸν χαρακόνουν ἀστραπὲς καὶ ἢ βροντὲς θαρρεῖς γκρεμοῦνε τὰ οὐράνια.

Ἄν θαλασσομαγὰ μὲσ' στὰ πέλαγα, ἐχάθηκε ὁ καπετάνιος ὁ λεβέντης, τῆς εὐμορφῆς καπετάνισσας ὁ ἀφέντης, ὁ πατέρας τοῦ μωροῦ παιδιοῦ, ὁποῦ κοιματᾷ καὶ χαμογελά.

— Ἀκούγονται ἀκόμη τὰ βιολιά. Ἄχ, δὲ θὰ ξημερώση; Πῶς τέτοιες νύχτες φαίνονται ἀτέλειωτες!

ΣΕΣ

Τὴν ἴδια νύχτα στὸ Σουλινά.

Χορεύουν βλαχοπούλες ἔμμορφο χορὸ καὶ εἶναι στολισμένες μ' ὀλοκέντητες ποδιὲς καὶ μὲ φλουριά. Κοσκίνισαν ἀπὸ τὸ κρασί κι' ἀστράφτουν πικρὸ πολὺ ἀπ' τὰ φλουριά τὰ μαύρα μάτια τους.

Ὁ καπετάνιος ὁ λεβέντης κάθεται ἐκεῖ κι' ἔχει ἔμπροστά του γεμάτα κι' ἀδειανά σταμνιά κρασιοῦ. Τραγῶρω του οἱ νὰντες παίζουν καὶ γελοῦν καὶ τὸν καπετάνιο τὸν παινεμένο τραγουδοῦνε.

Ὁ καπετάνιος γέρνει τὸ κεφάλι του βαρὺ ἀπ' τὸ κρασί καὶ λέγει:

« Παιδιά, βάλτε νὰ πιούμε. Ἐβίβα! Στὴν ὑγεία σας, νὰ ζοῦν τὰ ἔμμορφα κορίτσια καὶ τὰ ἄδολα κρασιά.

« Τίμης χαρὲς, καπετάνιε », εἶπε ἕνας Μυτιληνιός, γιατί ἔτσι εὐκιοῦνται στὴν πατρίδα του.

« Εὐτυχίτε », εἶπε ἕνας Ἡπειρώτης σιταράς.

Ἐνα μικρὸ ναυτοπούλο, κοιλάρφανο, ποὺ εἶδε τόσες χάρες ἀπ' τὴν καπετάνισσα, μὲ μάτια δακρυοσμένα καὶ καρδιὰ λαχταριστὴ σηκώνει τὸ ποτήρι ἀψηλά καὶ λέγει μὲ φωνὴ τρεμουλιαστή.

« Ἀφέντη καπετάνιε! νὰ γεράσης μὲ τὴν καπετάνισσα, νὰ ἰδῆς τὸ γιό σου παλλημαρά τιμιο! »

Ὁ καπετάνιος γλώριασε ... ἀγριοκύνταξε τὸν τολμηρὸ ναυτάιο καὶ τὸ ποτήρι ποὺ βαστοῦσε ῥίχτει στὸ κεφάλι του.

« Στὸ διάβολο νὰ πάτε ... καὶ σὺ κι' ἢ καπετάνισσα καὶ τὸ παιδί μου — « Χορέψτε, βλαχοπούλες ἔμμορφες. »

Εἶπε καὶ ῥίχτει μιὰ φουχτιά φλουριά στὰ ἔμμορφα κορίτσια τῆς Βλαχιάς.

Καὶ ἓνας γέρω λύκος τῆς θάλασσης, πῶκαμε καὶ κλέφτης στὴ στε-
ριά, τραγοῦδησε τραγοῦδι κλέφτικο.

«Γειά σου, γέρω λύκο.

— Καπετάνις, ξημέρωσε.

— Ἐχετε ἄγειά, βλαχοπούλες, ἔχε ἄγειά, Σουλινά.

Τὶ γρήγορα περνᾷ ἡ νύχτα μὲ τὸ γλέντι!»

† ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Βερολίνου.

Τῆ μορφῆ Μαργαρίτα Ἀ. Συντάσσου
Ὀκτώβριος 1910

ΔΑΚΡΥ ΚΑΙ ἈΣΤΡΟΝ

ΤΡΙΠΤΥΧΟΝ

Ἡ Νίτσα πρὸ δέκα μηνῶν ἄνοιξε τὰ ματάκια τῆς στὸ φῶς τοῦ κό-
σμου. Εἶναι τώρα δηλαδὴ δέκα μηνῶν. Μὴ τὴν περιφρονεῖτε, παρακαλῶ,
γιὰ τὴν ἡλικίαν τῆς. Στὶ δέκα μῆνες μίσα τί δὲν γίνεται; Ἀπόδειξις
ποῦ ἡ Νίτσα ἀπὸ ἀσοχημάτιστο μωρὸ ἔγεινε τώρα ἓνα παχυντό, στρογ-
γυλό, ἔξυπνο κοριτσάκι. Ἡ ζωὴ τῆς ἔτρεξε ἕως ἰδίῳ εὐκολῇ: φαγί—
ἔπνος, ἔπνος—φαγί. Ἄν ἔκλαιε καὶ κάμμιᾶ φορά—ὁ ἄνθρωπος θὰ
κλάψη γιὰ τὴν μεγαλῶση, δὲν λέγε; — δὲν τὸ θυμᾶται πιά, γιατί θὰ
ἦταν γιὰ κἀτίνα ἀσημαντὸ λόγο· αὐτὰ περνοῦν γρήγορα, δὲν τὰ θυμᾶται
κἀνείς κατόπιν.

Τώρα ποῦ εἶναι δέκα μηνῶν ὄλο γειᾶ καὶ φαίνονται τὰ μόνα δον-
τάκια τῆς, τὰ μπροσθενά ποῦ τῆς ἔχουν βγῆ ἀπὸ λίγο καιρό. Μὰ προ-
χθὲς ἔκλαιε στὰ σωσιὰ τῆς, γιατί, ἐνῶ ἐγελούσε κ' ἔζητοῦσε νὰ κρῦψη
τηροπαλιὰ τὸ πρόσωπό τῆς ἔς τῆς παραμάνας τὸν ὄμο, ἐπέτελος δυνατὰ
τὸ κεφαλάκι τῆς στὸν τοῖχο, ποῦ ἀκουμποῦσεν αὐτὴ γιὰ νὰ τὴν βασιτῆ
περὶ γειά.

Κ' ἔτσι ἔνοιωσε γιὰ πρώτη φορά ἡ Νίτσα πὸς ἔχει κεφάλι, ποῦ
οὐκ εἶναι τὸ κτελήση ποτεῖ.

Ἡ παραμάνα ἔτρεψε τὸ μέρος καὶ γιὰ νὰ τὴν παρηγορήσῃ νῆς ἰδεῖσε
τὸν οὐρανὸ καὶ εἶπε «Σάπα, σάπα, γιὰ διὲς ἐκεῖ ψηλά, ψηλά! . . . Πάτι,
πέρασι!»

Καὶ πάτι μπρὸς ὁ χρόνος. Ἡ Νίτσα ἔγεινε τεσσάρω χρονῶ, τώρα
εἶναι πειὰ μεγάλη, καταλαμβάνει ὄλα, μιλῆ, τρώγει μοναχὴ τῆς, τρέχει,
παίξει. Βγαίνει συχνὰ ἔξω καὶ ἔμαθε τόσα πράματα, γιατί παρατηροῖ ὅ, τι
γίνεται γέρω τῆς. Προχθὲς τὴν ἔβαλαν ὁ ἓνα καρτελάκι καὶ τὴν ἀφη-
σαν στὸν κήπο. Εἶναι ἄνοιξη, καὶ ἡ Νίτσα χαίρεται τὸν καλὸ καιρό. Τὰ
μάτια τῆς ἀνοιγοκίμιοῦνε, στὸ πολὺ τὸ φῶς, καὶ βάζει μέσα τῆς χαρὰ ἀπὸ

τῆ φέσι. Ἡ καρδιά της κτυπᾷ βιαστικά· θέλει νὰ σηκωθῆ νὰ τρέξῃ, μὰ τῆς εἶπαν νὰ καθίσῃ φρόνημα.

Ἐξαφνα μιὰ παοχαλίτσα πετᾷ καὶ κάθεται στὸ γυμνὸ τῆς Νίτσας χερᾶκι καὶ ὄσο τὴ νοιώθει ἐπάνω στὸ χερᾶκι της νὰ τρέξῃ μὲ τὰ ψιλά της ποδαράκια, γαργαλεύεται καὶ ἀπὸ εὐχαρίστησι καὶ ἐκπληξί μαζί, σηκώνει τὴ μυτίτσα της, ζαρώνει τὸ προσωπάκι της τόσο θελκτικά!

Ἡ παοχαλίτσα τρέχει ἐπάνω στὸ παχουλὸ μπράτσο καὶ ἡ Νίτσα μορφαίνει, μὰ καὶ χαίρεται καὶ θαρρεῖ πὼς ἡ παοχαλίτσα εἶναι πετιὰ ἀπὸ τῆς παιχιδάκι καὶ θὰ τὴν ἔχῃ ἔτοι ἐπάνω της νὰ τρέξῃ καὶ τὰ τὴν γαργαλέῃ κι' αὐτὴ νὰ γελᾷ.

Ἡ Νίτσα ἀπλώνει τώρα τὸ ἄλλο τὸ χερᾶκι νὰ πιάσῃ τὸν ὄραϊο αὐτὸ κόκκινο κόμβο ποὺ τῆς ἀναιβαίνει στὸ μπράτσο. Μὰ ἡ παοχαλίτσα δὲν τὸ ἐννοεῖ ἔτσι. Ἀνασηκώνει τὴν κόκκινη θήκη μὲ τῆς μαύραις σιγμαίς, βγάζει ἀπὸ κάτω δύο ψιλαὶς μαύραις διπλωμέναις μεμβράναις, τῆς ἀνοίγει καὶ πετᾷ χωρὶς νὰ προσφθάσῃ κἀντις νὰ δῆ πρὸς ποῦ.

Ἡ Νίτσα ἐσταθῆκε τρομαγμένη καὶ λυπημένη μαζί. Γιατί νὰ τῆς φύγῃ ἡ παοχαλίτσα ἢ κακῆ; Τὴν ἐπῆρεν εὐθὺς τὸ παράπονο. Νὰ δάκρυα καὶ ἀναφυλλητό.

Ἡ μαμὰ τῆς Νίτσας, σοβαρὴ καὶ καλὴ, τρέχει νὰ καταλάβῃ τί εἰσέξε. Ἡ Νίτσα ὅμως δὲν μπορεῖ νὰ πῆ τί θέλει. Πρῶτη φορὰ αἰσθάνεται νὰ τῆς ξεφεύγῃ κἀτι ἀπὸ τὸ χέρι. Κι' αὐτὸ τὸ κἀτι εἶχεν ἔλθει ἀπρόσκλητο, χωρὶς νὰ ξέρῃ ἀπὸ ποῦ, κι' αὐτὴ τὸ ἄφησε νὰ προχωρῇ, νὰ τρέξῃ ἐπάνω της, τὸ ἄφησε χωρὶς νὰ ξέρῃ πὼς, κι' ἄμα τὸ θέλησε κι' ἀπλώσε νὰ τὸ πιάσῃ, τῆς ἔξερνε. Κι' αὐτὸ ἡ Νίτσα τὸ ἐπῆρε γιὰ κακὸ, γιὰ προδοσία ἀνήκουστη κι' ἔκλαιγε πικρά. Δὲν εἶχε πείραν ἢ καίμενη!

Κ' εἶται γιὰ πρώτη φορὰ ἡ Νίτσα ἐνοιωσε πὼς ἔχει καρδιά καὶ ὅταν τὴν προδώσουνε ποτεῖ.

Ἡ μαμὰ τῆς Νίτσας τὴν ἐπῆρε στὴν ἀγκαλιὰ της, ἰσκολίπισε σιγὰ τὰ δάκρυα, ποὺ αὐλάκωναν τὰ μαγουλάκια της. Μὰ ἀπαρηγόρητη ἡ Νίτσα, ἐγέριζε τὸ βλέμμα της ἀπὸ τὸ μέρος, ποὺ ἐχάθηκεν ὁ πόθος της..... Καὶ ἡ μαμὰ τῆς Νίτσας τῆς ἰδουξε τότε ψηλά, ψηλά καὶ τῆς εἶπε: «Μὴ κλαίς, γιατί τὰ δάκρυά σου θὰ γίνον τὴν ἄστρο ἐκεῖ ψηλά».

Κι' ἡ Νίτσα ἐσοῦπασε . . . Μὰ ἀπὸ τότε ἔμαθε νὰ βλέπῃ τ' ἄστρα καὶ

ἄμα κλάψῃ, τὸ βράδυ γυροῦσε νὰ τὰ μετρήσῃ γιὰ νὰ ἰδῆ ἂν ἐπλήθαιναν ἐκεῖ ἐπάνω.

Ὁ χρόνος ἐπῆγε ἐμπρός. Ἡ Νίτσα τώρα εἶναι τριάντα χρονῶ. Εἶναι πετιὰ γυναῖκα καὶ ἔχει κλάψῃ πολλαὶς πολλαὶς, ἀμέτρηταις φοραὶς ὡς τώρα, κάθε φορὰ ποὺ μιὰ καινούργια παοχαλίτσα ἐπέταγε μακρὰ μὲ δόλο.

Ἡ Νίτσα πάντα μετρᾷ τὰ ἄστρα νὰ ἰδῆ ἂν ἐπλήθαιναν πολὺ καὶ τῆς φαίνεται πὼς ἄδικος τόπος δὲν ἔμεινε ἐκεῖ ψηλά. Καὶ τώρα εἶδε τὸν κομήτη νὰ φύγῃ κι' αὐτὸς βιαστικὸς σ' ἀγνωσταὶς μερταὶς τοῦ σκοτεινοῦ οὐρανοῦ. . . Καὶ τῆς ἐφάνη πὼς τὸ μεγάλο ἄστρο οἴφει πίσω του τῆς ψεύτικαις ἀνθρώπιναις ἐλλίπιδες ὅταν φωτεινὲς ἀχιτίδες, ὄσα δάκρυα δὲν χωροῦν πετιὰ στὸν οὐρανό.

ΝΟΕΜΗ Α. ΖΩΜΠΟΥ

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Μπαρμπέρη.— Πιρίεργον! λέτε πὼς εἶχατε ἔλθῃ ἐδῶ μιὰ φορὰ κι' ὅτι οὐκ ἐξηράμισα ἐγὼ, ἀλλὰ δὲν μπορῶ νὰ θυμηθῶ τὸ πρόσωπόν σας.

—Δυστυχῶν, ἀλλ' ἐν τῷ μεταξύ τὸ πρόσωπόν μου ἔχει θεραπευθῆ ἀφ' ὅτου μ' ἐξουραφίσαιτε.

ΚΩΣΤΑΣ

Ἡ κυρία (πρὸς τὴν ὑπηρετρίαν, ποὺ ἐγύρισεν ἀπὸ τὸ θέατρο.)—Πὼς σοῦ φάνηκε λοιπὸν, Ἄνια, σοῦ ἄρεσε;

—Θαυμάσια, κυρία! Ἐκρεσε νὰ βλέπατε στὴ σκηνὴ μιὰ ὑπηρετρία πὼς τὰ ἐφαλλε μιὰ φορὰ τῆς κυρίας της!

ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΜΟΥ

(Στὴν σημερινὴ νεολαία μας)

Τὸ Σχολεῖο τοῦ χωριοῦ μου εἶταν τὸ πιὸ παραξενώτερο καὶ πρωτοτυπώτερο σχολεῖο τοῦ κόσμου ὅλου. Δὲν εἶχε οὔτε θύρα, οὔτε παράθυρα, οὔτε τοίχους, οὔτε στέγη, οὔτε τίποτε... οὔτε βρισκόνταν σ' ὄρισμένο μέρος. Εἶταν μόνον ἰδίᾳ σχολεῖο καὶ τίποτε ἄλλο! Ἀναλόγως τῆς ἐποχῆς, πότε εἶταν ἓνα ζεστό δωμάτιο τοῦ σπιτιοῦ μου, πότε ὁ νάρθηκας τῆς ἐκκλησίας, πότε κανένα προσηλιακὸ κοντά στὸ χωριό, καὶ πότε—τὸν πλειότερο καιρὸ—ἀπὸ τὴν μεγάλη Πασχαλιὰ ὡς τὸν Σεπτέμβριο, τ' **Ἀγνάντια**. Διαικῶς τὸ Σχολεῖό μας δὲν εἶχε, οὔτε ἤξερε καν.

— Τ' εἶναι τ' **Ἀγνάντια**;

Ἐδῶ σὰς θέλω ἰσᾶς, πὺν μάθατε καὶ μαθαίνετε τὰ γράμματα σὲ μαρμαρόχτιστα σχολεῖα, γὰ ἔχετε τί πρᾶγμα εἶναι τ' **Ἀγνάντια**.

Τ' **Ἀγνάντια** εἶναι τ' ὠραιότερο καὶ μαγευτικώτερο μέρος τοῦ χωριοῦ μου, ἴσως καὶ ὅλης τῆς πατρίδας μου. Βρίσκεται στὴν περιοχὴ ἐκείνου τοῦ ὀρίζοντα, πὺν ἔμνησε ὁ Βύρσανας, ὥστε, ὅταν ἀναθυμιούμαι τὸ χωριό μου μὲ τὰ δέκα σπιτάκια του, μ' ἐκείνον τὸν ὀρίζοντα τῶν βουνῶν, πὺν στέκουν γύρα-γύρα, σὰν ἀθάνατοι γίγαντες, μὲ τὰ πόδια τους βαθεῖα στὴν γῆ καὶ τὰ κεφάλια τους ν' ἀκουμποῦν καὶ νὰ βαστοῦν τὸν οὐρανό, σὰν στῦλοι, μοῦ εἶναι ἀδύνατο ὁ νοῦς μου νὰ μὴν βγῆ καὶ νὰ μὴν θρονιασθῆ σι' **Ἀγνάντια**.

Τ' **Ἀγνάντια** εἶναι μιὰ προσεχὴ τοῦ μικροῦ βουνοῦ, πὺν βρίσκεται τὸ χωριό μου, εἶναι ἓνα εἶδος ἀκρωτηρίου ψηλοῦ, στρόγγυλου, ὁμορφοκαμωμένου, θαμνόφυτου ἀπὸ κάτω, πὺν διαβαίνει μεγαλόπρεπος ὁ Καλαμᾶς—ὁ ἀρχαῖος Θύαμις, ὡς ἀπάνω στὴν κορυφή, κα' ὁμοιάζει σὰν ἓνα γιγάντιο ἀμφιθέατρο, πὺν μπορεῖ νὰ ἰδῆ κανεῖς, σὰν ἀπὸ ψηλὴ σκοπιά, ψηλὰ βουνά, πικρὰ λόγγα, ῥάχες, λιβάδια, χωριά, μαναστήρια, κοπάδια, ἀγέλες, κάμπους, χωράφια, ζευγάρια μὲ τοὺς ζευγίτες τους καὶ

τοὺς λοιποὺς δουλεντάδες, ποτάμια, πὺν καταβγαίνουν ἀπὸ τὲς κλεισοῦρες σὰν φίδια πλώρια, δρόμους μὲ διαβάτες, ἄλλους πεζοὺς κα' ἄλλους καββάλλα, μιὰ φύση ἀπαράμιλλη μ' ὅλες τὲς ποικιλίες της, μ' ὅλες τὲς φωτοσκιάσεις της, μ' ὅλες τὲς ἡμεραδὲς της καὶ ἀγριαδὲς της, μ' ὅλη τὴν πλούσια βλάστησή της, μ' ὅλα τὰ πολύχρωμα καὶ πολύοσμα λουλούδια της καὶ ἀνθία της, καὶ μ' ὅλη τὴν μεγαλοπρέπειά της, κα' ἓναν κόσμο, γεμάτον ζωὴ καὶ κίνηση.

Τὸ ῥαχοκέφαλο τῶν **Ἀγναντιῶν** εἶναι ἓνα πανέμορφο ὄροπέδιο, μιὰ ἀπέραντη στρόγγυλη πλατεια, σὰν τὸ ἀρχαῖο Ἰπποδρόμιο τῆς Πόλης, γεμάτη αἰωνόβια δένδρα, πὺν σμίγουν τὰ κλωνάρια τοῦ ἑνὸς μὲ τοῦ ἄλλου πέρα-πέρα, πὺν κινουὺν ἓναν ἀπέραντο παχὺν καὶ συγκρατούμενον ἤσασα.

Στὴν μέση αὐτοῦ τοῦ ῥαχοκέφαλου εἶναι χτισμένη ἡ ἐκκλησία τοῦ χωριοῦ μου, ὁ Προφήτ' -Ἡλίας, ταπεινὴ ἐκκλησοῦλα, χτίσμα τοῦ πάππου μου, ὁλόγυρά της εἶναι τὸ νεκροταφεῖο—τὰ Μνήματα—περικειχισμένο μὲ ψηλὸν τοῖχο, κα' ἔξω ἀπὸ τὸν τοῖχο, ἀριστερὰ τῆς ἐξόδου του κρέμεται ἀπὸ ἓνα δέντρο τὸ σημαντρο, πὺν χτυποῦν δυνατὰ κάμμιὰ φορὰ τὴν νύχτα μὲ τοὺς μεγάλους ἀνέμους οἱ δυὸ ἄκρες του ἀπάνω στὸν κορμὸ τοῦ δέντρου καὶ λαλεῖ μόνος του, σὰν γὰ τὸν σημαίνῃ ἀνθρώπος, καὶ ξιπτάει τὸ χωριό τ' ἄκριτα καὶ κίτασκοῦνα μεσάνυχτα, νομίζοντας ὅτι κάποιος ξένος διαβάτης ζητεῖ βοήθεια καὶ τρέχει νὰ τὸν πύση καὶ νὰ τοῦ προσφέρει στέγη, ζεστασιά καὶ ψωμί.

Αὐτὰ εἶναι τ' **Ἀγνάντια**, καὶ λέγονται **Ἀγνάντια**, γιατί ἀπ' ἐκεῖ ἀγναντεύει κανεῖς, δηλαδή μπορεῖ νὰ βλέπῃ πολὺ μακριὰ καὶ μάλιστα ὅσους ἔρχονται ἀπὸ τὴν ξακουσμένη πρωτεύουσά μας, τὰ Γιάννινα, ἢ πηγαίνουν πρὸς ἐκεῖ.

Θὰ εἶταν τέλη Ἀπριλιοῦ ἢ ἀρχὴς Μαγιοῦ. Ὁ δάσκαλός μου ὁ Παπ' Ἀντριᾶς—Θεὸς σωθῆς τον—ἀπὸ τὸν νάρθηκα, ὅπου εἶχαμε τὴν γενικὴ συνάθροιση καθὲς μέρα, μᾶς ἐπήγε στὴν αἶρα τοῦ ῥαχοκέφαλου, ὅπου εἶναι τ' **Ἀγνάντια**, κα' ἐκεῖ μᾶς ἐκάθισε στὴ γραμμὴ σταυροπόδι γιὰ ν' ἀρχίσωμε τὴν μελέτη.

Εἴμαστε ὅλοι-ὅλοι πέντε μαθητοῦρια κα' ὁ δάσκαλός μας ὁ Παπ' Ἀντριᾶς ἔξη. Αὐτὸς κάθονταν λίγο ἔμπαρα ἀπὸ τὴν γραμμὴ μας, μὲ μιὰ φτελιόβεργα στὸ χέρι, πὺν θαματουργοῦσε πολὺ συχνὰ στὲς πλάτες

μας ὕστερα ἔρχομουν στήν γραμμή πρῶτος ἐγώ, δεύτερος ὁ Ἀναστάσης ἀπὸ ἓνα γειτονικό χωριό, τρίτος ὁ Γιάννης, ὁ γείτονάς μου, πέταρτος ὁ Γιώργος, τὸ παιδί τοῦ πατᾶ-Δασκάλου μας. — καὶ αὐτὸς ξενοχωρίτης — καὶ ὕστερος ὁ Μῆτρος, ποὺ τὸν λέγαμε Μιῆ γιὰ περιγέλιο. Δηλαδή ἀπὸ τὰ πέντε μαθητοῦδια, ποὺ εἶχε τὸ Σχολεῖό μας, τὰ δυὸ εἶταν ξενοχωρίτικα.

Αὐτὸ τὸ παλαιὸν σχολεῖο, ποὺ εἶταν τὸ πρῶτο καὶ τελευταῖο σχολεῖο τοῦ χωριοῦ μου, τὸ εἶχε συστήσει ἡ μάνα μου, ὅταν ὁ πατέρας μου ἔλειπε στήν Ξεντεσιά, μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ μάθω ἐγὼ γράμματα, καὶ ἔπαυσε νὰ ὑπάρχει, ὅταν ἐγὼ «ἔμαθα τὰ γράμματα», δηλαδή, ὅταν, ὕστερα ἀπὸ τὰ πινακίδια καὶ τ' Ὀκτωῆχι, ἔβγαλα καὶ τὸ Φαλιῆρι.

Τότε εἶχ' ἔρθει καὶ ὁ πατέρας μου ἀπὸ τὴν Ξεντεσιά, ποὺ μ' εἶχε ἀφήσει ἀγέννητον, ὅταν εἶχε φύγει ἀπὸ τὴν Πατρίδα καὶ τὸν γνώρισα καὶ μὲ γνώρισε γιὰ πρώτη φορά. Τώρα, πατέρας καὶ ἐγὼ τόσων ἀγαπημένων μου παιδιῶν, φαντάζομαι τὴν χαρὰ του νὰ μ' ἀφήσει ἀγέννητο καὶ νὰ μ' εἶρη γραμματισμένο παλληκαρέα!

— Ντίτσιτε!

Φώναξε ὁ Παπ' Ἀντριῆς, ὁ δάσκαλός μας, ὅταν κλοκαθίσαμε, καὶ ἐμεῖς ἀρχίσαμε νὰ διαβάζουμε μεγαλόφωνα ὅσο μπορούσαμε, ἄλλος πινακίδια, σὰν τὸν Γιώργο καὶ τὸν Μῆτρο τὸν Μιῆ, ἄλλος Ὀκτωῆχι, σὰν τὸν Ἀναστάση καὶ τὸν Γιάννη, καὶ ἄλλος, ἕνας μονάχος ἐγὼ, ὁ πρωτόσχιλος Φαλιῆρι!

Ἡ πρώτη ὀρμηὴ αὐτοῦ τοῦ πικροῦ καὶ ἀχαρὸν «ντίτσιτε!», ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ μεταφρασθῇ σὲ κῆρυμιά γλώσσα τοῦ κόσμου, ἀρχισε νὰ πέφτει λίγο-λίγο καὶ πέφτοντας-πέφτοντας, σάπασε ὀλωοδιόλου. Δάσκαλον καὶ μαθητᾶδες μᾶς εἶχε πιάσει μιὰ σιωπὴ, μιὰ ἔκσταση, ἓνα—δὲν ξέρω πῶς νὰ τὸ εἰπῶ—μπροστὰ στὰ κἄλλη καὶ στὲς χεῖρες τῆς πανώριας Ἀνοιξῆς, καὶ στὸ μαγικό θέαμα, ποὺ ξετυλίγονταν κάτω καὶ δίπλα καὶ πέρα ἀπ' τ' Ἀγνάντια, καὶ στήν μοσχοβολιά τῶν ἀνθῶν καὶ τῶν λουλουδιῶν καὶ στὸ κελίδημα λογῆς λογῶν πουλιῶν, ποὺ μοῦλωναν μέσα στὰ κλαδιά τῶν δέντρων, ἢ ξεπετοῦσαν καὶ φουρτουλοῦσαν γύρω μας.

Τὰ κοσσύβια, οἱ σπῖνοι, οἱ γαλαντρες, οἱ κορυδαλοὶ καὶ πρὸ πάντων τ' ἀθάνατα τ' ἀηδόνια εἶχαν στήσει ἀρρηγῆ συναυλία καὶ μέσα σ' αὐτὴν τὴν ἀρρυθμοῦρρυθμη μουσική, ποὺ εἶχεν ὡς κορόνα τ' ἀηδονο-

λαλήματα, ξεχώριζε τ' ἀνθρώπινο λάλημα τοῦ κούκκου: — «Κούκκου! Κούκκου! Κούκκου!» Οἱ ἀητοὶ ξεπετοῦσαν ἀπὸ τὰ κράκουρα τῶν μακρυνῶν βουνῶν καὶ ἔπλεαν ἀργά-ἀργά στὸ πέλαγο τὸ οὐράνιο, σὰν καρῆβια μακρόφαντα, καὶ κάποτε ἀπολοῦσαν μιὰ στριγγιὰ σουρισματιά, σὰν νὰ ἤθελαν νὰ σαλαγήσουν τίποτε κοπάδια ἀπ' ἐκεῖ ψηλά..

Ἄχ! πῶς ζήλευε ἡ καρδιά μου τοὺς ἀητοὺς μὲ τὸ οὐράνιο ἀρμένισμά τους, καὶ πῶς καλοτύχιζα τὰ πουλιὰ καὶ πλεיותרὸ τ' ἀηδόνια καὶ τὸν κούκκο, ποὺ δὲν εἶταν καταδικασμένα νὰ διαβάζουν πινακίδια, Ὀκτωῆχι καὶ Φαλιῆρι καὶ νᾶχουν δάσκαλο καὶ μάλιστα μὲ βέργα φτελλοῖα στὸ χέρι καὶ νὰ φωνάζη ἐκεῖνο τὸ φοβερό καὶ τρομερό:

— «Ντίτσιτε!»

Κάτω στήν ῥίζα τῆς ῥάχης τῶν Ἀγναντιῶν ομίγονταν τρία ποτάμια μὲ τὸν μεγάλον ποταμὸν τῆς Πατρίδος μου τὸν Καλαμά, καὶ βούιζαν-βούιζαν μ' ἓνα μυστηριώδιο βουητό, σὰν νὰ εἶταν ἀγκομάχημα κἀνενὸς ἔτοιμοθάτου Θεοῦ. Οἱ κῆμποι καὶ τὰ λιβάδια εἶταν ντυμένα χύλια-μύρια χρώματα, τὰ δάση καὶ τὰ λόγγα μαυρολογοῦσαν, τὰ ζευγάρια μῆχταγαν μέσα στὲς ἀνοιγμένες σπορεῖς τῶν χωραφιῶν, μὲ τοὺς ζευγίτες ἀπὸ πίσω τους, τὰ γίδια καὶ τὰ πρόβατα, ἕκῃνα μέσα στὰ λαγκάδια καὶ στὰ γκρέμια καὶ τοῦτα ἀπάνω στὲς κοντορραχοῦλες ἢ στὲς πλαγιές τῶν λιβαδιῶν, βοσκοῦσαν χαρούμενα, τρέχοντας ἀπάνω-κάτω, ἢ πέρα-δῶθε, σὰν νὰ ἔννοιωθαν καὶ αὐτὰ—καὶ ἔννοιωθαν βέβαια πολὺ καλά—τὲς χάρες τῆς λουλουδοφορτωμένης καὶ ἀνθοστολισμένης Ἀνοιξῆς, τὰ κυπροκούδονά τους ἀχολογοῦσαν ὁμορφα-ὁμορφα καὶ γλυκὰ-γλυκὰ καὶ χαρούμενα-χαρούμενα, τὰ σενλιὰ κάποτε-κάποτε γαύγιζαν, εἴτε μαλλόνοντας συναμταζόν τους, εἴτε ἐνοχλῶντας τοὺς διαβάτες, ποὺ πήγαιναν πέρα-δῶθε, καὶ οἱ πιστικοί, ἄλλοι σαλαγοῦσαν, ἄλλοι σιούριζαν, ἄλλοι τραγουδοῦσαν, ἄλλοι ἔβγαζαν τὰ ζωντανὰ ἀπὸ τὲς ζημιές, ἄλλοι τὰ συμμάζευαν γιὰ τοὺς ἀρμεγῶνες, καὶ ἄλλοι λαλοῦσαν τὴν φλογέρα.

Πέρα λαμποκοποῦσαν τὰ κορφοβούνια σὰν διαμαντένια στεφάνια, σὰν κρουσταλλένιες ζῶνες καὶ οἱ κλεισοῦρες ἀνοίγαν τὰ στόματά τους, σὰν νὰ ζητοῦσαν νὰ καταπιοῦν κἀνέναν κόσμον!

ΚΤΣΣ

Δάσκαλος καὶ μαθητᾶδες ἐπλέαμε σ' αὐτὸ τὸ ἔσοχο θέαμα, ἐκόληπούσαμε σ' αὐτὴν τὴν ὄνειροφάνταχτη φωτοπλήμμυρα, στήν ἀχανή λου-

λουδοπλημονή, στην μεθυστική μωσχοβολιά τῶν ἀνθιῶν καὶ τῶν λουλουδιῶν, τὴν μυστηριώδη βουή τῶν ποταμιῶν, τῶν πουλιῶν, τῶν ἀγγελῶν, τῶν κοπαδιῶν, τῶν σκυλλιῶν, τῶν ἀνθρώπων, ἀλλ' ὁ δάσκαλος ὅλα εἶχε καὶ τὸν νοῦ του στὴν μελέτη καὶ κάποτε φώναζε τὸ— «Νιτέστε!» ἀλλὰ δὲν τοῦ τὸ ἤκουε κανεὶς, κι' ἴσως εὐχαριστιῶνταν κι' αὐτὸς, ποῦ δὲν τὸν ζαλιζαμε μὲ τῆς φωνῆς μας, γιὰ νὰ ἐντροφαῖη ἀνετώτερα σ' ἔκείνο τὸ πανόραμα, τὸ πανόκουσμα, τὸ πανόσημα, τὸ παναίσθημα.

Δὲν γνωρίζω καλὰ-καλὰ τί ἐννοοῦσαν μέσα τους ὁ δάσκαλος, ὁ Παπ' Ἀντριᾶς κι' οἱ ἄλλοι οἱ μαθητᾶδες του, ἀλλ' ἐγὼ αἰσθάνομουν ἕνα θεῖο γαργάλισμα μέσα στὴν καρδιά μου, μέσα στὴν ψυχή μου, ἤθελα νὰ φτιάσω ἕνα τραγοῦδι δικό μου καὶ νὰ τὸ τονίσω σὲ μιὰ μουσικὴ δική μου, ἤθελα νὰ ζωγραφίσω μιὰν εἰκόνα μὲ ὅλα ὅσα ἔβλεπα ἀπὸ τ' Ἀγνάντια μου, ἀλλὰ σὰν τὸ ἄπλερο πουλί, ποῦ θέλει νὰ πετάξῃ καὶ δὲν μπορεῖ, δὲν εἶμον ἀξίως οὔτε τραγοῦδι νὰ φτιάσω, οὔτε τὴν μουσικὴ του νὰ συνθέσω, οὔτε τὴν εἰκόνα νὰ ζωγραφίσω καὶ τὰ φύλλα ὅλα αὐτὰ μέσα μου σὲ μιὰ ἐμβρυώδη κατάσταση. Αὐτὴ ἡ ἐσωτερικὴ συγείνηση, αὐτὸς ὁ ψυχικὸς ὄργασμός, ποῦ αἰσθάνθηκα τότε μέσα μου, εἶναι ὁ πρῶτος χαιρετισμός, τὸ πρῶτο χρεῖσμα καὶ τὸ πρῶτο φίλημα τῆς Μούσας μου!

Κῆρι

Κόντινε τὸ μεσημέρι, ἦρθε καὶ πέρασε, κι' ἐμεῖς βρισκόμασταν ἀκόμα καρφομένοι στ' Ἀγνάντια..., ὅταν μιὰ φωνὴ ἀπὸ πίσω, ἡ φωνὴ τῆς μάνας μου, μᾶς ξύπνισε, μᾶς γύρισε ἀπὸ τὸ ταξίδι, ποῦ κάναμε μὲ τὴν φαντασία μας, μᾶς ἔφερε στὸν ἑαυτὸ μας καὶ τὸν δάσκαλο στὸ γνωστὸ «Νιτέστε!» κι' ἀρχίσαμε μεγαλόφωνα-μεγαλόφωνα τὰ πινακίδια, τ' Ὀχτοήχι καὶ τὸ Ψαλτήρι.

— Σὺ καλὸ, Παπᾶ μ'! Τ' ἐγινε; σήμερι; Μ' ἄφες τὸ παιδί νὰ ξαντερωθῇ ἀπὸ τὴν πείνα!

— Ἄηστε.

Φώναζε προσταχτικὰ ὁ δάσκαλος, ὁ Παπ' Ἀντριᾶς μὲ μιὰ ἐκφραστικὴ χειρονομία, ποῦ σήμαινε ὅτι μᾶς ἀπολοῦσε, κι' ἐμεῖς στὴν στιγμὴ γενήκαμε κατνὸς ἀπὸ μπροστὰ του.

Κῆρι

Πέρασαν ἀπὸ τότε χρόνια, εἶδα μεγαλύτερα σχολεῖα, γυμνάσια, πα-

νεπιστήμια, ἀλλὰ δὲν μοῦ ἔκαναν τὴν ἐντύπωση, ποῦ μοῦ ἔκανε τὸ Σχολεῖο τοῦ χωριοῦ μου, ὅπου δέχτηκα τὸν πρῶτον χαιρετισμὸ καὶ τὸ πρῶτο φίλημα τῆς Μούσας!

Χ. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΛΗΣ

Προτομή Διοντος Τολστόη.

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ

I

Πίνει, πίνει αδιάκοπα.

Πρίν κενωθεί το πρώτο, γεμίζει το κατόπιν· κι' ο τρόμος παραλύει τα γεροντικά του μέλη, μήπως φανή τοῦ ποτηριοῦ ὁ πάτος ἀδειανός και ἀναγνώση ἐκεῖ μέσα τὴν κατάρρα, ποῦ βαρύνει τὴν ψυχὴ του.

Ἡ φρίκη αὐτὴ και ἡ λαχτάρα τοῦ κρασιοῦ τὸν κυβερνοῦν. Τὶς ὑπακούει ἀσυνείδητα.

Εἶναι κλεισμένος ἀπὸ μέρες σ' ἓνα στενόμακρο σκοτεινὸ δωμάτιο, πῶχει διπλῆ παρὰθυρα και σιδερένια ξύφυλλα καλοκλεισμένα. Ἐκεῖ φυλάγει ὄλον του τὸν θησαυρό: στίβες σακκιά αλεύρι και σαποῦνι, χουσίφι, κερδισμένο ἀπὸ ἀδικίας, ὑψώνουν γύρω του τοῖχο παχύ, ποῦ ἀποπνίγει και τοῦ τρόμου του τὶς ἀναρθρες φωνές και τῆς βλαστήμιας του τὰ μουγκριτιά, μὰ και τῆς μέθης του τὰ βραχνὰ γέλια.

Βουβάθηκ' ἡ χαρὰ γι' αὐτόν, ὅπως κι' ἡ λύπη. Ἡχὼ δὲν βρίσκει στὴν ψυχὴ του οὔτε κι' ἡ δακὴ του ἡ φωνή. Στὰ στήθη του, ὅπως και μέσ' στὴ φυλακὴ του αὐτὴ, δὲν ἀντηχοῦνε παιὰ τραγοῦδια. Φύτρο κἀνενα δὲν ἀνταλαλεῖ. Ἐχασε κἀθε αἰσθησὶν τοῦ κόσμου, τῆς ζωῆς και ἡ ζωὴ αὐτὴ κερνίσει δίπλα του σὰν νὰ τὸν εἰρωνεύεται. Δὲν τὸν ἐγγίζει.

Κι' αὐτὸ ἀκόμη τὸ κρασί τὸ πίνει τώρα ἀσυνείδητα, ἀπὸ συνήθεια παληά, ποῦ νόμιζε μ' αὐτὸ πὼς θ' ἀποπνίξει κἀθε τύψη, ποῦ τολμοῦσε κἀποτε ν' ἀφυκνισθῆ και νὰ δαγκίση τὴν παρὰλυτὴ ψυχὴ του.

Ὁ Γέρω-Νίκας πίνει και μουγκρίζει ὄλον ἐν σὰν κόρακας π' ἀναγαλλιάζει ὅταν τρώγη τῶν παιδιῶν του σάρκα. Κἀποτε ξεκαρδίζεται ἀνάτια βλαστημῶ και φτύνει γύρω του φανταστικούς ἐχθρούς και ἀπειλεῖ τὰ φάσματα, ποῦ τὸν κυκλώνουν.

Ἡ μέρα διαδέχεται τὴν νύκτα· μὰ αὐτὸς οὔτε τῆς μιάς τὸ φῶς ἀπολαμβάνει, οὔτε τῆς ἄλλης τὸ βαθὺ σκοτάδι. Μὲς στὴν ψυχὴ του βασιλεύει νύκτα φοβερώτερη.

Κἀποτε ἀνασηκώνεται ἀπ' τὸ σαμνὶ του μὲ τὴν ὄψη βλοσυρὴ κι'

Ἑλπίς

ἀφεγκριέται ἤχους και φωνές, π' ἀκούει ἴσως στὴν ψυχὴ του μέσα και θαρρεῖ πὼς ἀντηχοῦνε γύρω του. Ρίχνεται νὰ συλλάβῃ κἀτι. Μὰ τὰ δάκτυλά του κλείουν τὸ κενὸ ἐνῶ ἀπ' τὴν ὀρμὴ τῆς ἐκδικήσεώς του μπηγονται τὰ νύχια μὲς στὴν σάρκα του και αἱματώνεται τὸ πάτωμα, τὰ ῥοῦχα και τὸ πρόσωπό του. Ἐτσι θαρρεῖ πὼς ἡ ψυχὴ του τελειότερα ἀποτυπώνεται στὸ σῶμά του.

II

Ὁ Γέρω-Νίκας εἶν' ὀκτώ παιδιῶν πατέρας. Σφειερίστηκε τὸ δίκιο ὄχι τῶν φτωχῶν και ξένων, ὅπως κἀμινουν τόσοι ἄλλοι· ἀλλ' αὐτῶν τῶν ἰδίων του παιδιῶν.

Πῆρε τὴν προῖκα—ἀρκετὲς χιλιάδες λίρες—τῆς πρώτης του γυναίκας και ἀπέκλεισε μὲ τέχνασμα τὸ πρῶτό της παιδί, ἓνα ἀσθενικὸ ἀγόρι, ἀδικα κι' ἀπάνθρωπα μὲ μιὰ τυχαία πρόφαση, ποῦ δὲν ἐτόλμησε κἀνεὶς νὰ συζητήσῃ ἀπὸ τοὺς γνωστούς, ποῦ τὸν τιμοῦσαν τόσο γιὰ τὰ πλούτη του και μόνον ἡ ψυχὴ τῆς μακαρίτισσας ἔρριξε τὴν φρικτὴ τῆς ἀγανάκτηση ἐπάνω του. Ἐπειτα πῆρε δευτέρη γυναῖκα κι' ἔκαμε ἔξ ἀγόρια.

Τ' ἀνήλικο τῆς πρώτης γυναίκας του κοριτσάκι, μόλις ἔμπηκε μητρειά, θείσι δὲν εἶχε μέσ' στὸ πατρικὸ του σπίτι και ἐκλείσθηκε σ' ἓνα οἰκοτροφεῖο, μακριά· ἐνῶ τὰ εἰσοδήματα τῆς προῖκας τῆς μανούλας του, ποῦ τ' ἄφησε βρέφος ἐπτά μηνῶν, αλοῦτιζαν τοῦ πατέρα τὸ ταμῖον.

Ἐπειτα ἀπὸ χρόνια ἀρκετὰ πέθανε και ἡ δευτέρη γυναῖκα κι' ὁ Γέρω-Νίκας πῆρε τρίτη. Ἦταν δικαίωμά του, ποῦ τὸ ἐπιδοκίμαζε και ἡ θρησκεία...

Κι' αὐτὴ ἡ τρίτη πικραμένη, ποῦ δὲν εἶχε ἀπὸ τὸν Θεὸ τὴν εὐλογία νὰ τεκνοποιήσῃ, πῆρε... ψυχοκόρη.

Ἐτσι συνεπληρώθη τὸ μωσαϊκό! Ἐν τούτοις τὰ παιδιά μεγάλωναν. Τ' ἀγόρια τῆς δευτέρας του γυναίκας εἶνε ἔμποροι. Ἡ κόρη ἔρχεται ἀπὸ τὴν ἔξορία τῆς ἀνεπτυγμένη, ὄλο καλωσύνη κι' ὄνειρα.

Και σταματῶ στὸ πλούσιο κατώφλι τοῦ σπιτιοῦ της. Μὰ ὁ πόνος ξεχειλίζει τὴν νεανικὴ και ἄπειρη καρδιά της μὲ τὸ πρῶτο βλέμμα πῶρριξε σ' αὐτό.

Ποῦναι ὁ ἀδελφός της ὁ πρωτότοκος; Ἄστεγος κι' ἀπροσπάτετος γυρνῶ στὴν ἴδια πόλι, ποῦ καλοπερνοῦν και τὸν περιφρονοῦν τ' ἄλλα

τ' ἀδελφία του, τὰ χορτασμένα ἀπ' τῆς μάνας του τὴν προῖκα.

Κάμνει μιὰ ἀπόπειρα ἢ ἀδελφὴ νὰ κρούσῃ στὴν βαρειά καὶ σκουριασμένη πιά τῆς πατρικῆς ἀγάπης θύρα. — Ἴσως δὲν βρέθηκεν ὁ ἄνθρωπος, ποὺ νὰ τὸν βοηθήσῃ νὰ ἐπανορθώσῃ τὸ ἀδίκημα. — συλλογίζεται ἡ κόρη καὶ ἀποτολμᾷ μὲ θάρρος νὰ μιλήσῃ στὸν πατέρα της γιὰ τὸν ἀδικημένον ἀδελφό. Μ' ἄλλοίμονο! Τί φρίκη τὴν καταλαμβάνει στὴν ἀπρόοπτη ἐκείνη ἀποκάλυψη!

— Ἔτσι τὸ θέλω ἐγώ! Δὲν εἶνε γυιὸς μου. Δὲν τὸν ἀναγνωρίζω. Καὶ σύ, νὰ μὴ ξανατολμήσῃς νὰ μοῦ πῆς γι' αὐτόν . . .

Ἡ κόρη σήκωσε ψηλά τὸ μέτωπο. Μέσ' στὴν παρθενικὴ ψυχὴ της ἔνοιωσε πρώτη φορὰ τὸν πόθο νὰ φωνάξῃ, νὰ διαμαρτυρηθῇ. Μὰ γρήγορα χαμήλωσε τὰ μάτια. Ἡ πατρικὴ ματιὰ τὴν ἐπενθύμιζε πὼς εἶνε ὑποχρεωμένη νὰ σωπαίῃ, εἶνε κα' αὐτὴ τὸ κτήμα τοῦ πατέρα της: ἔπιπλο Ἴσως καλλιτεχνικὸ, ἀνάξιο τοῦ νοικοκύρη, ποὺ τ' ἀπέκτησε μὲ τὸ χρυσάφι του, μὰ πάντα στὴν διάθεσίν του. Κι' ἔφυγε βουρκομένη στὸ δωμάτιό της.

Σὲ λίγο ἔνοιωσε ὅτι τὸ σπίτι ἐκεῖνο δὲν ἦτο δικό της. Δοκίμασε σιγά-σιγά ὅλο τὸ δηλητήριο τῆς ἀδιαφορίας καὶ τοῦ μίσους ἐκείνων, ποὺ ἐνόμιζε δικούς της.

Μόνο μιὰ θεία τῆς ἀπέμεινε παρηγοριά, μονάκριβη ἀδελφὴ τῆς πραγματικῆς μητέρας της, καὶ ἡ νεανικὴ καρδιά της βρήκε στῆς γεροντοκόρης τὴν ἀγάπη ἀνωούφισιν.

Ἐξαφνα ὁμως ἡ καλὴ της θεία ἀπροσδόκητα πεθαίνει καὶ τὴν ἀφίνει κληρονόμο γενικὴ στὴν κινητὴ κα' ἀκίνητη περιουσία της. Καταλληλότερος ὡς κηδεμὼν ἦτο γι' αὐτὸ βέβαια ὁ πατέρας της· καὶ ὁ Γέρω-Νίκας μὲ τὴν ἐπόσχεσιν ὅτι σύντομα θὰ κάμῃ τὴν ἀπαιτουμένην εἰκονικὴ διαθήκη στὴν Μητρόπολη, μὲ τὴν ὁποίαν θ' ἀνεγνώριζε τὴν κόρη του ὡς μόνον κληρονόμο, δέχθηκε τὴν πληρεξουσιότητα αὐτὴ καὶ μὲ συγκίνησιν φαινομενικῶς εὐλικρινὴ τὴν τελευταία ὥρα τῆς ἐτοιμοθάνατης, ὅταν ἐκείνη τὸν ἐξώραζε:

— Μὴν ἀδικήσῃς, Γέρω-Νίκα, τὸ κορίτσι, στὴν ψυχὴ τῆς μακαρίτισσας! Ἐκεῖνος τὴν βεβαίωσε μὲ δάκρυα, τρέμοντας, πὼς δὲν θὰ τ' ἀδικήσῃ.

III

Μὰ ἔκτοτε ἐπέρασε πολὺς καιρὸς, κα' ὁ Γέρω-Νίκας ἐν τῷ μεταξὺ ὡς κηδεμὼν κατώρθωσε νὰ μεταγράψῃ στ' ὄνομά του μὲ δωροδοκίας ὅλα τῆς θεῆας τὰ κτήματα. Καὶ ὅταν ἦλθε ἡ ὥρα νὰ παντρεύῃ τὴν μοναχοκόρη του, ἀρνήθηκε ἀκόμη καὶ τὸν ὄβολό. Κι' ἀκόμη τόσῳ τὸν ἐτύφλωσε ἡ δίψα τοῦ παρᾶ, ποὺ μὲ τὰ πατρικά του χεῖλη συνεβούλευσε τὴν κόρη του νὰ κλέψῃ μιὰ βραδυὰ τὸν ἄνθρωπο, ποὺ ἀγαπᾷ, κα' αὐτὸς κατόπιν νὰ τοῖς . . . στεφανώσῃ!

Τὸ ἄσπλο τῆς κόρης μέτωπο ἐρρυτιδώθηκε μὲ φρίκη στοῦ πατρὸς τὴ συμβουλή. Μὰ ἐκείνος συνεπλήρωνε ξηρὰ-ξηρὰ:

— Παντρέψον· πάρε ὅποιον θέλεις· μὰ χωρὶς τὴν ἀδειά μου, γιὰ νὰ μὴν ἔχουμε χρηματικὰ ζητήματα . . . Δὲν ἔχω νὰ σοῦ δώσω τίποτα...

IV

Χριστιανοὶ καλοὶ δὲν ἔλειψαν.

Ἔσωσαν τὸ κορίτσι ἀπὸ τὸ θηρίο ἐκεῖνο καὶ τὸ πάνδρεψαν μὲ μόνη προῖκα τὰ χαρίσματα τοῦ νοῦ καὶ τῆς καρδίας του, μόνη καὶ ἀναφαίρετη κληρονομία τῆς μάνας του.

— Ὁ Γέρω-Νίκας τώρα... χαίρεται τὰ πλούτη του! λέγει ὁ κόσμος.

Περνοῦν οἱ μῆνες καὶ τὰ χρόνια βιαστικά. Ἡ κόρη ἔγεινε μητέρα. εὐτυχεῖ. — Τὰ ἔξη μηλαδέλφια της, ποὺ κληρονόμησαν μαζί μὲ τὰ ἀδικοκερδισμένα χρήματα καὶ τοῦ πατέρα των τὰ στήθη, ἀλληλοτρῶγονται γιὰ τὰ μικροσυμφέροντα. — Ὁ ἄμοιρος πρωτότοκος, πῶμεινε μέσ' στοὺς δρόμους, εἶνε ἄφαντος. — Ὁ Γέρω-Νίκας εἶνε κλειδωμένος καὶ μεθ' ἡμέρα στοῦ θησαυροῦ του τὴν λιθόκτιστη ἀποθήκη.

Καὶ μόνον ἡ μητριὰ καὶ ἡ ψυχοκόρη της ζοῦν ἀνενόχλητες καὶ χαίρονται τὸ ἀρχοντόσπιτο.

Μὰ κάπου-κάπου ὁ Γέρω-Νίκας ἔχει ἀπροσδόκητες ἐξάψεις. Οἱ κάπνοι τοῦ μεθυσιοῦ δὲν τοῦ χαρίζουν γέλια, οὔτε ἀπειλές, οὔτε κατῆρες. Ἀποκοιμίζονται τὸ τερατώδες πάθος του καὶ τοῦ χαρίζουνε τὰ φοβερότερα ὄραματα.

Ἐκεῖ ποῦ προσηλώνει τὰ βλακώδη ἀπὸ τὸ μεθύσι μάτια του βλέπει νὰ σκίζεται ὄλο ἐκεῖνο τὸ παχὺ τῆς ἀποθήκης τοίχωμα. Παραμερίζουν τὰ σακκιά καὶ τὰ διπλά παραθυρόφυλλα καὶ βλέπει μέσ' στὸ μισοσκοτίδιο, στὰ δεξιά του, ἓνα σῶμα γνώριμο παλληκαρήσιο, μὲ μορφὴ ποῦ τὸν θυμίζει μακρυνὰ καὶ ξεχασμένα χρόνια, καταβεβλημένη, ἀχρυσή νὰ κοίτεται στὸ πατρικὸ κατώφλι, μὲ τὰ θολὰ του μάτια στυλωμένα πρὸς τὴν θύρα Ἰκετευτικά· εἶνε τὸ σῶμα τοῦ μεγάλου, τοῦ διωχμένου γιου τοῦ. Ἐνα σκυλλὶ πονετικὸ—τὸ σκυλλὶ τοῦ σπιτιοῦ—σιμῶνει τοῦ παλληκαριοῦ τὸ σῶμα καὶ πλαγιαίνει δίπλα του γιὰ παρηγοριά, ὥσάν νὰ θέλῃ νὰ ἐπανορθώσῃ τοῦ πατέρα τὸ ἀδίκημα . . .

Πέρα, στ' ἀριστερὰ του, βλέπει ἔξη ἀνδρῖκια σώματα, μεστοιμένα ἀπὸ τὴν καλοπέριση, νὰ ἀγριοπαλεύουν. Ὁ ἓνας προσπαθεῖ νὰ βγάλῃ τ' ἄλλουνοῦ τὸ μάτι καὶ νὰ τὸν ἐξολοθρένῃ, γιὰ νὰ τοῦ ἀφαιρῇ τὸ μερίδι του.

Καὶ εἰς τὸ βάθος τῆς σπηγῆς, ποῦ τὸν ἀπολαμπᾶ, βλέπει αἱ χρυσοστέφανο ἀπεινοβόλο τέσσαρες χαρούμενες ψυχές· μιὰ λιγερὴ ἐπιτυχισμένη μάνα σκύφει μὲ στοργικὸ χαμόγελο πρὸς τ' ἀγορῶνα τῆς, ποῦρθε νὰ τὴν καλονυχτίσῃ μὲ τὸ τακτικὸ φιλί του. Δὲν εἶνε δυόμισον χρόνων. Τὰ ὀλοστροφόγγολα μπρατσάκια του, ποῦ εἶνε σφιχτοτολιγμένα γόφῳ στὸν λαιμὸ τῆς, δείχνουν τὸν κρίκον τῆς ἀγάπης, ποῦ ἐνιώνει τίς τέσσαρες αὐτὲς ψυχὲς μέσ' στὸ χρυσὸ κλουβὶ του. Κι' ἡ νέα μάνα γέμνει περισσότερο ἐπιάνω στὸ παιδί τῆς. Τὰ κασιανὰ τῆς μάτια βγαίνουν ἀστραπὲς χαρᾶς καὶ γοητείας· τὸ φιλεῖ, τὸ καμαρώνει τριστετυχισμένη.

Ἀπὸ βήματα παρέει, μέσ' στὸ ἴδιο πλῆσιον ἓνας ἀνδρας ζωηρὸς κρατεῖ στὰ στιβαρὰ του χέρια ὑψωμένο βράχος παχυνά. Χαμογελᾶ ἐκεῖνο· κι' αὐτὸς δὲν ἀποκρίνεται νὰ τὸ ἀστειεύεται, νὰ τὸ φιλή, νὰ τὸ χορεύῃ· τοῦ ἐπαναλαμβάνει τ' ἀσυνάρτητα λογάκια του· τὸ κίρνει νὰ γελᾶ κειὸ δυνατὰ κα' ἔπειτα μὲ ὄρμη, μ' ἀληθινὴ παραφορὰ τὸ καταβάζει πρὸς τὴν ἀτήθη του καὶ τὸ γερμίζει μὲ φιλιὰ καὶ χόδια . . .

Ὁ Γέρω-Νίκας νοιώθει τὰ παραλυντὰ του μέλη νὰ τὰ δυναμώνουνε σπασμοί. Τὸν πνίγει μιὰ παραξενὴ λαχτάρα. Ἦρχει ἀπ' τὰ δάχτυλά του τὸ ποτήρι ποῦ κρατεῖ, κα' ἀπλώνει τὰ τρεμουλιαστὰ του χέρια πρὸς τὸ βάθος. Τρέμει ὀλόκληρος, θὰ πέσῃ ἀπὸ τὴν ἀνατριχίλα, ποῦ σκορπᾷ στὸ σῶμά του ἡ ἀγωνία τῆς ψυχῆς του. Τὰ χέρια του τείνονται πάντα πρὸς τὸ ὄραμα . . .

Θ' ἀνασπρώσῃ τάχα τὸν ἐτοιμοθάνατο :

Θὰ ξεχωρίσῃ ἐκεῖνους, ποῦ μαλλώνουν ; Ἡ ἡ καρδιά του ξύπνησε καὶ ἀπαιτεῖ τὰ δικαιώματά της ἀπὸ τὴν χαρὰ, π' ἀρνήθηκε στὸν ἑαυτόν της :

Ἡ φυσιογνωμία του ὀλονὲν ἀλλάζει. Τεντώνουνε οἱ φλέβες τοῦ λαιμοῦ καὶ τοῦ μετώπου. Τὰ μάτια του ματώνουν· χάνει κάθε σκέψη, πνίγεται γιὰ μιὰ στιγμὴ ὁ νοῦς, ποῦ ἔμαθε νὰ ὑπολογίζῃ, καὶ ἡ καρδιά, ἡ ἀγὼνη καὶ στείρα, ποῦ ἐξομιᾶτο τόσα χρόνια μὲς στὴν χρυσαφένια θήρη τῆς ἀνάληπτης, ἐνοιώσασε δυνατοὺς νυγμούς. Τὸ ἐνστικτο μίλησε μέσ' στὸ αἷμά της καὶ τὴν ἐξωσογόνησε.

Ὁ πόνος ζωγραφίζεται στὰ μάτια του βαθεῦς, ὀλόψυχος ὅμοιος τὰ χεῖλη του γελοῦν παραξένα, θαρρεῖς χαρούμενα . . . Καὶ στὸ διπλὸ αὐτὸ συναίσθημα φουχτῶνει τὸ χρυσάφι του παράφορα καὶ τὸ τινάζει πρὸς τὸ μέρος τῶν ἐπιτυχισμένων.

Θυμᾶται ἀρὰ γὰ πὼς χροσωσιεῖ ; Ἡ νοιώθει πὼς ὀφείλει νὰ πληρώσῃ τὴν χαρὰ π' ἀπολαμβάνει τώρα :

— Πάρτε τα . . . Πάρτε τα . . . Νὰ σὰς τὰ δίνω . . . , ἐπαναλαμβάνει, πάρτε τα, παιδ . . .

Μὰ τὴν γλυσκιά ἐκεῖνης λέξη, ποῦ δὲν ἐδοκίμασε ποτὲ τὴν ὀμορφιά τῆς, δὲν μπορεῖ νὰ ἀποσφύσῃ !

Χάνεται τὸ ὄρατο ὄραμα . . . Πέφτει αὐτὸς ἐπιάνω στὸ σκαμνὶ του συντριμμένος, ἐνῶ μιὰ σκιὰ ἀνθρώπινη—ἡ τρίτη του γυναῖκα—γλυστοῦρᾷ ἀδόξαβα στὸ πάτωμα κα' ἀπομαζώνει μέχρις ὀβρολοῦ τὸ χρῆμα ποῦ ἐσκάρπισεν ἐκεῖνος, νομίζοντας πὼς θὰ τὸ πάρουν τὰ ἀδικημένα του παιδιὰ . . .

ΣΤΕΥΛΑΑ

(Διασθένειρα · Νέου Πιτάρματος)

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Τὸ δευτέρὸν της.

— Ὁ Καρῶζο ἀνθρωπολογαγὸς π' ἐρωτημένος μαζί μου, αὐτὸ θὰ ἦταν τὸ ἰδανικόν μου !

Ο ΜΑΣΣΑΛΙΩΤΙΚΟΣ ΘΟΥΡΙΟΣ

(LA MARSEILLAISE)

Κατά τὸ ἔαρ τοῦ 1792 στρατοὶ ἐχθρικοί, ὀδηγούμενοι ὑπὸ τοῦ μονάρχου τῆς Αὐστρίας, ἐστρατοπέδευον παρὰ τὸν Ῥήνον, ἔτοιμοι ὅπως εἰσβάλωσιν εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ καταπνίξωσιν ἐν αἵματι τὴν ἀρτιγενῆ ἐπανάστασιν. Ὁ δὲ πρόεδρος τῆς ἐθνοσυνελεύσεως τὸν Ἰούλιον τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐν μέσῳ κατασκευαστικῆς σιγῆς διακήρυξεν ὅτι ἡ πατρίς **κινδυνεύει . . .**

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐποιήθη ὁ **Μασσαλιωτικὸς θούριος**. Ὁ Rouget de l'Isle, νέος ἀξιωματικὸς τοῦ μηχανικοῦ, συνέθεσε καὶ ποιήσιν καὶ μουσικὴν ἐν στιγμῇ παραφορᾶς φλογεροῦ ἐνθουσιασμοῦ εἰς βραχύτατον διάστημα ἐν μέσῳ συμποσίου, ὅπερ ἐδίδετο ὑπὸ τοῦ δημάρχου τοῦ Στρασβούργου, τῆς πόλεως, «ἐν ἧ ὁ κρότος τῶν ὄργάνων τῆς μάχης ἀκαταπαύστως ἐμιγνύετο μὲ τὸν κρότον τῶν ὄργάνων τῶν ἐσφῶν».

Μετ' ἐνθουσιασμοῦ ἀνταξίου τῆς ὑποθέσεως ὁ δεισιμαθὴς μυθιστοριογράφος *Alexandre Dumas* διηγῆται τὴν ἱστορίαν τοῦ μασσαλιωτικοῦ θουρίου, καὶ τὴν διήγησιν ταύτην παραθέτομεν ἐνταῦθα διότι εἶναι ἡ ἐνγλωττιστέρα περιγραφή τῆς γενέσεως τοῦ ᾠσματος, εἰς ὃ τοσαύτας νίκας ὀφείλει ἡ γαλλικὴ ἐπανάστασις.

Ἴδου ἡ διήγησις τοῦ Dumas.

«Τίς θὰ ἦτο ὁ νεώτερος Ἰνδαίος, ὅστις θὰ ἐρριπτεν ἐν μέσῳ τοῦ καπνοῦ τῶν κανονίων, τοῦ σιγῆμοῦ τῶν σφαιρῶν καὶ τῶν βομβῶν, τὸν ὕμνον τῆς Γαλλίας κατὰ τοῦ ἐχθροῦ ;

Εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην ὁ ἐνθουσιῶν καὶ φιλόπατρις Rouget de l'Isle ἀπεκρίθη.

Ἐγὼ !

Καὶ ὤρμησεν ἐκτὸς τῆς αἰθούσης.

Μετὰ ἡμίσειαν ὥραν, καθ' ἣν οὔτε κἀν ἀνησύχησαν διὰ τὴν ἀπουσίαν του, ὅλα ἐγένοντο, λέξεις καὶ μουσικὴ ὅλα ἐχύθησαν ἐντὸς τύπου, ὅπως χύνεται τὸ ἄγαλμα τοῦ θεοῦ.

Ἐλπίς

Ὁ Rouget de l'Isle ἐπέστρεψε μὲ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς ἐρριμμένες εἰς τὰ ὀπίσω, μὲ τὸ μέτωπον κεκαλυμμένον ὑπὸ ἰδρωτός, πνευστιῶν ἐκ τῆς πάλης, ἦν ὑπέστη μετὰ δύο οὐρανίων ἀδελφῶν, τῆς μουσικῆς καὶ τῆς ποιήσεως.

— Ἀκούσατε ! εἶπεν, ἀκούσατε ὅλοι !

Ὁ νεανίας ἦτο βέβαιος περὶ τῆς μούσης του.

Εἰς τὴν φωνὴν του ὅλοι ἐστράφησαν, οἱ μὲν κρατοῦντες τὸ ποτήριον εἰς τὴν χεῖρα, οἱ δὲ κρατοῦντες τὴν φρίσσουσαν χεῖρα τοῦ γείτονός των.

Ὁ Rouget de l'Isle ἤρχισε :

Allons, enfants de la patrie !
Le jour de gloire est arrivé.
Contre nous de la tyrannie
l'étendard sanglant est levé (bis)
Entendez-vous dans les campagnes
mugir ses féroces soldats ?
Ils viennent, jusque dans nos bras,
égorger nos fils, nos compagnes ! . . .
Aux armes, citoyens ! formez vos bataillons :
Marchez (bis) qu' un sang impur
abreuve nos sillons.

« Ἐμπρός, τέκνα τῆς πατρίδος, ἀνέπαυεν ἡ ἡμέρα τῆς δόξης ! ἡ αἱματηρὰ σημαία τῆς τυραννίας ὑψώθη καθ' ἡμῶν. Ἀκούετε εἰς τὰς πεδιάδας μας τοὺς ἀγροῖους αὐτοὺς στρατιώτας μυκωμένους ; Ἐρχονται καὶ εἰς αὐτὰς τὰς ἀγκάλας μας νὰ σφάξωσι τοὺς υἱοὺς μας, τὰς συζύγους μας ! Συμπολιταί, εἰς τὰ δπλα ! πυκνώσατε τὰς φάλαγγάς σας ! Βαδίσωμεν, βαδίσωμεν αἶμα ἀκάθαρτον ἅς ποτίσῃ τὴν γῆν μας ».

Εἰς τὴν πρώτην ταύτην στροφὴν, ἠλεκτρικὴ φρικίασις διέτρεξεν ὅλην τὴν ὁμήγηρον.

Δύο ἢ τρεῖς ἐνθουσιώδεις κραυγαὶ ἐξερράγησαν ἀλλ' ἀμείσως φωναὶ ἀπληστοὶ ν' ἀκούσωσι τὰς ἄλλας στροφάς ἐκραζαν :

— Σιωπὴ ! σιωπὴ ! ἀκούσατε !

Ὁ Rouget ἐξηκολούθησε μετὰ χειρονομίας, ἐκφραζούσης βαθεῖαν ἀγανάκτησιν.

Que veut cette horde d'esclaves,
de traîtres de rois conjurés ?
pour qui ces ignobles entraves,
ces fers dès longtemps préparés ?
Français ! pour nous, ah ! quel outrage !
Quels transports il doit exciter !
C'est nous qu'on ose méditer
De rendre à l'antique esclavage !...
Aux armes, citoyens !...

« Τί θέλει ἡ ὄρδῃ αὐτῇ τῶν δούλων, τῶν προδοτῶν τῶν συνωμοτῶν βασιλέων ; Διὰ ποίους τὰ αἴμα ταῦτα ἐμπόδια, τὰ πρὸ πολλοῦ ἐτοιμασθέντα ταῦτα αἰδηρα ; Γάλλοι ! δι' ἡμᾶς, ἄ ! ποία ἔβρις ! Ποίας παραφορᾶς μέλλει νὰ διεγείρη ; Ἡμᾶς τολμῶσι νὰ σκίπτωνται πῶς νὰ ἐπαναφέρωσιν εἰς τὴν ἀρχαίαν δουλείαν ! Συμπολίται, εἰς τὰ δάπλα !... »

Τὴν φορὰν ταύτην ὁ Rouget de l'Isle δὲν ἔλαβεν ἀνάγκην νὰ προαλλέσῃ τὸν χορὸν· μία μόνον κραυγὴ ὄρμησεν ἀπ' ὅλα τὰ στήθη.

Formons nos bataillons :
Marchons, marchons, qu'un sang impur abreuve nos sillons.

« Πυκνώσατε τὰς φάλαγγάς σας ! Βαδίσωμεν, βαδίσωμεν· αἷμα ἀκαθάρατον ἅς ποτίσῃ τὴν γῆν μας ! »

Ἐπειτα ἐξηκολούθησεν ἐν μέσῳ ἀξάνωντος ἐνθουσιασμοῦ :

Quoi ! de cohortes étrangères
Feraient la loi dans nos foyers !
Quoi ! ces phalanges mercenaires
Terrasseraient nos fiers guerriers !
Grand Dieu ! par de mains enchainées,
Nos fronts sous le joug se ploieraient !
De vils despote deviendraient
Les moteurs de nos destinées !...

« Πῶς ! τὰ ξένα ταῦτα στήθη θὰ ἐπιβάλωσι νόμον εἰς τὰς ἐστίαις μας ; Πῶς ! αἱ μισθωταὶ αὐταὶ φάλαγγες θὰ καταβάλωσι τοὺς ὑπερηφάνους πολεμιστὰς μας ; Μέγιστε Θεέ ! διὰ τῶν ἀλυσσοδέτων τὰ μέτωπά μας θὰ καμφοῦσιν ἐπὶ τὸν ζυγόν ! Ποταπὸν δεσπότην θὰ γίνωσι κύριοι τῆς εἰμαρμένης μας ! »

Ἐκατὸν στήθη πνευστιῶντα περιέμενον τὴν ἐπανάληψιν, καὶ πρὶν τελειώσῃ ὁ τελευταῖος στίχος ἀνέκραξαν :

— Ὁχι ! ὄχι ! ὄχι !

Ἐπειτα ὁ θεῖος χορὸς ἀντήχησε μετὰ παραφορᾶς :

Aux armes, citoyens ! formons nos bataillons :
Marchons, marchons, qu'un sang impur abreuve nos sillons.

« Συμπολίται, εἰς τὰ δάπλα ! πυκνώσατε τὰς φάλαγγάς σας ! Βαδίσωμεν, βαδίσωμεν· αἷμα ἀκαθάρατον ἅς ποτίσῃ τὴν γῆν μας ! »

Τὴν φορὰν ταύτην, τοιαύτη φροσύνη διέτρεξε τοὺς ἀκροατὰς, ὥστε αὐτὸς ὁ Rouget de l'Isle ἠναγκάσθη ν' ἀπαιτήσῃ σιωπὴν ὅπως δυναθῇ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν τετάρτην στροφὴν του.

Ἡκροάσθησαν πυρετωδῶς.

Ἡ ἀγανακτοῦσα φωνὴ ἐγένετο ἀπειλητικὴ.

Tremblez, tyrans ! et vous, perfides,
L'opprobre des tous les partis,
Tremblez ! vos projet parricides
Vont enfin recevoir leur prix.
Tout est soldat pour vous combattre :
S'ils tombent nos jeunes héros,
La terre en produit de nouveaux
contre vous tout prêts à se battre...

« Τρέμειτε, τύραννοι, καὶ σεῖς ἄπιστοι, τὸ αἷσχος ὅλων τῶν κομμιάτων ! Τρέμειτε ! τὰ πατροκτόνα σχέδιά σας μέλλουν τέλος νὰ πληρωθῶσι. Τὸ πᾶν εἶναι στρατιώτης διὰ νὰ σᾶς πολεμήσῃ. Ἐὰν πέσωσιν οἱ νεαροὶ ἡρώες μας, ἡ γῆ παράγει ἄλλους ἐτοιμοὺς νὰ πολεμήσωσι καθ' ὑμῶν. »

— Ναί ! ναί ! ἔκραζαν ὅλοι αἱ φωναί.

Καὶ οἱ πατέρες ὤθησαν ἐμπρὸς τοὺς υἱοὺς, ὅσοι ἠδύναντο νὰ περιπατήσωσι καὶ αἱ μητέρες ὕψωσαν εἰς τὸν ἀέρα ἐκείνους, τοὺς ὁποίους ἐβάσταζον ἀκόμη εἰς τὰς ἀγκάλας τῶν.

Τότε ὁ Rouget de l'Isle παρετήρησεν ὅτι ἔλειπεν ἀκόμη μία στροφή· τὸ ἄσμα τῶν παιδίων· χορὸς θεῖος τοῦ μέλλοντος θέρους, τοῦ βλαστάνοντος σπόρου· ἐνῶ δὲ οἱ συμποῖται ἐπανελάμβανον ἐν παραφορᾷ τὴν τρομερὰν ἐποδὴν, ἀφῆκε τὴν καρδίην του νὰ πέσῃ μεταξὺ τῶν χειρῶν του· ἔπειτα, ἐν μέσῳ τοῦ θορύβου, τοῦ ἀλλαγμοῦ, τῶν ἐπυφημησίων, αὐτοσχεδίας τὴν ἀκόλουθον στροφήν :

Nous entrerons dans la carrière
Quand nos aînés n'y seront plus ;
Nous y trouverons leur poussière
et la trace de leurs vertus !
Bien moins jaloux de leur survivre
Que de partager leur cercueil,
Nous aurons le sublime orgueil.
De les venger ou de les suivre.....

«Θὰ εἰσιέλθωμεν εἰς τὸ στάδιον, ὅταν δὲν θὰ ὑπάρχωσι πλέον οἱ ἀρεσβύτεροι ἡμῶν· θὰ ἐπανεύρωμεν τὴν κόνιν τῶν καὶ τὰ ἴχνη τῶν ἀρετῶν τῶν. Πλείστορον ποθοῦντες νὰ συμμερισθῶμεν τὸν τάφον τῶν παρὰ νὰ ἐπιζήσωμεν, θὰ ἔχωμεν τὴν θεῖαν ὑπερηφάνειαν ὅτι τοὺς ἐξεδυσήσαμεν ἢ τοὺς ἠκολουθήσαμεν !»

Καὶ διὰ μέσου τῶν πνιγομένων ὀλολυγμῶν τῶν μητέρων, τῶν ἐνθουσιωδῶν ἤχων τῶν πατέρων, ἠκούσθησαν αἱ καθαραὶ φωναὶ τῶν παιδίων ψάλλουσαι ἐν χορῷ :

Aux armes, citoyens ! formons nos bataillons.
Marchons, marchons, qu'un sang impur
abreuve nos sillons.

«Συμπολίται, εἰς τὰ ὄπλα ! πικνώσατε τὰς φάλαγγάς σας. Βαδίσωμεν, βαδίσωμεν· ἀκάθαρτον αἷμα ἄς ποτίσῃ τὴν γῆν μας!»

— Ὡ ! ἀλλά, ἐψιθύρισεν εἰς τῶν συμποιτῶν, δὲν ὑπάρχει συγγνώμη κατ' ἐκείνων, οἵτινες ἐπλανήθησαν μόνον :

— Περιμένετε, περιμένετε ! ἔκραζεν ὁ Rouget de l'Isle, καὶ θὰ ἴδητε ὅτι ἡ καρδία μου δὲν εἶναι ἀξία τῆς ἐπιπλήξεως ταύτης.

Καὶ μετὰ φωνῆς πλήρους συγκινήσεως ἔψαλε τὴν ἀγίαν ταύτην στροφήν, ἐν ἣ ἐνυπάρχει ὀλοκληρὸς ἡ ψυχὴ τῆς Γαλλίας· φιλόανθρωπος, μεγάλη, γενναία, καὶ ἐν τῇ ὀργῇ αὐτῆς πλανωμένη, διὰ τῶν πτερόγων τῆς εὐσπλαγγίας, ὑπεράνω τῆς ὀργῆς τῆς :

Français ! en guerriers magnanimes,
Portez ou retenez vos coups :
Épargnez ces tristes victimes
A regret s'armant contre nous.

«Γάλλοι ! ὡς μεγαλόψυχοι μαχηταὶ πτυκᾶτε ἢ κρατεῖτε τὰ κτυπήματά σας· φείσθητε τῶν ἀθλίων ἐκείνων θυμάτων, τῶν ἀκουσίως ὀπλισθέντων κατ' ἡμῶν...»

Αἱ χειροκροτήσεις δούκουν τὸν ψάλτην...

— Ὡ ! ναί ! ἔκραζαν πανταχόθεν· ἔλεος, συγγνώμη διὰ τοὺς ἀποπλανηθέντας ἀδελφούς μας, διὰ τοὺς δούλους ἀδελφούς μας, διὰ τοὺς ἀδελφούς, τοὺς ὁποίους ἐξοτρύνουσι κατ' ἡμῶν μὲ τὴν μίστιγα καὶ τὴν λόγχην!

— Ναί, ἐπανελάβεν ὁ Rouget de l'Isle, συγγνώμην καὶ ἔλεος δι' αὐτούς !

Mais le despote sanguinaire,
Mais les complices de Bouillé,
Tous ce tigres qui sans pitié,
Déchirent le sein de leur mère !...
Aux armes, citoyens ; formez vos bataillons.

«Ἀλλὰ κατὰ τῶν αἰμοχαρῶν ἐκείνων δεσποτῶν, ἀλλὰ κατὰ τῶν συνενόχων τοῦ Bouillé, κατὰ τῶν ἀνηλεῶν τούτων τίγρεων, τῶν σχιζόντων τὸν κόλπον τῆς μητρός των ! Εἰς τὰ ὄπλα, συμπολίται ! πικνώσατε τὰς φάλαγγάς σας !»

— Ναί, ἔκραζαν ὅλοι αἱ φωναί, κατὰ τούτων.

Marchons, marchons, qu'un sang impur abreuve nos sillons.

« Βαδίσωμεν, βαδίσωμεν ἀκάθαρτον αἷμα ἄς ποτίσῃ τὴν γῆν μας! »

— Τώρα, ἔκραζεν ὁ Rouget de l'Isle, γονυπετήσατε ὅλοι !

Ἐπήκουσαν.

Μόνος ὁ Rouget de l'Isle ἔμειναν ὄρθιος, ἔθισεν ἓνα τῶν ποδῶν του ἐπὶ τῆς καθέδρας τοῦ ἐνὸς τῶν συμποτῶν, ὡς ἐπὶ τῆς πρώτης βαθμίδος τοῦ ναοῦ τῆς ἐλευθερίας, καὶ ὑψῶν τοὺς δύο βραχίονας πρὸς τὸν οὐρανόν, ἔφαλε τὴν τελευταίαν στροφὴν, τὴν πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς Γαλλίας ἐπέωλησιν.

Amour sacré de la patrie,
Conduis, soutiens nos bras vengeurs.
Liberté, liberté chérie !
Combats avec tes défenseurs.
Sous nos drapeaux, que la victoire
Accoure à les mâles accents ;
Que tes ennemis expirants
Voient ton triomphe et notre gloire...

« Ἱερὰ ἀγάπη τῆς πατρίδος, ὁδήγησον, ὑποστήριξον τοὺς ἐκδικητὰς βραχίονάς μας. Ἐλευθερία, προσφιλὴς ἐλευθερία, πολέμησον μετὰ τῶν ὑπερασπιστῶν σου ἐπὶ τὴν ἀνδρικήν φωνὴν σου ἄς δράμῃ ἡ νίκη ὑπὸ τὰς σημαίας μας ἄς ἴδωσιν οἱ ἐκπνέοντες ἐχθροὶ μας τὸν θρίαμβόν σου καὶ τὴν δόξαν μας !

— Καλά, εἶπε φωνή τις, ἡ Γαλλία ἐσώθη !

Καὶ ὅλα τὰ στόματα ἐν μιᾷ ὑπερηγῆτη κραυγῇ ἐτόνισαν τὸ νεκρώσιμον τοῦ δεσποτισμοῦ, τὸν αἶνον τῆς ἐλευθερίας:

Aux armes, citoyens ! formons nos bataillons :
Marchons, marchons, qu'un sang impur abreuve nos sillons.

« Συμπολλίται, εἰς τὰ ὅπλα ! πυκνώσατε τὰς φάλαγγάς σας ! Βαδίσωμεν, βαδίσωμεν αἷμα ἀκάθαρτον ἄς ποτίσῃ τὴν γῆν μας. »

Ἡ χαρὰ ἦτο παράφορος, μεθυστικὴ, παράφρων ἕκαστος ἐρρίφθη εἰς τὰς ἀγκύλας τοῦ πλησίον του· αἱ νεάνιδες ἔδραξαν τὰ ἄνθη των, ἀνθοδέσμας καὶ στεφάνους, καὶ τὰ ἔρριψαν εἰς τοὺς πόδας τοῦ ποιητοῦ. Μετὰ τριάκοντα ὀκτὼ ἔτη, ἐνῶ διηγεῖτο τὴν μεγάλην ταύτην ἡμέραν εἰς ἐμέ, νέον ἄνδρα, ὅστις κατὰ πρῶτον ἦδη τῷ 1850 ἤκουσα ψαλλόμενον ὑπὸ τῆς ἰσχυρᾶς φωνῆς τοῦ λαοῦ τὸν ἱερὸν τοῦτον ὕμνον μετὰ τριάκοντα ὀκτὼ ἔτη, τὸ μέταλλον τοῦ ποιητοῦ ἠστραπτεν ἀπὸ τοῦ οὐράνιου σέλας τοῦ 1792.

Καὶ εἶχε δίκαιον !

Πῶς δὲ καὶ ἐγὼ αὐτός, γράφων τὰς τελευταίας ταύτας στροφάς, νὰ ἤμαι ὅλως συγκινημένος ; πῶς, ἐνῶ ἡ δεξιὰ μου χαράσσει τρέμουσα τὸν χορὸν τῶν παιδίων, τὴν εἰς τὸ πνεῦμα τῆς Γαλλίας ἐπέωλησιν, ἡ ἀριστερὰ μου ἀπομάσσει δάκρυον ἑτοιμον νὰ πέσῃ ἐπὶ τοῦ χαρτοῦ !

Ἡ αἰτία εἶναι, διότι ὁ ἱερὸς Μασσαλιωτικὸς ὕμνος εἶναι ὄχι μόνον κραυγὴ πολεμική, ἀλλὰ καὶ ὄρημα ἀδελφικόν· διότι εἶναι ἡ βασιλικὴ καὶ ἰσχυρὰ χεὶρ τῆς Γαλλίας τεταμένη πρὸς ὅλους τοὺς λαούς· διότι θὰ ἦναι πάντοτε ὁ τελευταῖος στεναγμὸς τῆς θνησκούσης ἐλευθερίας καὶ ἡ πρώτη κραυγὴ τῆς ἀναγεννωμένης ἐλευθερίας ! »

Ὁ Rouget de l'Isle πρὶν ἢ ποιῆσῃ τὴν Μασσαλιώτιδα εἶχε γράψῃ ποητήματι τινα μετρίας ἀξίας· καὶ μετὰ τὴν Μασσαλιώτιδα δὲ οὐδὲν ἔργον ἀντάξιον αὐτῆς ἐποίησε· τοῦτο ἀποδεικνύει ὅτι τὰ μεγάλα γεγονότα παράγονσι τὰ μεγάλα φιλολογικὰ ἔργα, τὰ δὲ μεγάλα γεγονότα εἰς τὸ πλῆθος ὀφείλονται· τότε συμβαίνει, ἄνθρωποι καὶ μετρίας ἀκόμη ἱκανότητος, νὰ γίνωνται διερμηνεῖς τῶν ἰδεῶν τοῦ λαοῦ καὶ νὰ γράψωσιν ἔργα μεγάλα, διότι παρὰ τοῦ λαοῦ λαμβάνουσιν ἔμπνευσιν.

Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ

Καθηγητὴς τοῦ Ἑθν. Πανεπιστημίου

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ

ΕΚ ΤΗΣ ΥΠΟ ΤΑ ΠΙΕΣΤΗΡΙΑ ΑΝΕΚΔΟΤΟΥ ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΩΣ ΤΩΝ "ΝΕΦΕΛΩΝ",
ΕΚΠΟΝΗΘΕΙΣΗΣ ΠΑΡΑ ΤΟΥ κ. Γ. ΣΟΥΡΗ

—*—

[Ἡ σκηνή καθ' ἣν ὁ Φειδιππίδης ἀκολουθήσας τὰς συμβουλὰς τοῦ πατρὸς τοῦ Στρεψιάδου καὶ διδραχθεὶς τὸν τρόπον τοῦ ἀδικεῖν ἵνα ἀποφύγῃ τὴν πληρωρὴν τῶν χρεῶν, δέρναι τὸν πατέρα του, ἀναφωνοῦντα :]

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Ρίξον ἄσ' ἄλογα σὺν πρώτα, πρὸ καλλίτερα θυροῦ
δίφρους κί' ἄλογα νὰ τρέφω, παρὰ τοῦτο τὸ κοιτάρι
νὰ σαΐσῃ ἴσ'τὸ στηλιάρι.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ

Ὅπου μοῦκοφες τὸν λόγον ἐπαινεσομαι, κί' αὐτὸ
πρῶτα πρῶτα σ' ἐρωτῶ.
Μ' ἔδεργες παιδί σὺν ἡμῶν :

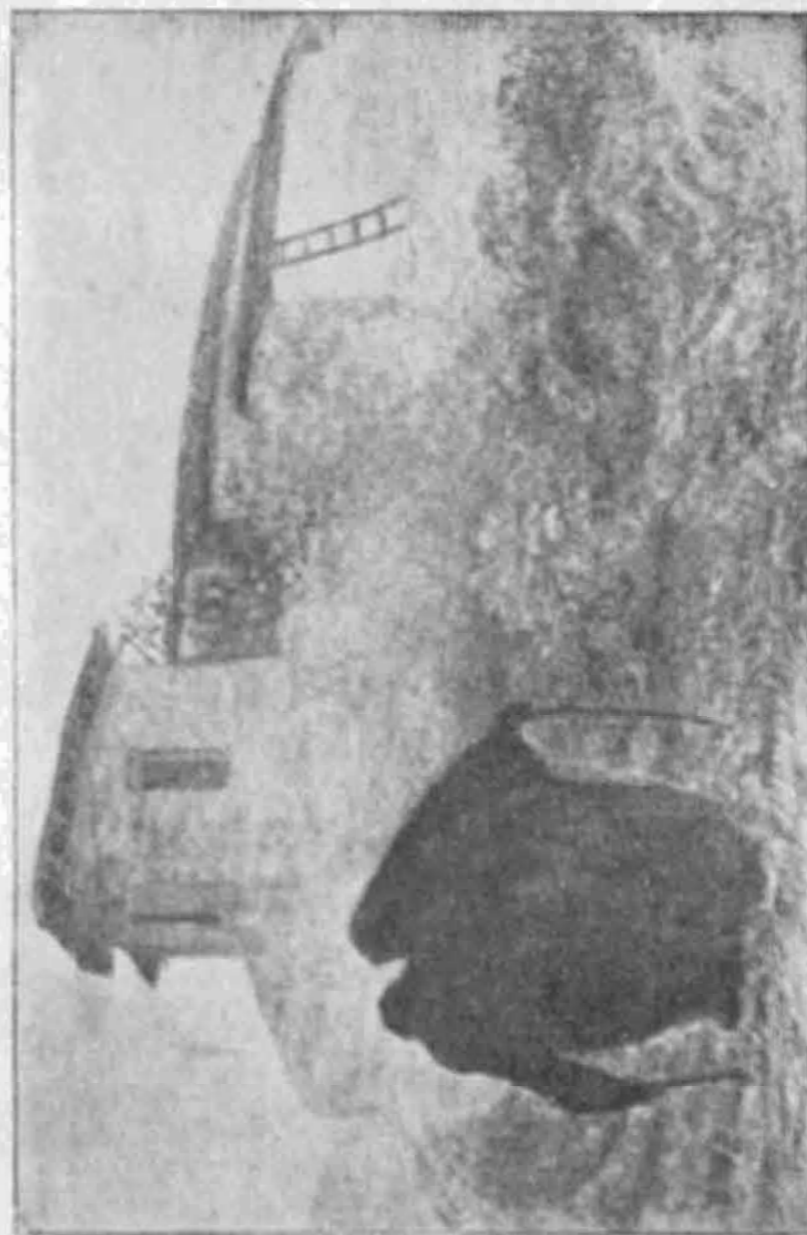
ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Ναί, βεβαίως σὲ ἔκτυπῶσαι
γιατὶ ἔφροντιζα γιὰ σένα καὶ σὺν γυιό μου σ' ἀγαποῦσα.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ

Λοιπὸν κί' ἐγὼ, πατέρα μου, δικαίως δὲν ὀφείλω
νὰ σ' ἀγαπῶ παρόμοια καὶ νὰ σοῦ δίνω ξύλο,
ἀφοῦ τὸ ξυλοφόρτωμα δὲν εἶναι παρὰ χὰδι
καὶ τῆς στοργῆς σημάδι :

Πῶς τὸ ἴδιό σου τὸ κορμί χωρὶς πληγὰς νὰ μένῃ
καὶ τὸ δικό μου τὸ πετῶ στηλιάρι νὰ χορταίνῃ ;
Κί' ὁμως ἐλεύθερος κί' ἐγὼ βγήκα ἴσ'τὸ φῶς τῆς σφαιρας...
κλαῖν τὰ παιδιὰ, μὰ δὲν φρονεῖς πῶς πρέπει κί' ὁ πατέρας
Ἐσὺ θὰ ἴπῃς τὸ κλάψιμο πῶς εἶναι γιὰ μοῦρα,
ὁ γέρος ὁμως γίνεται μοῦρὸ διπλῆ φορά
καὶ πρέπ' οἱ γέροντες νὰ κλαῖν τῶν νέων περισσότερον
ὡς εἶναι πρέπον ἀπὸ μᾶς νὰ σφάλουν ὀλιγώτερον.

«Τὸ Σκίόφως τῆς Ζωῆς».

Κ. ΜΑΛΕΣ

ΤΟ ΣΤΟΙΧΗΜΑ

(ΔΙΗΓΗΜΑ)

- Δὲν φοβοῦμαι, σὰς λέγω.
- Αἶ, Στέφανε, αὐτὸ τὸ εἶπαν καὶ ἄλλοι πολλοὶ καὶ ὁμοῦς ἐφοβήθησαν.
- Δὲν ἤξεύρω τί εἶπαν ἢ τί ἔκαμαν ἄλλοι· ἐγὼ δὲν φοβοῦμαι.
- Στοιχηματίζομεν! ἐπρόσθεσεν τρίτος τῶν ἐν τῷ ἐστιατορίῳ πεισάρων παρακαθημένων φίλων.
- Εὐχαρίστως, ἀπήντησεν ὁ ἀτρόμητος τεταρτοετής τῆς νομικῆς.
- Ἔνα δεῖπνον καὶ διὰ τοὺς τέσσαρας, ἀπήντησεν ὁ Στέφανος.
- Λέχομαι, ἐπρόσθεσεν ὁ μέλλον δικηγόρος.
- Καὶ ἐγεγνησθεὶς ἔπειθεν ἀμφοτέρας τὰς χεῖρας πρὸς τοὺς τρεῖς συμφοιτητὰς του, οἵτινες κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἠτοιμαζόντο νὰ δώσουν ἐξετάσεις ἐνώπιον τῆς ἰατρικῆς σχολῆς.
- Λοιπὸν εἰμεθα σύμφωνοι;
- Ἔχετε τὸν λόγον τῆς τιμῆς μου.
- Περὶ αὐτοῦ δὲν ἀμφιβάλλομεν, εἶπεν ὁ Στέφανος, ἀλλὰ διὰ νὰ ἐνεργήσωμεν ἀπαιτεῖται καιρὸς.
- Ἀρκοῦσιν ἕξ μῆνες; ἠρώτησε μειδιῶν ὁ νεαρὸς τῆς νομικῆς φοιτητής.
- Μάλιστα, ἀπήντησαν ὁμοφώνως οἱ νεαροὶ Ἀσκληπιάδαι.
- Καὶ τὰ κύπελλα ἐπληρώθησαν οἴνου καὶ συνεκρούσθησαν ἐν ἀδελφικῇ ἀγάπῃ καὶ ἐκενώθησαν ἐν μέσῳ γελώτων.

Τρεῖς μῆνες παρήλθον ἀπὸ τῆς ἐσπέρας ἐκείνης καὶ ὁ γενναῖος φοιτητὴς ἐλησμόνησε τὸ στοίχημα, ἀλλ' οἱ φίλοι του, οἵτινες εἶχον πεποιθήσιν εἰς τὴν δειλίαν αὐτοῦ καὶ ἐγαργαλίζοντο ὑπὸ τοῦ κέρδους τοῦ δει-

πνου, ὄχι μόνον δὲν τὸ ἐλησμόνησαν, ἀλλ' ἐκαραδόκουν τὴν κατάλληλον στιγμήν νὰ παίζωσι τὸ μέρος των.

Καὶ ἡ στιγμή ἐφθάσεν ἤδη.

Συνεσκέφθησαν περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐκφοβίσεως, καθυπέβαλον διάφορα σατανικὰ ἀληθῶς σχέδια, ἐξ ὧν ἄλλα μὲν συνεζήτησαν, ἄλλα δὲ ἀπέρριψαν, ἔλλειπει μέσων.

Τέλος, μετὰ πολὺῶρον σύσκεψιν, παρεδέχθησαν τὸ σχέδιον τοῦ εὐφυοῦς Στεφάνου καὶ διανεμήθησαν τὰ μέρη ἅτινα ἕκαστος ὄφειλε νὰ παίξῃ, τὴν ἐσπέραν ἐκείνην ἐν τῷ ξενοδοχείῳ, διότι ἅπαντες ἔμενον ἐν τῷ ξενοδοχείῳ καὶ εἰς τέσσαρα κατὰ σειρὰν μικρὰ δωμάτια, κείμενα ἐν τῷ εὐρεῖ διαδρόμῳ τοῦ δευτέρου ὀρόφου.

— Ἀφοῦ τὰ προετοιμάσω ὅλα εἰς τὸ δωμάτιόν του, εἶπεν ὁ Στέφανος θὰ κλείσω τὴν θύραν μετὰ τὸ κλειδί καὶ θὰ προσποιηθῶ ὅτι κοιμῶμαι.

— Καὶ ἡμεῖς τὸ ἴδιον θὰ κάμωμεν ὅταν θὰ περνᾷ; ἠρώτησαν οἱ ἕτεροι δύο.

— Βεβαίως.

— Ἀλλ' ἂν κατὰ τὸ σῆγηθῃς, κτυπήσῃ τὰς θύρας μας;

— Θὰ προσποιεῖσθε πάντοτε ὅτι κοιμᾶσθε, ἐκτὸς ἂν ἀκούσῃτε καμμίαν φωνὴν καὶ τότε βεβαίως κατὰ καθήκον ὀφείλετε νὰ τρέξῃτε.

— Ἀπαιτεῖται προσοχὴ ἐπρόσθεσεν ὁ εἰς ἕξ αὐτῶν διότι πολλοὶ ἔπαθον ἐκ φόβου.

— Ὡ μὴ φοβεῖσαι! εἶπε γελῶν ὁ Στέφανος, τὰ δωμάτιά μας εἶναι τόσοσιν πλησίον τοῦ ἰδικοῦ του ὥστε ἀμέσως τρέχομεν — Λοιπὸν ἀπόψε.

— Βεβαίωτατα, ὅλα εἶναι ἔτοιμα σὰς λέγω ὅλα.

Περὶ τὸ μεσονύκτιον, οἱ τρεῖς φίλοι, οἱ ἐν τοῖς δωματίοις των περιμένοντες ἄγρυπνοι, ἤκουσαν τὰ βήματα τοῦ νεαροῦ νομικοῦ ἀντηχοῦντα ἐν τῷ διαδρόμῳ. Διήλθε διὰ τοῦ πρώτου καὶ δευτέρου δωματίου τῶν φίλων του, χωρὶς κατὰ τὸ σῆγηθῃς, νὰ κτυπήσῃ ἐξωθεν τὰς θύρας των, διὰ τῆς σῆγηθῃς δὲ χαριτολογίας νὰ τοὺς ἐρωτήσῃ, ἂν ἔκαμαν τὴν προσεσχὴν των πρὶν κοιμηθῶν ἢ κοιμῶνται. Ἦτο ἐκτάκτως δύσθυμος τὴν νύκτα ἐκείνην.

Οἱ φίλοι ἐναγωνίως περιέμενον. Αἴφνης ἠκούσθησαν οἱ τριγμοὶ τῆς κλειδός, ἡ θύρα ἤνοιξε καὶ ἐκλείσε ταυτοχρόνως. Νεκρική σιγή ἐβασίλευεν εἰς τὸν δεύτερον ὄροφον τοῦ ξενοδοχείου. Παρή'θε τέταρτον τῆς ὥρας καὶ πλέον καὶ οἱ φίλοι δὲν ἤκουον ἄλλο τι ἢ τοὺς ρυθμικοὺς καὶ κανονικοὺς βηματισμούς του. Οὐδεμία φωνὴ ἢ κραυγὴ προδίδουσα φόβον! Μικρὰ κανδύλα, ἀσθενέστατον χύνουσα φῶς, ἐφώτιζε ἀμυδρῶς τὸν εὐρὺν διαδρόμον.

Οἱ φίλοι ἤνοιξαν τὰς θύρας τῶν δωματίων των, καὶ ἐξῆλθον σιγᾶ σιγᾶ ἐν τῷ διαδρόμῳ. Συγκεντρωθέντες εἰς ἓν σημεῖον καὶ ὀλίγον μακρὰν τῆς θύρας τοῦ δωματίου, τοῦ ὑπὸ δοκιμασίαν φίλου των, συνενοοῦντο διὰ νευμάτων, ὅτε αἴφνης ἤκουσαν ἀσθενεστάτην κραυγὴν, ἐκπλήξιν μᾶλλον ἢ φόβον προδίδουσαν. Οὐδὲν πλέον

— Ἐχάσαμεν, ἐψηθύρισεν εἰς ἑξ αὐτῶν.

— Περίεργον! ἐπρόσθεσεν ἕτερος, τόσον γενναῖον δὲν τὸν ἤλαπιζα

— Σιωπή! ἐψηθύρισεν ὁ τρίτος ἀκούω γέλωτας ἐν τῷ δωματίῳ.

Καὶ τὸ ὄντι, τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἑλαφροὶ κρότοι καὶ εἰρωνικὸι γέλωτες ἀντήχουν εἰς τὸ μικρὸν δωμάτιον τοῦ φίλου των.

— Ἐχάσαμεν! ἀνέκραξεν ὁ Στέφανος.

— Βεβαιότατα ἀπήντησαν οἱ ἕτεροι δύο.

Καὶ σιγᾶ σιγᾶ ἀκολουθοῦντες ὁ εἰς τὸν ἄλλον εἰσῆλθον καὶ οἱ τρεῖς εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ Στεφάνου.

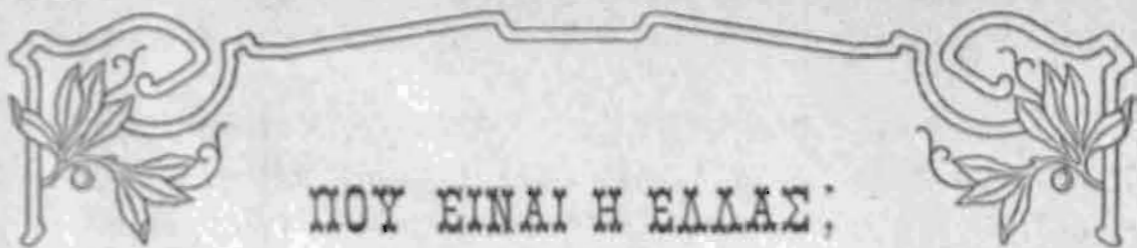
Μετὰ μίαν ὥραν ἀκριβῶς ἀπὸ τῆς σκηνῆς ταύτης, οἱ τρεῖς φίλοι ὡς ἠττημένοι εἰσῆρχοντο εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ φίλου των.

Τὸν εὐρον ἐπὶ τῆς κλίνης του καθήμενον, ἄνευ περιστηθίου καὶ ἐπενδύτου παίζοντα μὲ τὰ ὀσπᾶ ἀνθρωπίνου σκελετοῦ, τὸν ὁποῖον τῷ εἶχον θέσει ὑπὸ τὸ ἐφάπλωμα τῆς κλίνης του, ὅπως τὸν ἐκφοβίσωσιν.

Ἐπὶ τῇ θέσῃ αὐτῶν ὁ νεαρὸς νομικὸς ἠγέρθη, κρατῶν τὸ κρανίον τοῦ σκελετοῦ καὶ μὲ βλέμμα βλοσυρὸν, τοὺς ἠτένισε γελῶν καὶ κλαίων ταυτοχρόνως.

Ἦτο παράφρων!!! . . .

Τὸ στοίχημα ἐπληρώθη ἀλλὰ πολὺ ἀκριβᾶ.

ΠΟΥ ΕΙΝΑΙ Η ΕΛΛΑΣ;

Εὐρισκόμεθα εἰς ἐποχὴν πολὺ ἀπέχουσαν τῆς σημερινῆς καθ' ἣν ὁ Ἑλληνικὸς καὶ ὁ Βουλγαρικὸς λαὸς κατανοήσαντες ἐπὶ τέλους τὸ ἀληθὲς συμφέρον των τείνουσι τὴν χεῖρα πρὸς ἀλλήλους. Τότε ἡ ἀνθελληνικὴ πολιτικὴ τῆς Βουλγαρίας εἶχε φθάσει εἰς τὸ ὀξύτετον αὐτῆς σημεῖον. Ὁ Ἑλληνισμὸς ἔπρεπε νὰ ἐξοντωθῇ καὶ πρὸς τοῦτο πάντα τὰ μέσα εἰθέντο εἰς ἐνέργειαν. Αἱ ἐκκλησίαι, τὰ σχολεῖα, τὰ πάντα ἀνηρπάγησαν ὡς ἡ θεία τοῦ Πλάτωνος γλῶσσα ἔπρεπε νὰ οἰγήσῃ διὰ παντός.

Εἰς ἓν σχολεῖον μικροῦ παρὰ τὴν Φίλιππούπολιν χωρίου εἰς Βούλγαρος διδάσκαλος ἀπεγνωσμένος κατέβαλλε προσπαθείας νὰ διδάξῃ τὴν Βουλγαρικὴν εἰς τὴν εἰκοσάδα τῶν βίβ προσαχθέντων ἐκεῖ Ἑλληνοπαίδων.

Ἐκεῖνοι μὲ τὴν δύναμιν ἐκείνην τὴν ἠθικὴν τὴν ὁποῖαν ἠντιλουν ἀπὸ τὸ παράδειγμα τῶν γενναίων πατέρων των ἠμύνοντο κατὰ τῆς ξενικῆς ἐπιρροῆς καὶ τὰ μάτια των μέσα εἰς τὰ ὁποῖα ἔλαμπεν ὄλον τὸ πῦρ τῆς δαιμονίας φυλῆς των ἔμαρτύρουν ὅτι ἦσαν ἀποφασισμένοι μέχρις ἰσχάτων νὰ ἀντιστοῦν καὶ νὰ διαφυλάξουν ἄσυλον τὸν ἀνεκτίμητον τῆς ἠθικῆς των ἐποστάσεως θησαυρὸν.

— Καμάλην — ἀνέκραξεν ὁ διδάσκαλος ἐπιδεικνύων μῆλον εἰς τοὺς μαθητὰς προσπαθῶν οὕτω κατὰ τὴν μητρικὴν μέθοδον νὰ διδάξῃ εἰς τοὺς Ἑλληνοπαῖδας τὴν βουλγαρικὴν. Καὶ ἐκεῖνοι ἀτάραχοι καὶ γαληνιαῖοι ἀνέκραζον ἑλληνιστί: Μῆλον! μῆλον!

Τὸ μάθημα τῆς πραγματογνωσίας προφανῶς δὲν ἠὲδοκίμει καὶ ὁ διδάσκαλος μετὰ πολλὴν ἀλλ' ἀγῶνον ἐργασίαν ἀπεφάσισε νὰ ἀλλάξῃ μάθημα. Αἰτάζε καὶ ἐκόμισαν χάριτην τῆς Χερσονήσου τοῦ Αἴμου καὶ ἤρχισεν τὸ μάθημα τῆς Γεωγραφίας. Προσεκάλει παρὸ τὸν πίνακα μαθητῶν καὶ τὸν ἠρώτησε. — Πόσους κατοίκους ἔχει ἡ Βουλγαρία; ὁ μαθητὴς δὲν ἀπήντησε — Διατί δὲν ἀπαντῆς; Δὲν ξεύρω ἀπεκρίθη ὁ μαθητὴς. Τότε πόσους κατοίκους ἔχει ἡ Σόφια; — Δὲν ξεύρω — Μὰ διατί δὲν ξέ-

SISMANOGLO
MILANO

ρεις — Ἔτοι, δὲν ξεύρω, εἶπε ξηρῶς ὁ μαθητής. Μὰ διατί; Δὲν εἶσαι Βούλγαρος; δὲν ζῆς εἰς αὐτὸν τὸν τόπον; Διατί δὲν ξεύρεις. — Ὅχι δὲν εἶμαι Βούλγαρος, δὲν μὲ ἐνδιαφέρει ἡ Βουλγαρία — Ἄ! εἶπε πλήρους ὀργῆς ὁ διδάσκαλος, κατάλαβα — καὶ μὲ προσποιητὴν εὐμένειαν — θὰ ξεύρεις βέβαια καλὰ τὴν Ἑλλάδα — Λέγε λοιπόν. Καὶ τότε ὁ μαθητής ὄπῳ τὸ κράτος ἱεροῦ ἐνθουσιασμοῦ ἀφοῦ ἀτηρήθησε τοῖς κατοίκους τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν κυριωτέρων πόλεων τῆς εἶπε τόσα διὰ τὰς Ἀθήνας τὴν κοιτίδα τοῦ ἀνθρωπίνου πολιτισμοῦ, ὥστε ἔξαλλος ὁ διδάσκαλος ὤρμησε πρὸς τὸν χάρτιν καὶ ἀρπάξων τὸ κάτω μέρος ἀπέσχισεν ὀλόκληρον τὸ Βασίλειον τῆς Ἑλλάδος. — Ἐδῶ, βρωμόσκυλλο! ἰδῶ, δεῖξε νὰ ἰδοῦμε τώρα ποῦ εἶναι ἡ Ἑλλάς...

Νεκρικὴ σιγή ἐπεκράτει εἰς τὴν αἴθουσαν. Ἄλλὰ τὸ παιδίον ἔξαρθὲν τότε εἰς ὕψος ἡρωϊομοῦ αἰθέριον ἐπροχώρησε μὲ συντοφειγμένας τὰς πηγμᾶς πρὸς τὸν διδάσκαλον καὶ ἐφάνη καὶ μὲ προσηταμένον τὸ στήθος ἀτίμαζε. — Ποῦ εἶναι ἡ Ἑλλάς; Θέλεις νὰ σοῦ πῶ ποῦ εἶναι ἡ Ἑλλάς; καὶ θέτων ἀμφοτέρως τὰς χεῖρας ἐπὶ τῆς καρδίας του ἀνεφώνησεν:

« Ἡ Ἑλλάς; ἡ Ἑλλάς εἶναι ἰδῶ. »

(Διασκευῆς)

ΙΩΑΝΝΗΣ Β. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ δ. φ.
Καθηγητής

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ὁ ξένος. — Πρέπει νὰ μοῦ δώσης ἀπὸ ἀτόφου ἰδιαίτερο δωμάτιον. Αὐτὴ ποῦ εἶμαι μαζί της, εἶναι ἡ γυναῖκά μου.

— Τὸ ἐστοχάσθηκα αὐτό, διότι τὴν εἶδα νὰ βγάλῃ μόνη της τὰ παπούτσιά της.

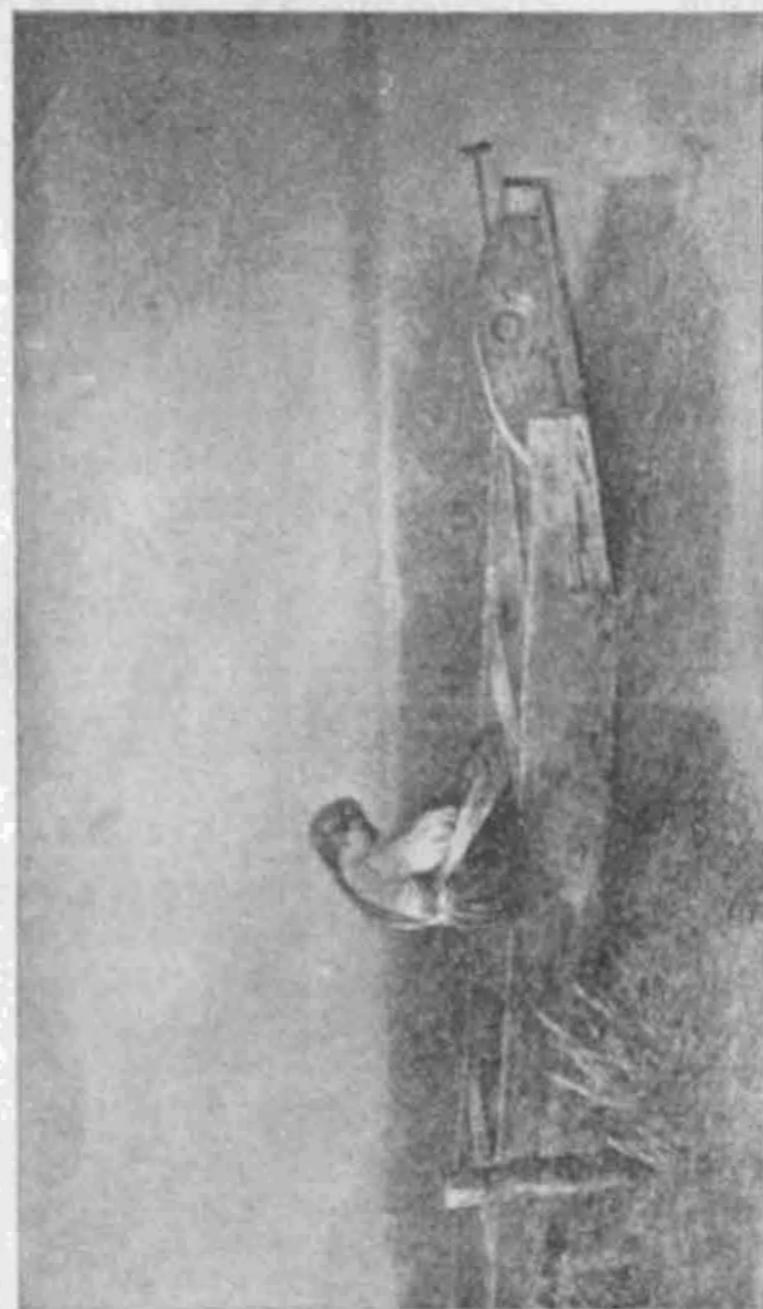

— Ἐχει ὦρα ποῦ βγήκε ἡ μαμά σου Φρίτζ;

— Αὐὸ ὦρες.

— Καὶ ποῦ ἐπῆγε, παιδί μου.

— Ἄ ἐπῆγε γιὰ δέκα λεπτά εἰς τῆς γειτόνισσας.

Μόνη καὶ ἐγκαταλελειμμένη.

R. VOSBERG

ΔΥΟ ΑΡΗΣΕΙΣ ΚΑΜΝΟΥΝ ΕΝΑ..... ΞΥΛΟΚΟΠΗΜΑ

Ὁ ἥρωας μου ὀνομάζεται Πλάτων· εἶναι μαθητὴς γυμνασίου καὶ ἀγαπᾷ ὡς ὁ φιλόσοφος τοῦ ὁποίου φέρει τὸ ὄνομα, τοὺς διαλόγους—κατὰ τὴν ὥραν τοῦ μαθήματος—καὶ τὴν δεσποινίδα Ἑλένη—κατὰ τὰς ἄλλας ὥρας. Ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ σιαδίου του ἔτρεφεν ἀρθεσίον ἔρωτα πρὸς τὴν γείτονα αὐτοῦ δεσποινίδα Ἀντιγόνην, ἀλλ' ἀφ' οὗτου ὁ καθηγητὴς του εἶχε τὴν ἀπρονοήσιαν νὰ διδάξῃ τὸ ὁμώνυμον δράμα τοῦ Σοφοκλέους, χάριν τοῦ ὁποίου ἔμεινεν εἰς τὴν ἰδίαν τάξιν, ὁ ἥρωας μεταγράφη εἰς φοβερὸν μῦθος. Ὑπάρχει ὁμοίως καὶ γνώμη ὅτι ὁ ἥρωας ἐορέσθη διὰ καρδιομυοῦ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῆς καὶ γενναίας ψυχρολογουσίας, ἀλλ' αὐτὸ δὲν ἐπιβεβαιουῖται οὔτε οἱ γείτονες, οὔτε τὸ ἀστυνομικὸν δελτίον.

Τὸ ἴνδαλμα τοῦ Πλάτωνος εἶπομεν ὀνομάζεται Ἑλένη. Τὴν ὄνομα πρὸν δι' ἕνα ρομαντικὸν ἔραστήν! Ἀλλ' ἡ καλλονὴ της; Ἐκείνη ἠδύνατο νὰ τρώσῃ τὴν καρδίαν καὶ τοῦ μᾶλλον ἀναισθητοῦ φοιτητοῦ τῆς φιλολογίας. Ἡ Ἑλένη ἦτο μαθητριά—ὡς εἴπωμεν—τοῦ Ἀρσακίου καὶ οὐδέποτε διανοήθη νὰ ἐκδώσῃ ἡμερησίαν ἢ νὰ γράψῃ εἰς περιοδικόν, ἀπλῶς ἐοκίπετο πῶς νὰ λάβῃ τὸ πτυχίον της καὶ ἐπρωτίμα ν' ἀναγινώσκῃ μᾶλλον τὰ διδασκόμενα ἐν τῷ σχολείῳ δράματα ἢ τὰ δράματα τῶν Παρισίων τοῦ *Ronsse de Terrail* τὰ ὁποῖα ὁ Πλάτων εἶχεν ὑπὸ τὸ προσκεφάλαιόν του, ὡς ὁ μέγας Ἀλέξανδρος τὸν Ὅμηρον. Ἐννοεῖται τώρα εὐκόλως, ὅπως ἠδύνατο ὁ ἥρωας νὰ συμβιβᾷ τοὺς δύο αὐτοὺς χαρακτήρας!

Ἦτο ἡ ὥρα 5 μ. μ.

Ἡ Ἑλένη εἶχεν ἐπιστρέφει ἐκ τοῦ σχολείου καὶ ἐκάθητο ἐν τῷ δωματίῳ της μελετῶσα πρὸ τοῦ κομποῦ αὐτῆς γραφείου τὰ μαθήματα τῆς ἐπομένης ἡμέρας. Καὶ ὁ Πλάτων ἐπέστρεφεν ἐκ τοῦ σχολείου του, ἀλλ'

αὐτὸς ἔρριψε τὰ βιβλία καὶ ἤρχισε νὰ μελετᾷ... οὐδένα σχέδια κατακτίσεως τῆς καρδίας ἐκείνης. Ἐοκίφθη νὰ τὴν ἀρπάσῃ ὡς ὁ Πάρις τὴν Ἑλένην τοῦ Μενελάου καὶ ἀποτόμως νὰ τῇ ἐκφράσῃ οὕτω τὸν διακαῆ πόθον του ἀλλ' ἐφοβεῖτο δεύτερον Τρωικὸν πόλεμον, μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ πατρὸς της, εἰς τὸν ὁποῖον ἦτο βέβαιον ὅτι δὲν θὰ ἐξήρχετο νικητὴς.

Τὶ νὰ κάμῃ λοιπὸν;

Νὰ μαλάξῃ τὴν σκληρὰν καρδίαν της διὰ τῆς πειθοῦς. Τὸ ἀπεφάσισε καὶ ἤρχισε νὰ τὸ πραγματοποιήσῃ. Εἰσηλθε οὐγκεινημένος εἰς τὸ δωμάτιόν της—εἶχε τὸ δικαίωμα αὐτὸ ἀφοῦ ἦσαν πάροιχοι, αἱ δὲ οἰκογένειαί των συνεδίοντο διὰ στενῆς φιλίας—καὶ δι' ἐπιδεξίου τρόπου ἀφῆκε νὰ κλεισθῇ ἡ θύρα.

— Αἰωνίως θὰ διαβάξῃς, Ἑλενίτσα, αὐτὰ τὰ σχολαστικὰ βιβλία; Ἦτο ἡ πρώτη ἐπίθεσις.

— Μὰ δὲν βλέπω τί ἄλλο πρέπει νὰ κάμῃς. Ἡ πρώτη ἄμυνα. Ἐγένετο ἀνακωχὴ πέντε λεπτῶν. Τὰ χεῖλη ἐκείνου ἦσαν ἔτοιμα διὰ γενναίαν ἐπίθεσιν· αἱ χεῖρες ἐκείνης προπαρεσκευάζοντο διὰ γενναϊότεραν ἄμυναν, ἥτις ἠδύνατο νὰ φέρῃ καὶ χαρακτήρα ὑπερβασίας.

— Λοιπὸν δὲν αἰσθάνεσαι κανένα ζῆλον πρὸς ἄλλα ἀντικείμενα ἐκτὸς τῶν ἀνοήτων βιβλίων;

— Οὐδένα.

— Καὶ ἐὰν εὐρίσκετο κανεὶς νὰ σοῦ ἔλεγε ὅτι...

— Θὰ τὸν ἐθεώρουν ἀνόητον.

— Καὶ ἐὰν ἤμην ἐγὼ;

— Θὰ ἐπέμενον εἰς τὴν γνώμην μου.

— Δὲν μὲ ἀγαπᾷς λοιπὸν, Ἑλενίτσα μου;

— Ὁχι.

— Ν' ἀπειλισθῶ, δὲν μ' ἀγαπᾷς;

— Ὁχι οἶς λέγω ἐκ δευτέρου.

— Ἡ σιωπηρὰ ἀνακοπὴ ἐπανελήφθη. Ὁ Πλάτων ἐστηρίχθη ἑλαφρῶς ἐπὶ τοῦ γλαφυροῦ γραφείου του μὲ ἀπλανὲς βλέμμα ἐπὶ ἀνοικτοῦ βιβλίου.

— Μὲ ἀγαπᾷς! ἀντιφώνησεν ἑξαίλλος ἐκ τῆς χαρᾶς, μὲ ἀγαπᾷς, Ἑλενίτσα...

— Καὶ πῶς τὸ ἀντεκάλυψες; ἠρώτησεν ἐκπληκτος ἐκείνη.

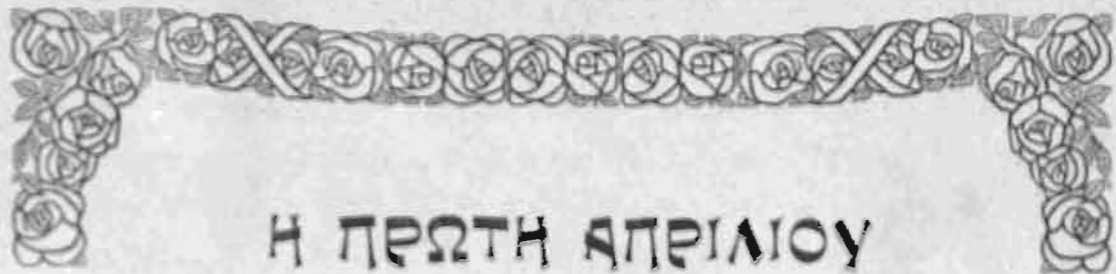
— Μοῦ τὸ εἶπεν αὐτὸ τὸ βιβλίον. Εἶναι ἡ γραμματικὴ σου εἰς τὴν ὁποίαν ἔχεις τυφλὴν ὑπακοήν. Δίς μοι ἠρνήθης διὰ σοῦ εἶπον, ὅτι μὲ ἀγαπᾷς· λοιπὸν παρατήρησον τί γράφει ἐδῶ : « Δύο ἀρνήσεις κάμνουν μίαν κατάφασιν. » Εὐθὺς ὡς ἐτελείωσε τὴν τελευταίαν λέξιν ἐπανελάβε τὴν ἐπίθετον ὁ ἀκαταλόγητος ἐραστής ἀλλὰ τὴν φορὰν ταύτην διὰ χειραγυῶν. Ἡ οκληρὰ κόρη ἀντίταξε τὰ αὐτὰ ὄπλα καὶ λοχυρὰς φωνάς.

Ἐπὶ τέλους ἀνοίγεται ἡ θύρα καὶ φαίνεται ἡ αὐστηρὰ φρονησιγενεῖα τοῦ ἐδούμου πατρὸς τῆς πολιορκηθείσης νεάνιδος.

— Μία ὥρα, ἔχω βρωμόπαιδο, ποῦ σὲ ἀκούω νὰ βασανίζῃς τὸ κορίτσι μου, ἀλλὰ περίμενε νὰ ἰδῶ ποῦ θὰ φθάσῃς... εἶπεν ἐξηγρημένος. Αὐτὴ ἡ γραμματικὴ μὲ τὴν ὁποίαν ἔκαμες τὴν ἀνακάλυψιν εἶναι παλαιὰ ἔκδοσις. Ἡ ἰδική μου λέγει ὅτι « δύο ἀρνήσεις κάμνουν... ἓνα ξελοκόπημα » καὶ ἰδοὺ ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ κανόνος. Ἡκούσθη μεγάλη ταραχὴ ἐν τῷ δωματίῳ. Ὁ ἐρωτύλος νεανίσκος ἐξῆλθεν αὐτοῦ τρέχων βιαίως καὶ διωκόμενος ἐπὶ τοῦ κακοῦ του δαίμονος. Ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς Ἐλένης ἔρρευον δύο δάκρυα ὡς μαργαρίται, διὰ τὴν ἐρῆσιν νὰ διευθετῇ τὰ πράγματα καὶ τὰ βιβλία, ἔρριψε τὰ βλέμματά της ἐπὶ τῆς γραμματικῆς καὶ τὸ κατηραμένον βιβλίον εἰς δύο τοῦ σελίδας ἐπεδείκνυε προσηπτικῶς τὸ ρῆμα... « τύπτω ».

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΚΟΥΣΟΥΡΑΚΟΣ

Ἡ ΠΡΩΤΗ ΑΠΡΙΛΙΟΥ

Ὁ Ἀπρίλιος εἶναι ὁ μῆν. καθ' ὃν οἱ Χριστιανοὶ ἐορτάζουσι τὴν ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ, ὡς οἱ Ἑθνικοὶ τὴν ἀνάστασιν τῆς φύσεως. Ὡς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐστάλη ἐκ τῆς αὐλῆς τοῦ Ἄννα εἰς τὴν τοῦ Καϊάφα, οὕτω κατὰ μίμησιν τῆς ματαίας ἐκείνης πορείας καὶ ἀποστολῆς, ἀσεβῆς συνήθεια ἀνέκασθεν ἐπικρατήσῃ νὰ στέλλονται οἱ εὐπαπίητοι « εἰς τὴν πρώτην Ἀπριλίου ». Σημειωτέον ὅμως ὅτι τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἔθιμον ἦτο ἐν χρῆσει καλὸν χρόνον πρὸ τοῦ Χριστιανισμοῦ. Περὶ τὰ τέλη Μαρτίου ἐορτάζουσι οἱ Ἴνδοι ἐορτὴν καλουμένην **Χουλί**, καθ' ἣν οἱ ἡλίθιοι ἐπὶ παντοίοις προφάσει στέλλονται τῆδε κἀκεῖσε ὅπως ἐκτελέσωσι παραγγελίας ἀσκόπου. Παρομοίαν ἐορτὴν εἶχον τὸ πάλαι οἱ Ἰσραηλίται καὶ οἱ Ἕλληνες (ἀποδιδρασκίοντα), ἡτις διεδόθη ἔπειτα ἀπανταχοῦ τῆς Εὐρώπης. Τὸν ἀπατῶμενον καλεῖ ὁ Ἄγγλος « μορὸν τοῦ Ἀπριλίου » (au April fool, τὴν δὲ πρωτομηνίαν « ἡμέραν τῶν μορῶν » (fool's day). Οἱ Γάλλοι τὴν καλοῦσι « poisson d'Avril », ἐρωτώμενοι δὲ περὶ τῆς ἐπωνυμίας λέγουσιν, « οἱ ἰχθύες, οἱ κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας τῆς μεγάλης ἐβδομάδος περισσεύοντες, εἶναι τὸ σύμβολον τῆς μορίας! » Ἄλλ' οὐδεμίαν ἐπίσταται ἀμφιβολίαν ὅτι καὶ τὸ γαλλικὸν ἔθιμον προέκυψε κατὰ τὸν μεσαιῶνα ἐκ τῆς διὰ προσώπιδοςφόρον παραστάσεως τῶν παθῶν τοῦ Χριστοῦ « la passion d'Avril » ὁπόθεν οἱ ἀμαθεῖς διαστρέφοντες ἔπειτα τὴν φράσιν εἶπαν « poisson d'Avril ».

Ἡ πρώτη Ἀπριλίου ἐπρωταγωνίστησεν ἄλλοτε ἐν τε τῇ ἱστορίᾳ καὶ ἐν τῇ κοινῳνίᾳ. Ὁ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας Λουδοβίκος κατὰ προτροπὴν τοῦ ὑπουργοῦ του, ἐπιχειρήσας νὰ προσαρτήσῃ τὴν Λωρραίνην εἰς τὴν Γαλλίαν, ἐτήρει δέσμιον τὸν δούκα τῆς Λωρραίνης μετὰ τῆς συζύγου του, ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτῶν πόλει Λουινβίλ. Τῇ πρώτῃ Ἀπριλίου, λίαν προῖ, ἅμα ἀνοιχθεῖσῶν τῶν πυλῶν τοῦ φρουρίου ὁ δούξ καὶ ἡ δούκισσα ἐξῆλθον πενιχρὰ ἐνδεδυμένοι καὶ βασταζόντες ἐπὶ τῶν ὤμων κοφίνους ὅπως δῆθεν ἀγορίσσωσι τροφὰς ἐκ τῆς πόλεως. Ὁ φρουρῶν στρατιώτης τοὺς

ἀφῆκεν νὰ διέλθωσι, γυνή τις δέ, ἀναγνωρίσασα καθ' ὁδὸν τὸ ὑψηλὸν ζεύγος, ἔδραμε καὶ ἐδήλωσε τὸ μυστικὸν τρέμονσα πρὸς τὸν στρατιώτην ἀλλ' ἐκεῖνος τὴν διέκοψεν ἀποτόμως « δὲν με ἀπατᾷς εἶναι ἡ πρώτη Ἀπριλίου ».

Ὅσον ἐκείνη ἐπέμενε, τοσοῦτον ὁ φρουρὸς ἐγάλα' διηγήθη ὁμοίως τὸ ἄκουσμα πρὸς τὸν ἀξιωματικόν. « Oh quel joli poisson d'Avril », ἀνέκραξε καὶ οὗτος γελῶν, σὲ ὑπέλαβεν ἠλίθιον. » Καὶ οὗτος ὁμοίως, ὥσάνει θέλων ν' ἀποφυγῇ πάντα ἔλεγγον τοῦ συνειδότος, ἀνακοινοῦνται τὸ συμβεβηκὸς πρὸς τὸν φρούραρχον ἱαπότην Βρασσαί. « Μήπως ἀπώλεσες τὰς φρένας; ἠρώτησεν οὗτος μετὰ βλοσυροῦ βλέμματος· σιώπη εἶ δὲ μὴ θὰ καταγελασθῆς ὑφ' ἀπάσης τῆς φρουρᾶς. » Μετ' ὀλίγον ἔπαθεν ὁ φρούραρχος ὅτι καὶ οἱ ἄλλοι δύο, παραγγέλλει δὲ τῷ ἀξιωματικῷ νὰ ἐξετάσῃ ἐὰν ἦσαν ἐν τῷ θαλάμῳ των ὁ δούξ καὶ ἡ δούκισσα. Ὁ ἀξιωματικὸς κρούει τὴν θύραν καὶ ἐρωτᾷ ἐὰν ἀνέστη ἐκ τῆς κλίνης τὸ ὑψηλὸν ζεύγος· ὁ δὲ ὑπηρέτης εἶπε βαιῆ τῇ φωνῇ : « Πρὸς Θεοῦ, μὴ κραυγάζετε, διότι ἐξυπνίζετε τὸν βαθέως κοιμώμενον κύριόν μου ». Οὕτως λοιπὸν παρήλθον ὀκτὼ ὥραι, καθ' ἃς ὁ δούξ καὶ ἡ δούκισσα ἔσχον καιρὸν νὰ ὑπερβῶσι τὰ ὄρια. Ἀπερίγραπτος ὑπῆρξεν ἡ λύσσα τοῦ Βρασσαί, βεβαιωθέντος κατόπιν ὅτι « ἡ πρώτη Ἀπριλίου τοὺς εἶχε στείλει εἰς τὸν Ἀπριλίον. » Πάντες οἱ ὑπῆρται καὶ θεράποντες ἐδέθησαν δι' ἀλύσεων· δὲν εἶχον ὁμοίως τὶ νὰ ὁμολογήσωσι, διότι αὐτὸς ὁ δούξ οὐδενὶ ἠθέλησε νὰ φανερώσῃ τὸ ἀπόρητον ἵνα πάντες ἐν ἀγνῇ συνειδήσει ὁμόσωσι περὶ τῆς ἰδίας αὐτῶν ἀθωότητος.

Τῇ πρώτῃ ἀπριλίου 1805, οἱ δύο σύμβουλοι τοῦ κράτους Regnault de Saint-Jean d'Angely καὶ Carion de Nisas ἔλαβον πλαστὸν ὑπουργικὸν ἔγγραφον δι' οὗ διατάσσοντο νὰ μεταβῶσι καὶ ἀνυπερθέτως εἰς Φοντανεβλὼ καὶ συνδιαλεχθῶσι πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα Ναπολέοντα τὸν Α' πρὶν οὗτος καταβῆ ἔκ νέου εἰς Ἰταλίαν. Ὁ Regnault ἐμίσησε ταχυδρομικὴν ἄμαξαν καὶ ἵππους καὶ ἐφθασεν εἰς Fontenaibleau. Ὁ Ναπολέων τῷ εἶπε μετ' ἀδιαφορίας :

« Δὲν σὲ περιέμενον ». Πλήρης ὀργῆς ὁ πεπλανημένος κατέβαλε πᾶσαν προσπάθειαν· ἀλλὰ μεθ' ὅλας τὰς ἐρεῦνας τοῦ ὑπουργοῦ τῆς ἀστυνομίας, οὐδὲν κατιόρθωσε νὰ μάθῃ. Ὁ Nisas ἐφάνη φρονιμώτερος. « Μεγαλειότητε, εἶπε, δὲν ἀδημονῶ ὅτι διεπαιδαγωγῆθην τῇ 1ῃ Ἀπριλίου,

διότι ἔσχον ἀφορμὴν νὰ προσενέγκω σοὶ τὸν σεβασμὸν μου καὶ ἐν ὄρῳ ἀσυνήθει. » Ὁ Ναπολέων ἐμειδίασεν, ὁ δὲ Nisas πανταχοῦ διήγειρε γέλωτα ἀφηγούμενο; τὸ συμβεβηκὸς.

Πέτρος ὁ μέγας ἐποίησε ἀνάστατον πόλιν ὀλόκληρον ἀρχομένου τοῦ μηνὸς Ἀπριλίου. Ἐγγὺς τῆς πρωτεύουσας συνέλεξε κρούφα ἄχυρα, ξύλα καὶ ἄλλην καύσιμον ὕλην καὶ ἐποίησε πυρὰν ἔχουσαν 60 ὀργυιάς μήκος, τὴν ἐκύκλωσε διὰ διπλῆς στεφάνης στρατιωτῶν καὶ χωροφυλάκων, περὶ μέσας δὲ τὰς νύκτας ἐτίθη τὸ πῦρ καὶ μετ' ὀλίγην ὥραν ἐφαίνετο ὡσάνει ἐκαίετο ὅλη ἡ πρωτεύουσα.

Μικροὶ καὶ μεγάλοι ἐξαναστάντες τοῦ ὕπνου ἔτρεχον, ἐκραύγαζον, ἐζήτησαν ἀντίλας κ.τ.λ. Προσεγγίσαντες δὲ τελευταίον ἵνα σβήσωσι τὸ πῦρ ἤκουσαν παρὰ τῶν στραφέντων αἴφνης ὀπλιτῶν. « Σήμερον εἶναι ἡ πρώτη Ἀπριλίου ».

Τῇ 23 Μαρτίου 1798 ἀπανταχοῦ τοῦ Λονδίνου ἐτοιχοκολλήθησαν προκηρύξεις, καὶ διὰ τῶν ἐφημερίδων ἐπαναληφθεῖσαι καθ' ἃς : « Μετὰ 8 ἡμέρας, καὶ δὴ περὶ τὴν μεσημβρινὴν ὥραν ἐμελλε νὰ γίνῃ περιεργωτάτη καὶ τέως ἀθέατος λιτανεῖα γερόντων καὶ γραιῶν, χηρῶν καὶ ἀποχέρων, ἐργαζομένων καὶ διεξυγγμένων, ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, νέων καὶ νεανίδων, παιδῶν καὶ κορασίων, εἰς ἣν προσκαλοῦνται οἱ πολῖται παντὸς φύλου τᾶς ἡλικίας. »

Κατὰ τὴν τεταγμένην ἡμέραν καὶ ὥραν μυριάδες λαοῦ περιέμενον ἐναγωνίως ἐν ταῖς ὁδοῖς, ἄλλοι δὲ πλείστοι προέκυπτον ἐκ τῶν παραθύρων καὶ τῶν ὀροφῶν. Αἴφνης ἐκ τοῦ μέσου τῆς ἀναρίθμου πληθύος ἡ κούσθη σπεντορείος φωνὴ λέγουσα : « Πρώτη Ἀπριλίου »

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΝ ΠΙΝΕΥΜΑ

Ἡ μαμά πρόκειται νὰ πάη στὸ χορὸ μέ πολὺ ντεκολλτέ φόρεμα κ' ἡ μικρὰ Ἑλλη μπαίνει στὸ δεμάτιο. Ἀλλὰ μένει ἐκκλητικὴ εἰς τὴν πόρταν, βλέπεισα τὴν μαμά τῆς ἔτοιμην γιὰ τὸ χορὸ. ντεκολλτέ.

—Μὰ μαμά, καίτοι περιμένει τὸ ἀμάξι καὶ σὺ ἀκόμα δὲν ντύθηκες.

ΤΑ ΠΤΗΝΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΧΟΛΕΡΑΝ

Γερμανικὸν ἐπιστημονικὸν περιοδικὸν κατεχώρισε πρό τινος λεπτομερείας τινὰς περὶ τοῦ σπουδαιοτάτου ἀντικειμένου: τί γίνονται τὰ πτηνὰ κατὰ τὰς χολερικὰς ἐπιδημίας.

Ἐν Πετροπόλει καὶ Ρήγγα τῷ 1848, ἐν Πρωσσίᾳ τῷ 1849 καὶ ἐν Ἀννοβέρῳ τῷ 1850 παρατηρήθη ὅτι ἅμα ἐνσκημίσθη τῆς νόσου τὰ στρουθία, αἱ χελιδόνες καὶ ἄλλα ἐγκατέλειπον τὰς πόλεις καὶ ἐπανήλθον τότε μόνον ὅποτεν τὸ κακὸν ἠλαττώθη ἢ παντελῶς ἔπαυσεν. Ἐν Γαλικίᾳ, τὴν 26ην Σεπτεμβρίου 1872, οἱ σπουργίται ἀνεχώρησαν ἐκ τῆς πόλεως Πρεξιμυὸλ πρό τῆς ἐνσκήμσεως τῆς χολέρας καὶ ἐπανήλθον μόλις τὴν 30ην Νοεμβρίου ὅτε δὲν ὑπῆρχεν οὐδὲν κρούσμα. Τὸ αὐτὸ συνέβη ἐν Νυρεμβέργῃ ἐνόσω ὑφίστατο τὸ κακὸν καὶ ἐν Μονάχῳ ἔνθα ἡ ἐπάνοδος τῶν πτηνῶν ἐχαριετίσθη ὑπὸ τῶν κατοίκων μετὰ μεγίστης χαρᾶς.

Ἄλλ' αἱ ἀποδημίαι αὗται γίνονται καὶ πρό τοῦ νὰ φανῇ ἡ χολέρα, τοῦτο δὲ ἐμπνέει φόβους εἰς τοὺς κατοίκους. Ἐν Γερμανίᾳ ἡ χολέρα ἐνέσκηψε κατὰ τὴν ὥραν τοῦ θερισμοῦ, ἐποχὴν καθ' ἣν τὰ πτηνὰ συναθροίζονται πανταχόθεν εἰς τοὺς ἀγροὺς καὶ ἐπὶ μακρὸν στρατοπεδεύουσιν ἐν αὐτοῖς. Καὶ ὁμως κατὰ τὸ ἔτος ἔπαινο ἠλλαξαν δρομολόγιον.

ΓΑΜΟΙ ΕΠΙΣΗΜΩΝ ΑΝΔΡΩΝ

Ὁ Σαικαπῆρος ἐνημφεύθη εἰς τὸ 18ον ἔτος τῆς ἡλικίας του, ὁ Φραγκλίνος εἰς τὸ 24ον, ὁ Δάντης, ὁ Κάλπερ, ὁ Ἄρσοικ εἰς τὸ 27ον, ὁ Βύραν, ὁ Οὐάσιγκτων ὁ Βοναπάρτης εἰς τὸ 27ον, ὁ ποιητὴς Βούρνε εἰς τὸ 30όν, ὁ ποιητὴς Σώσερ, ὁ Ἀριστοτέλης εἰς τὸ 30όν, ὁ Λούθηρος εἰς τὸ 42ον, ὁ Ἄδδισον εἰς τὸ 44ον, ὁ Μολιέρου, ὁ Βυρὸν εἰς τὸ 55ον, ὁ Ὁγάρδος καὶ ὁ Ροβέρτος Πήλ εἰς τὸ 32ον, καὶ ὁ γέρον Πάρ εἰς τὸ 120όν, διὰ τελευταίαν φορὰν νυμφευθεῖς.

ΚΥΝΟΜΥΟΜΑΧΙΑ

Ἐξ ὅλων τῶν πόλεων τῆς Δύσεως καὶ τῆς Ἀνατολῆς, ὅπου ἔτυχε νὰ κατοικήσω, ἡ καθαρωτάτη εἶναι, ἢ τουλάχιστον ἦτο πρό ἡμῶνος αἰῶνος, πρό τῆς Ἰταλικῆς δηλ. ἐνότητος καὶ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ Κοινοβουλευτικοῦ Πολιτεύματος, ἡ Γενόβα, πραιτεύουσα τῆς Λιγουρίας. Ἡ ἱστορία τῆς πόλεως ταύτης συνδέεται στενῶς μετὰ τῆς ἡμετέρας μεσαιωνικῆς. Οἱ Γενοδέζοι ὑπῆρξαν πιστοὶ σύμμαχοι τοῦ Αὐτοκράτορος Μιχαῆλ τοῦ Παλαιολόγου κατὰ τῶν Ἑνετῶν, καὶ ἐπὶ μακρὸν χρόνον δυνάσται τῆς Χίου, ὅπου, ἂν ὑπάγγε, ἀναγκῶστα, εὐνοῦσαι νὰ συναντήσῃ, ἐπιζῶντάς τινας ἀπογόνους τοῦ Ἰουστινιάνη καὶ τοῦ Γριμάλδη διατηροῦντας ἀκόμη τὰ οἰκόσημα, τὰ γενεολογικὰ δένδρα καὶ τὴν πίστιν εἰς τὸν Πάπην, κατ' οὐδὲν ὅμως ἄλλα διακρινομένους ἀπὸ τῶν γειτόνων αὐτῶν, τῶν ὁποίων ἡ παρουσία περιορίζεται εἰς κτήμα, οὐχὶ πολὺ μεγαλειότερον τῆς αἰθούσης χοροῦ τῶν Ἀνακτόρων τοῦ Βασιλέως Γεωργίου, ἀποδίδον κατ' ἔτος ἑκατοντάδας τινὰς πορτοκαλίων καὶ σακκίδιον ἀμυγδάλων.

Διὰ τὴν μοναδικὴν ἐν τούτοις καὶ ἀπαστράπτουσαν τῆς Γενούης καθαριότητα ἐλάχιστα δαπανῶσι τὸ κράτος καὶ ἡ δημαρχία, χάρις εἰς τὴν πρακτικωτάτην καὶ ἀξίαν μιμήσεως ἰδέαν ν' ἀναθέσῃ τὴν φροντίδα ταύτην εἰς τοὺς καταδίκους εἰς ἰσόδια ἢ πρόσκαιρα δεσμά. Τρις τῆς ἡμέρας ἀντηχεῖ εἰς τὰς ὁδοὺς βαρὺς κρότος ἀλύσεων καὶ τροχῶν καὶ μετ' ὀλίγον ἐμφανίζεται μέγα κάρρον συρόμενον ὑπὸ εὐρώστων ἡμιόνων, τοῦτο δὲ παρακολουθεῖται ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν δύο ἀστυνομικῶν κλητῆρων περὶ τοὺς εἰκοσιν ἀλυσίδετοι ἀνὰ ζεύγος δεσμῶται, οἱ μὲν ἐν ἐρυθρᾷ, οἱ δὲ ἰσόδιοι ἐν κίτρινῃ στολῇ, ὅπλισμένοι διὰ μακρῶν σαρώθρων, τὰ ὅποια δὲν διαφεύγει ἴχνος βορδῶρου ἢ σικὰ κονιορτοῦ, οὔτε κόπρισμα ἵππου, οὔτε ἀπόρριμμα σιγάρου, οὔτε τεμάχιον χαρτίου οὐδὲ καστανίου φλοιός, ὥστε μετὰ τὴν διέλευσιν τοῦ κάρρου δύναται ἡ ἐπιφάνεια τῶν ἀσπίλων

πλακῶν νὰ χρησιμεύσῃ ὡς κάτοπτρον εἰς τὰς φιλαρέσκους διαβατρίδας. Πρὸς πλήρη ἐκτίμησιν τῆς μοναδικῆς ταύτης καθαρειότητος ἐν μόνον δύναμαι νὰ προσθέσω, ὅτι εἰς ἐπισήμους τινὰς λιτανείας ἐπικρατεῖ ἢ συνήθεια νὰ ραίνωνται οἱ ἱερεῖς ἐκ τῶν παραθύρων διὰ βροχῆς ρόδων, κρίνων, ὑακίνθων καὶ γαρυφάλων, ἀλλὰ μετὰ τὸ τέλος τῆς τελετῆς σαρκώνονται ἀμέσως καὶ ταῦτα θεωρούμενα ὡς εὐώδεις ἀκαθαρσίαι. Πολλάκις συνέθη νὰ ἐπιφοιτήσῃ εἰς τὸν νοῦν μου ὡς ὄνειρον καὶ ὄπτασία τῶν νεανικῶν μου χρόνων ἡ μαρμαρυγὴ τῶν γενουτηνισιακῶν πλακῶν, ἐνθ' ἐπιμόνως ἀναρριχῶμαι εἰς τὸν ἀνήφορον τῆς ὁδοῦ Νικοδήμου, προσκόπτων ἀνὰ πᾶν βῆμα εἰς ζωντανὰς ἢ νεκράς ὄρνιθας, εἰς λόφους κονιορτοῦ, εἰς πυραμίδας σκουπιδίων, εἰς ἀπόμαχα ὑποδήματα, εἰς φλοιούς καρπουζίων, εἰς μαύρους ρόακας παρὰ τὸ πεζοδρόμιον ἢ ἐρυθροὺς πρὸ τῶν μακελλείων. Ἄλλὰ καὶ πολλάκις διερχόμενος τὴν ὁδὸν Ἀδριανοῦ καὶ βλέπων χάσκοντας εἰς τὸν ἐξώστην τοῦ Παλαιοῦ Στρατιῶνος πλῆθος εὐρώστων δεσμοτῶν, ἀναλογίζομαι πόσον χρησιμώτερα θὰ ἦτο ἡ καταδίκη αὐτῶν ὡς ἐν Γενούῃ εἰς καθαρισμόν τῶν πεζοδρομίων. Οὐ μόνον δὲ εἰς ἀπολύμανσιν τῆς πόλεως, ἀλλὰ καὶ εἰς σπουδαίαν ἐλάττωσιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐγκλημάτων θὰ συνετέλει πιθανῶς τὸ θέαμα τῆς καθημερινῆς παρελάσεως ἀνὰ τὰς ὁδοὺς τῶν Ἀθηνῶν τῶν ἐμπρηστῶν τῆς οἰκίας Μαλα, τῶν ληστῶν τοῦ ταμείου τῆς Λαμίας, τῶν ἀπίστων ταμιῶν καὶ ἄλλων μεγαλοσχήμων ὁμοτέγων τῶν ἀλυσιδέτων, μετ' ἐρυθροῦ ἢ κιτρίνου σκούφου ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ μεγάλης εἰς τὰς χεῖρας σκούπας.

Ἀπαραίτητος πρὸς δικτήρησιν πόλεως καθαρὰς εἶναι ἡ ὑπαρξίς εἰς τινα ἀπόστασιν ἀπ' αὐτῆς ἀκαθάρτου προαστείου, προωρισμένου δηλ. εἰς πᾶσαν ἀσυμβίβαστον πρὸς τὴν καθαρειότητα βιομηχανίαν. Μόνον οἱ Ἀθηναῖοι στέργουσι νὰ ἔχωσιν ἀμέσους γείτονας χαιροτρόφους, βαφεῖς, ρακοςυλλέκτας, βουστάσια, βυρσοδεφεῖα καὶ ἐλαιοτριβεῖα. Πάντα ταῦτα ὡς καὶ τὰς ἀπεράντους αὐτῶν ἀποθήκας ἐλαίου, σάπωνος, λίπους, τυροῦ, τόνου καὶ παστοῦ κρέατος περιώρισαν οἱ Γενοδέζοι εἰς τὸ ἀπέχον ἕσον τὸ Φάληρον ἀπὸ τῶν Ἀθηνῶν χωρίον τοῦ Ἀγ. Πέτρου, καὶ ἐκτοτε ἡ πόλις αὐτῶν ἀπέθη ἐντελῶς ἄσμος κατὰ τὰ τρία τέταρτα τοῦ ἔτους, μόνον δὲ κατὰ τὴν ἀνοιξιν ἀπόζει ἐκ τῆς ἀνθήσεως τῶν δένδροστοιχιῶν.

Οὐδ' ἦτο τοῦτο τὸ μόνον τῆς καθαρειότητος πλεονέκτημα, ἀλλὰ καὶ ἡ βαθμιαία καὶ τελεία σχεδὸν ἐκλειψίς τοῦ βδελυρωτάτου τῶν παρασίτων.

Ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ παρόντος αἰῶνος ἡ Γένοδα εἶναι ἡ μόνη ἴσως ἐν Εὐρώπῃ πόλις, ἡ μὴ φιλοξενούσα ποντικούς. Οὗτοι ἦσαν πρότερον ἐκεῖ ἀναρίθμητοι καὶ παμφάγοι. Κατὰ τὴν παιδικὴν μου ἡλικίαν ἔζων ἀκόμη γερόντισσαι διγγούμεναι περὶ τῆς θηριωδίας τῶν τετραπόδων τούτων πράγματα ἀπίστευτα καὶ φρικαλέα. Ἐὐ μέγεθος αὐτῶν ἦτο ἕσον μεγάλης γαλῆς, ἠρήμωσαν δὲ ὁλοκλήρως συνοικίας καὶ ἐκένωσαν τὰς ἀποθήκας τοῦ ναυτικοῦ, ἐπνιγον τοὺς γάττους, κατεβρόχθιζον τὰς λαμπάδας τῶν ναῶν, ἔτρωγον ἐν τῇ κοιτίδι αὐτῶν τὰ βρέφη, ἀνέσκαπτον τοὺς τάφους ὅπως φάγωσι καὶ τοὺς νεκρούς, τὴν δὲ ἠγγουμένην τῆς μονῆς τῶν Καρμηλιτῶν ὁσίαν Ροζαλίαν ἔφαγον ἐν τῷ καλλίῳ τῆς ζωντανῆς, ἐνθ' ἦτο βυθισμένη εἰς ἕκστασιν οὐρανίαν. Εἰς ταῦτα ἐδυσπίστουν οἱ οὐδέποτε ὑπερβάντες τὰ τεῖχη τῆς πόλεως, ἀλλ' οἱ ἐγκύψαντες καὶ εἰς τῶν περιχώρων τὴν γεωγραφίαν κάλλιστα ἐγνώριζον ὅτι ὁ παρὰ τῶν γραιθίων ὁμνούμενος φοβερός καὶ γιγάντιος ποντικός δὲν ἦτο μυθώδης, οὐδὲ κἂν εὐρίσκατο μακρὰν ἀλλὰ ζῆ, βασιλεύει καὶ πληθύνεται εἰς ἐλαχίστην ἀπὸ τῶν τειχῶν τῆς πόλεως ἀπόστασιν, μεταναστεύσας ἀπὸ ἡμίσεος ἤδη αἰῶνος εἰς τὸν Ἅγιον Πέτρον μετὰ τῶν ἐκεῖ ἐξορισθέντων ζωογδαρτῶν καὶ ἀλλαντοποιῶν, μετὰ τῶν σφαγείων καὶ τῶν ἀποθηκῶν στοκοφίσου καὶ ἀλειμματοκηρίων. Ἐν δὲ τῷ νέῳ αὐτῶν καταυλισμῷ τοσοῦτον, ὡς φαίνεται, νύχταριστήθησαν οἱ μετανάσται, ὥστε οὐδέποτε ὑπερέβαινον τὰ ὄρια αὐτοῦ, οὐδ' ἐπεχείρησαν ὡς οἱ Ἡρακλεῖδαι κάθοδον εἰς τὴν ἀρχαίαν αὐτῶν ἔδραν τὴν ἀπολέσασαν πᾶν δι' αὐτοὺς θέλγητρον, ἀφοῦ ἐγινε καθαρὰ.

Δυσάρεστος βεβαίως ἦτο εἰς τοὺς κατοίκους τοῦ προαστείου ἡ ἐγκατάστασις τοιαύτης ἀποικίας καὶ ζωνηρὰ τὰ παράπονα κατὰ τῆς ἀποφάσεως τῆς Κυβερνήσεως νὰ συγκεντρώσῃ παρ' αὐτοῖς πάσας τὰς ρυπαρὰς βιομηχανίας, μεταβάλλουσα τὸ χωρίον τῶν εἰς κοπρῶνα τῆς πρωτεύουσας. Ἄν ὑπῆρχον τότε βουλευταί, ὅπως ὑποστηρίξωσιν αὐτὰ, θὰ ἐματαιοῦτο πιθανῶς τὸ σχέδιον τῆς ἀπολυμάνσεως τῆς Γενούης. Μὴ ὑπαρχόντων δὲ μῶς τοιούτων, ἠδυνήθη νὰ ὑπερισχύσῃ τὸ κοινὸν συμφέρον κατὰ πάσης ἀντιδράσεως τῶν προσωπικῶν.

Μετὰ ματαίας τινὰς ἀναφορὰς καὶ διαμαρτυρήσεις ἠναγκάσθησαν οἱ διαμαρτυρόμενοι νὰ ὑποταχθῶσιν, ἀναλαμβάνοντας νὰ συμβιδάσωσι τὴν ἀκαθαρσίαν ἐν μέσῳ τῆς ὁποίας κατεδικάσθησαν νὰ ζῶσι, μετ' ἐπιμόχθων καὶ ματαίων ἀγώνων πρὸς ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τῆς μᾶστιγος τῶν ποντικῶν.

Ἐν πρώτοις ἀντετάχθησαν κατ' αὐτῶν τὰ δραστηκώτερα τῶν δηλητηρίων, ὁ φωσφόρος, ὁ στρόχνος, ἡ κανθαρίς καὶ τὸ ἀρσενικόν καὶ αἱ παντὸς εἶδους καὶ πάσης ἐφευρέσεως μυάγραι. Ταῦτα ὅμως μόνον κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας ἀπεδείχθησαν κἀπως χρήσιμα, τάχιστα δὲ ἐδιδάχθησαν τὰ πονηρὰ ζῆλα νὰ δυσπιστῶσι πρὸς τὰ φαρμακερὰ καταπότια καὶ νὰ διαφεύγωσι τὰς τεχνικωτάτας παγίδας. Πρὸ πάντων δὲ ἀπέτυχον κατὰ τὸν ἀγῶνα τοῦτον τὰ ἀντικαθέντα εἰς αὐτοὺς παντοία εἶδη γάττων, οὐ μόνον τῶν ἐντοπίων ἀλλὰ καὶ τῶν ἀδρᾶ θανάτῃ εἰσαχθέντων ἀνδρείοτάτων τῆς Ἀγκύρας, τῆς Ἰσπανίας, τῆς Αἰγύπτου καὶ τῆς Περσίας. Πλείστους ἐκ τούτων ἐπνίξαν καὶ τοὺς λοιποὺς ἐτραψαν εἰς ἐπαίσχιντον φυγὴν, μετ' ὀλίγον δὲ ἀπέδη ἀναμφισβήτητον, ὅτι ἀπὸ κυνηγευμένων μεταβλήθησαν εἰς φοβεροὺς γαττιοδιώκτας οἱ ποντικοί.

Ταῦτα δύνανται νὰ φανῶσιν ἀπίστευτα εἰς μόνους τοὺς τελείως στερουμένους ἱστορικῶν γνώσεων, ἀλλ' οἱ παρακολουθήσαντες τὰς ἀπὸ τῶν μέσων μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων πολιτικῶν ἐπαναστάσεις τῆς εὐρωπαϊκῆς ἡπείρου κάλλιστα γνωρίζουσιν, ὅτι ἡ ἱστορία τῶν ποντικῶν συνδέεται ἀναποσπᾶστως πρὸς τὰς εἰσβολὰς τῶν ἐξ Ἄρκτου καὶ Ἀνατολῶν βαρβάρων, τῶν Σκανδιναυῶν, τῶν Γότθων, τῶν Ἑρούλων, τῶν Βανδάλων, τῶν Οὐνῶν, τῶν Ἀδάρων, τῶν Μογγόλων καὶ τῶν Τατάρων. Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνας καὶ Ῥωμαῖοι ἐγνωρίζον μόνον τὸν μικρὸν καὶ ἡμερον μῦν, ὅστις ἔχει πρὸς τὸν ἔπειτα ἐπιδραμόντα δεκαπλάσιον τὸ μέγεθος καὶ ἑκατονταπλάσιον κατὰ τὴν κακουργίαν βάρβαρον ποντικόν, ὡς ἡ γαλῆ πρὸς τὴν τίγριν καὶ ὡς πρὸς τὸν κροκόδειλον ἢ ἀθήα σαύρα. Ἐκάστη ἀπὸ τοῦ Ἀττίλα καὶ τοῦ Γελιμέρου μέχρι τῶν νεωτέρων χρόνων εἰσβολῆ συνωδεύετο ὑπὸ εἰσβολῶν τοῦ ἀνήκοντος εἰς τὴν πατρίδα αὐτῶν γένους τρωτικῶν τετραπόδων, τὰ ὅποια δυστυχῶς δὲν συναπέρχοντο μετὰ τῶν ἐπιδρομέων, ἀλλ' ἐνέμενον εἰς τὴν κατακτηθεῖσαν χώραν, μέχρις οὐ ἐπύρρατο νέα εἰσβολῆ ἄλλου ἰσχυροτέρου γένους, οἵτινες διεδέχοντο καὶ ἐτραγον τοὺς προκατόχους. Πρώτη μνημονεύεται ὑπὸ τῆς ἱστορίας ἡ τῶν Νορβηγῶν, οἵτινες διαπλεύσαντες τὴν Βαλτικὴν ἐπὶ τῶν πλοίων τῶν Νορμανδῶν καὶ Δανῶν πειρατῶν ἀπέδησαν εἰς τὰς ἀκτῆς τῆς Ἀγγλίας καὶ τῆς Ἀμερικῆς καὶ ἐκεῖθεν ἐπεξετάθησαν ἐφ' ὅλης τῆς Εὐρώπης, ἀπὸ τῶν πάγων τῆς Σκοτίας μέχρι τῶν ἰσπανικῶν παραλίων. Οὗτοι ἦσαν, ὡς φαίνεται, σιδηρόχροοι καὶ ὀνομάσθησαν ἐκ τούτου ὑπὸ τῶν λογίων

χρονογράφων Ἡφαιστοί, ἢ λατινιστὶ Vulcani. Τοὺς Ἡφαιστους ἔφαγον καὶ διεδέχθησαν οἱ ἔπειτα εἰσορμήσαντες κατόπιν τῶν Οὐνῶν τεφρόχροοι Ἀσιάται. Τοὺς ἐπανακάπτοντας εἰς τὰς ἐστίας στρατοὺς τῶν Στραυροφόρων παρηκολούθησαν ἀπειράριθμα πλήθη ποντικῶν, ἰδρυσάντων νέαν ἐν Εὐρώπῃ δυναστείαν, καταλυθεῖσαν ἤτοι φαγωθεῖσαν μετὰ δύο αἰῶνας ὑπὸ τῶν καὶ πάλιν ἐκ τῆς Βαλτικῆς ἐπελθόντων. Ἀλλ' ἀνιάρῳν θὰ ἦτο νὰ παρακολουθήσωσι κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν πάσας ταύτας τὰς ἐπιδρομὰς καὶ ἀλληλοσφαγίας. Παραπέμπων λοιπὸν τοὺς ὀρεγομένους εἰς τοὺς Βυζαντινοὺς καὶ Λατίνους χρονογράφους καὶ συναξαριστάς, περιορίζομαι νὰ μνημονεύσω τὴν φοβερωτάτην πασῶν καὶ σχεδὸν σύγχρονον τελευταίαν. Περὶ τὸ ἔτος 1725 σειρὰ ἀλλεπαλλήλων καταστρεπτικῶν σεισμῶν διέσεισαν πᾶσαν τὴν παρὰ τὴν Κασπίαν θάλασσαν χώραν, ὀρύξαντες βαθύτατα εἰς τὰς πέριξ πεδιάδας χάσματα. Ἐκ τῶν βαράθρων τούτων ἀνεπήδησαν ἀναρίθμητα σμήνη ποντικῶν, οἵτινες ὑπερβάντες τὸν Βόλγαν, εἴτε νηχόμενοι εἴτε ἄλλως εἰσέβαλον πρὸς δυσμὰς. Ἐκτοτε οὐδέποτε ἐστείρευσε τὸ ρεῦμα τῆς εἰσβολῆς, οὐδ' ἔπαυσαν αἱ ἀβυσσοὶ τῆς Παρακασπίας ἐρευγόμεναι μυριάδας κακοποιῶν τετραπόδων. Ἡ παρ' αὐτῶν κατάκτησις τῆς Εὐρώπης συντελέσθη μετὰ ταχύτητος ναπολεοντείου καὶ ταύτην διεδέχθη ἡ πανωλεθρία τῶν προκατόχων. Ἐν Σουηδία, Ἀγγλία, Γαλλία, Γερμανία, Οὐγγαρία, Πολωνία, Ἰταλία καὶ Ἰσπανία ἀπὸ τῆς Ἰρκανείας θαλάσσης μέχρι τῶν ὀχθῶν τοῦ Ἀτλαντικοῦ, οἱ ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας ἐπικρατήσαντες Ἡφαιστοί, οἱ φαιοί, οἱ τεφροί, Σκανδιναυοί, Στραυροφόροι καὶ πάντα τὰ λοιπὰ γένη κατεπόθησαν ὑπὸ τῶν ἐπιγλύδων καὶ κατήντησαν ἤδη τόσον σπάνιοι, ὥστε ἀγοράζουσι τοὺς ἐπιζῶντας τὰ Μουσεῖα. Πρὸς σωτηρίαν ἀπὸ βεβαίου ὀλέθρου τῶν ἄλλων ἐπὶ τῆς γῆς ἐμφύχων ηὐδόκησεν ἡ Θεῖα Πρόνοια νὰ καταστήσῃ πάντα τὰ εἶδη τῶν ποντικῶν ποντικοφάγα, ἀλλ' οὐδὲν ἄλλο ἦτο κάλλιον τῶν Παρακασπιῶν ἢ Μοσχοβιτῶν ὀπλισμένων πρὸς τοιαύτην θανάσιμον πάλην. Τὸ μήκος αὐτῶν συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς οὐράς, φθάνει ἐνίοτε τὰ τεσσαράκοντα ἑκατοστὰ τοῦ μέτρου, ἦτοι τὸ σύννηθος τῆς γαλῆς, ἀνάλογον δὲ τοῦ ἀναστήματος εἶναι τὸ θράσος καὶ ἡ θηριωδία. Πλὴν τούτου ὑπερβαίνουν πάντας τοὺς ἄλλους κατὰ τὴν πολυτοκίαν. Κατ' ἐξαιρέσιν τῶν λοιπῶν ζῴων ἔχουσι κοινὸν πρὸς τὸν ἀνθρώπον, ὅτι δὲν ὑπάρχει δι' αὐτοὺς ὀρισμένη ἐποχὴ ἐρώτων, ἀλλ' ἐρωτεύονται καὶ πληθύνονται κατὰ πᾶσαν ὥραν, τρίς

δὲ ἡ τετράκις τοῦ ἔτους γεννᾷ ἡ Μοσχοδίτισσα οὐχὶ ὀλιγώτερα τῶν δεκαπέντε τέκνων. Ὁ μόνος περιορισμὸς τοῦ φοβεροῦ τούτου πολλαπλασιασμοῦ ἔγκειται ἐν τῇ διαφθορᾷ τῶν ἡθῶν καὶ τῇ τελείᾳ παρὰ τοὺς ζῆλους τούτους ἐλλείψει συγγενικοῦ φίλτρου. Αἱ μητέρες ἐν ἐλλείψει ἄλλης τροφῆς τρώγουσι τὰ ἴδια τέκνα, ταῦτα δὲ τοὺς γηράσαντας γονεῖς, ἀπαρλλάκτως ὡς ἔπραττον κατὰ τὸν Ἡρόδοτον οἱ πρόγονοι τῶν παρακασπίων Μοσχοδιτῶν ἀρχαῖοι Μασσαγέται.

Εἰς τὰς ἱστορικὰς ταύτας λεπτομερεῖας ἠναγκάσθην νὰ ἐνδιατρίψω, ὅπως μὴ φανῶσιν ἀπίθανα ὅσα ἀπομένουσι νὰ διηγηθῶ. Πρέπει δὲ καὶ νὰ προσθέσω, ὅτι περὶ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἤρχιζεν εἰσαγόμενος παρὰ τοὺς Ἴταλοὺς ἐξ Ἀγγλίας ὁ νεωταρισμὸς ν' ἀντιταχθῆ ἀντὶ τοῦ γάττου ὁ σκύλλος κατὰ τῆς ὀγκουμένης πλημμύρας τῶν τρισμεγίστων ποντικῶν. Εἰς τὸ κυνήγιον τοῦτο ἐπετόγγανε πρὸ πάντων μιγὰς τις γενεὰ Ἐλκουσα τὴν καταγωγὴν ἐκ τῶν ἐρώτων Ἀγγλίδος βουλευομένης μετὰ τοῦ ἰθαγενοῦς μολοσσοῦ τῶν Ἀπεννίνων. Τὰ φοβερὰ ταῦτα ζῆλα ἐκαλοῦντο Ἀρλεκίνοι ἐκ τοῦ ὁμοιάζοντος τὸ προσωπεῖον Ἀρλεκίνου μαύρου αὐτῶν ρύγχους καὶ πρὶν ἢ χρησιμοποιοῦντο ὡς μουκτόνοι, ἐξετέλουν καθήκοντα οἷα τὰ τῶν ἀρχαίων μονομάχων ἐν τῇ ρωμαϊκῇ ἀμφιθεάτρῳ, σπαράσσοντες ἀλλήλους κατὰ τὰς πανηγύρεις πρὸς διασκεδάσιν τοῦ πλήθους, ἢ παλαίοντες κατὰ ταύρων.

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ εἶχα τὸ μέγα εὐτόχημα νὰ εἶμαι δεκαπενταετῆς καὶ τὸ οὐχὶ μικρότερον νὰ κατοικῶ τέσσαρας κατ' ἔτος μῆνας ἐξοχικὴν οἰκίαν περικυκλωμένην ὑπὸ μικροῦ δάσους γηραλέων καστανεῶν, τοῦ ὠραιωτάτου τῶν δένδρων εἴτε ὅταν ἀνθῆ τὴν ἀνοιξιν, εἴτε ὅταν κύπτωσιν οἱ κλάδοι τοῦ ὑπὸ τὸ βάρος τοῦ φθινοπωρινοῦ καρποῦ. Ὁ Ὀκτώβριος ἐπλησίαζεν εἰς τὴν λήξιν, ὁ καιρὸς ἦτο ψυχρὸς καὶ εἰς τὴν ἐστίαν ἐσπινθήριζεν ἢ πρώτη τοῦ ἔτους ἐκ ξηρῶν κλημάτων πυρὰ, ὅτε ἀντήχησεν ὁ κώδων τῆς ἐξωθύρας καὶ εὐθὺς ἔπειτα ἐπὶ τῆς κλίμακος βαρὺ πάτημα μετὰ κλαγγῆς σπάθης ἐπὶ τῶν λιθίνων βαθμίδων. Ὁ ἀπροσδόκητος ἐπισκέπτης ἦτο γιγάντειος ὑπαξιωματικὸς τῶν Καραβινιέρων, ὅστις χαιρετίσας εὐγενέστατα παρουσίασεν ἡμῖν διαταγὴν τοῦ φρουραρχείου, «ὅπως χορηγήσωμεν ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας κατάλυμα εἰς τὸν ἀποσπασματάρχην Ταρδόκιαν, ἐκτελοῦντα μεταδατικὴν ὑπηρεσίαν». Αἱ τοιαῦται φιλοξενίαι ὑπεβάλλοντο συνεχῶς εἰς τοὺς κατοικοῦντας μεμονωμένας ἐξοχικὰς ἐπαύ-

λεῖς, ἀλλ' εἰς οὐδένα ἐπροξένουν ἀνησυχίαν ἢ τρόμον, ὡς εἰς τὰς ἑλληνικὰς ἐπαρχίας ἢ διάθασιν τῶν πρὸς καταδίωξιν τῆς ληστείας μεταδατικῶν ἀποσπασμάτων, ἢ τρέπουσα εἰς φυγὴν ἀθρόους τοὺς χωρικοὺς ἐκ τοῦ φόβου τῆς παροιμιώδους Κοταπήττας. Οἱ ἀνήκοντες εἰς τὸ ἐπίλεκτον σῶμα τῶν Καραβινιέρων ἐφημίζοντο ὡς εὐγενέστατοι' ἐσέβοντο τῶν ξενιζόντων τὰς ὀρνίθας καὶ δὲν ἠσπάζοντο ἄνευ τῆς ἀδείας τῶν τὰς γυναῖκας. Οἱ ὑπαξιωματικοὶ ἦσαν πάντες ἐγγράμματοι ἂν καὶ οὐδεὶς πτυχιούχος τοῦ Πανεπιστημίου, διότι ἡ Ἰταλία δὲν ἠτόχευε, ὡς ἡ Ἑλλάς, νὰ ἔχῃ τοσαύτην πληθῶραν διδασκῶρων, ὥστε νὰ ψηφίσῃ νόμον περὶ ἀπονομῆς εἰς αὐτοὺς θέσεων ὑπενωμοταρχῶν καὶ ὑπαστυνόμων. Πάντες ἐγνώριζον ἀνάγνωσιν, γραφὴν, τὰς τέσσαρας πράξεις τῆς ἀριθμητικῆς καὶ τοὺς πρώτους κανόνας τῆς καλῆς συμπεριφορᾶς, νὰ μὴ μεταχειρίζονται δηλ. οὔτε τοὺς δακτύλους ὡς ρινόματρα οὐδὲ τοὺς γρόνθους ὡς ἐπιχειρήματα ἐπὶ τῆς ράχειος τῶν φορολογουμένων. Ὁ δὲ παρ' ἡμῶν ξενιζόμενος ἦτο καὶ κατὰ τι λογιώτερος. Περιποιούμενος ἡμᾶς ὡς Ἑλληνας ἐθεώρησε πρέπον νὰ μᾶς πληροφορήσῃ ὅτι ἡ Ἑλλάς ἦτο τὸν παλαιὸν καιρὸν ἔνδοξον ἔθνος, πατρίς ἐξόχου ποιητοῦ καλουμένου Ὀμήρου, ὕμνησαντος τὰ κατορθώματα τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου. Ἀκριδέστεραι ἔμοιως ἦσαν αἱ γνώσεις του περὶ ἄλλα χρησιμώτερα πράγματα, τὰ ὅποια εὐηρεαστήθη κατὰ τὴν διαμονὴν του νὰ μὲ διδάξῃ, τὴν διὰ κατόπτρου προσέλκυσιν τῶν κορυθαλλῶν, τὴν διάκρισιν τῶν φαγωσίμων ἀπὸ τῶν φαρμακερῶν ἀμανιτῶν, τὴν εἰς τὰ κοιλώματα τῶν κουφοκαστανεῶν σύλληψιν τῶν γλαυκῶν καὶ τὴν κατασκευὴν παγίδων πρὸς ἄγραν τῶν κουνελίων. Ἀλλ' ἡ μεγίστη τοῦ ἀγαθοῦ χωροφύλακος πρὸς ἐμὲ χάρις ἦτο νὰ μὲ προσκαλέσῃ εἰς τὸ δραματικώτατον τῶν ὅσα ἔτυχε νὰ ἴδω θεαμάτων, εἰς τὴν ὑπ' αὐτοῦ σχεδιασθεῖσαν μεγάλην ποντικῶν κυνηγεσίαν. Αὕτη, ἔμελλε νὰ διεξαχθῆ τὴν προσεχῇ Κυριακὴν κατὰ παράκλησιν τοῦ δημοτικῆς συμβουλίου ὑπὸ τὴν στρατηγίαν τοῦ φίλου μου ἐνωμοτάρχου, συνοδευομένου ὑπὸ τῆς ἡμίλοχίας του καὶ ἐπικουρίας χωρικῶν. Πλὴν ἐμοῦ εἶχαν προσκληθῆ οἱ συντάκται δύο ἢ τριῶν ἐφημερίδων καὶ νέος τις ποιητῆς, ὅπως περιγράψωσι καὶ ὑμνήσωσι πεζῶς καὶ ἑμμέτρως τὸ ἀξιωματικόν γεγονός. Τόπος συναθροίσεως εἶχεν ὀρισθῆ ἢ μικρὰ πλατεῖα τοῦ Ἀγ. Πέτρου, ἢ ὀλίγον ἀπέχουσα ἀπὸ τοῦ σφαγείου τῶν ἵππων, καὶ ὧρα ἢ τετάρτη τῆς πρωίας, ἢ συνήθης πρὸς τοιαύτας κυνηγεσίας. Περιττὸν δὲ εἶναι νὰ προσθέσω, ὅτι

ἐπεκράτει ἀκόμη τὸ βαθύ σκοτός ἀσελήνου καὶ ὀμιχλώδους φθινοπωρινῆς νυκτός, τὴν δὲ πορείαν ἡμῶν ἐφώτιζον χωρικοὶ κρατοῦντες μεγάλας ἐκ πίσεως λαμπάδας. Τούτους ἠκολούθουν περὶ τοὺς τριάκοντα Καραδι-νιέροι, φέροντες πλὴν τῆς σπάθης βαρεῖαν ράβδον καὶ σύροντες ἕκαστος διὰ λωρίου ζεύγος τῶν ἀνωτέρω περιγραφέντων φοδεῶν μανδρουσκύλλων. Οὕτω βαδίζοντες ἐν σιωπῇ ὁμοιάζομεν συνωμότας. Ἡ νύξ καὶ τὸ κόκκινον φῶς τῶν δάδων μετέδιδον εἰς τὴν παράταξιν ἡμῶν χροιάν Κατιλιναϊκὴν. Ἐφ' ὅσον ἐπλησιάζομεν πρὸς τὰ σφαγεῖα, τὸ ἔδαφος νοτισθὲν ἐκ τῆς προσφάτου βροχῆς καθίστατο σπογγωδέστερον. Ὁ πιτυλίζων ἡμᾶς βόρβορος εἶχε τὴν ρευστότητα τοῦ ὕδατος καὶ τὸ ὕδωρ τὴν πυκνότητα τοῦ βορβόρου. Αὐτὸς δὲ ὁ ἀήρ ἐφαίνετο πυκνωθεὶς ἐκ τῶν παντοίων πνιγερῶν ἀναθυμιάσεων καὶ ὅπως δυνηθῆ τις ν' ἀναπνεύσῃ ἠναγκάζετο νὰ φράξῃ τὴν μύτην.

Ἐπὶ τέλους ἐφθάσαμεν πρὸ χαμηλοῦ τινος περιτειχίσματος, ἐφ' οὗ στηρίζοντες κλίμακα ἀνήλθομεν καὶ ἐκαθίσσαμεν ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ τοίχου. Οὗτος περιέφρασεν ἱκανῶς εὐρύχωρον κυκλικὸν περίπου χῶρον, εἰδὸς τι ἀμφιθεάτρου, τοῦ ὁποίου τὸ πλακόστρωτον ἔδαφος διετέμενετο δι' αὐλακίων ἀποληγόντων εἰς κιγκλιδοφράκτους πρὸς ἕκροήν τοῦ αἵματος ὀπάς. Ὁ τόπος οὗτος ἐχρησίμευε πρὸς σφάζιμον καὶ ἐκδορὰν τῶν ἵππων, ὡς ὑπεδείκνυεν ὁ ἐν γωνίᾳ τινὶ σωρὸς κρανίων. Οἱ ἵπποι δὲν ἐθεωροῦντο ἀκόμη κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἀνήκοντες εἰς τὸ γένος τῶν φαγωσίμων, ἀλλ' ἐν τούτοις ἀντὶ νὰ γίνωσι συνταξιόχοι ἐσφάζοντο οἱ γηράσαντες πρὸς ἀμειδίην τῶν μακρῶν αὐτῶν ἐκδηλώσεων εἰς τὸ ἀχάριστον ἀνθρώπινον γένος. Νεκρὸς ἵππος ἔμελλε νὰ πρωταγωνιστήσῃ κατὰ τὴν πανήγυριν τῆς νυκτός ἐκείνης, οὐδ' ἐδράδυνε νὰ ἐμφανισθῆ ἐπὶ σκηνῆς, συρόμενος διὰ σχοινίων μέχρι τοῦ κέντρου τοῦ ἀμφιθεάτρου ὑπὸ τεσσάρων τῶν συνοδευόντων ἡμᾶς χωρικῶν. Οὗτοι ἔσπευσαν νὰ κλείσωσι τὸ δρύφρακτον, δι' οὗ εἶχεν εἰσαχθῆ τὸ πτώμα, συγχρόνως δὲ ν' ἀνοίξωσι τὰς ὀπάς τοῦ τοίχου, δι' οὗ ἔμελλον νὰ εἰσπηδήσωσιν εἰς τὸ στάδιον οἱ ἀναμενόμενοι ἵπποφάγοι, ἐλκυόμενοι ὑπὸ τῆς ὀσμῆς τοῦ παρατεθέντος αὐτοῖς μεγαλοπρεποῦς συμποσίου. Οἱ πρῶτοι ἐμφανισθέντες ποντικοὶ ἦσαν ἐν ἀρχῇ ὀλίγοι καὶ ἐφαίνοντο δυσπιστοῦντες καὶ κάπως δειλοί. Ἄλλ' οὗτοι ἦσαν ἄπλοὶ πρόσκοποι ἀποσπασθέντες πρὸς κατόπτεισιν τοῦ ἔδαφους. Ἡ ἐκθεσις αὐτῶν ὑπῆρξεν, ὡς φαίνεται, ἐνθαρρυντικὴ. Μετ' ὀλίγον ἐξώρ-

μησαν ἐκ πάσης ἀνοιχθείσης ὀπῆς καὶ ἐξ ἄλλων πιθανῶς ὑπογείων ὀχετῶν, διότι ἐφαίνοντο ὡς ἀναδυόμενοι ἐκ τῆς γῆς, πυκναὶ φάλαγγες τρωκτικῶν τετραπόδων. Ἄξιον δὲ σημειώσεως εἶναι ὅτι ἐφ' ὅσον γυῖξανεν ὁ ἀριθμὸς ἐφαίνετο συναυξάνων καὶ τὸ μέγεθος αὐτῶν. Ἐνθ' οἱ πρῶτοι εἰσελάσαντες ἠδύναντο νὰ θεωρηθῶσιν ὡς μεγάλοι μόνον ποντικοί, τὸ ἀνάστημα πλείστον ἐκ τῶν ἤδη εἰσορμώντων δὲν ἐφαίνετο κατώτερον τοῦ τῶν γάττων. Μετὰ τινα δὲ λεπτὰ ὀλόκληρος ἄνευ τοῦ ἐλαχίστου κενοῦ ἢ ἐπιφάνεια τοῦ εὐρυτάτου ἐκείνου περιδόλου ἐκαλύπτετο ὑπὸ ἐμφύχου καὶ ἀεικινήτου τάπητος παρδαλοχρόου, διότι τὰ ζῶα ταῦτα διεκρίνοντο οὐ μόνον διὰ τοῦ ἀναστήματος ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦ χρώματος τὴν ποικιλίαν.

Ἐπῆρχον ποντικοὶ ὀλόμαυροί, καστανοί, ξανθοί, ὀρφνοί, μολυβδόχροοὶ καὶ τινες λευκοί, ἴσως ἐκ τῶν γηρατείων.

Ὁ νεκρὸς τοῦ ἵππου δὲν ἐφαίνετο πλέον. Ἐκεῖ ὅπου ἔκειτο, οὐδὲν ἄλλο ἐβλεπέ τις ἢ πυκνότερον σωρὸν ποντικῶν ἔχοντα περίπου τοῦ πτώματος τὸ σχῆμα. Ἐκ τοῦ σωροῦ τούτου ἀνήρχετο παράδοξός τις ἤχος ὁμοιάζων τῶν κροταλισμῶν τῶν πηρουνίων καὶ τῶν σιαγόνων κατὰ τὴν ὄραν τοῦ γεύματος ἐν τῇ αἰθούσῃ πολυανθρώπου ξενοδοχείου. Τὸ συμπόσιον διήρκει ἀπὸ μιᾶς ἤδη ὥρας. Ἄλλ' ἡμεῖς οὐδὲν ἄλλο ἠδυνάμεθα νὰ διακρίνωμεν πλὴν τοῦ ἀμόρφου, ἀεικινήτου καὶ ἀνὰ πάσαν στιγμὴν ὀγκουμένου ἐκείνου σωροῦ. Οὐδ' ἔπαυσαν νὰ προσέρχωνται πανταχόθεν νέα ἀδηφάγα σμήνη. Οἱ καταφθάνοντες ἀνέβαινον καὶ ἔτρεχον ἐπὶ τῆς ράχεις ἀλλήλων καὶ ἐπὶ τούτων ἄλλοι. Ὁ ζωντανὸς ἐκείνος τάπητος ὁμοιάζεν ἤδη πρὸς τὰ νῶτα τρικυμιώδους θαλάσσης.

Κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἐρρίφθησαν κατὰ διαταγὴν τοῦ ἀρχηγοῦ τρεῖς ἀνημμένοι δάδες ἐπὶ τοῦ ἀποκρύπτοντος τὸ πτώμα σωροῦ καὶ ἡ ζέουσα ρητίνη ἔσταξεν ἐπὶ τῶν δαιτυμόνων. Περὶ αὐτὴν ἐσχηματίσθη τότε εὐρεία ὀπὴ καὶ εἰς τὸ βάθος τοῦ λάκκου διεκρίνομεν οὐχὶ πτώμα ἵππου, διότι οὗτος εἶχε φαγωθῆ ὀλόκληρος, μὴ ἐξαιρουμένων τοῦ δέρματος καὶ τῶν σπλάγγων, ἀλλ' ἄσκαρον ἤδη καὶ λευκάζοντα σκελετόν. Ἐντὸς τῆς κοιλότητος αὐτοῦ ἀπέμενον ἐν τούτοις σκληροτράχηλοί τινες συμποσιασταὶ μὴ πεισθέντες οὐδ' ὑπὸ τῆς βροχῆς πυρὸς νὰ ἐγερθῶσι τῆς τραπέζης.

Καιρὸς ἦτο ἤδη νὰ ἐπιδείξωσι τὴν ἀνδρείαν αὐτῶν οἱ σκύλλοι. Οὗτοι ἀνυπομόνουσιν πρὸ πολλοῦ, ὠρύοντο, ἠγωνιζοῦντο καὶ ἔσειον τοὺς ἱμάντας

μετὰ τσαύτης ὀρμῆς, ὥστε ἐκινδύνεον νὰ παρασυρθῶσιν οἱ κρατοῦντες αὐτοὺς ἄνδρες. Ὅτε ἀπελύθησαν ἐπὶ τέλους, δὲν ἀνέμειναν νὰ ἀντιχθῆ αὐτοῖς ἡ πύλη τοῦ ἀμφιθεάτρου, ἀλλὰ κατεκυλίσθησαν ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ τοίχου εἰς τὴν παλαιστραν ὡς καταρράκτης οἱ ἐξήκοντα μολοσσοί, καὶ ἤρχισεν ἀξία ἐπικῆς ἀνυμνήσεως ποντικοσφαγὴ. Φοβερὰ ἦτο ἡ μανία καὶ ἀσβεστος ἡ δίψα αἵματος τῶν σκύλλων,

Ἐδακνον, ἐπνιγον, ἐσπάρασσον καὶ ἐσκόρπιζον περὶ αὐτοὺς ἑκατοντάδας σπαιρόντων πτωμάτων. Τοῦτο διήρκεσεν ἐπὶ δέκα περίπου λεπτά, κατὰ τὰ ὁποῖα ἀσφαλῆς ἐφαίνεται ἡ ἔκβασις τοῦ ἀγῶνος. Τί ἔμοις ἦσαν ἑκατοντάδες τινὲς νεκρῶν, ἐνθ' εἰς μυριάδας ἀνήρχοντο οἱ περικυκλοῦντες αὐτοὺς ἔχθροί; Μετ' ὀλίγον ἀντήχησαν γαυγίσματα, ὁμοιάζοντα μᾶλλον πρὸς γοερὸν παράπονον ἢ ἀλλαλαγμὸν θριάμβου. Οἱ ποντικοὶ συνελθόντες ἐκ τῆς ἐκπλήξεως ἤρχιζον ἤδη ν' ἀμύνωνται κρατερῶς, ἀναρριχώμενοι καὶ προσηλούμενοι ὡς βδέλλαι ἐπὶ τῶν μολοσσῶν, οἵτινες ἐξηκολούθουν μὲν νὰ σπαράττωσι τοὺς περὶ αὐτοὺς, ἀλλὰ μάτην ἠγωνίζοντο ν' ἀνατινάξωσι τοὺς ἐπικαθημένους. Ὀλόκληρον τὸ σῶμα τινῶν ἐκ τῶν σκύλλων ἐκαλύπτετο ὑπὸ ποντικῶν ὡς πρὸ μικροῦ ὁ νεκρὸς τοῦ Ἰσπου καὶ ἀδελγὸς ἀπέβαινε ἡ ἔκβασις τῆς μάχης. Ἄνδραιοι μὲν καὶ ρωμαῖοι ἦσαν οἱ βουλδογοί, ἀλλὰ καὶ πολλοὶ ὀλιγώτεροι τῶν ἐν Θερμοπύλαις συντρόφων τοῦ Λεωνίδα κατὰ τῶν ἀμετρήτων περσικῶν σιφῶν. Ὅπως λοιπὸν μὴ πέσωσιν οὗτοι ἔστω καὶ ἐνδόξως ὑπὸ τοὺς ὀδόντας τῶν ποντικῶν, κατεπίγουσα ἦτο ἡ ταχίστη παροχὴ εἰς αὐτοὺς ἐπικουρίας.

Ἄνοιξαντες τότε τὴν μεγάλην πύλιν εἰσώρμησαν ἄθροοι εἰς τὴν παλαιστραν οἱ Καραβινιέροι μετὰ τῆς ἐφεδρείας τῶν χωρικῶν. Τρεῖς ἢ τέσσαρες μόνον ἐξ αὐτῶν ἐγύμνωσαν τὴν σπάθην, ἀλλ' οἱ πλείστοι ἐπροτίμησαν ὡς ἔπλον τὰς μακρὰς καὶ βαρεῖας ράβδους. Ταύτας μετεχειρίζοντο ὡς κατὰ τὸ ἀλώνισμα τοῦ σίτου οἱ γεωργοί.

Ἐκάστη τῆς ράβδου καταφορὰ ἀνετίνασεν εἰς τὸν ἀέρα ὀλόκληρον ὄρμαθὸν ποντικῶν καὶ ἐξ Ἰσου δραστηρίως εἰργάζοντο οἱ πόδες. Οἱ Ἱταλοὶ Καραβινιέροι εἶναι, ὡς γνωστόν, κολοσσοί, τὰ δὲ μέχρι τοῦ γόνατος βαρύτατα ὑποδήματα ἠσφάλιζον τὰς κνήμας αὐτῶν ἀπὸ τῶν δηγμάτων καὶ ἕκαστον ἐπὶ τῶν πλακῶν βῆμα ἀπέβαινε θανατηφόρον. Ἄλλοι μὲν διεσκέδαζον χορεύοντες ἐπὶ τοῦ ποντικεστρώτου ἐδάφους εἰδὸς τι φονικωτάτης μαζούρκας, καὶ ἄλλοι ἐμμοῦνοντο τὰς κινήσεις τῶν πατούντων εἰς

τὸν ληνὸν τὰς σταφυλάς. Ἀλλὰ καὶ οἱ σκύλλοι ἀναθαρρήσαντες ἐκ τῆς παρουσίας τῶν κυρίων αὐτῶν ἠγωνίζοντο καὶ πάλιν ἠρωικῶς. Ἡ νίκη αὐτῶν ἠδύνατο ἤδη νὰ θεωρηθῆ ὡς ἀσφαλισθεῖσα, ἀλλ' ὁ ἀγὼν παρετείνετο, διότι ἐξ Ἰσου δύσκολος ἦτο εἰς τοὺς ἠττηθέντας καὶ ἡ ἀντίστασις καὶ ἡ ταχεῖα ἀποχώρησις ἐκ τοῦ πεδίου τῆς μάχης. Αἱ ὀπαὶ τοῦ τοίχου δι' ὧν εἶχον εἰσέλθει ἦσαν τόσον στεναί, ὥστε ὑπὲρ τὴν μίαν ὥραν εἶχε διαρκέσει ἡ εἰσέλασις τῶν ἀλλεπαλλήλων ταγμάτων καὶ ἀδύνατος ἐκ τούτου ἦτο ἡ ἀθρόα φυγή. Ἄλλως δὲ μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῶν ἐξόδων ὤρθοντο οἱ Καραβινιέροι καὶ ἔχαινεν τὰ στόματα τῶν μολοσσῶν. Τὰ ἐμπόδια ταῦτα ἐπαχείρησαν νὰ ὑπερπηδῶσιν οἱ ἀντλοῦντες θάρρος ἐκ τῆς ἀπελπισίας. Ἐπήδων ἐπὶ τῶν νώτων τῶν σκύλλων, ἀνερριχῶντο εἰς τοὺς ὦμους τῶν ἀνδρῶν, ἔδακνον τὰς ράβδους μέχρις ἐκριζώσεως τῶν ὀδόντων, πολλοὶ δὲ καὶ ἐρρίφθησαν κατὰ τοῦ τοίχου μετὰ τσαύτης ὀρμῆς, ὥστε συνετρίβη ἡ κεφαλὴ αὐτῶν. Ἴσως ἦτο τοῦτο αὐτοχειρία.

Τὸ θέαμα ἀπέδη τοσοῦτον ἀπεχθὲς καὶ φρικαλέον, ὥστε ἀπέστρεψα τοὺς ὀφθαλμούς. Ἡ σφαγὴ παρετάθη ἐπὶ ἡμίσειαν περίπου ὥραν. Ἀριθμὸς τις θυμάτων κατώρθωσε νὰ σωθῆ διὰ τοιχαναθάσεως ἢ διὰ τῶν ὑπογείων ὀχετῶν. Ἄλλ' ὁ κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἀνατέλλων ὠχρὸς ἥλιος φθινοπώρου ἐφώτιζε κατὰ τὸν προχείρως γενόμενον ὑπολογισμὸν ὑπὲρ τὰς δέκα χιλιάδας πτωμάτων. Μετὰ τῶν νεκρῶν ἔκειντο καὶ δύο μολοσσοί, εἰς εἶχε τυφλωθῆ κατὰ τὴν μάχην, τρεῖς ἢ τέσσαρες ἐχώλαινον καὶ πάντων αἱ πλευραὶ ἐστίζοντο δι' αἵματηρῶν κηλίδων. Ἀλλὰ καὶ πολλῶν ἀνδρῶν αἱ χεῖρες ἔφερον τὰ ἴχνη τῶν ὀδόντων τῶν ποντικῶν. Πάντες ἐφαίνοντο κατάκοποι καὶ ἀπέσταζεν ἀφθνος ἐκ τοῦ μετώπου των ὁ ἰδρώς, ἂν καὶ ἦτο παγερὰ ἡ ὀμίχλη τῆς πρωΐας, ἐρριγόμεν δὲ ἡμεῖς τῆς ὀμηρικῆς μάχης οἱ ἄργοι θεαταί.

Ἔπαρχει παροιμία, καθ' ἣν αἱ σφοδραὶ συγκινήσεις ἀνοίγουσι τὴν ὄρεξιν. Ταύτην, ὡς φαίνεται, ἐγνώριζε τῆς πανηγύρεως ὁ ὀργανωτὴς, διότι κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν ἡμῶν εἰς τὸ ὑπαίθριον καφενεῖον ἀνέμενεν ἡμᾶς μικρὸς ἀγριόχειρος στρεφόμενος ἐπὶ τῆς πυρᾶς, νεπὸς τυρός, μέγας λέβης βραστῶν καστάνων καὶ τινες φιάλαι οἴνου τοῦ τελευταίου τρυγητοῦ, καθὼς μὲν θολοῦ, ἀλλὰ γλυκοῦ καὶ ἀφρώδους ὡς καμπανίτου. Τὸ πρόγευμα ἦτο βεβαίως ὀρεκτικόν, ἀδύνατον ἔμοις ὑπῆρξε νὰ τιμήσω αὐτὸ ἐνοχλούμενος ὑπὸ τῆς διακεχυμένης καθ' ὅλον τὸ πρόσπειον ὀσμῆς

τῶν παντοίων ἐκεῖ βιομηχανιῶν, τοῦ συμμιγέως ἀρώματος μακαλλείου, παντοπωλείου, αἰμάτων, σάπωνος, δερμάτων καὶ λαϊκῶν μαγειρειῶν. Ἀπὸ τῆς ὑπερβολικῆς ταύτης εὐαισθησίας τῆς ἀσφρήσεως μ' ἐθεράπευσεν, ὡς ἐλπίζω, ριζικῶς ἢ δεκαετῆς ἤδη ἐν τῇ συνοικίᾳ τῆς Πλάκας διαμονή.

† Ε. Δ. ΡΟΓΓΗΣ

Σκίτσο Βεδουίνου.

Ο ΠΡΟΔΟΤΗΣ

ΔΙΗΓΗΜΑ ΛΑΦΟΝΙΟΥ ΔΟΛΕ

Ἐκείνο τὸ βράδυ, ὁ Λωρὺ, ὁ πρῶτος σιδηρουργὸς τῆς Ἁγίας Μαρίας, μικροῦ χωριοῦ εἰς τὴν Ἀλσατίαν, ἦτο κατελιημένος ἀπὸ μεγάλην δυσθυμίαν. Συνείθιζε πάντοτε, διὰ τὴν ἠφροσύνην τοῦ σιδηρουργεῖου τοῦ ἔσβηνε καὶ ὁ ἥλιος ἔβασίλευε, νὰ καθῆται πρὸ τῆς θύρας τῆς οἰκίας του καὶ ν' ἀπολαμβάνῃ ὑστερον ἀπὸ τὴν κοπιώδη ἐργασίαν τῆς ἡμέρας μίαν ἐπιθυμητὴν ἀνάπαυσιν, πίνων πολλὰ ποτήρια ζύθου μαζί με τοὺς μαθητευομένους του ἐν φιλικῇ καὶ εὐθύμῳ συνδιαλέξει.

Ἄλλ' ἐκείνο τὸ βράδυ, ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἔμεινεν εἰς τὸ σιδηρουργεῖον ἕως ὅτου ἔλθῃ ἡ ὥρα τοῦ δείπνου, τότε δὲ εἰσῆλθε δύσθυμος εἰς τὸ σπίτι του.

— Τι νὰ ἔχη; ἐσκέφθη ἡ γυναῖκά του. Ἴσως ἔλαβε κακὰς εἰδήσεις ἀπὸ τὸ σύνταγμα καὶ δὲν θέλει νὰ μοῦ πῇ τίποτε. Μήπως εἶναι ἄρρωστο τὸ παιδί μας;

Τέλος ὁ σιδηρουργὸς ἀπόθησε μετὰ βδελυγμίας τὸ πιάτο του καὶ ἀνέκραξε:

— Ἄ! τοὺς δειλοὺς ἄ! τοὺς παληανθρώπους!

— Τι τρέχει Λωρὺ; τὸν ἠρώτησε ἡ γυναῖκά του.

Καὶ τότε ὁ Λωρὺ ἀπεκάλυπεν ὅλους τοὺς λόγους τῆς δυσθυμίας του:

— Θέλω νὰ πῶ γιὰ κείνους τοὺς πέντ' ἔξη παληανθρώπους, ποὺ γύριζαν ὅλην τὴν ἡμέραν σήμερα στὸ χωριὸ μὲ τὴν στολὴν γάλλων στρατιωτῶν, ἀδελφομένοι μὲ τοὺς Βαυαροὺς! Μόνον ἔτσι μπορεῖ κανεὶς νὰ πῇ τέτοιους ἀνθρώπους ποὺ ἐπροτίμησαν νὰ ζήσουν Πρωῦσσοι. Καὶ νὰ συλλογίζετα κανένας πῶς βλέπουμε καθε μέρα τέτοιους ψευτο-Ἀλσατοὺς νὰ γυρίζουν ἀπὸ τὴν Ἀφρική! Τι μάγια λοιπὸν τοὺς ἔκαμαν καὶ ἀπαρνοῦνται τὴν πατρίδα των ἔτσι; Ἡ γυναῖκά του ὡσὰν μητέρα ποὺ ἦτο ἀνέλαβεν ἀμέσως τὴν ὑπεράσπισιν τῶν λιποτακτῶν.

— Τι νὰ σοῦ κάμουν ἄντρα μου; τοῦ εἶπεν ἠπίως. Αὐτὰ τὰ κακόμοιρα τὰ παιδιὰ δὲν φταίουν καθόλου πὸν γυρίζουν. Τὸ Ἀλγέρι πὸν τὰ στέλνουν εἶναι μακρὰ, πολὺ μακρὰ καὶ ἔρχεται ὥρα πὸν ποθοῦν νὰ ἴδουν τὴν πατρίδα τους.

Ὁ σιδηρουργὸς ἐκτύπησεν ἀγρίως τὸ τραπέζι μὲ τὸν γρόνθον του.

— Σιώπα, μητέρα, ἐσεῖς οἱ γυναῖκες δὲν νοιώθετε ἰσότη. Αὐτὰ ἡ παντοεινὴ ζωὴ πὸν κάνετε μὲ τὰ παιδιὰ σὰς κάνει κουτὲς καὶ ἐλαφρομύαλες. Ἐγὼ λοιπὸν σοῦ λέγω πὸς αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι εἶναι ζητιάνοι, ἄτιμοι καὶ δειλοὶ καὶ πὸς ἂν ὁ δικὸς μας Χριστιανὸς κάμη καμμιά φορὰ τέτοια δουλειά, μὰ τὸν Ἀϊ-Γεώργη, καὶ νὰ μὴ μὲ λένε Λωρὺ, θὰ τὸν περάσω τὸ κορμὶ μ' ἐκεῖνο ἐκεῖ τὸ σπαθί.

Καὶ μὲ ἔκφρασιν τρομερὰν εἰς τὸ βλέμμα του, ἡμιγερωθεὶς, ὁ σιδηρουργὸς ἔδειξε τὴν μακρὰν σπάθην τὴν κρεμαμμένην ἐπὶ τοῦ τοίχου κάτωθεν τῆς εἰκόνης τοῦ υἱοῦ του, — μιᾶς φωτογραφίας ζουάβου ὑπηρετοῦντος εἰς τὴν Ἀφρικὴν. — Ἀλλὰ τὸ νεανικὸν ἐκαίνο πρόσωπον ἀπέπνευε τόσην ἔκφρασιν τιμότητος. Ὡσε ὁ γέρον σιδηρουργὸς, μόλις ἔρριψε ἐπ' αὐτοῦ τὸ βλέμμα καθησύχασε καὶ εἶπε γελῶν εἰς τὴν γυναῖκά του.

— Καλὰ ἔκαμα καὶ ἐκύτταξα τὴν φωτογραφίαν του· σὰν νὰ εἶναι ποτὲ δυνατὸν νὰ γίνῃ Πρωσσὸς ὁ υἱὸς μας. Κάποιος φαιδρυνθεὶς ἐκ τῆς ἰδέας ταύτης ὁ ἀγαθὸς γέρον ἐπέλειωσεν εὐθύμως τὸ δεῖπνόν του καὶ ἐπήγε νὰ τὸ συμπληρώσῃ μὲ ὀλίγα ποτήρια μπίρας.

Ἐπὶ τέλος ἡ γυναῖκά του ἦτο μόνη!

Ἀφοῦ ἔβαλε τὰ μικρὰ παιδιὰ νὰ κοιμηθοῦν καὶ ἐκάθισεν ὀλίγας στιγμὰς ἀκροωμένη τὴν εὐθυμον φλυαρίαν των εἰς τὸ παραζείμενον δωμάτιον, ἣτις ὁμοίαζε πρὸς κελᾶδιμα ἐξερχόμενον ἀπὸ φωλεὰν πτηνῶν, ἐπῆρε τὴν βελόνην τῆς καὶ ἐκάθισε νὰ πλέξῃ εἰς τὸ κατώφλιον τῆς θύρας ἣτις ἔβλεπε πρὸς τὸν κήπον. Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν στεναζουσα ἐσκέπτετο: « Νὰ εἶναι δειλοὶ καὶ ἀρνησιθήρησκοι ἀλλὰ τί ἐνδιαφέρει; Οἱ μητέρες των θὰ χαροῦν νὰ ἴδουν ἐπιστρέφοντας τὰ κακόμοιρα παιδιὰ. »

Καὶ ἐσυλλογίσθη τὸ παιδί τῆς, ὅταν ἦτο καὶ αὐτὸ εἰς τὸ χωρὶν πρὸ τοῦ ὑπάγῃ μὲ τὸν στρατὸν ἐκεῖ κάτω εἰς τὴν Ἀφρικὴν. Τὴν ὥραν ἐκαί-

νὴν συνείθιζε πάντοτε νὰ περιποιητῆται τὸν μικρὸν κήπον τῆς. — Τὸν ἔβλεπε νοερῶς ἐνδεδυμένον τὴν βλοῦζάν του, μὲ τὰ μακρὰ μαλλιά του — τὰ ὄραϊα μαλλιά του πὸν τοῦ εἶχαν κόψει ὅταν ἔγινε ζουάβος — νὰ γεμίξῃ μὲ νερὸ τὸ ποτιστήρι του ἀπὸ τὸ παραπλεύρως πηγάδι. Ἐξαφνα ἀνεσκήρτησεν. Ἡ μικρὰ θύρα τοῦ κήπου ἣτις ἔβλεπε πρὸς τοὺς ἀγρούς ἦτο ὀλινοικτη. Τὰ σκυλλὰ δὲν ἐγαύγισαν, μολονότι κάποιος εἶχεν εἰσελθεῖ σὰν κλέπτης καὶ ἐτριγύριζε κάτω ἐκεῖ εἰς τὸ βάθος.

— Μάννα!

Ὁ Χριστιανὸς τῆς ἐστέζετο ἐνώπιόν τῆς ἐντροπιασμένος καὶ τεταραγμένος στουπὶ στὸ μεθύσι, μὲ τὴν στολήν του σχισμένην καὶ λερωμένην. Τὸ ἄθλιον παιδί εἶχε ἔλθει μαζί μὲ τοὺς ἄλλους ἀπὸ τὴν Ἀφρικὴν, ἀλλ' ἐπὶ μίαν ἢ δύο ὥρας ἐκρύπτετο ἔξω ἀπὸ τὸ σπίτι περιμένον νὰ φύγῃ ὁ πατέρας του. Ἡ μητέρα του ἐθεώρησε καθήκον νὰ τὸν μαλώσῃ· δὲν εἶχε ὅμως τὸ θάρρος νὰ τὸ πρᾶξῃ· ἦτο τόσος καιρὸς ἀφ' ὅτου δὲν τὸν εἶχεν ἴδει.

Διὰ τοῦτο τὸν ἐνηγκαλίσθη καὶ τὸν ἐφίλησε μετὰ στοργῆς. Τότε ὁ Χριστιανὸς ἐδικαιολογήθη διὰ τὴν λιποταξίαν του. Ἐμίσει τὴν χώραν ὅπου τὸν ἔστειλαν, δὲν ἠμποροῦσε νὰ παρηγορηθῇ, διότι εὐρίσκετο τόσον μακρὰ ἀπὸ τὸ σπίτι του, οἱ συστρατιῶταί του τὸν ἔλεγον Πρωσσὸν ἕνεκα τῆς Ἀλσατικῆς προφορᾶς του. Εἶπεν ὅλα αὐτὰ εἰς τὴν μητέρα του καὶ ἐκαίνη τὸν ἐπίστευσε, — δὲν εἶχε παρὰ νὰ τὸν κυττάξῃ μόνον διὰ πιστεύσῃ τὸ πᾶν — ὁμιλοῦντες δὲ ἀκαταπαύστως εἰσῆλθον εἰς τὸ σπίτι.

Τὰ μικρότερα παιδιὰ ἐξύπνησαν καὶ ἔτρεξαν νὰ ἐναγκαλισθοῦν τὸν ἐπιστρέψαντα ἀδελφόν των. Ἐξαφνα βῆμα ἠκούσθη εἰς τὴν πύλην, φεῦ! ἦτο ὁ σιδηρουργὸς ἐπιστρέφων.

— Χριστιανέ, ἔρχεται ὁ πατέρας σου· κούψου νὰ λάβω καιρὸν νὰ τὸν ὁμιλήσω καὶ νὰ τοῦ ἐξηγήσω τὸ πᾶν, — τὸν ἐφώναζε ἡ μητέρα του ὠθοῦσα αὐτὸν πίσω ἀπὸ τὴν πηλίνην θερμάστραν, ἐνῶ αὐτὴ καθίσασα ἤρχισεν νὰ πλέκῃ ἐκ νέου μὲ τρεμούσας χεῖρας.

Ἀτυχῶς τὸ πηλίκιον τοῦ Χριστιανοῦ ἔμεινεν ἐπάνω εἰς μίαν καρέκλαν καὶ τὸ πρῶτον πρᾶγμα, πὸν εἶδεν ὁ Λωρὺ μόλις εἰσῆλθεν ἦτο αὐτό. Οὕτω λοιπὸν ἐξηγεῖτο ἡ ὠχρότης τῆς γυναικὸς του καὶ ὁ τρόμος τῆς ὁ σιδηρουργὸς ἠγγόνησε τὸ πᾶν.

— Ὁ Χριστιανὸς εἶναι ἐδῶ, ἐφώναζε μετὰ λύσεως καὶ ξεκρεμάσας

ἀπὸ τὸν τοῖχον τὴν σπάθην του, ὤρμησε πρὸς τὴν θερμιάστραν, πίσω ἀπὸ τὴν ὁποίαν ὁ ζουάβος ὠχρὸς καὶ τρέμων ἐστηρίζετο εἰς τὸν τοῖχον διὰ νὰ μὴ πέσῃ. Ἡ μητέρα ἐρρίφθη εἰς τὸ μέσον.

— Λωρὺ, Λωρὺ, μὴ τὸν σκοτώσῃς ἐφώναξε, ἐγὼ τοῦ ἔγραψα νὰ γυρίσῃ, διότι τάχα τὸν ἐχρειαίεσαι εἰς τὸ μαγαζί. Ἐνηγκαλίσθη τὸν σύζυγόν της καὶ κλαίουσα τὸν ἐτράβηξε πρὸς τὰ ὀπίσω. Ὁ σιδηρουργὸς πρὸς στιγμὴν ἐστάθη καὶ ἐκύτταζε τὴν γυναῖκά του.

— Ἀλήθεια λοιπόν, ἐσὺ τὸν ἔγραψες νὰ γυρίσῃ;

« Πολὺ καλά, ἄς πάῃ νὰ κοιμηθῇ, θὰ ἰδῶ τί θὰ κάμω αὐριον. »
Τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν, πρωί, πρωί, ὁ Χριστιανὸς ἐξύπνησε καὶ εἶδε τὴν μητέρα του καθήμενη παρὰ τὴν κλίνην του· δὲν εἶχεν ἀπομακρυνθῆ ἀπὸ κοντὰ του ὄλην τὴν νύκτα. Τὸ πρωί ὁ σιδηρουργὸς ἐνδυθεὶς ταξιδιωτικῶς, φορέσας ἓνα πλατύγυρο καπέλλο καὶ γκαίτες, ἐπλησίασε εἰς τὸ κρεβάτι τοῦ υἱοῦ του :

— Σήκω, τοῦ εἶπεν ἠσυχῶς.

Ὁ Χριστιανὸς, τεταραγμένος κάπως, ἐπῆρε νὰ φορέσῃ τὴν στρατιωτικὴν ἐνδυμασίαν του.

— Ὅχι αὐτήν, τοῦ εἶπεν ὁ πατέρας του ἀσθηρῶς.

— Ἀλλὰ δὲν ἔχει ἄλλα ρούχα, ἐπενέβη λέγουσα ἡ μητέρα του.

— Δὸς του τὰ δικὰ μου, δὲν τὰ χρειαίεσαι περὶ. Ἐνῶ δὲ ὁ υἱὸς του ἐνεδύετο, ὁ Λωρὺ ἐτύλιξε μετὰ προσοχῆς τὴν στρατιωτικὴν στολὴν καὶ ἀφοῦ τὴν ἔκαμιν ἓνα δέμα, τὴν ἐκρέμασε εἰς τὸ ἄκρον τῆς ράβδου του.

— Τώρα ἐλάτε κάτω, εἶπε.

Κατέβηκαν καὶ οἱ τρεῖς εἰς τὸ σιδηρουργεῖον χωρὶς νὰ εἰπουν λέξιν. Οἱ σιδηρουργοὶ εἰργάζοντο, ὁ παραγόμενος κρότος ἦτο δαιμόνιος.

— Παιδί μου, ὅλα αὐτὰ εἶναι δικὰ σου, εἶπεν ὁ Λωρὺ, δεικνύων τὸ σιδηρουργεῖον, καθὼς καὶ ὅλα αὐτὰ, προσέθηκε δεικνύων τὸν ἠλιόλουστον κήπον, ὅπου ἐβόμβουν αἱ μέλισσαι εἰς τὰ μικρὰ σπητιάσια τους. Τὰ μελίσσια, τὸ ἀμπέλι, τὸ σπῆτι, τὸ μαγαζί, ὅλα σοῦ ἀνήκουν.

» Ἀφοῦ ἐθυσιάσε τὴν τιμὴ σου γι' αὐτὰ τὰ πράγματα εἶναι δίκαιον νὰ τὰ ἀποκτήσῃς. Εἶσαι ἀπόλυτος κύριος ἐδῶ. Ἐγὼ φεύγω. Χρωσιᾶς πέντε χρόνια στὴν Γαλλία καὶ πάω ἐγὼ νὰ τὰ ξεπληρώσω πρὸς λογαριασμὸν σου.»

— Λωρὺ, Λωρὺ, ποῦ πᾶς; ἐφώναζεν ἡ δυστυχισμένη γυναῖκά του.

— Πατέρα! εἶπε κλαίων ὁ υἱὸς του.

Ἄλλ' ὁ σιδηρουργὸς εἶχε φύγει, ἀπομακρυνθεὶς μὲ μεγάλα βήματα χωρὶς νὰ στραφῇ νὰ κυττάξῃ πίσω του.

Εἰς τὸ Σίδδι-μπέλ-Ἀμπέξ, εἰς τὸ τρίτον τάγμα τῶν Ζουάβων, κατετάχθη μετ' ὀλίγας ἡμέρας ὡς ἐθαλοντῆς καὶ ἓνας ἄνθρωπος, τοῦ ὁποίου ἡ ἡλικία ἔχε περάσει τὸν μισὸν αἰῶνα καὶ πέντε ἔτη.

ΠΛΑΓΚΟΣΜΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Περὶ ἓνα ζευγάρι.

Ἄνθοπωλῆς.— Πάρτετε ὠραία ἀνθὴ κύριε!

Ὁ κύριος.— Δὲν ἀγοράζομεν ἀνθὴ, μόνον μὴ μᾶς ἐνοχλήσῃ!

— Μὲ συγχωρεῖτε, κύριε, δὲν μπορῶ νὰ γνωρίζω ἀπὸ μακριὰ, ὅτι εἰσθε παντρεμένος!

ΚΑΘΕΞ

Ὅταν μία γυναῖκα γυρίσῃ τὸ κεφάλι της πρὸς ἐσένα, θέλει νὰ σοῦ γυρίσῃ τὸ κεφάλι σου.

Ὁ ἔρως πρὸς μίαν κόρην φέρει πρὸς τὸν γάμον, ὁ γάμος μετὰ τὸν ἔρωτα πρὸς μίαν ἄλλην.

Ἡ καρδιά τῆς γυναίκας δύναται νὰ εἶναι ψεύτικη, ἀρκεῖ τοῦλάχιστον νὰ μὴν εἶναι καὶ τὰ δόντια της.

ΚΑΘΕΞ

Μεταξὺ ἀεροπόρων.

— Ἐπροσκάλεσε τὸν ἀντίζηλόν σου μὲ σπαθὶ ἢ πιστόλι;

— Ὅχι, τὸν ἐπροσκάλεσα εἰς μίαν ἀεροδρομίαν.

Η ΑΝΟΙΞΗ

(ΑΠΟ ΤΙΣ ΩΡΕΣ)

Νά την προβάλλει ή "Ανοιξη χιμιοχαριτωμένη,
Με χίλια-μύρια χρώματα, με χίλιες ὄμορφες,
Καὶ κατακάθαρο οὐρανὸ καὶ χρυσοαφένιες νύχτες . . .
Ἔχει τὸν Μάρτη θύρα της, τὸν Μάη προσκεφάλι,
Καὶ τὸν Ἀπρίλη τὸν γλυκὸ νυφιάτικο κρεβάτι.
Γιὰ χάρη της στολίζεται ἡ Γῆ σὰν ὦρα νύφη,
Ὁ Ἥλιος καίει χαϊδευτὰ, ξαστράφτει τὸ Φεγγάρι
Λυόνουν τὰ χιόνια στὰ βουνά, οἱ κάμποι λουλουδίζουν,
Φουντόνουν τὰ σὺνδρα, μακρολογοῦν τὰ λόγια,
Ἀνθίζουνε περίφανα μύριων λογιῶν λουλούδια,
Ἄλλα στὰ κλώνια τῶν δέντρων κα' ἄλλα στίς χλόες μέσα
Καὶ χύνουνε μοσχοβολιά, ποὺ εὐφραίνουν τὸν Κόσμο.
Καὶ μὲς ἀπὸ τὲς εὐωδιὲς καὶ μὲς ἀπ' τὰ λουλούδια
Σηκόνεται ἐν ἀθάνατο τραγούδι στὸν αἰθέρα,
Σὰν νὰ εἶταν σύννεφο χρυσόν, εὐχαριστήριος ὕμνος.

Νά την προβάλλει ἡ "Ανοιξη, σὰν νύφη στολισμένη . . .
Τὰ χελιδόνια τὰ φαιδρά, τὰ κλαψερὰ τρυγόνια
Κι' οἱ πελαργοὶ οἱ περίφανοι μὲ τὰ κροκιά ποδάκια
Ἀπὸ τὴν μαύρην Ἀραβιὰν ἐφτάσανε τρεχάτα
Γιὰ νὰ τῆς ποῦνε μ' ἄπειρη χαρὰ τὸ «Καλῶς ἦρθες!»
Μυριάδες τραγουδιάρικα πουλλιά γλυκολαιοῦνε,
Ἄλλα κρυμμένα ντροπαλά στὸ φύλλωμα τῶν δέντρων,
Ἄλλα πατώντας ὄμορφα στὰ χόρτα τ' ἀνθισμένα
Κι' ἄλλα πετώντας μὲ χαρὰ στὸν ἄχανον αἰθέρα,
Κι' ὁ βασιλιᾶς τοῦ τραγουδιοῦ, τ' ἀθάνατο τ' ἀηδόνι,

Ἑλπίς

Κι' ὁ μαυροφόρος κόσσυβας κι' ὁ παιγνιδιάρης σπῆνος
Κι' ὁ κοῦκκος ὁ ἀνθρωπόφανος καὶ ἡ ὄμορφη γαλιάντρα
Ἔνα γλυκὸ ταιριάζουνε κι' ἀσὺγκριτο τραγούδι,
Ποῦ ὑψόνεται περίφανο στὸν ξάστερον αἰθέρα,
Σὰν νὰ εἶταν σύννεφο χρυσόν, εὐχαριστήριος ὕμνος.

ΚΟΙΤΕ

Νά την προβάλλει ἡ "Ανοιξη μ' ἀνθούς στεφανωμένη,
Σὰν ξωτικιά πανόμορφη καὶ σὰν νεράιδα ὠραία . . .
Χύνει στὸν ἄνεμο δροσιά, στὴν γῆ μαργαριτάρια
Καὶ στὴν ψυχὴ μας βάλοσμο κι' ἀγάπη στὴν καρδιά μας.
Κοπάζουν οἱ ἀγέρηδες, ξαπλόνεται ἡ γαλήνη,
Τὰ σύννεφα ἀφανίζονται, καὶ τ' ἀγριωμένο κῆμα
Στὴν ἀγκαλιὰ τ' ἀκρογιαλιοῦ κοιμᾶται ἡμερωμένο,
Οἱ καῦτες πρόσχαροι πηδοῦν κι' ὀλόϊσια ἀρμενίζουν,
Οἱ ζευγολῆτες δρασκελοῦν μὲς στὰ πλατὰ χωράφια
Μὲ τὸ ζευγάρι τους μπροστὰ καὶ τὲς σπορεῖς στὰ πλάγια,
Κι' οἱ πιστικοὶ πασίχαροι ἀφίνουν τὰ χειμάδια
Κι' ἀνηφοροῦν πρὸς τὰ βουνὰ μὲ τ' ἄσπρα τους κοπάδια,
Κοπάδια γιδοπρόβατα, καλοξεχειμασμένα.
Μεθάει ἡ Νιότη ἀπὸ χαρὰ, τρελλαίνεται ἀπ' ἀγάπη
Κι' ἀπὸ τὰ πλάττα τῶν γιαιῶν, τῶν κάμπων τὰ χωράφια
Καὶ τὰ λειβάδια τῶν βουνῶν καὶ τῶν δασῶν τὴν πύκνα
Τραγούδι παναρμόνιο ξεχάει στὸν αἰθέρα,
Σὰν νὰ εἶταν σύννεφο χρυσόν, εὐχαριστήριος ὕμνος.

ΚΟΙΤΕ

Νά την προβάλλει ἡ "Ανοιξη ὁδοοστεφανωμένη,
Κι' ἡ Πισχάλια μας ἡ λαμπρὴ μὲ τὸ «Χριστὸς ἀνέστη»
Καὶ μὲ τὰ κόκκινα τ' αὐγὰ καὶ τὴν χαρὰ τὴν ἅγια
Μόνον τὴν "Ανοιξη ἐρχεται καὶ θᾶρχειται γιὰ πάντα.
Ὁ κάθε πόθος τῆς καρδιάς δρομάει καὶ φτερόνει
Κι' ἀνθρώποι, ζῶα καὶ φυτὰ προσπέφτουνε μπροστὰ της
Καὶ σὰν θεὰ τὴν προσκυνοῦν καὶ τὴν ὑμνολογοῦνε,

Κι' ἓνα τραγούδι θεϊκὸ πετάει στὸν αἰθέρα,
Σὰν νὰ εἶταν οὐνεφο χρυσοῦν, εὐχαριστήριος ὕμνος.

Γεῖά σου, χαρά σου! Ἄνοιξη, χιλιοχαιρωμένη,
Βασίλισσα τῶν ἐποχῶν καὶ καύχημα τοῦ Πλάστη,
Ἄς εἶταν τίσσερες φορές νάρχόσουνα τὸν χρόνο!

Χ. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΑΚΗ

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Δύο λακοδίται ἀνοίγουν μαγαζὶ γυναικείων ἐνδυμάτων.

Ὁ ἕνας.—Γιάννη, τὸ τοῦ σου μὴ πάσης κανένα φουστάνι τῆς μόδας. Ἔως οἶτον νὰ τὸ πῆς στὸ σπίτι σου, βγαίνει ἄλλη μόδα.

Ἡ τέχνη τρέφει καλύτερα τοὺς κριτικούς της ἀπὸ τοὺς δημιουργοὺς της.

Ὁ ἕνας χωρικός.—Ἔφερα μαζί μου ἀπὸ τὴν πόλιν ἓνα βαρόμετρο. Δείχνει ὅταν πρόκειται νὰ βρέξει.

Ἄλλος χωρικός.—Τὶ ἐξοδα πήγες κ' ἔκαμες! Τότε γιατί σοῦ τοὺς ἔδωσαν, ἀνθρώπε, τοὺς ρευματισμούς σου ὁ καλὸς Θεός;

Ἡ μικρὴ Α (πρὸ τῆς Ἀφροδίτης τῆς Μήλου).—Τὶ φοβερὴ μέση εἶχαν τὰ κορίτσια στὰ παλιὰ χρόνια!

Ἡ μικρὴ Β.—Ναί, ἀλλὰ ἴσως τότε οἱ ἄνδρες νὰ εἶχαν μακρότερα χέρια!

Ο ΑΥΤΟΚΤΟΝΟΣ

Γιγαντιαία πεύκη ἐσκίαζε τὸν λευκὸν οἶκον, εἰς τὸν ὁποῖον εὐτυχῆς παρεθέρισα μακρὰν σειρὰν ἐτῶν. Ἐκεῖτο οὗτος — καὶ κεῖται — ἐπὶ τῆς κλιτύος λόφου κατερχομένου ἡρέμα πρὸς τὴν θάλασσαν καὶ συνεχομένου με' ὀλόκληρον λοφοσειρὰν, πὺν μὲν κατάφυτον ἀπὸ πεύκας, πὺν δὲ γυμνὴν καὶ ἄγονον, — περιεβάλλετο δὲ ὑπὸ ὀπωροκήπου σημαντικῆς ἐκτάσεως. Εἰς τὴν ἀνατολικὴν ὁμὸς πλευρὰν αὐτοῦ χωριζόμενον μόνον διὰ συνηθῶς φράκτου ἔκειτο τὸ νεκροταφεῖον τῆς πόλεώς μας. Τὸ ἐνθυμοῦμαι ζωηρότατα, παρὰ τὸν διαρρέσαννα χρόνον ὅπισθεν τῶν κλώνων τῶν ἀμυγδαλῶν, — διὰ μέσου τοῦ φυλλώματος χαριέσεως ἀνθοβριθοῦς λεμονέας καὶ ὑπεράνω τῆς κανονικῆς κορυφῆς σφριγώσης τινὸς μυρσίνης, — διέκρινέ τις κομψὴν μαρμαρίνην ἐπιτάφιον στήλην ἢ τοὺς βραχιόνας ταπεινοῦ ξυλίνου σταυροῦ, καὶ παρὰ τὰ φαιδρὰ παροῖνια πολλάκις ἄσματα τῶν διασκεδαζόντων ἐν τῷ κήπῳ ὁμίλων, ἀντελαμβάνετο τοὺς γόους καὶ θρήνους μητρὸς, ὄρφανοῦ ἢ χήρας, χωρὶς οἱ μὲν νὰ ταράσσωνται ἀπὸ τοὺς δέ. — Ἡ γειτνίασις ἀκριβῶς αὕτη, ἢ τραγικὴ αὕτη ἐναλλαγὴ θεαμάτων καὶ ἐντυπώσεων, συνέταπεν ὥστε ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος οἰκία νὰ μένη ἐπὶ μακρὸν ἀκατοῦρητος παρὰ τὸ ὑγιανὸν τῆς θέσεώς της καὶ τὰλλα πλεονεκτήματα, τὰ ὁποῖα εἶχεν ὡς ἀγροικία. Ὅτε ἀναγκασθεῖσα, εἶναι ἀληθές, ὑπὸ τῶν περιστάσεων, τὴν κατόχησα τὸ πρῶτον κατὰ τὸ θέρος τοῦ 189 . . . ἐθαυμάσθη ἡ τόλμη μου. Ἀλλὰ οὐ περὶ τούτου.

Ἀκριβῶς παρὰ τὴν εἰσοδὸν τοῦ κήπου, ἀνήκων ἄλλοτε εἰς τὸν αὐτὸν ἰδιοκτητήν, ἦτο μικρὸς χώρος με' παρεκκλήσιον, τιμώμενον ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος. — Ἀπὸ τοῦ ὑψώματος, ὅπου ἔκειτο ἡ οἰκία, ἐβλεπέ τις ἀκωλύτως πρὸς τοῦτο καὶ τὴν ὁδόν. Δεῖλην τινὰ παράδοξος πομπὴ προσεῖλκυσε τὴν προσοχὴν μας: Δύο ἄνδρες φέροντες ἐπ' ὤμων μακρὸν τι ἀντικείμενον καὶ φρουρὰ πεντήκοντα τοῦλάχιστον χαμι-

νίων ἀμφοτέρων τῶν φύλων, ἐπεφάνησαν ἐν τῷ στενῷ τοῦ παρεκκλησίου περιβόλῳ. Ἐθορύβουν, ἐφαίνοντο δυσανασχεντούντες, ἐγέλων, ἔκυπτον καὶ ἀνηγείροντο ῥυθμικῶς· τί νὰ συνέβαιναν ἄρα γε; Ἀσύνηθές τι πάντως· οὕτω τοῦλάχιστον ἀπεφάνθη καὶ ἡ κηπουρός, ἥτις ἐπὶ τριακονταεταίαν καὶ πλέον κατῴκει ἐν τῷ κήπῳ, ὡς καὶ οἱ δύο αὐτῆς υἱοί, οἵτινες ἐκ περιεργείας καὶ ἔσπευσαν νὰ παρεκκολογηθῶσιν ἐπὶ τόπον τὴν σκηνήν.

Παρακολουθοῦσα ἐκ τῆς σκοπιᾶς μου τὰ γινόμενα, εἶδον ὅτι ἡ ἐπέμβασις τῆς κηπουροῦ μετέβαλε τὰ πράγματα· οἱ δύο ἄνδρες, οἱ ὅποιοι ἔκυπτον ῥυθμικῶς ὡς νὰ ἔσκαπτον, ἀνηγέρθησαν καὶ ἐφαίνοντο ἀναποφράσιστοι· ἡ κηπουρός ἐχειρονόμει βιαίως καὶ ἐφωνάσαι, καθὼς καὶ οἱ δύο υἱοί τῆς· ἡ δὲ παιδοπλήμμυρα ἐκείνη ἐξέσπασεν ἀκράτητος εἰς λαγὰς καὶ ἀλλαλαγμούς.

Δὲν ἐκρατήθην καὶ ταχεῖα ἔσπευσα διὰ τοῦ φράκτου τοῦ κήπου πρὸς τὸ παρεκκλήσιον. Καὶ εἶδον· εἶδον παρὰ λάσκιον ἡμιανεφγγμένον πτώμα ἀνδρὸς τετυλιγμένον πρωτογενέστατα ἐντὸς σινδόνης.

Ἡ ταραχὴ καὶ ἡ ἐκπληξις μ' ἐκράτησαν καθηλωμένην εἰς τὴν θέσιν μου καὶ ἄφωρον ἐπὶ τινα λεπτά· κατόπιν ἐπέβαλα σιγὴν εἰς τὸν μικρόκοσμον ἐκεῖνον, ὅστις παραδόξως μ' ἐπήκουσεν, καὶ ἠρώτησα τί συνέβαιναν. Ἡ κηπουρός ἔσπευσε νὰ δηλώσῃ πρὸς τοὺς δύο αὐτοσχεδίου νεκροθάπτας τὴν ιδιότητά μου.

— Τί νὰ τρέξῃ, κυρά μου, μοὶ ἀπήντησεν ἀπομάσσων διὰ τοῦ χαλινοῦ τὸν ἰδρώτα ἀπὸ τοῦ μετώπου του ὁ εἰς· Κάνε, λέγει, καλὸ... Αὐτὸς ἔδῳ σκοτώθηκε μονάχος του—γειτόνας ἦταν, εἶπαμε διὰ νὰ τὸν ὀξώμε σ' ἓνα λάσκιο· ὁ νεκροθάπτης ἦταν πειὸ μακριὰ σὰν μαθήκαμε στὸ νεκροταφεῖο καὶ δὲ μᾶς εἶδε· μόλις σκάσαμε ὅπως—ὅπως ἓνα λάσκιο καὶ τὸν χώσαμε, πλάκωσε σὰ θηρίο, τὸν ἐξέχωσε καὶ δὲν μᾶς ἀφήκε νὰ θάψωμε, λέγει, ἓνα σκύλλο σὲ ἀγιασμένα χώματα· τὸν φέραμε ἔδῳ πέρα, ἡ μπαζεβάνενα ἀπ' ἔδῳ ταιριάζει πῶς θὰ τρέξῃ στὸν ἀφέντη τῆς καὶ πῶς δὲ γίνεται νὰ τὸν θάψωμε, λέγει, μέσα στὴ μύτη τῆς. Τί νὰ κάνωμε τώρα;

— Ἀμ' ἀφοῦ δὲ γίνεται νὰ τὸν θάψετε στὸ νεκροταφεῖο, ἐφώναζεν ὀργίλη ἡ κηπουρός, ταιριάζει νὰ τὸν θάψετε μέσα στὴν ἐκκλησιά, σὰ δεσπότη καὶ μεγαλοσιάνο; Ἐνα σκύλλο ἐκεῖ, πού ἡ θρησκεία μας δὲν τὸν παραδέχεται...

— Γυναῖκα, κολάζεις τὴν ψυχὴ σου, εἶπεν ὁ ἕτερος.

— Τὸ ὀρθὸν εἶναι νὰ εἰδοποιήσωμεν τὴν Μητρόπολιν, εἶπον τότε ἐγὼ, καὶ καλέσασα ἔδωκα τὰς δεούσας ἐντολάς. Κατόπιν παρεκάλεσα:

— Μιὰ πού ἐκάματε τὸ καλὸ, σταθῆτε νὰ τὸ κάμητε ὡς τὸ τέλος· χριστιανὸς ἦταν, χριστιανοὶ εἶσθε, θὰ το εὑρετε μισθὸν εἰς τὴν ψυχὴ σας.

Ὁ νεκρὸς ἀπετέθη ὀλίγον παράμερα ὀπισθεν πυκνῶν θάμνων, ὁ συρφετὸς τῶν παιδίων, καίτοι δυσκόλως, διελύθη, ἡμεῖς δὲ ἐπροχωρήσαμεν πρὸς τὸν φράκτιν, ὅθεν ἐκόμισαν πρὸς τοὺς καλοὺς ἐκαίνους ἀνθρώπους σιγάρα καὶ καφέ. Ἐνῶ δὲ ἐκαῖνοι ἔλινον περιμένοντες τὴν γνωμοδότησιν τῆς Μητροπόλεως, ἠρώτησα:

— Διὰ τί ἠτύχησεν ὁ δυστυχιμένος αὐτός; Τί ἡλικίαν ἔχει; Εἶναι ἀπ' ἔδῳ; ἔχει οἰκογένειαν;

Ἐγὼ τὸν ἤξευρα εἶπεν ὁ εἰς. Εἶναι πατριώτης μου, Στυψιανός. Ἦταν δὲν ἦταν εἰκοσιπέντε χρονῶ, μεγκιάρης καὶ χωρὶς γονειούς. Στενάξας δέ:

Ἄτυχος ἀπ' τὴν στιγμή πού γεννήθηκε! εἶπε. Καὶ προσέθηκέν.— Εἴμασθε, κατὰ πῶς εἶπα, πατριώτες καὶ γειτόνοι στὸ χωριό. Ἦταν τὸ πρῶτο ἀγόρι τῆς μητέρας του καὶ γεννήθηκε μιὰ Τρίτη ἀνάμεσα στὰ Χριστούγεννα καὶ στὰ Φῶτα...

— Καλλικάντζαρος, δέκοψεν ἡ δεισιδαίμων κηπουρός καὶ παραμερίσασα ἔπτυσσε τρις εἰς τὸν κόλπον τῆς. Φύλαξέ μεις Ἅγιε Παντελέμονα!

— Τὴ βραδυὰ πού γεννήθηκε, τὸ καράβι τοῦ πατέρα του—σᾶς εἶπα πῶς ἦταν γιμιτζῆς; — βούλιαξε καὶ τὴν ἄλλη μέρα τὸ πρωὶ ἔφεραν τὰ μαῦρα χαμπάρια· μὰ ἡ χήρα δὲν τᾶμαθε, γιατί στὴ γέννα πέθανε μόλις ἔφερε στὸν κόσμον τὸν κακορρίζικον.

— Ἐφαγε σὰν ὄχειὰ τὴ μάννα του, ἔγρυξεν ἡ κηπουρός· καὶ μάννα καὶ πατέρα!

— Οἱ μορομάννες οἱ γειτόνισσες τὸν ἐβύζαναν γιὰ ψυχικὸ πότε ἢ μία καὶ πότε ἢ ἄλλη καὶ ἔτσι μεγάλωσε ὅπως ὅπως, μὰ φαντασθῆτε πού εἶχε ἄσπρα φρύδια καὶ ματόλαδα, κόκκινο τὸ ἄσπράδι τῶν ματιῶν του καὶ τὸ δεξιὸν χεῖρ εἶχε ἔξη δάκτυλα.

— Σημειωμένος καὶ διπλοσημειωμένος κηόλα, ἐσταυροκοπήθη ἡ κηπουρός. Ὅξ' ἀπὸ δῶ μὲ ὄλα του, Θεέ μου συχώρα με! Δὲν τον πνίγανε μωρὸ μόν' τὸν μεγαλώσανε στὸν κόσμον; Τότε θάκαναν μυστήριον!

— Τί ἔπταιεν εἰς ὄλα αὐτὰ ἓνα δυστυχιμένο παιδί; δέκοψα ἠπίως τὴν ἐξωργισμένην κηπουρόν.

—Τί ἔφταιγε; Ἄπ' ἐν γουρσουζιά του γίναν ὄλα! ἀπήντησεν ἐκείνη τραχία.

—Καὶ τί ἔπταιεν ἂν ἐγεννήθη « γουρσουζιάς; » ἐπέμεινα.

—Ἡμαρτον, Παναγία μου, ἀπήντησεν ἐκείνη, παρατηροῦσά με ἐκπληκτος. Ἄγχαλὰ δὰ ἐσεῖς οἱ γραμματισμένοι δὲν πιστεύετε σὲ τίποια.

Εἶδον ὅτι θὰ ἦτον ματαιοπονία νὰ ἐξακολουθήσω τὴν συζήτησίν μου μὲ δεισιδαῖμον γύναιον καὶ ἠρώτησα τὸν διηγούμενον τί ἔβλεπε κατόπιν ἐκεῖνος δὲ ἀντιληφθεὶς συμπαθῆ—ὄχι περιέργον ἀκροατήν, καὶ εὐμενῶς διακειμένος πρὸς τὸν δυστυχῆ αὐτοκτόνον δι' αὐτὴν ταύτην τὴν ἀτυχίαν του, ἐξηκολούθησε.

— Εἶχε δύο ἀδελφάδες μεγαλειτέρές του· τὸ συγγενολόγι τοῦ πατέρα του πῆρε τὴ μία καὶ τῆς μητέρας του τὴν ἄλλην. Αὐτὸς ἀνετράφηκε σὰ σκύλλος ἀπὸ τὸ ἔλεος τοῦ ἑνα καὶ τοῦ ἄλλου· καὶ σὰ σκύλλος ἔζησε μόλις μποροῦσε νὰ δουλεύη, ἔκανε θελήματα καὶ ἔβγαζε τὸ καθημερινὸ του· κατόπι γύρισε ὅλην τὴν Μυτιλήνην, δούλευε σὰ δράκος, μὰ πονητὰ δὲν μποροῦσε νὰ στερεώσῃ· σὰν εἶχαν πολὺ δουλειὰ τὸ θέρος, στὸν τρύγο ἢ στὲς ἐλιές, τὸν ἔπαιρναν· ὅσοι κανένας δὲν τὸν ἤθελε γιὰ παραγιυὸ ἢ γιὰ κάλφα, σὰν τὸν καλοστομάζονταν καὶ σὰ μάθηναν τὴν ἱστορίαν του· Ἦρθε καιρὸς ποῦ ξενιχτοῦσε στὰ ρουμάνια καὶ στὲς σηλιές· σὰ θηρὰ καὶ ποῦ εἶχε μέρες νὰ βάλῃ ψωμί στὸ στόμα· Καταστάλαξε, νὰ μὴν τὰ πολυλογῶ, ἔδω πέρα· καλὸς τόπος, πονετικοὶ ἄνθρωποι· ἔδω βρήκε κάποιαν ἡσυχίαν καὶ καλοπέραςιν. Σωστά χρόνον ἦσαν παραγιυὸς στὸ ταφλίον τοῦ κύρ Β. Μὰ ἡ κακὴ του τύχη δὲν τὸν νῆφθη· λούφαζε μονάχα· ὁ Β. πέθανε, Θεὸς συγχωρῆς του, καὶ οἱ γιοὶ του τὸν ἔβγαλαν· εἶχε, βλέπει, καθένας τοὺς δικούς του παραγιυούς. Πῆγε τότε τσομπάνης στὸν κάμπο· μόλις κάθισε μιὰ ἑβδομάδα, ἔπεσε θανατικὸ σὲς ἀγελαίδες καὶ τὸ ἀφεντικό του τὸν ἐδίωξε, γιατί, λέγει αὐτὸς τὴν πῆγε τὴν γουρσουζιά! Ἐνας καλὸς Χριστιανὸς τοῦδωκε τὸ καλύβι του στ' ἀμπέλι καὶ τοῦ ἔταξε πὼς θὰ τὸν πάρῃ στὸ θέρος· στὴ προχθεσινὴ βροχὴ μάθατε πὼς ἔπεσε ἀστροπελέκι καὶ ἔκαψε ἕνα καλύβι καὶ μιὰ κατσίκαν ἀμείνην ἀπ' ἔξω· ἦταν αὐτὸ ποῦ ἔμεινε.

—Γουρσουζιάς πέρα-πέρα, ἔγρυζεν ἡ κηπουρός.

—Βασγέστησε καὶ αὐτὸς, χολὴ εἶχε, δὲν ἦταν ἅγιος. Μὰ καὶ ἄλλες

φορὲς σὰν τύχαινε ν' ἀνταμώνουμε μέλεγε· Δὲν εἶναι ζωὴ αὐτὴ ἡ δική μου, Βασίλη· μήτε στὸν ὄχτρό μου, νὰ μὴ δίνῃ ὁ Θεός. Ἄπ' ἔδω μὲ διώχνουν, ἐκεῖ δὲ μὲ θέλουν. Μὲ φεύγουν σὰ λυσσιασμένο σκύλλο, σὰν ψωριάση καὶ κατὶ χειρότερο!

Καταραμένη ἡ στιγμὴ ποῦ γεννηθῆκα.

—Μὴ λέξ ἔτσι, Ἀποστόλη, τοῦ ἔλεγα παρηγορῶνάς του, ἂν καὶ ἔβλεπα πὼς εἶχε δίκην, μὴ βλαστημῆς καὶ κολάζεσαι. Τί νὰ γίνῃ; Θὰ ἡσυχιάσῃς μιὰ μέρα, θὰ διορθωθοῦν ὄλα.

—Θὰ ἡσυχιάσω; Ἄχ· νὰ ἡσυχιάσω! Νὰ ζήσω κ' ἐγὼ σὰν ἄνθρωπος χωρὶς νὰ συλλογίζωμαι ποῦ θὰ βραδυασθῶ καὶ ποῦ θὰ περάσω τὴ μέρα μου. Δὲν γυρεύω σὰν ὄλος ὁ κόσμος σπῖτι καὶ δικούς καὶ φίλους· δὲν γένηκαν αὐτὰ γιὰ μένα· δουλειὰ ταπεινὴ γυρεύω, δουλειὰ καὶ ἡσυχία! Γιατί, Θεέ μου, δὲν μοῦ τὰ δίνει ἡ Χάρις σου; Τόσῳ πολλὰ ποῦ γυρεύω;

Διατί; Ὡ τὸν δυστυχῆ! Διατί ἄρα γέ τινες ἀκόπως ἀπολαμβάνουν ὄλα τ' ἀγαθὰ καὶ πρὸς ἄλλους νὰ εἶναι τόσον φειδωλὴ ἡ Μοῖρα; Διατί; Τὸ αὐτὸν αὐτὸ «διατί» θὰ τὸ λύσῃ ἄρα γέ τις ποτὲ;

Χθὲς κατέβηκε ἀπηλπισμένος στὴ χώρα καὶ κόνεψε στὸ χάνι· δὲν τὸν εἶδα, μὰ ὁ πατριώτης ἀπ' ἔδω κατὶ κατάλαβε. Σήμερα τὸ μεσημέρι ποῦ σμίξαμε στὸ μαγειριὸ μου τῆρας· πῆγαμε στὴν κάμαρά του—γύρηνε μοναχική, βρήκαμε κλειδωμένα ἀπὸ μέσα· τὸ εἶπαμε τοῦ Χατζῆ. Σπάσαμε τὴν κλειδαριά· τὸν βρήκαμε σ' αὐτὴν τὴν κατάστασιν· Ἦρθε ὁ γιατρός μὲ τὴν πολίτεια, τὸν εἶδαν· «θάψτε τον εἶπαν»· πῆγαμε ἐγὼ καὶ ὁ σύντροφός μου, ἀπ' ἔδω στὸν παπὰ τῆς ἐνορίας, τί νὰ σοῦ πῆνῃ κα' αὐτός, ἡ θρησκεία, λέγει, δὲν τὸ δίνει νὰ τὸν διαβάσω. Πάρτε τον καὶ χώσατέ τον σὲ μιὰ ἄκρη νὰ ἡσυχιάσῃ.

Ἠμίλει εἰσέτι ὁ ἀγαθὸς χωρικός, ὅτε ἔφθασεν ὁ σταλεὶς εἰς τὴν Μητρόπολιν. Ἐνεκα τοῦ προχωρημένου τῆς ὥρας ὁ ἀρχιερεὺς δὲν εὐρέθη—ἄλλη ἀτυχία!

Εὐτυχῶς τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἦλθεν ὁ πατήρ μου. Ἐσπευσα πρὸς πρὸς αὐτὸν καὶ διηγῆθην συντόμως τὰ διατρέχοντα.

Ὁ πατήρ μου, ἀρχιερατικὸς ὢν ἐπίτροπος, διέταξε τὸν νεκροθάπτην νὰ θάψῃ τὸν ἀτυχῆ ἐντὸς τοῦ νεκροταφείου. Ἐνῶ ἐκεῖνος ψιθυρίζων ἐντὸς τῶν ὀδόντων του ἠνοιγε μνήμα, ἀνέφερα εἰς τὸν πατέρα μου ὅσα περὶ τοῦ ἀτυχούς αὐτοκτόνου εἶχον μάθει· ἐκεῖνος ἤκουε σιωπῶν.

—Καὶ θὰ τὸν χώσουν ἔτσι ὡσὰν σκύλλον; ἠρώτησα. Ἐλάκτισε τὴν ζωὴν, ἢ ὅποια ἀπὸ τῆς γεννήσεώς του τοῦ ἔφερεθι ὡς κακὴ μητρονιά! ἀφῆκε τοὺς ἀνθρώπους, οἵτινες τὸν ἀπέφευγον, ὡς τὸ πνεῦμα τῆς συμφορᾶς καὶ τῆς κακοδαιμονίας, ἀλλ' ἡ Ἐκκλησία

Ὁ πατήρ μου με διέκοψεν.

—Ὡς ἄνθρωπος, μοὶ εἶπεν, ἴσως τὸν συμπονῶ ὡς ἱερεὺς ὀφείλω νὰ ὑπακούσω εἰς τὸν νόμον.

Καὶ διηυθύνθη πρὸς τὴν οἰκίαν.

Ἐπλησίασα τὸν νεκρὸν καὶ ἀπέσυρα ἑλαφρὰ τὸ κάλυμμα τῆς κεφαλῆς του. Ποῦ εἶχε κτυπηθῆ;

Δὲν ἠρώτησα ἀκριβῶς, ἀλλὰ τὸ πρόσωπόν του ἦτο ἄθικτον ἐντελῶς. Καὶ ἐπὶ τῶν χειλέων του διεγράφετο μία εἰρωνικὴ ἔκφρασις· ἐφαίνετο ὡς νὰ εἶπεν: «Ὁ κοινωνία, τώρα δὲν σοῦ ἀνῆκω πλέον! Δὲν ἔχεις ἐπ' ἐμοῦ κανὲν δικαίωμα!» Ἀλλ' ἡ κοινωνία δὲν ἀφῆκεν εὐκολὰ τὸ θῦμα αὐτὸ τῶν δεισδαιμονιῶν καὶ προλήψεων τῆς. Τῷ διεφιλονίκησεν ἀσπλάγχχνως σπιθαμὴν πρὸς σπιθαμὴν καὶ τὴν τελευταίαν διαμοιρῆσεν. Ὡς τώρα τὴν κατέκτησε, ἄς κοιμηθῆ τώρα ἐν εἰρήνῃ!

Μ. ΠΑΠΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ

Ἀπομυς τοῦ Βοσπόρου.

ΓΙΑΤΙ ΠΡΕΠΕΙ Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΝΑ ΜΑΘΑΙΝΗ ΓΡΑΜΜΑΤΑ :

Γιατί πρέπει να μαθαίνουμε γράμματα ; — Για τὸν ἀπλούστατο λόγο πὸν εἴμαστε ἄνθρωποι.

Ἴσως κανεὶς δὲ φαντάσθηκε ποτὲ πῶς, ὅταν λέγῃ, οἱ δὲν ἔχουμε ἀνάγκη ἀπὸ γράμματα, εἶναι τὸ ἴδιον σὰ νάλεγε πῶς δὲν εἴμαστε ἄνθρωποι ἀφοῦ μᾶς ἀφαιρεῖ τὸ χαρακτηριστικώτερον προνόμιον τοῦ ἀνθρώπου τὸ δικαίωμα τῆς προόδου.

Κι' ἀλήθεια, ἡ γυναῖκα σπουδάζοντας δείχνει τὴν ἐκτίμησίν της γιὰ τὸ σπουδαιότερον δῶρον, πὸν ἡ Φύσις τῇ χάρισε, τὸ νοῦν. Καὶ εἶναι τόσο μικρός, τόσο σχετικῶς ἀσήμαντος ὁ ἀνθρώπινος νοῦς γιὰ νὰ γνωρίσῃ τις μεγάλες ἀλήθειαι, πὸν φαίνεται ἀπλούστατη ἡ ἀνάγκη νὰ ἐξαντλήσουμε μελετῶντας ὅλα τὰ μέσα πὸν μᾶς παρέχει. Ἄς σπουδάσουμε λοιπὸν ὅσο μπορούμε περισσότερο ὄχι βέβαια—ὅπως νομίζουν πολλοὶ—ἀπὸ ψευτοφιλοτιμία καὶ γιὰ νὰ ἀποδείξουμε τάχα πῶς εἴμαστε ἴσες ἢ καὶ ἀνώτερες ἀπὸ τοὺς ἄνδρες, ἄς σπουδάσουμε γιὰ νὰ γνωρίσουμε τις ἀνώτερες ἀνθρώπινες συγκινήσεις, τὴν ἀγάπην τῆς ἀλήθειας, τὴν θέλησιν τῆς ἐπιστημονικῆς ἔρευνας, τὸν πόθον τοῦ ἀλείρου, τὴν βαθειά, τὴν εὐλακρινὴ συναίσθησιν τῆς ἀνθρώπινης ἀδυναμίας.

Ἐνῶ λοιπὸν οἱ μικρολόγοι θὰ προσπαθοῦν τάχα νὰ λύσουν τὸ ζήτημα ἂν ἡ γυναῖκα εἶναι ἴση ἢ κατώτερη ἀπὸ τὸν ἄνδρα, ἄς ὀδηγήσουμε τὴ σκέψιν μας μετὰ ὅλην τὴν ἐν δύναμιν ἐν τῇ γνώσει τῆς Ἐπιστήμης, πὸν θὰ θά πλουτίσῃ τὸν κύκλον τῶν ἰδεῶν μας καὶ θὰ εὐρύνῃ τὸν ἐσωτερικὸν μας κόσμον.

Ἄς ἐξετάσουμε τώρα τί σημασία ὁ Πλουτισμὸς αὐτὸς μπορεί νὰ ἔχῃ γιὰ μιὰ γυναῖκα.

Ὅταν ἡ γυναῖκα μάθῃ γράμματα, θὰ γίνῃ πρῶτα πρῶτα ἠθικῶς ἀνώτερη. Συνηθισμένη νὰ ζῇ μετ' ὁσέ μεγάλες ἰδέαι θὰ παύσῃ νὰ μικρολογῇ. Ἡ γυναικεία κακολογία, γιὰ παράδειγμα, προσέρχεται τις περισσότερες φορὲς ἀπὸ ἔλλειψιν καλύτερου θέματος συνομιλίας, ἢ ὑπερβολικὴ

φιλαρέσκεια ἀπὸ ἔλλειψιν σοβαρῆς ἐνασχολήσεως.

Ἐπειτα ἡ μορφωμένη γυναῖκα θὰ γίνεαι σπανιώτερα θυμὸν τοῦ φυσικοῦ αἰσθηματισμοῦ της. Πρῶτα γινεὶ θὰ καταλαβαίνει καλύτερα τοὺς ἄνδρες καὶ τὴ ζωὴν καὶ ὕστερα γινεὶ θὰ ἔχῃ γίνεαι ἐκλεκτικώτερη στὰ γούστὰ της. Ὅσο ἀυξάνουν οἱ γνώσεις της τόσο ὀλιγώτεροι θὰ γίνονται ἐκεῖνοι μ' ὄσους θὰ συνεννοῆται κι' ὄσοι θὰ τῆς ἀρέσουν ἀληθινά.

Ὅταν ἡ γυναῖκα μάθῃ γράμματα, θὰ δώσῃ ζωντανώτερον χροῶμα στὶς συναναστροφὰς πὸν θὰ στολίσῃ.

Ἐκεῖ οἱ ἄνδρες θὰ εἶναι ὅ,τι εἶναι καὶ ὄχι μηχανές, πὸν κάνουν κομπλιμέντα. Ἐκεῖ καὶ ὁ σοφώτερος ἐπιστήμων θὰ ἔχῃ τὴ θέσιν του.

Κ' ἐνῶ ὡς τώρα, κρυμμένος σὲ καμμιὰ γωνιά, ὁ ἴδιος ἀποροῦσε γιὰ τὴν ἀνεκανότητά του νὰ παρακολουθήσῃ τὴ σαλονικὴ κουβέντα, στὸ μέλλον θὰ μιλήῃ ἐλεύθερα γιὰ μηχανές καὶ ἐφευρέσεις, γιὰ θεωρίες καὶ προβλήματα.

Οἱ γυναῖκες ἀντὶ νὰ τὸν βρίσκουν σχολαστικὸν θὰ τὸ ἐπιδιώκουν καὶ θὰ τὸν ἐκτιμοῦν.

Ἡ γυναῖκα πρέπει ἀκόμα νὰ μάθῃ γράμματα γιὰ νὰ εἶναι τέλεια μητέρα.

Ὡς τώρα τὰ παιδιά ἐπαιρναν ἀπ' αὐτὴ τὰ πρῶτα μαθήματα τῆς πίστεως καὶ ἀγάτης. Ὅταν ὁμως μεγαλωναν ἀπαίσια καὶ χωρὶς νὰ τὸ καταλάβουν ἀρχίζαν ἐξαφνα νὰ περιφρονοῦν τὴ γνώμην τῆς μητέρας, πὸν εὐρισκαν ἀγράμματη. Κ' ἔτσι χανότανε γι' αὐτὰ στὴ δυσκολώτερη ἡλικίᾳ ἢ μητρικὴ ἐπίδραση.

Ἡ μορφωμένη μητέρα θὰ εἶναι σεβαστὴ στὰ παιδιά της ὄχι μόνο γιὰ τὴν εἶναι μητέρα, ἀλλὰ γιὰ τὴν χωρὶς νὰ ἐπιβάλλῃ θὰ ἐμπνέῃ τὸ σεβασμὸν, πὸν περιβάλλει κάθε μορφωμένον ἄνθρωπον. Πόσο δυνατώτερη, ἀλλὰ καὶ πόσο ὀφελιμώτερη θὰ γίνῃ ἢ μητρικὴ ἀγάπη, πὸν θὰ φωτίσῃ ἢ ἀληθινὴ μόρφωση.

Ἡ γυναῖκα τέλος πρέπει νὰ μάθῃ γράμματα γιὰ νὰ γνωρίσῃ τὴν ἀνεξαρτησίαν, πὸν μορφώνει τοὺς δυνατοὺς χαρακτήρες. Ἡ ἀγράμματη γυναῖκα πάντα ἀπὸ κάποιον ἐξαρτᾶται καὶ αὐτὸ τὴν κάνει ὑποκρίτρια. Ἡ ὑποκρισία ἦταν πάντα προῖον δουλείας.

Κι' αὐτὸ χαρακτηρίζει τοὺς ἀνατολικοὺς λαοὺς. Ὅσο ἐλευθεριώτερα εἶναι τὰ πολιτεύματα, τόσο οἱ χαρακτήρες εἶναι εὐθύτεροι. Θὰ πὸν ἴσως

τόρα μερικοί ὅτι ἡ γυναῖκα πρέπει νὰ ὑποτάσσεται. Καί ποιὸς δὲν πρέπει νὰ ὑποτάσσεται στὸν ὀρθὸ λόγῳ; Αὐτὸ δὲ σημαίνει ὅτι πρέπει νὰ χουμὲ δουλικὸ καὶ ἀνανδρὸ χαρακτῆρα;

Ἡ πεῖρα ἄλλως τε ἀποδεικνύει ὅτι ὅταν πρέπει οἱ ἀνεξάρτητοι χαρακτῆρες ὑποτάσσονται εὐκολώτερα ἀπὸ τοὺς ἄλλους. Μία γυναῖκα, ποὺ εἶναι ἐλεύθερη νὰ διαλέξῃ τίς ἀσχολίες της, ξέρει στὴν ἀνάγκη νὰ ὑποβληθῇ καὶ στὴ χειρότερη δουλειά· θὰ πλύνῃ καὶ θὰ σιδερώσῃ, φτάνει νὰ ξέρῃ ὅτι δὲν τὴ θεωροῦν ἀποκλειστικὰ καμωμένη γι' αὐτὲς τίς δουλειές.

Ρωτήστε μιὰ γυναῖκα γιατί μαγειρεύει. "Ἄν δὲν ἔμαθε ποτέ της γράμματα θὰ σᾶς πῇ μ' ἕναν πικρὸ ἀναστεναγμὸ « ἀπὸ φτώχεια. » "Ἄν εἶναι ἀπολιθωμένη ἀπὸ τὴ ρουτίνα θὰ πῇ μὲ ἐγκαρτέηση « Τέτοιος εἶναι ὁ προσορισμὸς τῆς γυναίκας. »

"Ἄν εἶναι μορφωμένη καὶ ἀνεξάρτητη θὰ σᾶς πῇ μὲ γέλοιο καὶ ἱκανοποίηση « Μαγειρεύω γιατί μ' εὐχαριστεῖ ἢ γιατί βρίσκω πῶς γιὰ τὴν ὥρα αὐτὸ μὲ συμφέρει καλύτερα. »

Μερικοί θὰ ποῦν πῶς τὰ πολλὰ γράμματα σκληρύνουν τὴν καρδιά καὶ ὅτι ἡ γραμματισμένη γυναῖκα δὲν ἀγαπᾷ.

Αὐτὸ εἶναι μόνον πρόληψη.

Ἡ γυναῖκα δὲ θὰ παύσῃ ποτέ νᾶναι γυναῖκα. Θὰ γελιέται ἴσως ὀλιγώτερο στὴν ἀγάπη της, δυσκολώτερα θὰ συναντήσῃ τὸ ἰδεώδες της· αὐτὸ ὁμῶς δὲ θὰ τὴν ἐμποδίσῃ νὰ ἀφοσιωθῇ καὶ νὰ θυσιάσῃ ὅταν πρέπει μὲ πραγματικὴ εὐχαρίστηση στὴν εὐτυχία ἐνὸς ἄλλου τὸ πολυτιμότερό της ἀγαθὸ, τὴν ἀτομικὴ της ἐλευθερία.

ΕΥΛ ΘΕΟΔΩΡΙΔΟΥ

Ὁ φραντζέζος ὁ ναύτης λύνοντας τὸ πικραμάρι τοῦ βαποριοῦ, ἀποχαιρετοῦσε τὴν πόλη μας. — Adieu beau pays . . . σιγανόλεγε ἀκόμη μιὰ φορὰ σὰν συμμαζεύε μὲ ναυτικὴ τάξη τὸ σχοινί του.

Καὶ ἡ ἐξωτερίκευση αὐτῆ τοῦ θαυμασμοῦ του, μέσα στὴ κοινὴ ἀδιαφορία τῆς συντροφιάς του ἀπετύπωνε κάποια μυστικὴ ἐνδόξερη φωνή, σὰν ὕμνο στὴν φυσικὴ καλλονὴ τοῦ βασίλευε ἐκείνη τὴν ὥρα, μὲ τοῦ ἡλίου τῆς στερνὲς λαμπάδες ποὺ ξέκοφταν σὰν ἰόχρωμες πυκνὲς ταντέλλες τὰ μακρυνά — Οἱ χρυσοκίτρινοι καὶ μαγικοὶ ἀτμοὶ ἀνέβαιναν, θυμίαμα στὸν οὐρανὸ, νὰ λιβανίσουν τὴν ἐμμορφιὰ τοῦ χρώματος καὶ τῆς γραμμῆς.

Καὶ τὸ πρῶτο ἐκεῖνο βράδυ, ποὺ φεύγαμε γιὰ τὴν ξηνητιά, ἔμεινε τυπωμένο στὴ μνήμη μας μὲ ταῖς ἄγραφες ζωγραφιές π' ἄφινε πίσω τὸ βαπόρι μας στὸν δρόμο του γιὰ τὴν ἄγνωστη γῆ.

Τὴν ὥρα ποὺ ἀφήναμε τὸν ἐμμορφο τόπο, ποὺ ξάνοιξε τὰ μίτια μας, στὸ καλὸ ἀπογοητευμένο γιατί οἱ ἄλλοι νὰ μὴ τὸ νοιώθουν, παραπονεμένοι γιὰ τὴν ἀτομόνωσί μας, πηγαίναμε νὰ ζητήσωμε τὲς συντροφίες τοῦ νοῦ μας, μακρυνά, σὲ σκυθρωπὸν οὐρανὸν καὶ ἡ νοσταλγία πρόφθαινε παράκαιρα νὰ μᾶς κυριεύῃ.

Ἐφεύγαμε καὶ σὰν ὄραμα μακρυνοῦ καιροῦ μᾶς φαίνονταν ὅλες οἱ περασμένες μαγείες ποὺ ἀπολαύσαμεν πρωινόβραδα στοὺς ἱερὸς ἐνθουσιασμοὺς μας. Τὸ μεγάλο κενὸ μιᾶς λαχταριστῆς νέας ζωῆς ποὺ διψοῦσε ἡ ψυχὴ μας ἐγέμιζε ὁλότελα τὴν ὑπαρξὴ μας. Ἐμπρὸς στὸ φοβερὸ ἄγνωστο, ποὺ φοβέριζε τὰ ποιητικὰ ὄνειρά μας ξετυλίζονταν ἡ τρομερὰ κρίση. Θὰ φθάσωμε ἄρα γε, ὀλομόναχοι ἀπισμένοι στὸ πέλαγος τῆς ἀπανθρωπιᾶς μέσα στὴν ἀδιαφορία τῶν ζφρανθρώπων, πῶς θὰ ξανοίξωμε τὸν δρόμο μας ἐνῶ ἀπαίσια θὰ μᾶς σκουτοβολοῦνε. Καὶ ἡ ἐνδόμυχη φωνὴ νικοῦσε καὶ βροντοφονοῦσε ἔμπρὸς **ὅ, τι ἀγαπᾶτε τὸ δημιουργεῖτε** σὰν θέλετε καὶ οἱ ἄλλοι θέλουν καὶ πέφτουν νὰ προσκινήσουν ἀργὰ ἢ γλήγωρα τὰ ἰδανικά σας. Οἱ σκέψεις εὐθυμῆς, μελαγχολικὲς στὰ εἰκοσι

Παραμονή ἑορτῆς.

χρόνια μας καταντούσαν πάντα αἰσιόδοξαι γιατί νά μή ἐλλίξη κανένας σάν εὐτυχίση ν' ἀγκυροβολήση ἢ ὑπαρξή του σ' ἓνα ἰδανικό ποῦ τοῦ ξανοίγει τοὺς κόσμους του διάπλαττα, ἀτέλειωτον ὅπως ἡ ἔμμορφη καὶ ἡ ἀλήθεια.

Στὸ βαπόρι τὴν νύκτα κοιμούντανε ὅλοι' τόσοι καὶ τόσοι, ὁ καθένας ποιὸς ξεύρει, μὲ ποιὸ ὄνειρο μὲ τί πόθους ἀταίριαχτους. Μὰ σάν ἀκοίμητο αἶσθημα τὸ πλοῖο προχωροῦσε στὸ δρόμο του, ὀλομόναχη ἔτσι περιπλουτοῦσα ἡ ἀκοίμητη ἔννοια μας μέσα στὴν ἀπειρία τοῦ οὐρανοῦ καὶ τὴν ἀπεραντοσύνη τῆς θάλασσας. Τί ἔμμορφη ἀφομοίωσις στὴν ἀπόλυτο γαλήνη. Σέ λίγο θὰ γλυκοξημερώσῃ, θὰ σβήσουν τὰ ὄνειρα στὴν τρέλλα τῆς ζωῆς.

Ἔστερα οἱ ἄλλοι οἱ ναῦτες ἐκίπνιζαν, ἐτραγουδοῦσαν, ἔτρωγαν, ἐφλυαροῦσαν. Ἔτσι βέβαια περνᾷ συνηθισμένα ἡ ζωή, χωρὶς νά βροίση κανεὶς καιρὸ νά θαυμάσῃ μιὰ ἔμμορφη ἀνατολή καὶ δύσι, οὔτε τὴν σεληνοφώτιστη νύχτα, μήτε τ' ἀστέρια νά μετρήσῃ μὰ μηδὲ τὸν ἑαυτὸν του νά γνωρίσῃ, τέτοια ζῶα εἶνε οἱ πολλοί, πεθαίνουν χωρὶς νά φανταστοῦν πῶς ὑπάρχει διανοητικὴ ζωή καὶ αἰσθητικὴ ἀγαλλίασι. Φαγοπότι, διασκέδαση, χαμάλικη ἢ μπακάλικη ζωή, ἔτσι περνᾷ ὁ κόσμος. Ὁ νοῦς Σου τί σκουτοῦρα, —σελάμια θὰ σὲ κάνουνε σάν χρυσοφορετῆς.

Κι' ἐνῶ οἱ ναῦτες οἱ συντρόφοι του, ἐσκοτόωναν τὸν ὀλίγο καιρὸ ποῦ τοὺς ἄφινε ἡ βασιεὶά δουλειά, ὁ ναύτης μὲ τὴν ἔμμορφη τὴν φυσιογνωμία ποῦ ξεχώριζε, μέσα ἀπὸ τοὺς ἄλλους χαμένος ἀπὸ τὴν μέση. Ἔλα παληκάρι μου νά γεμίσης τὴν πίπλα Σου ν' ἀρχίσωμε νά τὰ λέμε. Πάμε στὴν Γαλλία, στὴν φωτισμένη χώρα, πηγαίνουμε νά μάθουμε νά μορφοθοῦμε, νά καταλάβουμε τ' ἀληθινὰ καὶ ὠραῖα, τὸν οὐρανὸ μὲ τ' ἀστέρα καὶ πέρα-πέρα

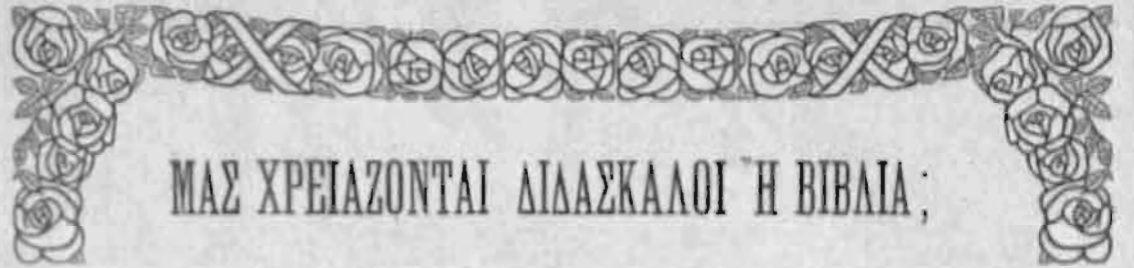
Κι' ὁ ναύτης ποῦ χαιρετοῦσε συγκινητικὰ τὴν πόλη μας τώρα στὰ γαλλικὰ νερά, πέρνοντας θάρρος ἀπὸ τὸν ἐνθουσιασμό μας, γιατί περιφρονούσαμε τὲς δυσκολίες μου λέγει κι' ἐγώ, ἔχω ἓνα ἰδανικό. Θέλω νά γίνω καπετάνιος

Ἐκεῖ σκυμμένος μακρὰ ἀπὸ τὸ χάγλανο τῶν ἄλλων, διάβαζε τὴν Ἄλγεβρά του καὶ ὅταν τοῦ ξέπεφτε τὸ βιβλίο ἀπὸ τὸ χέρι, ὄνειροπολοῦσε ἓνα ὠραῖο καράβι ποῦ θὰ ὀδηγοῦσε τοὺς θνητοὺς σ' ἔμμορφα ἀκρογιαλῖα

Κ. ΜΑΛΕΑΣ

Ἡ διώρυξ τῆς Βενετίας.

ΜΑΣ ΧΡΕΙΑΖΟΝΤΑΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΙ ἢ ΒΙΒΛΙΑ;

Εἶναι πολὺ ἀστείον νὰ συζητῆ ἀρκετὸς κόσμος τῆς Κοινότητος τοῦ Πέραν ἂν χρειάζεται διδασκάλους ἢ εἴτε ἂν χρειάζεται βιβλία. Ἐσχάτως ὁ καθηγητὴς Βοῦτσες ἐδημοσίευσε μιὰ ωραία μελέτη ποὺ λύει ἀρκετὰ ζητήματα. Τὸ συμπέρασμα θὰ ἐννοήσῃ ὁ ἀναγνώστης μόνος του.

Οἱ πρόγονοί μας εἰς τὴν ἀρχαιότητα βέβαια δὲν ἀγαποῦσαν τὰ γραπτὰ καὶ τὰ βιβλία. Γραμμένοι ἦσαν μόνον ὀλίγοι θρησκευτικαὶ τελεταὶ καὶ μερικὰ ἱστορικὰ γεγονότα ἀπὸ τοὺς ἱερεῖς εἰς τοὺς πίνακας τῶν ναῶν. Γραπτῶς ἐκράτοῦντο αἱ πολιτικαὶ συμβάσεις καὶ αἱ ἐμπορικαὶ συμφωνίαι. Διὰ τὰ γραπτὰ αὐτὰ ἔλεγεν ὁ Πλάτων ὅτι ἦσαν φάρμακα ὑπομνήσεως. Εἰς τοὺς μαθητὰς ἡ θρησκευτικὴ διδασκαλία ἐμανθάνετο ἀπὸ παραδόσεως ψαλλομένη εἰς ποιήσεις καὶ εἰς τὰ Δικαστήρια μόνον οἱ Ποινικοὶ νόμοι ἦσαν γραπτοί. Οἱ πολῖται ἐμάνθανον τοὺς νόμους ψάλλοντες αὐτοὺς εἰς τὰς διασκεδάσεις των ὅπως τραγουδοῦν σήμερον μετὰ τὸ τραπέζι τὰ τραγούδια. Δι' αὐτὸ καὶ ὁ Νόμος δὲν ἐθεωρεῖτο ὡς ἐξωτερικὴ βία ποὺ ἐχαλιναγωγοῦσε τὸν πολίτη, ἀλλ' ἐθεωρεῖτο ὡς ἡ ζωὴ τῆς Πολιτείας.

Καὶ ξέρετε διατί οἱ ἀρχαῖοι δὲν εἶχαν γραπτὰ; Διότι πολὺ σωστὰ ἐνόμιζαν ὅτι ἡ ἀληθινὴ γνῶσις δὲν τυπώνεται εἰς τὰ μυαλά των ἀνθρώπων οὔτε ὅτι ἀγοράζεται ἀπὸ τοὺς διδασκάλους. Ἐνόμιζαν πολὺ σωστὰ ὅτι ἡ γνῶσις εἶναι προσωπικὴ ἐργασία τοῦ καθενὸς ποὺ ἀφήνει εἰς τὴν ψυχὴν του βαθιὰ-βαθειὰ ἓνα φωτισμὸν διὰ κάθε τι. Ἐάν ὁ ἀνθρώπος μόνον ἐπῆρε γνῶσεις καὶ δὲν τὰς ἐπεξεργάσθῃ ὁ ἴδιος τότε μένει ἀγράμματος καὶ ἀμόρφωτος. Πολυμαθὴν νόον οὐ διδάσκει. Ἄν ὁμοῦς ὁ ἀνθρώπος ἐπῆρε γνῶσεις τὰς ὁποίας ἔκρινε ὁ νοῦς του, παρέβαλλε, καὶ ἐσκέφθη, τότε αἱ γνῶσεις αὐταὶ πέρνουν ζωὴν ἀπὸ τὴν κρίσιν τοῦ νοῦ καὶ ἀποκτοῦν δύναμιν νὰ πολλαπλασιαζῶνται. Αἱ γνῶσεις αὐταὶ ἔχουν ζωὴν. Εἶναι ζώνταναί.

II

Τί εἶναι ζωὴ; — Ἡ ἀδιάκοπος προσαρμογὴ τοῦ ἐσωτερικοῦ μας

διανοητικοῦ καὶ αἰσθητικοῦ ἐγὼ πρὸς τὸν ὄλον ἐν μεταβαλλόμενον ἐξωτερικὸν κόσμον. Ἔτσι λέγει ὁ Σπένσερ. Καὶ ἐνῶ ἡ ζωὴ ἀπαύστως μεταβάλλεται νὰ μένη πάντοτε ἡ ἴδια. Ἀφοῦ λοιπὸν ἡ ζωὴ ἀκατάπαυστα μεταβάλλεται τότε ἔχει σχέσιν περισσότερη μὲ τὸν ζωντανὸν διδάσκαλον παρά μὲ τὸ νεκρὸ βιβλίον. Διότι ὁ διδάσκαλος ἐπιδικᾷ ἀμέσως εἰς τοὺς μαθητὰς του καὶ δέχεται ἀπὸ αὐτοῦ ἀμέσως τὴν ἐπίδρασιν των. Ἐπομένως τοὺς ὁμιλεῖ ὅπως αἰσθάνεται τὰς ἀνάγκας των, ὅπως ὑπολογίζει τὰς δυνάμεις των καὶ ὅπως μαντεύει τὰς ἀπορίας των. Τότε γίνεται μία ἀδίκαιον συγκοινωνία τοῦ ἐσωτερικοῦ ἐγὼ τοῦ διδασκάλου μὲ τοὺς ἐξω μαθητὰς του. Καὶ ὁ τόνος τῆς φωνῆς, τὸ χρῶμα, ἡ πνοὴ εἶναι ζωὴ. Ἡ γνῶσις ποῦ διδάσκει εἶναι γνῶσις ζωντανῆ.

Ἐνας ὁμοῦ σχολαστικὸς διδάσκαλος εἶναι ἐντελῶς νεκρὸς. Αὐτὸς ἀραδειάζει γνώσεις ἀδιαφόρως πρὸς τὴν ἡλικίαν, πρὸς τὴν ἀνάπτυξιν καὶ πρὸς τὰς ἀνάγκας των μαθητῶν του. Ζητεῖ νὰ ἀποτυπώσῃ γνώσεις καὶ τίποτε παραπάνω. Ὅμιλεῖ καὶ οἱ ἀκροαταὶ του δὲν ἐργάζονται διανοητικῶς εἰς ὅσα λέγει, οὔτε σκέπτονται, οὔτε κρίνουν. Ὅμιλεῖ ὅπως κτυπᾷ τὸ τύμπανο καὶ ὁ ἀκροατὴ κοιμᾶται. Ὁ λόγος του εἶναι νεκρὸς. Ἄν τὸν παρακολουθήσετε εἰς τὰς τάξεις ὅπου π.χ. διδάσκει ἑλληνικὴ ἱστορία, θὰ ἴδῃτε ὅτι διδάσκει τὰ ἴδια πράγματα εἰς τὴν πρώτη εἴτε εἰς τὴν τετάρτη τάξιν μὲ περισσοτέρας ἢ μὲ ὀλιγωτέρας λεπτομερείας. Δὲν ἐννοεῖ ὅτι ἡ ἱστορία εἶναι δράμα τῆς ζωῆς ποῦ πρέπει τὸ παιδί νὰ κρίνῃ ὅταν ἐνεργοῦν τὰ πρόσωπα καὶ ὅταν φθάνουν τὰ ἀποτελέσματα. Τέτοιος διδάσκαλος εἶναι χειρότερος ἀπὸ τὸ νεκρὸ βιβλίον.

Ἄλλὰ νομίζετε ὅτι ὅλα τὰ βιβλία εἶναι νεκρά; Καθόλου. Ὁ Θουκυδίδης ἔγραψε ἓνα βιβλίον πάντοτε ζωντανό, ὁ Σαίξπηρ ἔγραψε δράματα πάντοτε ζωντανὰ καὶ τὸ Εὐαγγέλιόν μας εἶναι ὀλοζώντανο βιβλίον ποῦ ὠμίλησε καὶ θὰ ὁμιλῇ εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους καὶ εἰς ὅλας τὰς ἐποχάς. Ὅλα τὰ ἀριστουργήματα τῆς λογοτεχνίας ἔχουν ζωὴ. Καὶ ὅσον ὁ νοῦς τοῦ συγγραφέως ὑψώνεται ὑψηλὰ τόσο περιλαμβάνει περισσότερο διάστημα τόπου καὶ χρόνου.

III

Ζωὴ λοιπὸν εἴμπορεῖ νὰ ἔχη ὁ διδάσκαλος, ζωὴ εἴμπορεῖ νὰ ἔχη καὶ τὸ βιβλίον. Νεκρὸς εἴμπορεῖ νὰ ἦναι ὁ διδάσκαλος, νεκρὸ εἴμπορεῖ νὰ

ἦναι καὶ τὸ βιβλίον. Ὅταν δὲ πρόκειται νὰ ἐκλέξωμεν διδάσκαλον εἴτε βιβλίον πρέπει νὰ ἐρωτῶμεν ποῦ ὑπάρχει ζωὴ; Αὐτὴ εἶναι ἡ γνώμη μου. Φανάρι.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΒΑΣΙΛΕΪΔΗΣ

ΑΔΥΝΑΜΙΑΙ ΕΠΙΣΗΜΩΝ ΑΝΔΡΩΝ

Σπουδαῖον κεφάλαιον ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν ἐπισημῶν ἀνδρῶν ἀποτελοῦσιν αἱ ἀσυνεῖς καὶ ἀκακοὶ ἀδυναμίαι αὐτῶν, εἰς ὧν τὸ ἀλλόκοτον ἔνιοι τούτων ὀφείλουσι τὴν μεγάλην δημοτικότητα ἧς ἔτυχον παρά τοῖς πολλοῖς.

Ὁ σοφώτατος τῶν Γάλλων ἐγκυκλοπαιδικῶν Diderot διεκρίθη διὰ τὸ λίαν ἀτμηλέητον τοῦ τρόπου καὶ τῆς περιβολῆς. Ἐπανήλθε ποτε ἐκ Πετροουπόλεως εἰς Παρισίους φορῶν εἴναϊον χιτῶνα καὶ νοκτερινὸν σκοῦφρον καὶ περιπατῶν ἐν τοιαύτῃ στολῇ εἰς τὰς ὁδοὺς τῶν πόλεων δι' ὧν διέβαινε τούτου ἕνεκα ἐνομίσθη πολλάκις ὡς πάσχον ὑπὸ μανίας. Φίλος τις ἐπισκεφθεὶς τὸν Diderot εὗρεν αὐτὸν χέοντα πύρινα δάκρυα. Πρὸς Θεοῦ, τί ἔπαθες; τὸν ἠρώτησεν ἐντρομος: Κλαίω διὰ μίαν σπαραξικάρδιον ἱστορίαν, τὴν ὁποίαν, πρὸ μικροῦ συνέταξα, εἶπεν.

Ἡμέραν γινά ὁ ὑπηρέτης τοῦ Βουδαίου ἔδραμεν εἰς τὸ μελετητήριον τοῦ κυρίου του καὶ τῷ ἀνήγγειλεν ὅτι ἐκαίετο ἡ οἰκία. Ὁ Βουδαῖος ἀπεκρίθη εἰπέ το εἰς τὴν σίζιγόν μου, ἠξεύρεις ὅτι ἐγὼ δὲν φροντίζω περὶ οἰκιακῶν ὑποθέσεων.

Ὁ πολλὰ κατὰ τῆς δεισιδαιμονίας γυναικὸς Βαλταίρος, ἔτρεμεν ὅλος ὀσώας, ἔβλεπεν γερᾶνους πετομένους ἀριστερῶθεν αὐτοῦ.

Ὁ Ναπολέον ὁ Α', ἐπίστευεν εἰς τέρατα αἰσῶν τε καὶ μὴ, εἰς προφήτας, καὶ εἰς χαρτολαίικτας.

Ὁ ἦρωρ τῆς Βανδίας, ὁ εἰκὼν τοῖς πατριώταις τον «ὀπότεν προχωρῶ ἀκολουθεῖτέ μοι, ἐάν ὑποχωρήσω θανατώσατέ μοι, ἐάν ἀποθάνω ἐκδικηθήτε τον θάνατόν μου» ὀχρίασε ἰδὼν ποτὲ μικρὸν σκίουρον καὶ ἔτρεμεν ὅλος.

Ὁ Βαλλενστίνος ἐξεπλήττετο ἀκούων τὸ λάλημα ἀλέκτορος.

Ὁ τῷ 1854 ἐν Βερολίνῳ τελευτήσας πρόσωπος τῶν διαμαρτυρομένων θεολόγων Λύγουστος Νεάνδρος ἦτο πολλάκις τοσοῦτον παράδοξος καὶ ἀπρόσεκτος, ὥστε παρέσχεν ἀφθονον ὕλην ἀνεκδότων. Ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἐφαντάσθη ὅτι ἦτο χωλὸς ἐπειδὴ καθ' ὁδόν, χωρὶς νὰ τὸ συναισθανθῆ, ἐπέστησε τον ἕτερον τῶν ποδῶν

ἐπὶ σωλήνος. Ἐπειδὴ ἡ οἰκία ἐν ἣ εἶχε διατρίψει ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἀπέχετο πολὺ ἀπὸ τοῦ πανεπιστημίου, ἐζήτησεν αὐτὸς καὶ εὗρεν ἄλλο οἶκημα ἐγγύτερον καὶ ἀνετώτερον, οὐχ ἥττον διέβαινε καθ' ἡμέραν ἐπιμόνως ἀπὸ τῆς παλαιᾶς οἰκίας καὶ περιεπάτει πάντοτε τὴν συνήθη παλαιὰν ὁδόν. Οὐδεμία ἡμέρα παρήσχετο χωρὶς νὰ λησμονήσῃ ὁ Νεάνδρος νὰ φορέσῃ ἐν οἰκονομίᾳ ἐνδυμα ἀπαραίτητον. Ἄνευ δὲ τῆς ἐπιτηρήσεως τῆς μετ' αὐτοῦ συμβιούσης ἀδελφῆς του, θὰ ἐξήσχετο πολλάκις ἐνδεδυμένος στολὴν περιέργου καὶ καταγέλαστου.

Παρέδιδεν ἐντὺ πανεπιστημίου μετὰ πολλῆς εὐροίας λόγου καὶ χάριτος ἔχων ἐν χερσὶν καυλὸν πιερού, ὃν ἔστρεψε καὶ ἔτιλλε διὰ τῶν δακτύλων ἰστιάμενος ὄρθιος καὶ ἐρειδόμενος ἐπὶ τοῦ ἀναλογείου ὅπερ ἔκλινεν ὅτε μὲν πρὸς ἑαυτὸν, ὅτε δὲ πρὸς τοὺς ἀκροατὰς αὐτοῦ.

Σουλλὸς ὁ ἐπιφανέστατος τῶν ἐν Παρισίοις ἰπουργῶν Ἐρρίκου τοῦ Δ', ἐξίστατο σχεδὸν εἰπεῖν τῶν φρενῶν ὁσῶς ἐνησχολεῖτο πολλάς ἡμέρας εἰς νέα σχέδια περὶ πολιτικῶν μεταρρυθμίσεων. Πορευόμενος ποτὲ ἐν ὄρᾳ χτημόνος εἰς τὴν ἐκκλησίαν εἶπε πρὸς τὸν συνοδοιπόρου του ὅτι ἠσθάνετο δριμύτατον ψόχος. Σήμερον ὁ καιρὸς δὲν εἶναι δριμύτερος τοῦ συνήθους, ἀπεκρίθη ἐκεῖνος· ἴσως ἐνεδύθητε φορέματα ἐλαφρότερα τοῦ συνήθους. Τῷ ὄντι ὁ Σουλλὸς ἐφόρει μόνον τὸν ἱπενδύτην του, διότι εἶχε λησμονήσει νὰ φορέσῃ τὸν ἱπενδύτην του.

Ἄσθενῶν βαρέως Λουδοβίκος ὁ ΙΕ' καὶ βλέπων κατηρεῖς τοὺς περὶ αὐτὸν ἰατροὺς τοὺς εἶπε νὰ μὴ προφέρωσι τὸ παράπαν τὸ φοβερὸν ὄνομα, εἴαν πέθωται ν' ἀποθάνω, εἶπατέ μου ὅτι ὁ καιρὸς εἶναι κακὸς καὶ θὰ νοήσω ἢν καταδικῆν μου.

Ἐνώπιον τῆς Ἐλισάβετ, βασιλίσσης τῆς Ἀγγλίας, οὐδεὶς ἐτόλμη νὰ προφέρῃ οὔτε τὴν λέξιν θάνατος οὔτε τὸ ὄνομα τῆς ἡ' αὐτῆς θανατοθείσης Μαρίας Στουάρτ.

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΕΚ ΤΩΝ "ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΠΟΛΙΟΡΚΗΜΕΝΩΝ,"

1

Ὁ Ἀπρίλης μὲ τὸν Ἔρωτα χορεύουν καὶ γελοῦνε,
Κι' ὄσ' ἄνθια βγαίνουν καὶ καρποὶ τόσ' ἄρματα σὲ κλειοῦνε,
Λευκὸ βουνάκι πρόβατα κινούμενο βελαῖζει,
Καὶ μέσ' στη θάλασσα βαθιὰ ξαναπτιέται πάλι,
Κι' ὀλόλευκο ἐσύσιμζε μὲ τ' οὐρανοῦ τὰ κάλλη.

Καὶ μέσ' ἔτῃς λίμνης τὰ νερά, ὅπ' ἔφθασε μ' ἀσποῦδα,
Ἐπαιξε μὲ τὸν ἥσκιο τῆς γαλαζία πεταλοῦδα,
Ποῦ εὐώδιασε τὸν ὕπνο τῆς μέσα στὸν ἄγριο κρίνο·
Τὸ σκουληράκι βρῖσκειται, σ' ὄρα γλυκειὰ κ' ἐκείνο,
Μάγεμα ἢ φύσις κι' ὄνειρο ἔστην ὁμορφιά καὶ χάρη,
Ἡ μαύρη πέτρα ὀλόχουση καὶ τὸ ξερὸ χορτάρι·
Μὲ χίλιαις βρῦσαις χύνεται, μὲ χίλιαις γλώσσαῖς κρένει
Ὅποιος πεθάνῃ σήμερα χίλιαις φοραῖς πεθαίνει.

Τρέμ' ἢ ψυχὴ καὶ ξαστοχᾶ γλυκὰ τὸν ἑαυτοῦ τῆς.

2

«Σάλπιγγα, κόψ' τοῦ τραγουδιοῦ τὰ μίγια μὲ βία,
Γυναικὸς, γέροντος, παιδιοῦ, μὴ κόψουν τὴν ἀντρεία.»
Χαμένη, ἀλίμονον ! κι' ὀκνὴ τὴν σάλπιγγα γροικίει·
Ἄλλὰ πῶς φθάνει ἔστον ἐχθρὸ καὶ καθ' ἡγῆ ξυπνάει ;
Γέλιο ἔστὸ σκόρπιο στράτευμα σφοδρὸ γεννοβολειέται
Κι' ἢ περιπαίχτρα σάλπιγγα μεσουραγίς πετιέται,

Καὶ μὲ χαρούμενη πνοὴ τὸ στῆθος τὸ χορτάτο,
Τ' ἀράθυμο, τὸ δυνατὸ, κι' ὄλο ψυχαῖς γιομάτο,
Βαρῶντας γύρου ὀλόγυρα, ὀλόγυρα καὶ πέρα,
Τὸν ὁμορφο τρικύμισε καὶ ξίστερον ἀέρα·
Τέλος μακρογὰ σέρνει λαλιά, σὴν τὸ πεισούμεν' ἄντρο,
Τρανή λαλιά, τρόμου λαλιά, ῥητὴ κατὰ τὸ κάστρο.

Α. ΣΟΛΩΜΟΥ

Τὸ Καρδάκι.

ΚΕΡΚΥΡΑ

ΤΟ ΚΟΙΜΗΤΗΡΙ

Μέσα σὲ φράχτη λοημικὴ
πῶχει τὴν πόρτα χυλασμένη
μὲ μιὰ καντήλα φτωχικὴ
βαρειά κσιμοῦνται οἱ πεθαμένοι.

Στὴν χέρσα γῆ τὴν νεκρικὴ
χόρτο χλωρὸ δὲν ἀπομένει
ξεράγκαθα σέρνοντ' ἐκκῆ
λιθάρια καὶ σταυροὶ σπασμένοι.

Μόνον δυὸ δένδρα ριζωμένα
βαθειὸ ψηλώνουν ὀλοένα
κι' ἔχουν θεώρατα γενῆ.
Γιατί μ' ἀχόρταγο τὸ στόμα
αἷμα ρουφοῦν μέσ' ἀπ' τὸ χῶμα
καὶ τρωῶνε σάρκα ἀνθρωπινή.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΟΣΙΝΗΣ

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

Εἶσαι μικρός ; "Ο,τι κι' ἂν πῆς πενιάρια δὲν ἀξίζει,
Μεγάλος εἶσαι ; "Ο,τι πῆς βασιλείο ζυγίζει.

Μολιέρος

"Αηδία εἶναι ὅλα καὶ αὐτὴ ἡ ὑπαρξίς μας
"Αν δὲν ἔχομεν κανένα κοινὸν τῆς ἡδονῆς μας.

Βύρων

... Τὴν σήμερον τὰ ἠθῆ ὡς προβαίνουν
ὁ ἔπαινος ἢ ἡ μομφὴ οὐδὲν σχεδὸν σημαίνουν
Κατὰ τὰ πάθη ἕκαστος ἢ τὰ συμφέροντά του
ὁ μὲν σὲ δίδει στέφανον, ὁ δ' ὄστρακον θανάτου.

Μολιέρος

ΟΙ ΕΓΓΡΑΦΕΝΤΕΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΙ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

Ἡ Α.Θ.Π. ὁ οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Ἰωακείμ ὁ Γ' σὺμ. 24.
Ἐθνικὸν Ταμεῖον σὺμ. 48.

Φροντίδι Ἀντων. Οὐσιάδου βέη.— Α. Οἰκιάδης βέης, Ἄρμ. Δ. Χαμουδόπουλος, Π. Δ. Νικολόπουλος, † ὁ Σταυρουπόλεως Χριστοφόρος, ὁ Δευτερεύων Εἰρηναῖος, † ὁ ἅγιος Ξάνθης 20, Δοσίθεος ἱερομ. Ἐπίτροπος Παναγ. Τάφον ὁ, Θεοχάρης, Δημ. Φῶτος, Κ. Ἰωαννίδης, Α. Ζαχαριάδης, Νεοπτ. Καρατζῆς, Χρῆστος Παπαϊωάννου, Μ. Θεοτοκάς, Α. Σπαθάρης, Γ. Δ. Ξανθόπουλος, Κωνσταντινίδης, Χαρ. Κωνσταντινίδης, Σ. Κωνσταντινίδης, Κ. Ἀγαπητιδῆς, Ἰουλία Οὐσιάδου, Μουριδῆς, Τουρατσόγλους, Μωυσιάδης, Καμπαλούρης.

Φροντίδι Ἀριστείδου Α. Οὐσιάδου.— Ἄριστ. Σιώτης, Ἑλληνική Τράντα, Δημήτριος Οὐσιάδης, Μαροθσα Χατζίρη.

Φροντίδι Α. Ἀκαιορίδου.— Ζαχ. Δ. Χατζόπουλος 10, Π. Ἀντωνιάδης, Ι. Ξάρχος, Σ. Νεόκοσμος, Γ. Ἀντωνιάδης, Μ. Κροκόδειλος, Ε. Μουτεβελῆς, Ι. Σακκελαρίδης, Ἀδελφοὶ Χατζόπουλοι, Β. Λαγούδης, Π. Ἀντικάνης, Ν. Κριμιζάκης, Ἄννα Βλαχοπούλου, Ι. Ἰβράκης, Τ. Ἰβράκης, Κ. Παξιμαδάς, Γ. Βουρνούζακης, Σ. Δημητρουλάκης, Ν. Νικολαΐδης, Α. Βεργιάδης, Κ. Κοσμαδόπουλος, Γ. Κοσματόπουλος, Α. Σιδέρης, Α. Κωνσταντινίδης, Ἄντ. Τιθέριος, Χ. Βλαζίκας, Δ. Μαυρογιαννόπουλος, Π. Κωνσταντινίδης, Χ. Δημητριάδης, Δ. Μαυριδῆς, Β. Ἀφεντούλης, Μ. Καραματσώνης, Στέφ. Στεφανίδης, Δαμιανὸς Δημόπουλος ἱερομόναχος, Πάτροκλος Δημόπουλος ἱεροδιάκονος, Ἀριστείδης Δημόπουλος δικηγόρος, Γεώργιος Πούλις ἱερεὺς, Παΐσιος Μουμιζόγλους ἱερομόναχος, Νικόλαος Πισσώφ, Κ. Μαλέας.

Φροντίδι Σοφοκλέους Ι. Ἀντωνιάδου.— Πασχάλης, Πασχαλίδης Π. Ἀπέρης, Σοφ. Ἀντωνιάδης.

Φροντίδι Κ. Σωτηράκη.— Κ. Σωτηράκης, Ἄλ. Φώσκολος, Ἡρ. Μαντελόπουλος, Γ. Φωμᾶ, Κοσμ. Ταστσόγλου, Δημ. Καρδερίνης, Ι. Καραγιάννης, Γαβρ. Γαβριηλίδης, Ι. Ἀνθούσης, Ρ. Jamieson.

Φροντίδι Π. Μιχαλινῶ.— Π. Μιχαλινὸς 2, Ι. Κ. Παπαδόπουλος 2, Vittalis de Toledo, Ν. Ε. Ἰορδανόπουλος, Π. Κ. Κοδζάμπασης, Π. Χατζηπέτρος 2, Ν. Ξυλαποδῆς, Νικ. Γεωργιάδης, Ἐμμ. Οἰκονόμου, Γ. Ν. Τρίπος 4.

Φροντίδι Τ. Ἀναστασιάδου.— Τ. Ἀναστασιάδης, Χ. Παπαδημητράτος, Κ. Παπαδημητράτος, Γ. Γούδας.

Φροντίδι Σ. Σπυριδῶνος.— Σ. Περσινάκης, Σ. Σπυριδῶν 8, Μέτσης, Σ. Φραγκάκης, Φράγκος, Πρωταῖος, Ι. Σκαζικίδης, Π. Γαβατιδῆς, Ι. Λιθαδάρης, Β. Ἰορδανίδης, Ochlanoglou, Ο. Βυζαντιάδης, Χ. Ἀσπρούδης, Σ. Τσουκάλης, Γ. Θελούδης, Ε. Καραντήνης 4, Α. Νασούφης, Σάββας Μελίδης, Μαρῖνος Ἀσλανίδης, Ἄντ. Ζαχαριάδης, Κωνστ. Βοτίκας, Ἄντ. Ἀντώνογλου, Ι. Μελιχιάδης, Ι. Κωνσταντινίδης, Φ. Ἀντσουλάτος, Ι. Γραμματικόπουλος, Λασκαρίδης, Π. Ἰωαννίδης.

Φροντίδι Ν. Ε. Καστανάκη.— Νικόλαος Καστανάκης, Δ. Βορίδης, Η. Ἡλιάδης, Εὔρωσθ. Καστανάκης, Ι. Πασχαλίδης, Παντελής Α. Γαλίτης, Θ. Παπαδόπουλος.

Φροντίδι Μιχαὴλ Γεωργοπούλου.— Προκόπιος Γεωργόπουλος, Σταύρος Γεωργόπουλος, Ἰωάννης Γεωργόπουλος, Ἐμ. Μιχαηλίδης, Ε. Ρεσσέτος, Κωνστ. Παλαιολόγος, Ρούπερς, Γεώργ. Ψάλτης, Δωρόθεος, Λυκόνδης, Θανάσης, Σαμὸλις Γεώργιος, Νικόλ. Σουλιώτης, Εὐάγγελος Ταουτάτος, Παπαστράγγος, Γεωργιάδης, Μουκτάρης, Ἀριστομένης, Ἄνδρ. Γεωργοβίτε, Μυστακίδης, Lubuke Müluw, Νικ. Ἀναστασιάδης, Δημ. Ἀμπατέλος, Ἀλέξ. Δούδας, Διαμαντής, Κωνσταντῖνος, Διον. Κουλούρης, Γεράσ. Σπυράτος, Γεώργ. Ἀποστολίδης Δημ. Σιδερόπουλος, Κωνστ. Ζαφυρόπουλος, Κομφόπουλος, Α. Κυριακοῦ, Ἀντζελος, Χατζός, Λεόνις, Γιαννακόπουλος, Γ. Δημητριάδης, Σ. Κρίστοβιτε, Φ. Ἀλεξιάδης, Α. Κώστοβιτε, Ε. Τιθέριος, Π. Ὀλαμαρόπουλος, Κ. Κουζομπόπουλος, Χ. Κριτικός, Θ. Φρυδᾶς, Ν. Ζιώτης, Μ. Ζῶτος.

Φροντίδι Σπ. Ζαχαρίου.— Σ. Ζαχαρίου, Γ. Σταμούλης, Α. Δολ-

ταινιόδης, Ἄνδρ. Δολτσινιόδης, Pierre Trethevich, Β. Εὐθυμιάδης.

Φροντίδι Ι. Παναγιωτίδου.— Κ. Τσαγγαρίδης, Π. Παναγιωτίδης, Α. Σιδερίδης, Μ. Στεργιάδης.

Φροντίδι Στ. Πετρίδου.— Ι. Κωνσταντινίδης, Ἑλ. Φραγκοπούλου, Μαρία Κ. Πετρίδου, Στ. Κ. Πετρίδης, Γ. Καραδοκυρός. Κ. Γ. Κωνσταντινίδης (βουλευτής Κωνσταντινουπόλεως), Δημ. Πετρίδης, Π. Κ. Πετρίδης.

Φροντίδι Εὐαγγ. Γαζή.— Εὐάγγελος Γαζής, Μ. Ζάκκας, Π. Βελισσάριος, Ἄνδρ. Μπεκές, Κ. Ἀποστολίδης, Ε. Β. Δάλλης.

Φροντίδι Μιχ. Μιχαηλίδου.— Μιλτ. Μιχαηλίδης, Μ. Μορφιάδης, Α. Παντελίδης, Δις Κ. Ἀπολλωνάτου, Κλεάνθης Λαμαρίδης, Ἀννέτα Παρίση, Ἀντώνιος Βασιλειάδης.

Φροντίδι Δημ. Ν. Μέλα.— Δημ. Μέλας (Ἐκπαιδ. Μέλα), Ἀριστείδης Δ. Παπαδόπουλος, Ι. Μουστακάς, Α. Κωνσταντινίδης.

Φροντίδι Π. Πετρίδου (Ροβέρτειον).— Εὐάγγελος Ροβσσοῦ, Σ. Σεβαστίκογλου, Δ. Κατοίμης, Π. Ι. Πετρίδης, Γ. Βοτίκας, Ν. Καπράνος, Μ. Ἀρσλάνογλου, Ἀνόνομος, Σαγιάς, Κυριακίδης, Στ. Παππαδάκης, Ι. Κ. Κράλλης, Η. Γ. Γοκλανδρής.

Φροντίδι Δ. Σπήλιου (Ροβέρτειον).— Τσομπλεκτσόγλου, Κουβίβλος, Χαρισσιάνης, Α. Νικολαΐδης, Κυρορήτρας, Μ. Τακαλαρίδης, Α. Νικολαΐδης, Δ. Σπήλιος.

Φροντίδι Δημ. Βαφειάδου.— Ἀναστασία Σαμάκη, Χριστίνα Δζόλλα, Α. Σ. Γιαγμούρο, Ἀναστάσιος, Ι. Κουγιουτζίογλου, Δ. Βαφειάδης, Π. Τσιτσόπουλος.

Φροντίδι Δ. Ἀρβανιτάκη.— Εὐνοϊκὸς Κουζής, Δ. Ἀρβανιτάκης, Π. Καλλυδόπουλος, Στ. Χατζάκης, Μ. Καραβιάς.

Φροντίδι Γενναροπούλου.— Σοφία Καλέτση, Κατήνα Γενναροπούλου, Ἀβροχόμη Σιάρης, Ἀρετὴ Γ. Κόρακx, Ἄρτεμ. Ξάγια, Μηνᾶς Παναγιωτίδης.

Φροντίδι Ζ. Π. Μιχαλινού.— Νικ. Καζάν, Σωκρ. Ἀϊνατζόγλου, Ἀριστ. Ἀϊνατζόγλου, Α. Γεωργιάδης, Ἰωάν. Μαθεοδάκης, Α. Ντούλον.

Φροντίδι Μ. Θεοχαρίδου.— Μενέλαος Θεοχαρίδης, Ἀθανάσιος Σουβατζίδης, Ν. Στρογγύλης.

Φροντίδι Γ. Μενεγάκη.— Π. Κανέλλος, Γεώργιος Μενεγάκης,

Ἰωάν. Μενεγάκης, Λεωνίδας Κανδυλάκης, Εὐθύμιος Παρμενίδης, Hozzy Joseph, Δημ. Δρακόπουλος, Δ. Κ. Θεοδωρίδης, Κ. Νιτσόπουλος, Ἀναστάσιος Σκενδερίδης, Ἀριστείδης Προδρόμου, Ξ. Μουδαράκης, Michel Monguidès, Κωνσταντῖνος Γιακός.

Φροντίδι κ. Σ. Χ' Σταύρου.— Δημήτριος Σκούρτης, Κωνσταντῖνος Ἀζίζόγλου, Σάρρα Πικλαιογενίδου, Μιχαήλ Μπιλιόγλου, Γεώργιος Χαστασάνη, Νικόλαος Παπαδόπουλος, Ἀθανάσιος Μπονέτου, Σταύρος Χ' Σταύρου.

Φροντίδι κ. Γιάννη Σγουρίδου.— Δημοσθένης Ράπτης, Νικόλαος Τσηρῖνης, Στέφανος Κιμπέρης, Γεώργ. Σακελαρίδης, Γιάννης Σγουρίδης.

Φροντίδι Δημ. Τσίτσου.— Χαρίλαος Βλαστός, Ε. Μουταζίδης, Νικ. Νικολαΐδης, Φ. Τσιμπουκέλης, Σπ. Μετούσης, Κωνστ. Ζαχαριάδης, Δ. Σαρτεΐδης, Κ. Κουτέλας, Ἀντ. Καρύδης, Δημ. Τσίτσος.

Φροντίδι Ἀθ. Ἐλευθεριάδου.— Ἰωάννης Σκαμπαγιάννης, Ἀνόνομος, Κωνσταντῖνος Βρετούσης, Ἀθ. Ἐλευθεριάδης.

Φροντίδι Ε. Καστανάκη.— † Ὁ Παμπύλου Μελισσηνός 4, Ἐμμανουήλ Καστανάκης 4.

Φροντίδι Κ. Γκούζη.— Δ. Μαργαρίτης, Α. Γενοδέζας, Ἐλένη Τζέ, Αἰκ. Καραβία, Λ. Δελασάντος, Ἐμ. Κομνητᾶρος, Κώστας Γκούζης.

Φροντίδι κ. Ἀλεξάνδρου Τζιλβετζή.— Β. Παπαθεοδώρου, Ν. Γιαννούσης, Ἑλ. Γιαννά, Μιχαήλ, Κρητικός, Κ. Οικονομίδης, Ἀλέξ. Τζιλβετζής.

Φροντίδι Δ. Ἀσλανίδου. Δ. Ἀσλανίδης, Γ. Παπαδόπουλος, Γ. Λύτος, Α. Μάρδας, Γρίδας, Σουφιάς, Μ. Παπακωστόπουλος, Δημόπουλος, Ι. Ζαναζιάδης, Δ. Βασιλείου, Μ. Καμπένης, Ι. Σιδερης, Α. Περιστασινός, Β. Βουκιανού, Ν. Εὐελπίδης, Κ. Ριγόπουλος, Ν. Μαυρίδης, Βαφειάδης, Κ. Δημητριάδης, Δ. Δόνας, Π. Κοσμάς, Δοδάλης, Ἀναγνωστόπουλος, Βασιλειάδης, Δοδάκης, Περίδας, Ι. Ζήσης, Δακογεωργής, Χριστίδης, Μ. Κωνσταντινίδης, Κ. Τσιτσιρίδης, Χ. Χαρισσιάνης, Χ. Ἀγγελίδης.

Φροντίδι Ι. Α. Ἰωαννίδου. Χ. Χαριτωνίδης, Ι. Σουβατζόγλου, Μαρία Πιζάνη, Ἐλένη Ἀντίππα, Σπυρίδ. Ἀλιμπέρτης, Παυλίνα Τέντη, Δωροθέα Στάφα, Σοφία Νεστορίδου, Μαρίκα Ἰωαννίδου, Καλλιόπη Θεοδοσιάδου, Ἐλένη Ἀγγελίδου, Ι. Α. Ἰωαννίδης 2.

Φροντίδι Π. Μανουηλίδου. Δ. Μανουηλίδης, Σ. Μανουηλίδης, Ι.

Λεοντιάδης, Σ. Κατσιμάκης, Θ. Γατούλης, Ε. Τερέζης, Α. Οικονομίδης, Α. Καζάνας, Α. Μαυραμουστάκας, Β. Τσουτάνης, Γ. Παπασπύρου, Α. Ἐξάρχος, Α. Κοσμάς, Κ. Ἀνδρεάδης, Παπακώστας, Βιολάτος, Ε. Παπαδόπουλος, Π. Μανουηλίδης.

Φροντίδι δεσποινίδος Ἑλένης Στρούβαλη, (Ζάππειον). Εὐθ. Ἀδάμ, Μ. Παπαρισταΐδου, Ἑλένη Στρούβαλη, Σοφία Κριωνᾶ, Ἀγγελική Κοντογεύρη, Εἰρήνη Μοράτου, Φιφὴ Τριπολίτση, Ὀλγα Γεωργιάδου, Ὑρόλη Καγκαλίδου, Σοφία Γελκεντζόγλου, Σοφία Μυριτίδου, Μαρία Ἀθανασιάδου, Εὐτέρπη Λευίτου, Πάλια Μελίδου, Μαρία Αὐγουστίνου, Καρυκλία Σιμόνωφ, Εὐπραξία Μωραϊτέλη, Δέσποινα Μπορούτη, Θεοδώρα Οἰκονόμου, Οὐρανία Βαλεριάνου, Ἀνδροφίλη Γρηγορίου, Εὐφροσύνη Ἀντωνιάδου, Μαριάνθη Βαφειάδου, Χρυσὴ Βεργίδου, Εὐδοξία Καμπάνη, Ἰφιγένεια Ἀνδρεάδου, Ἀρχοντοῦλα Νικολαΐδου, Παλυξίνη Τσακύρη, Καίτη Εὐθυμοπούλου, Δόμνα Παπαξόλλου, Ζήνεια Γεννάδη, Ἀθηνᾶ Γιόη, Κάκια Θεοφάνους, Πιπίτσα Πανταβοῦ.

Φροντίδι Γ. Γκύζη. Περσεφόνη Παπαρήγα, Ἑλένη Τζέ, Ἐμμανουὴλ Βακάς, Ἰωάννης Γκύζης, Κωνσταντῖνος Λευκάρος, Ἐμμ. Πράσιнос, Σωτήριος Τζελεπίδης, Σπυρίδων Μάνθος.

Φροντίδι Δ. Μανωλοπούλου. Θεοδ. Δαμαλάς, Σπύρος Μανωλόπουλος, Ἰωάν. Γεωργιάδης, Ἰωάν. Χρυσοφίδης, Μ. Νικολαΐδης, Νέα Καμέλια, Πέτρος Ἰωαννίδης, Π. Κ. Καλλιγᾶς, Ἀνδ. Μολφέσης, Γ. Βασιλειάδης, Χρῆστος Βασιλειάδης, Σεικράτης Δουλγέρης, Δημ. Μοσφοῦ.

Φροντίδι Σπ. Περσινάκη. Δ. Περσινάκη 4.

Φροντίδι Ἐμμ. Στρογγυλοῦ. Κ. Λασκαρίδης, Ἐμμ. Στρογγυλός, Ἑλένη Στρογγυλοῦ, Ἑλένη Γεωργιάδου.

EN MERZINHI

Φροντίδι Μ. Ἀγιάνογλου. — Κ. Καραγεώργος, Γ. Λαγεύδης, Κ. Ντάφου, Μ. Ἀθανασιάδης, Α. Καρατίσογλου, Μ. Οἰκονομίδης, Α. Λουκίδης, Π. Χούρτσος, Α. Πασπάτης, Α. Νικολαΐδης, Ζ. Ν. Παπαοικονόμου, Μ. καὶ Χ. Οὐζουναγιάνογλου, Α. Ἀρσλιάνογλου, Λεωνίδα Ἀρσλιάνογλους 18.

EN PERISTASEI

Φροντίδι Δημ. Κουγιουμιτζή. — Ἀδελφοὶ Ε. Κουγιουμιτζή, Στέριος Χ' Ἀντωνιάδης φαρμακοποιός, Πατριάρχης Φίλιος, Σπύρος Καράλγης, Ἀντισθένης Χαραλάμπους, Δ. Γραμμενίδης, Α. Δ. Ταναρίδης, Σ. Βαρκούλης, Ξ. Α. Τσακύρης, Α. Ξυθόπουλος, Στυλ. Κ. Νεράντζης, Γ. Ὀρφανίδης, Κωνσταντῖνος Φίλιος, Μισέλ Πασχαλίδης.

ΤΕΛΟΣ

ΚΗΛΗ (ΣΠΑΣΙΜΟ ΚΑΤΕΒΑΣΜΑ)

Ὅσοι ὑποφέρετε ἀπὸ ΚΗΛΗΝ καὶ θέλετε νὰ θεραπευθῆτε μεταβῆτε εἰς τὸ ἐν Πίρμα παρὰ τῆ Γαλιτᾶ Σεράϊ πασαζ δ' Εὐρώπ φαρμακευτορεῖον τοῦ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΑΚΕΣΤΟΡΙΑΔΟΥ

ὅστις συμβληθεὶς μὲ τὰ μεγαλεῖτερα καὶ κυριώτερα ἐργοστάσια τῆς Εὐρώπης ἔχει ἐν τῇ καταστάματι του ἀπειρίαν ἐπιδέσμων ἐλαστικῶν καὶ ἄλλων διότι εἶναι πλέον παραδεδειγμένον σήμερον παρ' ὅλων τὸν ἐπιστημόνων ὅτι ἐπίδεσμος (δέσιμον) καλῶς κατασκευασμένος καὶ καλῶς ἐφηρμοσμένος θεραπεύει ὀριστικῶς πάσαν κήλην.

Ἡ ἐφαρμογὴ γίνεται παρ' εἰδικοῦ εἰς ἰδιαιτέρον διαμέρισμα.

Ἐπίσης εὐρίσκονται αὐτόθι κοροϊδίες τῆς ἐγκυμοσύνης, κάλτσες ἐλαστικαὶ διὰ κυρίους, ζῶναι κοιλιακαὶ καθὼς καὶ ἅπαντα τὰ φαρμακευτικὰ καὶ χημικὰ προϊόντα.

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ

Ἐν σελίδι	3	στιχ.	11	ἀντί μεθ' ὄλην ἀνάγνωθι με ὄλην.
>	>	71	>	6 > ἀνηπάγησαν ὡς... ἀνάγνωθι ἀνηπάγησαν καί.
>	>	71	>	18 > Καμάληκ ἀνάγνωθι Γιαμπόκο.
>	>	111	>	7 > τοῦ ἡλίου ἀνάγνωθι τοῦ ἡλίου.
>	>	111	>	26 > σκουτοβολοῦν ἀνάγνωθι σκουτοβολοῦν.
>	>	111	>	29 > οἱ σκέψεις ἀνάγνωθι αἱ σκέψεις.

SISMANOGLIO
MEGARO

ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΙ

“Η ΑΝΑΤΟΛΗ,,

ΠΕΡΑΝ, ΟΔΟΣ ΓΕΜΕΝΙΤΖΗ, ΑΡΙΘ. 29

Ἐκτυποῦνται διὰ μηχανημάτων Γερμανικῶν καὶ Ἀγγλικῶν τελειοτάτων ἀποτέλειος καὶ κεντημαζῶν χαρακτηρῶν τῶν ἐν Βερολίνῃ στοιχειοθετησῶν τῆς Βασ. καὶ Λείψαχ. Ἀλλὰ καὶ ἰσοτιμῶν καὶ ἄλλων περηνμαζῶν ἐκτυποῦνται παρὶς τοῦτοσ τυπογραφεῖα καὶ ἔργασια.

Ἐκτυποῦνται Τραπεζῶν, Συναγγραμμάτων καὶ Ἐμπορ. Οἰκῶν, Ἐπιστημ. Συγγράματα, Ἐπιτομῶν, Ἐκδογραμματογραφημένα, Διδακτικὰ βιβλία, Ἐφημερίδες, καὶ ἡμερησῶν καὶ ἑβδομαδιαῖαι, Ἀγγελτήρια Γάμου καὶ Ἀρραβῶντων, Ἐπισκεπτήρια καλλιτεχνικά, κτλ. κτλ.

ΤΙΜΑΙ ΜΗ ΕΠΙΣΚΕΝΟΜΕΝΑΙ ΣΥΝΑΣΤΕΝΙΕΜΟΝΑΙ

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΕΡΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΙ